

МІСТИТЬ НОВІ ІСТОРІЇ, А ТАКОЖ ПИТАННЯ ДЛЯ
ОСОБИСТИХ РОЗДУМІВ ТА ГРУПОВИХ ОБГОВОРЕНЬ

ПЕРЕГЛЯНУТА Й ОНОВЛЕНА ВЕРСІЯ

Я—Н

Наснажливі історії християн,
які протистоять ісламським
екстремістам

«Голос мучеників»

Чи задумувалися ви про ціну слідування за Ісусом Христом?

Вражений 345 загадками про любов у Новому Заповіті, Немрут з Іраку залишив іслам і довірився Христу.

Полайн Аїяд хотіла, щоб убивця її чоловіка помер найгіршою смертю. Її чоловік, який керував християнським книжковим магазином у Газі, став мішенню після неодноразових погроз смерті. З часом Полайн зрозуміла, що прощення — це рішення.

Абдумасі без жодних докорів сумління вбив сотні християн у північній Нігерії — до того дня, як обрав нове життя віри й пожертвував усім заради Бога любові.

Чи можемо ми надихатися розповідями про наших мужніх братів і сестер у Христі, які живуть у країнах, де вони стикаються з ісламськими екстремістами? Як ми можемо молитися за них? І чого ми можемо в них навчитися?

«Я — Н» нагадує нам, що кожен із нас — «Н» або (нун). Цю арабську літеру радикальні мусульмани використовують для ідентифікації послідовників Ісуса Назарянина. Де б ми не жили, ми маємо спілкування з тими, кого переслідують за їхні християнські свідчення, подібні до тих, які описано в цій книжці. Тож читайте їхні історії. І поглиблюйте свою віру в Бога, Який кличе нас прийняти страждання Христа, щоб виконати Божу місію викуплення.

«Голос мучеників» — це організація, яка служить переслідуваним християнам у найважчих і найнебезпечніших для християнства місцях світу. Річард і Сабіна Вурмбранди заснували «Голос мучеників» після того, як їх ув'язнили за християнське свідчення в комуністичній Румунії. Понад п'ятдесят років «Голос мучеників» присвячує себе тому, щоб надихати всіх віруючих біблійною вірою, заохочувати їхню відданість Христу для виконання Його Великого доручення незалежно від ціни.

i-am-n.com

ГОЛОС МУЧЕНИКІВ

МІСТИТЬ НОВІ ІСТОРІЇ, А ТАКОЖ ПИТАННЯ ДЛЯ
ОСОБИСТИХ РОЗДУМІВ ТА ГРУПОВИХ ОБГОВОРЕНЬ

ПЕРЕГЛЯНУТА Й ОНОВЛЕНА ВЕРСІЯ

Я—Н

Наснажливі історії
християн, які протистоять
ісламським екстремістам

«Голос мучеників»

I Am N

Published by VOM Books

A division of The Voice of the Martyrs

1815 SE Bison Rd.

Bartlesville, OK 74006

© 2016, 2022, 2024 The Voice of the Martyrs, Inc. All rights reserved.

Наснажливі історії християн, які протистоять ісламським екстремістам

Біблійні цитати наведено в перекладі І. Огієнка.

Переклад — Оксана Матвеева

Редактори — Світлана Підвисока, Петро Нікітін

Деталі в деяких історіях було змінено, щоб захистити людей, про яких вони розповідають.

Книжку створено на пожертви християн і не призначено для продажу.

Щоб отримати додаткову інформацію про організацію «Голос мучеників» та наші ресурси, зокрема й наш молитовний бюлетень, відвідайте вебсайт **www.vom-ua.org**.

Безкоштовно підписатися на наші друковані та цифрові матеріали за адресою: **info@vom-ua.org**.

Надсилайте нам свої фото про поширення наших матеріалів, а також свідчення про те, як вони діють у вашому житті та житті тих, хто вас оточує. Без зворотного зв'язку з вами ми не знаємо, як Бог використовує нашу працю. Ваші повідомлення стануть величезним підбадьоренням команді «Голосу мучеників».

*Моїй дружині та найкращій подрузі Ванессі,
а також дітям Калебу та Брук, Хармоні та
Джессі — я молюся, щоб ви відшукали радість
у своїй подорожі віри та притулок у Тім,
Хто повік вірний та істинний.*

*А Савл, іще дишучи грізбою й убивством на
учнів Господніх, приступивши до первосвященика,
попросив від нього листи у Дамаск синагогам,
щоб, коли знайде яких чоловіків та жінок,
що **тієї дороги** вони, то зв'язати
й привести до Єрусалиму.*

КНИГА ДІЙ 9:1–2

*Пам'ятайте про в'язнів, немов із ними
були б ви пов'язані, про тих, хто страждає,
як такі, що й самі ви знаходитесь в тілі.*

ПОСЛАННЯ ДО ЄВРЕЇВ 13:3

Що люди кажуть про ...

«Я — Н»

«Немає сумнівів, що радикальний іслам є одним із найбільших викликів, які сьогодні стоять перед церквою. Ці наснажливі розповіді про переслідувану церкву зворушать вас до сліз, а потім поставлять на коліна. Ми всі несемо біблійну відповідальність за те, щоб підтримувати наших братів і сестер, які проходять через вогонь, і бути з ними. Не дозволяйте описаним тут жахам залякати вас, адже страх — це найсильніша зброя терористів. Натомість молитесь, щоб Святий Дух дав вам відвагу говорити, діяти, брати участь. Так само не дозволяйте цим невимовним злочинам наповнити вас ненавистю до мусульман. Багато мусульман подібно до нас засуджують такі звірства. Ми покликані наслідувати нашого Спасителя в любові до ворогів, у служінні їхнім потребам й у співчутті до їхньої сліпоти. Жертовна віра страждених святих, описана в цій книжці, показує нам усім, як ми повинні реагувати в цей кризовий час, мужньо наважуючись любити мусульман любов'ю Христа».

Джуліан Лідстоун,

ОМ («Операція мобілізація»)

«Книжка «Я — Н» від «Голосу мучеників» — це складна мозаїка історій, які нагадують нам про звичайне християнство, віру, яка живе в умовах переслідувань. На сторінках цієї книжки є багато нагадувань. Нам наголошують, що не існує таких понять, як «вільна церква» чи «переслідувана церква»; є лише

одна церква, завжди переслідувана й вільна. Церква в переслідуванні вчить нас молитися не за те, щоб переслідування християн припинилися, а за те, щоб учні Христа були покірними Богові у своїх стражданнях. Це молитва, у якій моляться обома частинами Ісусової молитви. Завжди доречно молитися «нехай мине ця чаша мене», ніколи не забуваючи молитися до Отця «нехай буде воля Твоя».

Нік Ріпкен,

Міжнародна місіонерська рада Південної баптистської конвенції, автор книжок *The Insanity of God* та *The Insanity of Obedience* («Божевілля Бога» та «Божевілля послуху»)

«Ісламський тероризм часто є головною новиною дня, але Ісус обіцяв збудувати Свою Церкву, яку ворота пекла не здолають. Хоча тема тероризму не сходить із перших шпальт газет, послідовники Ісуса процвітають у самому серці небезпеки. Книжку «Я — Н» було написано, щоб розповісти історії хоробрих віруючих, які перебувають на передовій сьогodнішньої духовної битви. Їхня відвага надихне вас думати по-іншому, жити по-іншому, і ваше серце оновиться, коли ви познайомитеся з ними ближче. Я вважаю, що вони стали новим обличчям християнства, і ми можемо багато чого навчитися у них. Слово «відступ» є чужим для Євангелія. Брати і сестри, які сьогodні живуть у небезпеці, аж ніяк не розмахують білими прапорами. Замість цього вони кричать «Уперед!» і несуть Євангеліє на край світу, навіть якщо це буде коштувати їм життя».

Том Дойл, e3 Partners,

автор книжки *Killing Christians: Living the Faith Where It's Not Safe to Believe* («Вбиваючи християн: Жити вірою там, де вірити небезпечно»)

«Нестабільність — це наша нова норма. Євангеліє завжди проповідується під тиском, і ми маємо відмовитися від думки, що можемо по-справжньому відстоювати Ісуса в будь-якій точці світу, не страждаючи за Нього. Єдині люди у світі, які можуть уникнути однакових і протилежних помилок ісламофобії та наївного пристосуванства, — це послідовники Ісуса, які люблять Христа настільки, щоб розділити Його страждання, і які люблять мусульман настільки, щоб страждати й умирати за них».

Дік Броден,

Assemblies of God World Missions (Всесвітні місії Асамблей Божих), автор книжки *Live Dead Joy: 365 Days of Living and Dying with Jesus* («Жива мертва радість: 365 днів життя і смерті з Ісусом»)

«Що більше ми віддаляємося від страждань інших, то легше нічого не робити. Такий стан речей не має панувати над нами. Будь ласка, дозвольте собі через ці історії наблизитися до наших переслідуваних братів і сестер. Як керівник місіонерської організації, що працює з мусульманами, я був занурений у страждання. Моїх друзів били, ув'язнювали, катували або вбивали. Моїх сліз, безсонних ночей і молитов було недостатньо. Я надзвичайно вдячний за партнерство, яке ми зараз маємо з «Голосом мучеників». Вони на практиці допомагають нам боротися з переслідуваннями і показують, як піднятися та продовжувати нести Добру звістку про Божу любов через Ісуса. Ця книжка допоможе нам усім відповісти співчуттям».

Кевін,

місіонер, керівник місій з більш ніж тридцятирічним досвідом служіння в країнах із обмеженим доступом і в найменш досягнутих країнах

«Для нас велика честь і привілей молитися, плакати і служити разом із братами та сестрами, які постраждали за Христа від рук своїх сімей, сусідів та урядів. Згадуючи їхні обличчя та розповідаючи їхні історії, ми приєднуємося до апостола Павла, який сказав: «Дякую Богові своєму при кожній згадці про вас... за всіх вас чиню я молитву з radoшами, — за участь вашу в Євангелії від першого дня аж дотепер» (Филип'ян 1:3, 5). Бог діє у надзвичайний спосіб посеред найжахливішого терору, гноблення та насильства. Християни, яких ви зустрінете в цій книжці, виявляють надію і силу, які одночасно є надприродними і вічними. Ці члени Христової сім'ї повністю відмовилися від своїх особистих планів і вчать повністю довіряти Богові. Ми можемо багато чого навчитися на їхньому прикладі».

Коул Річардс,
президент «Голосу мучеників»

Про «Голос мучеників»

У Євангелії від Луки 9:23 Господь Ісус говорить: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме щоденно свого хреста, та й за Мною йде». Це може здатися сумним і тривожним для світських християн, які часто співчують тим, хто змушений страждати за віру. Вони сподіваються на життя, повне благополуччя та процвітання, без болю та страждань для себе та інших.

Однак існує «велика хмара свідків» (Послання до Євреїв 12:1), які знають кращий шлях. Це чоловіки і жінки з усього світу та з вашої країни, як із минулого, так і наші сучасники, хто однієї миті віддали життя за Господа або ж виявляють Його жертовну любов упродовж років. Вони вчать нас, що Божа любов варта найнестерпнішого людського болю й що жодна сила на землі, зокрема й смерть, не здатна знищити таку любов. Їхній шлях — це єдиний шлях до глибокої і вічної радості. Ось таке справжнє християнське життя!

«Голос мучеників» покликаний допомогти братам і сестрам із усього світу згадати цей шлях і вчитися йти ним разом. Ми робимо це, уважно прислухаючись до голосу Ісуса, а також християнських мучеників і переслідуваних християн, які попри все йдуть услід за Ним. Ми співпрацюємо й спілкуємося з тими, хто страждає за Господа, не з жалю, співчуття чи бажання їх урятувати, а з переконання, що жертовна любов Христа є найбільшим скарбом, який люди можуть отримати від Бога й відображати у своєму житті.

Організацію «Голос мучеників» було засновано 1967 року пастором Річардом Вурмбрандом, який відбув чотирнадцятирічний термін ув'язнення у комуністичній Румунії за віру в Ісуса Христа. Його дружина Сабіна три роки провела у виправно-трудових таборах. 1965 року Річарда і його сім'ю викупили з Румунії, після чого вони заснували всесвітню мережу місій, які й досі служать переслідуваному Тілу Христовому.

Вступ

Історія, що стоїть за іншими історіями

«Я — Н?» Що це означає?

Коли 2014 року бойовики самопроголошеної Ісламської держави Іраку та Сирії (ІДІЛ) увійшли до північного Іраку, вони почали маркувати майно, що належало християнам. Віруючі на своїх будинках і церквах помічали намальовану арабську літеру ٰ (нун) або Н. Ця літера передавала потужне звинувачення в тому, що мешканці позначених будинків — «назаряни», тобто люди, які дотримувалися не ісламу, а вчення Ісуса з Назарета. Бути поміченим літерою «Н» у громаді, захопленій мусульманськими екстремістами, означало зазнати кризи духовної ідентичності.

Бойовики дали всім християнам час до 19 липня, щоб прийняти іслам, сплатити високий податок, *джизію*, покинути місто або бути вбитими. Тисячі людей вирішили втекти, залишивши все, що мали. Дорогою сім'ї натрапляли на блокпост за блокпостом із солдатами ІДІЛ, які охороняли завойовану територію. Солдати грабували їх, забираючи обручки й розриваючи паспорти навпіл на очах у переляканих власників. У деяких випадках солдати наказували людям роздягнутися, а потім забирали у них навіть одяг.

Багато біженців утекли до Курдистану, напівавтономного регіону Іраку, куди ІДІЛ ще не проник, а саме до міста Ербіля.

І прибувши, вони дізналися, що місто переповнене біженцями, оскільки Ербіль уже прийняв понад двісті тисяч сирійських біженців, які втекли від громадянської війни у своїй країні. Сім'ї таборилися у будь-якому доступному місці — парках, церковних подвір'ях, недобудованих будівлях.

Понад сімсот тисяч людей утекли до Курдистану після захоплення Мосула бойовиками ІДІЛ, інші втекли до сусідніх країн. Серед біженців були мусульмани, християни та інші, але ультиматум від 19 липня було висунуто лише християнам.

Один християнин із Мосула, який не знав про ультиматум, у ніч на 19 липня почув вибухи бомб і незабаром зрозумів, що руйнують тільки християнські будинки. Він швидко зібрав дружину й доньку, і вони втекли з дому. Вони теж були серед християн, яких грабували, роздягали й принижували на блокпостах ІДІЛ.

Біженці з Мосула втратили не лише домівки та місце роботи. Деякі цивільні особи загинули під час вторгнення ІДІЛ. Інші втратили надію на майбутнє. Одна християнка щойно закінчила чотири роки навчання в коледжі й 20 липня мала складати випускний іспит. Вона пропустила іспит, а всі записи в університеті, ймовірно, були знищені ІДІЛ.

Але ця криза також створила можливості для християн продемонструвати любов Христа. Бізнесмен-християнин в Ербілі звільнив офісну будівлю, яка йому належала, щоб там могли жити біженці з Мосула.

І як завжди, Бог дав надію в цій масштабній кризі.

Один біженець сказав працівникові «Голосу мучеників»: «Якщо іслам такий, як [ІДІЛ], то я не хочу бути мусульманином». Цей чоловік та інші колишні мусульмани на вернулися до Христа через свідчення команди євангелістів у цьому районі.

Що стосується християн, які втекли з Мосула, то ті, хто поклав свою надію на Христа, знали, що їх не перемогли. Одна

сім'я сказала: «Ми втратили все наше майно, але у нас залишилася віра в Ісуса. Ніхто не може забрати її у нас».

І вони сказали це в світлі реальності того, що їхнє становище не буде тимчасовим; їхні життєві обставини на цій землі навряд чи покращаться — ніколи!¹

Їхня мужня, непохитна відданість Богові перед лицем переслідувань дає послідовникам Христа в усьому світі потужну картину того, що означає бути «Н». Вони охоче жертвують усім, що мають у цьому світі, щоб виконати Божий заклик до послуху й служіння Йому. Подібно до героїв віри, чії історії ми читаємо в Біблії та церковному літописі, вони живуть за словами Павла з Послання до Филип'ян 3:8: «Тож усе я вважаю за втрату ради переважного познання Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа».

Історії, які надихають реагувати

У цій книжці розповідаються історії християн, які зазнали переслідувань не лише в Мосулі, в Іраку, але й у низці інших країн, де їм доводиться стикатися з ісламськими екстремістами. Вони живуть у громадах і країнах, де іти за Христом важко і небезпечно. Їхні жертвність, мужність, радість, наполегливість, прощення та вірність перед лицем протистояння — і навіть смерті — є потужним свідченням нашого люблячого Бога, Чия благодать пропонує спасіння всім грішникам і дає силу тим, хто довіряє Ісусові як Спасителю та Господу жити як слухняні біблійні учні.

Ми молимося, щоб зразкове свідчення цих переслідуваних віруючих надихнуло вас приєднатися до них у любові до му-

¹ 2017 року військові сили придушили ІДІЛ, вигнавши їх із Мосула. Деякі біженці змогли повернутися, а інші ні.

сульман і працювати над тим, щоб вони прийшли до Христа у вашій громаді. Нам потрібен їхній приклад вірності перед лицем переслідувань, щоб підбадьорити нас у нашому ходінні з Господом (Євреїв 12:1–2).

Усвідомлення того, що це правдиві розповіді про реальні події, які трапилися з реальними людьми, викликає тривогу. Деякі з них спричиняють занепокоєння, інші — справді жахають. На кожну з цих історій припадають сотні інших, про які ми так ніколи і не дізнаємося.

Коли ви читаете їхні історії, ми закликаємо вас бути разом із ними в постійній молитві. Ці люди знатимуть, що вони не самотні у своїх зусиллях ділитися любов'ю Ісуса — навіть коли це вартує їм або їхнім близьким побоїв, тортур чи смерті. Але що більш важливо, це підтвердження того, що всі ми є частиною всесвітнього Тіла Христового!

Знайомлячись із нашими переслідуваними братами і сестрами у Христі, ви побачите, що вони не є «суперхристиянами», які якимось чином досягли вищого рівня побожності. Вони — люди, дуже схожі на нас. Вони відчувають глибокий біль, коли у них викрадають дітей, убивають чоловіків, нападають на синів, гвалтують їхніх дружин і забирають дочок у сексуальне рабство. Вони стикаються з невизначеністю і страхом, коли втрачають роботу, коли їх виганяють із родин та їхніх громад через те, що вони ідуть за Ісусом.

Щоб процвітати, переносячи такі страждання, вони моляться про відвагу, віру і витривалість. Вони наполегливо дотримуються Слова Божого і слухаються Бога, вірячи в Його люблячий і вірний характер та маючи непохитну впевненість у житті вічному на небесах. Втративши все цінне в цьому світі, вони вчаться вірити, що Бог контролює все, хай що би сталося.

Коли наші переслідувані брати і сестри у Христі йдуть цим шляхом, вони дивляться на свої обставини через вічну Божу

перспективу. Ця перспектива дає їм нове бачення — бути серед тих, хто служить на передовій, коли Бог здійснює Свої цілі посеред зла та хаосу. Їхні очі розплющені, щоб побачити, що ІДІЛ та інші ісламські екстремісти не в змозі перешкодити вічному Божому плану. Світ — це не лише величезний хаотичний безлад. Бог діє потужно і стратегічно. Саме страждання наших переслідуваних братів і сестер породжують бездонний голод за істиною Ісуса Христа серед багатьох поміркованих мусульман, які висловлюють глибокі біль, жаль і навіть гнів з приводу звірств, скоєних ісламськими екстремістами. Вони шукають надію, яка незнана для того ісламу, свідками якого вони є. Як і біженець, про якого ви читали раніше, деякі кажуть: «Ми читали Коран і знаємо, що Мухамед сам чинив такі звірства. Тепер ми хочемо дізнатися про християнство — про Ісуса, про Біблію. Будь ласка, розкажіть нам більше».

Користаючись із нагоди, ці дорогоцінні послідовники Ісуса сміливо проголошують: «Я — Н». Підраховуючи ціну, вони стоять твердо, вірно ділячись звісткою про Божу благодать зі світом, який відчайдушно потребує Христа. Хіба ми можемо залишити їх на самоті або страждати мовчки? Невже ми не дозволимо їхнім історіям поглибити наші відданість Христу та виконання Його Великого Доручення? Чи зможемо ми разом із ними сказати: «Я — Н»?

«ГОЛОС МУЧЕНИКІВ»

Частина I

ЖЕРТОВНІСТЬ

А до всіх Він промовив: «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме щоденно свого хреста, та й за Мною йде».

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ЛУКИ 9:23

Жертовність ніколи не покидає серця і думки біблійних учнів, яких переслідують ісламські екстремісти. Для них наслідки послуху Христу зрозумілі. Жертви, які вони приносять, є усвідомленими і чітко визначеними. Перш ніж обрати Ісуса своїм Господом і Спасителем, вони підраховують, скільки коштуватиме бути Його учнем. Вони знають, що як тільки їхня віра стане видимою для інших, прийдуть переслідування. Вони очікують цього і приймають це. Вони розуміють слова Павла з Послання до Римлян 12:1 так, як мало хто з нас може: «Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, — повіддавайте ваші тіла на жертву живу». І вони ухвалюють рішення — щодня — приносити цю особисту жертву.

Вони свідчать про Ісуса у ворожих громадах, замість того щоб тікати в безпечніші країни, — і їх часто заарештовують, ув'язнюють, б'ють, катують або вбивають. Ці люди готують своїх дітей до переслідувань і навіть мученицької смерті, і це є наслідком того, що вони живуть своєю вірою в Ісуса Христа.

Вони стикаються зі щоденними побоями або навіть вигнанням зі своїх мусульманських сімей, які ще недавно захищали

їх і через які вони отримували всі життєві можливості: їжу, притулок, освіту, шлюб та роботу.

Їхні домівки та майно конфісковують або знищують, змушуючи їх жити в таборах для біженців, де вони не мають нічого, що могли б назвати своїм, і не мають жодних очікувань та обіцянок щодо їжі, притулку чи безпеки на завтрашній день.

Проте наші брати і сестри, які ідуть за Христом у таких випробуваннях, словом і ділом проголошують: «Воно того варте. Ми — учні Ісуса Христа. Ми залишатимемося відданими Богові та Його Царству, хоч би яких жертв це потребувало. Наше поклонання — робити учнів. Незалежно від того, що станеться, ми маємо надію, бо Ісус обіцяв приготувати для нас місце, де ми будемо з Ним навіки».

День, коли ІДІЛ прибув до Мосула

*Абу Фаді,
Ірак*

Цей день у червні 2014 року був схожий на майже будь-який інший день у Мосулі — спекотний, заповнений і велелюдний, де туди-сюди снував транспорт і жваво велася торгівля. Люди стікалися на ринки другого за величиною міста Іраку. Серед заторів звучали гудки машин. З плином дня гомін вуличних розмов помітно посилювався. До полудня він став схожим на какофонію дроздів, що гомоніли між собою.

Саме тоді Абу Фаді, шістдесятип'ятирічний уродженець Мосула, що мешкав за кілька миль від міста, отримав телефонний дзвінок, який змінив усе. Для декого цей телефонний дзвінок ознаменував початок кінця життя, яким вони його знали, а для декого — кінець самого життя.

— Абу, — сказав друг арабською, — ІДІЛ наступає. Ми почули це від людини, якій довіряємо. Сьогодні той самий день.

Тривожні чутки про те, що терористи самопроголошеної ІДІЛ, які спустошували міста в інших частинах Іраку, наступним захоплять Мосул, снували вже кілька тижнів. Саме там жили мати Абу, Сара, і сестра Длін. Як християни, вони були

б у смертельній небезпеці. ІДІЛ ненавидить багатьох людей у світі, але особливо християн. Ультиматум для послідовників Ісуса? Прийняти іслам, заплатити надзвичайно високий податок, виїхати або бути вбитими.

— Чи є надія, що ми можемо вивезти моїх матір і сестру? — запитав Абу. Обидві жінки мали інвалідність і пересувалися у спеціальних візках.

— Це буде нелегко, — відповів його друг. — Якщо Мосул упаде, наше місто не так уже й далеко від нього. Ми повинні дуже сильно молитися, Абу. Ми повинні...

Бабах.

Військову автоцистерну ІДІЛ, начинену вибухівкою, підірвали біля готелю в Мосулі, де перебували співробітники урядових служб безпеки. Друг Абу поспіхом поклав слухавку. Мосул охопив хаос.

Вулицями з гуркотом проїхала бронетехніка. Почалася стрілянина. Наречена, в якій сьогодні мало бути весілля, загинула від вибуху.

Бойовики ІДІЛ зірвали хрест на сирійському православному соборі Святого Єфрема (Mar² Afram). Вони замінили хрест гучномовцями, які проголошували, що іслам, а не Ісус — це шлях.

Запанувало стовпотворіння. Люди тягнули майно до машин. На дорогах утворилися затори. Лунали крики паніки. Серед усього цього Абу отримував поодинокі телефонні повідомлення від свого друга з Мосула, який якоїсь миті сказав: «Іракська армія саме зараз тікає з міста».

Протягом наступних тижнів Абу домігся від судді ІДІЛ дозволу, щоб його мати і сестра залишилися в Мосулі. Через кілька тижнів після захоплення Мосула ІДІЛ удерлася в місто Абу, як він і боявся. Багато християн поспішно збирали речі й утікали, але Абу та його дружина Рукія не могли залишити Сару і Длін.

² Мар означає «святий» або «мученик» арамейською мовою.

За шістнадцять днів ІДІЛ окупувала район, де жив Абу — шістнадцять днів, які здавалися шістнадцятьма роками.

— Будь ласка, приїдь за мною, Абу, — благала його мати під час чергового телефонного дзвінка з Мосула. — Тут небезпечно. Ти мусиш...

На лінії пролунав твердий чоловічий голос:

— Дозвольте мені висловитися більш чітко, — заявив солдат ІДІЛ. — Якщо ви не заберете цих двох невірних собак, вони будуть або наведені в іслам зі зброєю, приставленою до їхніх голів, або викинуті на вулицю.

Того дня Абу не мав жодного шансу забрати свою матір, тому що йому довелося б іти проти потоку людей, які в нестямі тікали з міста. Обом жінкам дозволили залишитися на ніч у сусіда-мусульманина, але солдат ІДІЛ конфіскував їхній будинок, витягнув із сумки балончик із фарбою і намалював на фасаді будинку ۞ — арабську літеру «Н», що означає «назарянин» — *тут живуть християни, власність Ісламської держави.*

Не маючи змоги поїхати до матері та сестри, Абу домовився з другом-мусульманином, щоб той привіз жінок до нього. Щойно вони приїхали, Абу і жінки змогли звідти втекти. Як і майже сорок тисяч інших людей, які втекли від зачисток у Мосулі та околицях, вони запхали в машину ті нечисленні речі, які змогли вмістити, і попрямували на схід, у відносну безпеку, до міста Ербіля, що за шістдесят миль звідти.

Незабаром Абу і його сім'я прибули на перший блокпост. Машини з людьми та їхнім майном вишикувалися в десятки черг. Вихлопні гази забруднювали повітря. Охоронці ІДІЛ стояли з вогнепальною зброєю і мачете. Абу молився про цей момент — про мужність відстоювати свої переконання.

— Хто ви? — запитав охоронець.

— Ми — християни, які покидають Мосул, тому що нам не дозволено залишатися на цій мусульманській землі, — відповів Абу.

Охоронець, до якого приєдналися інші, відмовився пропустити сім'ю. Натомість вони зателефонували начальству. Через тридцять хвилин приїхали два блискучі позашляховики. З них вийшли молоді люди, розмахуючи новою, дорогою вогнепальною зброєю, і почали допитувати родину.

Абу чесно відповів:

— Так, ми християни.

— Для тебе і решти твоєї невірної сім'ї більше немає вибору, — сказав лідер. — Прийміть іслам або будете вбиті. Ось так просто. Це легкий вибір, чи не так?

Абу благав чоловіків відпустити його родину. Він посилався на уривки з Корану, які дозволяють християнам жити, якщо вони платять *джизію*. Дев'яносто болісних хвилин тривала ця дискусія, наче бомба, яка цокала і могла вибухнути будь-якої секунди. Поки вони розмовляли, бойовик ІДІЛ, озброєний мачете, кружляв навколо Абу, готовий завдати удару, якщо той спробує втекти.

— Досить, — оголосив лідер. Він схопив Абу за руку і повів його геть, поки його дружина, мати і сестра плакали, благали та молилися. — Приготуйся до смерті, — сказав він, штовхаючи Абу на коліна. — Останній шанс. Чи ти приймеш іслам?

Абу озирнувся на трьох жінок, потім на небо. Він молився про силу, мудрість і мужність. Хоча Абу відчував слабкість і очікував, що мачете може встромитися в нього будь-якої миті, він розумів, що Божий мир зміцнює його.

— Ні, я не стану мусульманином, — заявив він. — Я не відречуся від Ісуса.

Чоловік підняв своє мачете. Абу схилив голову, заплющив очі й почав молитися. Почувши, що підїхала інша машина, він видихнув. Ще один чорний позашляховик. З нього вийшов ще один представник ІДІЛ, який поцікавився ситуацією, а потім підійшов до Абу.

— У мене для тебе повідомлення, яке ти повинен передати своїм церковним лідерам, коли покинеш нашу землю, — сказав він. — Ми перемогли. І ми підемо за вами, християнами, по всьому світу. Ми дійдемо до Ватикану й наведемо в іслам Папу, якщо буде потрібно.

Абу не знав, що відповісти, але нагадав собі, що не можна говорити нічого зневажливого про мусульман. «Просто будь чесним», — сказав він до себе.

— Ми не бажаємо зла вашим людям, — сказав Абу. — Ми лише хочемо сповідувати нашу віру так, як нам подобається.

Чиновник подивився на нього і сплюнув.

— Забирайтеся звідси, пси, — сказав він, розвернувся і пішов геть.

На другому блокпості солдати ІДІЛ знову затримали родину. Вони викликали офіцерів з першого блокпоста й отримали вказівку перевірити машину на наявність цінностей. Абу віддав усе, що мав. Коли охоронець знайшов гроші, які дружина Абу сховала під сидінням, він наказав родині вийти з машини.

— Якщо ви повернетесь, — сказав один із охоронців, — усе, що ми у вас забрали, буде вам повернуто. Ви навіть будете під захистом. Тож скажіть нам, що ви приймаєте іслам.

— Я християнин, — сказав Абу.

Як і раніше, почався довгий раунд словесних перепалок. Щоразу, коли охоронець ІДІЛ просив Абу повернутися, Абу ввічливо, але твердо відповідав, що він християнин і не стане цього робити.

Нарешті, з будки вийшов ще один охоронець — начальник — і почав закидати Абу запитаннями. «Цей чоловік, — подумав Абу, — відрізняється від інших, майже як актор, який грає роль, але в глибині душі не є цим персонажем».

— Отже, у вас залишився дім і ви хочете заплатити податок? — запитав начальник.

Абу кивнув. Так, попередній блокпост забрав значну суму грошей, яку можна було б використати для сплати податку. І так, у них був будинок. Начальник наказав охоронцю, який проводив допит, здійснити телефонний дзвінок.

Після того як охоронець пішов, начальник повернувся до Абу.
— Иди геть, — сказав він. — Швидко.

Абу відчув себе рибою, що потрапила на гачок і бореться за своє життя, коли раптом рибалка перерізав волосінь. Він кивнув на знак подяки і повернувся до машини.

Доїхавши до Ербіля, Абу і його сім'я зрозуміли, що місто вже переповнене сирійськими війсьними біженцями. Через чистку, яку ІДІЛ влаштувало в Іраку, місто розрослося з кожним днем. Що було спільного у більшості цих біженців? Вони були християнами, у яких вирвали життя з-під ніг. Студенти, які мали б уже закінчувати Мосульський університет, тепер не мали жодних записів про те, що вони були зараховані до нього і навчалися там. Молоді люди, які були заручені й готувалися до шлюбу, не знали, де їхні наречені. Дорослі, які мали роботу, тепер стали безробітними.

Вони пожертвували всім. Вони залишили свої домівки, життя, яким жили, і свої надії на майбутнє, вирішивши натомість довіритися Богові й служити Йому, куди б Він їх не привів.

Умови в Ербілю були жахливими. Сміття та неочищені каналізаційні стоки викликали нудотний запах. Люди куталися під імпровізованими наметами з ковдр, рушників, підручних матеріалів — будь-чого, що могло захистити їх від нещадного сонця і гнітючої спеки. Вони відчайдушно шукали воду та їжу.

Посеред усього цього Абу поставив брезентовий навіс для своєї сім'ї.

— А тепер, — тихо сказав він, — подякуємо Богові за безпечну подорож.

І вони схилили голови в молитві.

Як і Абу та його сім'я, ми повинні пам'ятати, що Бог, Якому ми служимо, завжди з нами, куди б ми не йшли. Ми маємо покладати свою надію на Нього, а не на місце чи обставини.

Бог набагато менше переймається тим, де ми живемо, ніж тим, де перебувають наші серця. Його найбільше турбує те, на що ми покладаємо надію, що ми цінуємо й чи прагнуть наші серця зосередити свої погляди на Ньому. Він радіє, коли ми настільки зосереджені на Ньому, що можемо, як автор Послання до Євреїв, стверджувати свої надію і довіру такими словами: «Та бажать вони тепер кращої, цебто небесної, тому й Бог не соромиться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготував їм місто» (Євреїв 11:16).

2

Ще один день

*Баріс,
Туреччина*

Усе почалося як звичайний робочий день.

Баріс відімкнув вхідні двері магазину електроніки, яким керував, і почав прибирати на полицях, поки туди не зайшли покупці.

І тоді він знайшов її — Біблію.

Узявши її до рук, він вирішив дещо прочитати.

Баріс приїхав до Сполучених Штатів із Туреччини, щоб здобути ступінь магістра, а потім залишився, коли знайшов роботу. Він і його сім'я — дружина і двоє дітей — жили комфортним життям.

Аж до того моменту, як він розгорнув Біблію.

Баріс одразу був глибоко зворушений словами Ісуса в Євангелії від Івана, записаними в 13–18-му розділах. Усього на кількох сторінках Ісус відповів на питання, які Баріс ще не міг сформулювати словами: звідки прийшов Ісус, чому відбуваються чудеса, чого можна очікувати від послідовників Ісуса. Усе це було там.

Як і багато мусульман, яких тягне до Христа, Баріс почав переживати яскраві видіння. В одному з них Ісус явив Себе як Бог-Творець. В іншому Баріс відчув глибину чистої, безмежної любові Христа.

Баріс продовжував читати і вчитися доти, доки не зміг більше чинити опору. Він прийняв Ісуса і сповідував свою віру в Христа.

Коли Баріс відвів свою дружину вбік, щоб сказати їй, що він став християнином, її реакція була негайною і сталевою. Вона зажадала розлучення, зібрала речі, необхідні для початку нового життя, і забрала їхніх синів назад до Туреччини.

Спустошений, Баріс не хотів втрачати свою сім'ю, але як він міг відвернутися від Бога? Чи була втрата його сім'ї ціною слідування за Христом?

Чоловік поїхав за своєю сім'єю до Туреччини. «Якщо є хоч якась надія на примирення, — думав він, — то це станеться саме там».

Але повернення додому було не таким, на яке Баріс сподівався. Коли він розповів братові про своє навернення до Христа, брат попросив Баріса наступного дня зустрітися з ним у кабінеті лікаря.

«Добре, — подумав Баріс, розраховуючи на півгодинний візит. — Можливо, я навіть отримаю шанс поділитися своєю вірою».

Але ділитися не довелося. Баріса негайно помістили в психіатричну лікарню і накачали психотропними препаратами. Барісу знадобилися тижні, щоб переконати лікарів, що перехід від ісламу до християнства не означає, що він збожеволів, і вони повинні його відпустити. Пізніше його дружина використовувала його перебування в психіатричній лікарні як доказ того, що він не здатний виховувати своїх синів.

Розповідь батькам про свою нову віру була не менш згубною.

Батько Баріса вибухнув гнівом, погрожуючи відректися від нього.

— Ти можеш навіть убити мене, але я не передумаю, — відповів Баріс, після чого його мати знепритомніла.

Баріс звернувся до суду щодо часткової опіки над синами. У день одного з судових засідань колишній швагер Баріса зітк-

нувся з ним на переповненій турецькій вулиці й відразу почав лаятися й бити його.

— Як ти посмів прийти сюди! — кричав він на Баріса. — Цей хлопець — місіонер, і він прокляв Мухамеда! — вигукував він до багатьох мусульман, що проходили повз.

На черговому судовому засіданні колишній тесть Баріса проштовхнувся в зал суду і дав Барісу ляпаса.

Хоча Баріс спочатку думав про те, щоб висунути звинувачення і допомогти своїй справі про опікунство, але таке рішення відбирало йому спокій. Він згадав слова Христа в Євангелії від Матвія 5:39: «І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, — підстав йому й другу».

Суд присудив Барісу право на відвідування синів, але його колишня дружина часто змінює плани або пропускає візити. Здається, вона сповнена рішучості зіпсувати стосунки Баріса з його синами.

Проте у нього є віра в Христа... і мета.

Баріс служить Господу, пов'язуючи місцевих християн із турками, які шукають істину. Він і його команда розповсюджують Біблію. Баріс відвідує новонавернених і людей, які мають питання про християнство.

Частково Баріс працює через інтернет. Це дозволяє йому спілкуватися з ізольованими віруючими і дає можливість ділитися своєю вірою. Живі чати особливо ефективні — за пів року сорок людей увірували в Христа.

Баріс мріє бачити церкву в кожному турецькому місті, щоб коли нові віруючі зіткнуться з наслідками цього рішення, вони не були самотніми. Він знає про болісні випробування самотністю та втратами, а також про цілющу силу сім'ї у Христі.

— Коли вони самотні, дуже важко бути стійкими у вірі, — каже Баріс.

Він також знає, що в культурному сенсі відданість Туреччини ісламським цінностям, а також кожна політична зміна посилюють виклики, з якими стикаються послідовники Христа.

Але, незважаючи на небезпеку і жертви, Баріс не здається. Щодня він прокидається з надією. З надією, що він зможе привести ще одного шукача істини до Ісуса... і з надією, що одного дня він знову обійме своїх синів.

У Біблії нам часто нагадують про жертви, на які йшли люди заради Євангелія. Відсічення голови Івана Хрестителя. Побиття камінням Степана. Побої та ув'язнення Павла.

Але ті, хто жив і страждав за Христа в давнину, не були самотніми. У сучасному світі віруючих теж убивають, кидають у в'язниці, відрубують їм голови.

І вони втрачають свої сім'ї.

Моліться за Баріса і всіх наших братів та сестер, які щодня приносять жертви в послуху Божому Слову як біблійні учні. Моліться за них, просячи Бога дати їм силу, ревність і — навіть посеред їхньої жертви — радість.

3

Надія згори

*Хусейн,
Іран*

У сімнадцять років Хусейн був запеклим наркоманом, який опинився у в'язниці за власним вибором. Він прагнув чогось більшого, хоча й не знав, чого саме. Але якось він натрапив на це більше під час перегляду каналів. Одна телевізійна програма вирізнялася з-поміж інших. Передана через супутник далеко над Іраном, вона принесла євангельську істину прямо в дім Хусейна.

Того дня Хусейн почув звістку про те, що Ісус помер за його гріхи. Хлопець захотів мати з Ним стосунки. Передача допомогла йому усвідомити, що Ісус — це любов, благодать і надія, а не правила і норми. Це послання милосердя викликало в його серці глибоку боротьбу.

Одна його частина була пов'язана з твердженнями: «Я — наркодилер. Наркаторговці — це погано. Отже, я поганий. Напевно, Бог мене ненавидить».

Проте чоловік із телевізора говорив протилежне: «Бог любить тебе там, де ти є, незалежно від того, чи ти посол світового рівня, чи наркоман. Ти важливий для Нього. І Він хоче, щоб ти жив для Нього максимально повним життям».

Ці слова і просте євангельське послання проникли в зачерствілі серце і розум Хусейна. Того дня він присвятив своє

життя Ісусові, і його життя перетворилося з безнадійного на сповнене надії, із загубленого на спасенне, зі смерті на життя. Його бажання вживати наркотики зникло. Його серце заповнила любов до інших людей.

Деякі люди були незадоволені наверненням Хусейна і хотіли вбити його, щоб знищити будь-який вплив його християнського свідчення. Його батько-мусульманин повстав проти Хусейна, доніс на нього владі, сподіваючись, що сина-«відступника» заарештують. Реакція батька насправді відображала, наскільки сильно він зневажав рішення Хусейна йти за Ісусом.

— Сподіваюся, вони вирішать повісити тебе [за відступництво], — сплюнув його батько. — Якщо так, то я буду тим, хто накине мотузку на твою шию!

Новонаверненого заарештували. Щоб ушанувати батька Хусейна за його військову службу під час ірано-іракської війни, суддя вирішив не страчувати Хусейна. Натомість його кинули до в'язниці, де охоронці були вільні чинити власну форму правосуддя.

Хусейн хотів відстоювати Ісуса; вони зламали йому одну з ніг.

Хусейн хотів прославляти Бога музикою — йому зламали всі пальці.

Хусейн хотів поклонитися Христу в смиренні, а вони розшматували йому спину сорока ударами батога.

Проте під час перебування Хусейна у в'язниці його любов зростала. Через кожну жертву, яку від нього вимагали, — ногу, руку, спину, майбутнє, — він продовжував шанувати Бога й ділитися своєю вірою.

Його любов до Ісуса та готовність прощати заговорили найголосніше, коли він поділився Євангелієм із тюремним наглядачем, який відповідав за його катування. Глибоко зворушений, охоронець дав Хусейнові свою візитку і попросив хлопця зв'язатися з ним пізніше, щоб він міг дізнатися більше.

Після цього Хусейна відпустили.

Його вигнали зі старшої школи, не давши йому жодного шансу продовжити освіту або вступити до університету. Всі його академічні записи було видалено, і це промовляло світові, що людини на ім'я Хусейн ніколи не існувало.

Але, незважаючи на свої страждання, Хусейн пізніше писав: «Жодне з цих покарань не засмутило мене, окрім того, що тепер я не можу грати музику для Господа».

Час болісних переслідувань випробував віру Хусейна й насправді навчив жити для Бога більш повноцінно. Замість того щоб покладатися на людські стосунки, Хусейн поклав свою найбільшу надію на Бога, Який через апостола Івана передав ці слова: «Не дивуйтеся, браття мої, коли світ вас ненавидить!» (1 Івана 3:13).

Хусейн просто відгукнувся на послання надії, яке прозвучало в телевізійній передачі, і швидко зрозумів, що Бог хоче, щоб Його народ зробив Його своїм найвищим пріоритетом, знаючи, що наша любов до Нього, своєю чергою, буде живити нашу любов до інших.

Ми можемо мати неймовірний вплив, коли покладемося на Бога і Його Духа, щоб Він допоміг нам долати ті жертвовні втрати, які спричиняють наші віра й любов до ближнього!

Виявляйте христоцентричну, милосердну любов до тих, хто вас оточує! Попросіть Бога допомогти вам сьогодні покладатися на Його Духа, щоб прийняти будь-які жертви віри, які Він закликає вас, Його свідка, пережити.

4

Як піднятися над сімейним побиттям

*Надя і Рейчел,
Пакистан*

Щоразу, коли одинадцятирічна Надя проходила повз сусідню церкву, батьки застерігали її від цікавості.

— Надю, ти повинна ігнорувати невірних і їхню церкву. Це образа твоєї мусульманської віри.

Вона затягувала свою барвисту хустку, поспіхом проходячи повз християнський храм. Але будівля, хрест, що височів над нею, люди всередині й Бог, про Якого вона могла підслухати їхні розмови, зацікавили її.

— Ісус, — почувла вона через церковний гучномовець, — це шлях, істина і життя.

Надя не знала, що означають ці слова, але вони її заінтригували. «Якщо Ісус — це шлях, — запитала вона себе, — то чому я мусульманка?» Ці слова виявилися духовним насінням, посяним у глибокий, багатий ґрунт її душі, й опісля вони принесли свої плоди.

Згодом Надя подружилася з одноліткою, Рейчел, яка відвідувала церкву й жила неподалік. Це дало Наді можливість засипати Рейчел запитаннями, які вона накопичувала роками.

— Хто Цей Ісус, про Якого ти говориш? — запитала Надя.

— Він — Бог, що став людиною, Творець усіх.

— Навіть мене?

— Так, Надю, навіть тебе, — відповіла Рейчел. — І мене. І кожного з нас. Він любить нас і бажає мати з нами стосунки.

— А чого Він *очікує* від нас? — продовжувала Надя. — Що ми повинні робити, щоб потрапити в Його Царство? Яких правил ми маємо дотримуватися? Які ритуали повинні виконувати?

Рейчел доторкнулася до руки подруги, злегка похитавши головою.

— Ідеться не про це. Йому не потрібні ні твої ритуали, ні твої правила. Йому потрібне твоє серце. Твоя довіра. І тоді ти *захочеш* бути слухняною.

«Що ж це за Бог такий?» — замислилася Надя.

Після того як Рейчел дала їй Біблію, Надя непомітно почала її читати і розуміти. Це був Бог милості. Любові. Співчуття. Він навіть знав точну кількість волосин на її голові і залишив би дев'яносто дев'ять овець, щоб урятувати одну — можливо, її. Цей Бог був зовсім не схожий на того, Яким її Його описували в дитинстві, і вона захотіла бути частиною Його Царства.

Незабаром Надя довірилася Христу, і цією таємницею вона поділилася лише з Рейчел. Але коли брат Наді, Майлед, дізнався, що вона молиться і ходить до церкви, він розлютився. Він почав бити її щотижня.

Він наполягав, щоб вона відреклася від Христа. Але вона відмовилася це зробити.

Одного ранку він пішов за нею до церкви, наздогнав її, схопив за шию, привів додому й побив до синців.

— Як ти посміла увійти в цю церкву! — вигукнув він. — Ти забула, що ти мусульманка? Твоя нога більше ніколи не ступить у цю церкву!

— Я маю право вільно відвідувати церкву, — запротестувала вона.

Він підняв дерев'яну миску і вдарив нею по її лобу, розсікши шкіру над оком. Коли кров хлинула, він заштовхав її в спальню й замкнув двері. Брат тримав її там кілька тижнів, заходячи в кімнату лише для того, щоб дати їй невелику кількість їжі та води, а також залишити на її тілі численні рани та синці. Жоден з інших членів сім'ї не заперечував проти його жорстокості й не намагався допомогти дівчині.

Зрештою, вона втекла і знайшла притулок у пастора та його сім'ї. Однак, оскільки Надя була колишньою мусульманкою, її присутність наражала інших на небезпеку. Побояючись помсти, пастор незабаром попросив її знайти інше місце для проживання.

Коли вона захотіла охреститися, троє пасторів відмовили їй, бо боялися, що на них нападуть або сплять їхні церкви. Урешті-решт пастор із далекого міста погодився охрестити Надю. Вона пережила щастя, якого ніколи раніше не знала.

Бог благословив її знайомством із чоловіком-християнином, за якого вона згодом вийшла заміж. Але коли її батьки дізналися про цей шлюб, вони подали на її чоловіка заяву про викрадення. Вони стверджували, що він відвернув її від мусульманської віри. Майлед знайшов подружжя і побив чоловіка Наді так сильно, що у нього розірвалася барабанна перетинка.

Через те, що подружжю довелося переховуватися, чоловік Наді не міг знайти роботу. Однак інші християни допомогли йому розпочати власний бізнес, де він міг залишатися непомітним.

Побої. Вигнання з громади. Неправдиві звинувачення. Надя та її чоловік ішли на жертви й терпіли знущання, щоб зберегти віру в Христа.

Під час молитви з іншим християнином Надя не згадувала про свої потреби. Вона сказала лише таке: «О, Ісусе, Сину Божий, Ти знаєш мене дуже добре. Ти врятував життя моєму чоловікові, коли мій брат напав на нього й сильно побив. Коли

ми голодували, Ти дав нам їжу й дах над головою. Ісусе, ми віримо, що Ти ніколи не покинеш нас. Амінь».

Амінь.

Надія Наді ґрунтується на впевненості в тому, що Ісус ніколи не залишить нас. Його велика жертвна любов надихає нас ставитися до інших так, як Він ставився до нас. «Бо Я голодував був — і ви нагодували Мене, прагнув — і ви напоїли Мене, мандрівником Я був — і Мене прийняли ви. Був нагий — і Мене зодягли ви, слабував — і Мене ви відвідали, у в'язниці Я був — і прийшли ви до Мене... Цар відповідь і промовить до них: «Поправді кажу вам: що тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, — те Мені ви вчинили»» (Матвія 25:35–36, 40).

Який привілей ми маємо дякувати Богові за те, що Він піклується про нас, що ми є Його руками і ногами, які піклуються про інших — незалежно від того, чи живуть вони по сусідству, чи в далекій країні. Молімося про Боже керівництво у виявленні потреб інших і вчимося бути більш чутливими до керівництва Святого Духа в турботі про них.

5

Його давній друг Лука

*Немрут,
Ірак*

Сімнадцятирічний Немрут любив книжки — усі книжки. Але в його тьмяному іракському містечку було мало книжок курдською мовою.

Одного разу він помітив у сусідній книгарні щось новеньке: курдський переклад Євангелія від Луки. Немрут не мав жодного уявлення, що це за книга, але знав, що ще не читав її.

Подавши цю книжку власнику магазину, Немрут був розчарований, коли дізнався, що вона не продається. Це був єдиний екземпляр власника, тому він не хотів його віддати.

Немрут домовився з власником, запропонувавши йому заплатити як позику й повернути книгу після прочитання.

Домовилися.

Обережно принісши цю книгу додому, він почав її читати. Немрут читав і читав до четвертої години ранку наступного дня.

Він повернув книгу, як і обіцяв, але прочитане з неї не йшло з голови. Вона щось сколихнула в ньому.

Як і багато курдів-мусульман, Немрут не був особливо відданий ісламу. Він ставився до своєї віри поверхово, будучи більш відданим родині та клану, ніж релігії. Але, приєднавшись до

однієї з найбільших політичних партій Курдистану, він зрозумів, що йому краще серйозно ставитися до ісламу.

І Немрут вирішив прочитати Коран... тричі.

Як він не старався, він не міг змиритися з тим, що знайшов там, — особливо з настановами ненавидіти й убивати інших.

Оскільки Немрут був відомий як завзятий читач, його призначили відповідальним за книжковий магазин його політичної партії. Щойно з'явилася така можливість, він придбав Новий Завіт, щоб поповнити колекцію книгарні.

Немрут прочитав цю книгу менш ніж за місяць, роблячи нотатки по кожній сторінці. «Це мій давній друг Лука», — подумав він, коли дійшов до Євангелія від Луки.

Завершивши книгу, Немрут підрахував, як часто в Новому Завіті говориться про любов: 345 разів.

І жодного разу там не було заклику до читачів ненавидіти чи вбивати інших. Немрут вирішив присвятити своє життя Ісусові і Його вченню.

Але будши мусульманином, цей юнак навіть не уявляв, що може стати християнином. Протягом наступних трьох років він ще тричі перечитав Новий Завіт.

Немрут також давав примірник із магазину іншим, написавши на обкладинці інструкцію: «Прочитай це уважно й зосереджено. Зберігай книгу в чистоті, а потім поверни мені».

Коли Немрут нарешті зустрів справжнього християнина — чоловіка, який розповсюджував Біблію у своєму місті, — то тихо відвів його вбік, щоб поставити запитання, яке мучило його роками:

— Чи може будь-яка людина стати християнином? Я читав Біблію, я знаю Біблію, але не знаю, чи можу я стати християнином.

Немрут зрозумів, що став християнином тієї миті, коли повірив в Ісуса Христа і відвернувся від вчення ісламу. Радіючи, він продовжував розповідати друзям про Ісуса, і багато хто повірив

у Христа. Група віруючих зросла до двадцяти осіб і збиралася в будинку Немрута, що привернуло увагу місцевого мулли.

Наступної п'ятниці мулла зробив оголошення для всіх присутніх у мечеті.

— Деякі люди в нашому місті стали християнами через Немрута, — гнівно сказав мулла. — Той, хто буде пити з ними, стане невірним. Якщо ти п'єш воду з його будинку, ти стаєш невірним. З ними не можна розмовляти, з ними не можна вітатися, з ними треба розірвати стосунки, бо вони стали невірними.

Відразу ж почалися серйозні переслідування.

Немрута і його невелику групу били та проклинали. Дружбу, що тривала все життя, було зруйновано. Сестра Немрута побудувала паркан між їхніми сусідніми ділянками; він і його дружина більше не мали доступу до спільної ванної кімнати. Його дружина, яка ще не повністю довірилася Христу, була налякана і постійно плакала.

Однієї п'ятниці, після ранкової молитви, поліція перехопила натовп із майже двохсот чоловік, що прямував до будинку Немрута. Начальник охорони попередив Немрута, що наступного разу він не зможе зупинити нападників.

— Чому б тобі не припинити читати Біблію і не говорити про це з людьми? — запитав він.

Після того як Немрут публічно визнав Христа, він відчув, що більше не може залишатися в курдській політичній партії, а отже, втратив роботу. Щоб якось заробити на життя, він став вільним торговцем, переправляючи товари в місто на ірано-іракському кордоні та з-за нього. Але нова «кар'єра» чоловіка спричинила наступну справу.

Як людина, що перевозила товари через кордон, Немрут знав, що іранський уряд заборонив ввозити в країну три речі: зброю, наркотики і Біблії. Немрут відмовлявся перевозити перші дві речі, але Біблії? Біблія настільки змінила його життя, що він хотів, щоб кожен мав її.

Одного дня Немрут купив тридцять п'ять Біблій перською мовою в біблійному товаристві. Він сміливо написав своє ім'я та номер телефону на кожній із них перед тим, як переправити їх до Ірану. Це було ризиковано, але Немрут був готовий пожертвувати всім, щоб зробити Біблії доступними. Якщо його викриють, він відповідатиме за наслідки. До того часу Немрут продовжував працювати.

Коли іранці, які отримали Біблії, зв'язувалися з Немрутом, він таємно зустрічався з ними у своєму прикордонному місті. Він розповідав їм усе, що міг, про Ісуса Христа, а потім відправляв їх назад до Ірану ділитися Євангелієм.

Немрут був відвертим щодо того, з чим можуть зіткнутися нові євангелісти. Він казав їм, що якщо їх будуть бити, то це не гірше, ніж те, що переніс Христос.

Інші люди почули про роботу Немрута і надали йому більше Біблій на фарсі. За десять років Немрут відправив до Ірану майже 310 000 Біблій, перш ніж іранський уряд змусив його зупинитися.

Вторгнення ІДІЛ у Мосул 2014 року зробило Курдистан ще більш небезпечним для християн. На подвір'ї Немрута з'явилися незнайомці, які тероризували його родину. Погрози смертю стали регулярним явищем.

Глибоко стурбовані, Немрут і його дружина молилися.

— Ти не можеш змусити їх прийняти Ісуса, — сказала йому дружина, пропонуючи їм втекти звідти. Хоча Немрут погодився з дружиною, подружжя продовжувало молитися, і до ранку вони зрозуміли, що потрібно залишитися там.

Але... як?

Саме тоді зателефонували з курдської церкви в Ербілі й запитали, чи може Немрут стати їхнім пастором. Він залишився в Іраку, й у їхньому маленькому селі практично зійшла нанівець пильна увага до його сім'ї. Він був пастором тієї церкви протягом трьох років.

Немрут усе ще має палке бачення досягти Євангелієм свій курдський народ. І він буде продовжувати розповідати іншим історію Ісуса, з Яким уперше зустрівся на сторінках позиченої книги, яку написав його давній друг Лука.

Рішення Немрута йти услід за Христом далось йому дорогою ціною. По-перше, він втратив засоби до існування. Потім він відмовився від фізичної безпеки, щоб послухатися Христа, залишившись у Курдистані, знаючи про ризик, пов'язаний із цим.

Послух Христу буде дорого коштувати і для вас. Ісус передбачив, що життя тих, хто піде за Ним, буде позначене стражданнями. Але Він також обіцяв, що буде зі Своїми послідовниками в їхньому болю та що переслідування можуть очистити їхню віру й їхню мету, яка відповідає Божій волі.

Чи порахували ви ціну свого слідування за Ісусом? Чи готові ви страждати, зростаючи в послуху Христу та виконання Його Великого Доручення?

6

Перемога над смертю

*Абдівеллі,
Кенія*

Абдівеллі Ахмед (Абді) виріс у Гаріссі, Кенія, і був повністю посвячений ісламу. Він навіть очолював ісламське товариство своєї школи.

Але, будши студентом коледжу, Абді почав сумніватися в ісламі: «Чи є іслам єдиним шляхом до раю?»

Небезпечна думка для молодого мусульманина.

Абді продовжував ставити собі це запитання: «Де я опинюся в потойбічному житті? І як я можу знати відповідь на це запитання зараз?»

«Сам Мухамед говорив, що не знає, чи потрапить до пекла, чи до раю, і не знає долі людей, які йдуть за ним», — міркував Абді. Він зрозумів, що Мухамед вів за собою без упевненості, і Абді відмовився йти слідом за сліпим поводитирем.

Абді знайшов Біблію і таємно читав її, коли залишався на самоті. Розповідь про створення світу в Книзі Буття відкрила йому очі на Божу величну силу, а в 13-му розділі 1-го Послання до Коринтян він відкрив для себе ніжну Божу любов. Прощання Ісуса зі Своїми послідовниками в 14-му розділі Євангелія від Івана зворушило Абді до сліз — і ще більше наблизило його до віри в Христа.

Після глибоких душевних розмов із другом-християнином Абді був уже готовий: він повірив у Христа і нарешті відчув мир та вічну безпеку, яких так довго прагнув.

Але коли інші студенти та викладачі коледжу, де навчався Абді, дізналися, що він залишив іслам, вони відреагували на це насильством. Вони вважали новонавернених християн небезпекою для своєї релігії. Відтоді Абді став міченим. Його били. Його життя було в небезпеці.

Якось Абді вдарили каменем по голові, що спричинило сильну кровотечу. Він сховався в будинку своєї матері, але коли побачив натовп, що наближався, знову побіг — цього разу до будинку друга. Він знав, що люди прагнуть його вбити.

«Здається, ніби вони кіт, а я миша, — подумав він. — На мене полюють у моєму рідному місті».

Абді швидко втік і звернувся за порадою до родича, пастора Ібрагіма, який заснував церкви й ділився Євангелієм із сомалійськими мусульманами на півночі Кенії. Ібрагім привів Абді до центру служіння в університетському містечку, де познайомив його з іншими віруючими, зокрема з молодю дівчиною на ім'я Гелен.

Коли Гелен познайомилася з Абді, її привабила його заразлива віра й відданість справі.

— Я люблю Господа і готовий померти за Христа, — сказав він їй.

Незабаром вони одружилися й майже відразу почали служіння. Три роки вони жили в Нігерії, працюючи з племенем туарегів. Потім вони служили в Аддис-Абебі, а згодом приєдналися до сомалійського служіння, яке відправило їх у кенійське село поблизу сомалійського кордону. На той час це село майже на 90 відсотків складалося з сомалійців.

Абді та Гелен працювали з сомалійцями через служіння розвитку сільського господарства. Вони будували стосунки і, коли з'являлася можливість, ділилися Євангелієм.

Одразу ж вони зустріли жорсткий опір з боку місцевих мусульман. Однієї ночі до будинку подружжя прийшов натовп із каністрами бензину.

Абді зрозумів, що будинок хочуть спалити: «Що ж нам тепер робити?»

Представник місцевої влади, який став свідком інциденту, швидко відвіз подружжя до поліційного відділку, де вони були в безпеці від нападу — принаймні на той момент.

А коли погрози смерті продовжували надходити, чоловік і дружина молилися разом, знаходячи спокій у впевненості, що Бог із ними.

На деякий час киплячий гнів, спрямований на Абді та Гелен, заспокоївся і вщух.

Почуваючись у безпеці, вони відкрили свій дім для кількох віруючих для вивчення Біблії.

Зрозуміло, що Абді не відступав і не відходив від свого служіння.

— Наше бажання — пізнати Бога і зробити Його відомим, щоб багато сомалійців могли стати християнами, навчатися і повертатися до своїх домівок, — сказав він. Абді навіть почав відвідувати сусідні країни, ділячись Євангелієм із сомалійськими емігрантами.

У Сомалі навернення з ісламу або проповідь Євангелія є незаконними. Християн активно переслідують терористичне угруповання «Аль-Шабаб», а також члени їхніх сімей. Послідовників Христа часто утискають вороже налаштовані сомалійці навіть після того, як вони покинули країну.

Абді був одним із таких християн.

7 лютого 2013 року, через двадцять років після того, як Абді вірував у Христа, троє вбивць застрелили його, коли він розмовляв із пастором у центрі міста.

Убита горем і шокована, Гелен із трьома синами покинула Гаріссу й повернулася на батьківщину, в Нігерію. Бог набли-

зив її та хлопчиків до Себе. Згодом вони знайшли надію та підбадьорення, якими могли поділитися зі стражденим світом, загубленим у гріху.

Гелен та її сини відвідали Гаріссу 21 червня 2020 року. Вона була здивована, дізнавшись, що її чоловік-мученик здобув певну славу й що «кожен сомалієць знає свого свідка».

Вплив Абді зберігається в багатьох сомалійських громадах Східної Африки і навіть поширюється на Європу та Сполучені Штати. Його свідчення торкнулося незліченної кількості життів, і ще більше запам'яталася його вірна жертвність.

Сини Абді знають, що їхній батько на небесах, і вони бачать, як Бог використовує його смерть для досягнення Своїх цілей. Гелен і надалі віддана Христу та служінню сомалійським мусульманам, як і її чоловік. Його жертва — і її — не пригасила її пристрасті до Христа.

Коли друзі застерігають її бути обережною, щоб не загинути за Євангеліє, Гелен сміливо відповідає:

— Якщо я намагатимусь врятувати своє життя, я його втрачу... У нас є Бог-Переможець, — каже вона зі сяючими очима. — Ми знаємо, що Він переможе в цій ситуації.

Жертва Абді була великою, і горе, яке пережили Гелен та її сини, справжнє і глибоке. Але його жертва не була несподіваною. Він знав, чого може коштувати проголошення Христа, але вони з Гелен не припинили ділитися Євангелієм, щоб захистити свої земні життя, які вони все одно втратять.

Натомість вони зосередили свої погляди на вічності: догоджати Христу й здобути життя, яке не можна забрати... ніколи.

Апостол Павло застерігав церкву в Коринті дивитися не на те, що видиме, а на те, що невидиме, бо те, що ми пере-

живаємо тут і зараз на цій землі, — це те, що Павло назвав «легким нашим горем». І це горе повернеться нам «у безмірнім багатстві слави вічної ваги!» (2 Коринтян 4:17–18).

Хіба щось земне може з цим зрівнятися? Задумайтеся!

Коли ви дивитеся на своє життя через призму вічності, на те, що невидиме, чим ви готові пожертвувати, щоб реалізувати вічні цілі Христа? Яку ціну ви не можете заплатити?

7

«Дурень» заради Христа

*Казим,
Пакистан*

Після восьми днів, коли його змушували рубати дрова від сходу до заходу сонця, Казим ледве впізнав сокиру. Колись попелясто-біла, її руків'я тепер було червоним від його закритих рук.

— Тепер ти нарешті відкинеш цю Христову любов? — запитав Мохамед Шафік, сільський староста. — Тепер ти отямишся?

Казим нахилився, знесилений, думаючи про свою дружину Ясмін. З кінчика його носа капав піт. Його одяг смердів. Він похитав головою і вигукнув:

— Ні! Ніколи.

— Ти дурень, — сказав Шафік, високо піднявши свою палицю, наче він теж рубав дрова. Його обличчя відображало суміш задоволення і розчарування. Зі звуком *у-х-х-х-х* він ударив палицею по вкритій пухирями спині Казима.

— А-а-а! — закричав Казим, скривившись і намагаючись зібратися з силами, щоб витримати ще один удар.

— Годі байдикувати, — сказав старець. — Нам потрібно більше дров.

Потім він швидко штовхнув Казима ногою, той упав на землю.

До того, як почалося це гноблення, Казим удень працював на фермі, а вночі благовістив. Після одного з дванадцятигодинних робочих днів він приїхав додому на велосипеді, щоб розділити з Ясмін швидко вечерю з чапаті та рису.

— Ти себе виснажуєш, — сказала вона йому. — Ти не можеш робити все.

Він подивився на неї — жінку, чия усмішка досі розтоплювала його серце.

— Що швидше я поширюватиму Слово Боже, то швидше я повернуся до тебе, — відповів він і дражливо взяв її за шаль, пригорнувши до себе.

Іншого дня, коли Казим їхав на велосипеді на базар, Шафік змусив його зупинитися.

— Ми знаємо, що ти молився в ім'я Ісуса, — сказав він. — Наш пророк Мухамед — істинний пророк. Ваш пророк — брехун.

— Ісус Христос — істинний і живий Бог, — відповів Казим. — Я поклоняюся Йому і проповідую Його послання іншим людям.

— Це правда? — запитав старець, примруживши очі. Злегка кивнувши головою на знак погрози, він продовжив: — Що ж, подивімося, що інші люди думають про твоє поклоніння і проповідь цього Ісусового лайна.

Шафік звернувся до натовпу, що снував від продавця до продавця.

— Ви чули це, друзі мої? — старець намагався перекричати людський гомін. — Цей чоловік — цей нижчий за змію — хвалиться, що вклоняється перед Ісусом, і зловтішається, розповідаючи іншим про цього фальшивого Бога.

Наче розлючені бджоли, перехожі злетілися на Казима. До них приєднався Шафік, і вони потягли його геть. Тоді вони змусили його рубати дрова, поки він не відречеться від своєї віри в Христа. Коли він не відмовився, його таки відпустили.

Але однієї ночі, коли Казим готувався до нічного служіння, Шафік і п'ятеро інших війовничих мусульман знову з'явилися перед ним. Казим покликав до себе свого семирічного племінника Рашида. Він звернувся до хлопчика.

— Сьогодні вони мене вб'ють, — прошепотів він. — Будь ласка, візьми мою Біблію і тримай її при собі.

Потім він м'яко відштовхнув хлопчика, ніби його племінник був маленьким човником і Казим відпустив його в море.

Казим, повернувши голову, побачив Шафіка, який вимахував напівавтоматичним пістолетом і рвучко натиснув на спусковий гачок. Він направив його в голову Казима.

— Сьогодні я застрелю тебе, якщо ти не визнаєш пророка Мухамеда єдиним істинним пророком.

Казим пильно подивився в очі Шафіка.

— Я не можу цього зробити. Якщо ти хочеш застрелити мене, роби це. Я з радістю прийму смерть. Але пам'ятай: якщо це не Божа воля, ти не можеш мене вбити.

Шафік кілька хвилин тримав пістолет, приставленим до голови Казима. Потім його рука почала тремтіти. Він витягнув свій мобільний телефон і повідомив у поліцію, що Казим намагався його пограбувати.

Коли Казим прибув до відділення поліції, співробітники розпочали новий раунд катувань, який тривав тринадцять днів. Вони зв'язали йому руки за спиною. Били по ступнях ніг. Вони смикали його за бороду, і один із офіцерів сказав:

— У пророка Мухамеда була борода, а ти смієш порівнювати нашого пророка з Ісусом!

Вони тягали його по брудній підлозі. Знущалися з нього. Плювали на нього.

Іноді з нього здирали одяг і били шкіряним ремнем по спині та сідницях.

— Це все припиниться, коли ти повернешся в іслам, — сказав один чоловік.

— Ні.

Поліціант ударив його по обличчю, і Казим заперечливо похитав головою.

Зрештою, поліціанти зареєстрували проти Казима фальшиві звинувачення в пограбуванні й відправили його до районної в'язниці. Біль пронизував його плечі та спину. Слабкий і занадто виснажений, щоб говорити, Казим усе ж відчував мир, який заледве міг зрозуміти, особливо коли тримав у руках пошарпану Біблію, яку дав йому один із ув'язнених. Він був трішки розчарованим, адже його очі були такими опухлими, що він не міг читати Біблію самотужки; тому ув'язнений, який дав йому Біблію, читав йому її щодня.

Через чотири місяці після арешту Казима випустили під заставу. Коли він повернувся додому, Ясмін уже не було. Шафік, його мучитель, переїхав до них і користувався їхнім майном, називаючи їхню худобу своєю і впиваючись своїм «правом власності» на нову власність.

— Якщо ти негайно не підеш звідси, — наказав він Казиму, — я застрелю тебе і твою дружину, коли ми її знайдемо.

Маючи лише два долари, Казим знайшов Ясмін у селі. Вони втекли, залишивши все. Подружжя просило допомоги в різних друзів, але ті відмовляли їм, боячись, що самі теж стануть мішенню для переслідувань.

Казим і Ясмін поспішили в інше село, де християнин дозволив їм зупинитися в невеликому будинку, що належав йому.

Він також забезпечив їх одягом, їжею та Біблією.

— Я знав, що Бог допоможе, — сказав Казим, — але я не знав, як Він це зробить. Зі мною завжди було одне благословення — свобода проповідувати Слово.

Інші християни, які дізналися про скрутне становище подружжя, придбали для Казима рикшу, щоб він міг підтримувати свою сім'ю, працюючи таксистом.

Дехто назвав би Казима дурнем. Шрами на його спині можуть ніколи не зникнути. Напевно, він ніколи не повернеться додому. Можливо, йому завжди будуть снитися жаскі сновидіння про побиття.

Але Казим — саме такий дурень, про якого писав апостол Павло: «Ми нерозумні Христа ради, а ви мудрі в Христі; ми слабкі, ви ж міцні; ви славні, а ми безчесні! Ми до цього часу і голодуємо, і прагнемо, і нагі ми, і катовані, і тиняємось, і трудимось, працюючи своїми руками. Коли нас лихословлять, ми благословляємо; як нас переслідують, ми терпимо; як лають, ми молимося; ми стали, як сміття те для світу, аж досі ми всім, як ті викидки!» (1 Коринтян 4:10–13).

Жодні земні приниження чи біль не можуть деморалізувати людей, які ухвалили рішення віддати своє життя Христові. Ми можемо бути слабкими самі собою, але ми сильні в Ньому.

«Ми забуваємо про всі свої турботи, — говорить Казим, — і навіть сьогодні ми все ще відчуваємо свіжість віри в Ісуса. Я починаю кожен день із молитви, а потім сідаю за кермо своєї рикші».

Нехай кожен із нас, подібно до Казима, щодня віддає своє життя заради Христа.

8

Нічого втрачати

*Халед,
Ємен*

Після молитви у своїй мечеті в Ємені Халед сидів у кав'ярні. Але замість звичного гомону розмов, відвідувачів прикував телевізор.

На екрані знову і знову крутили нескінченні відео літаків, що врізалися у високі вежі, а потім обривали, щоб показати переляканий натовп, який мчить вулицями Нью-Йорка, поглинутий величезними хмарами пилу та уламків.

Для Халеда це було як пекло на землі. Проте навколо нього мусульмани раділи і плескали один одного по спині.

Халеда шокувала їхня реакція.

«Три тисячі людей було вбито, а вони радіють, — подумав він. — Що це за релігія?»

11 вересня 2001 року зруйнувалися не лише вежі-близнюки.

Мусульманська віра Халеда також зазнала краху. Вийшовши з кафе, Халед відійшов і від ісламу.

У дитинстві Халеда вчили, що християни є морально неповноцінними. Однак, зрозумівши, що Коран виправдовує насильство його батька над матір'ю, він розлютився і поставив під сумнів іслам. Він перебував у внутрішньому конфлікті. Він знав, що, критикуючи дії свого батька, він критикує іслам.

Смерть батька дала Халеду можливість відійти від ісламу; він приєднався до Єменської соціалістичної партії. Але саме того року, одружившись із Самірою, він дізнався більше про Ісуса з несподіваного джерела. Читаючи соціалістичну газету, Халед знайшов дещо незвичайне: посилання на слова Ісуса в Євангелії від Івана 8:7: «Хто з вас не має гріха, — нехай перший кине в неї камінь».

Опис милостивої зустрічі Ісуса з жінкою приголомшив Халеда. Це було зовсім не схоже на Ісуса, як Його описував Коран. Його хибні уявлення про християнство було зруйновано.

Оскільки Халед забезпечував свою сім'ю, викладаючи ісламознавство та арабську мову в середній школі, він не міг перестати думати про слова Христа в Євангелії від Івана 8:7.

І він знову натрапив на ці слова Христа.

Пізніше того ж року дядько Саміри віддав Халеду кілька книжок, які йому більше не були потрібні. Серед них було Євангеліє від Матвія. Халед проковтнув його й обговорював вчення Христа зі своїми учнями, сподіваючись, що колись знайде примірник повної Біблії.

Коли один із учнів розповів Халеду про християнську радіопередачу, то він знайшов старий радіоприймач і заніс його на свій дах, де міг слухати наодинці.

Там, на даху, щовечора о 22:30 Халед сидів під зоряним небом і тремтів від хвилювання, коли чув про Христові любов і прощення. Почувши ці обнадійливі слова на своєму рідному єменському діалекті, він запевнив себе, що серед його народу є й інші люди, які замислюються про християнство. Він знав про ризики, пов'язані з відходом від ісламу, особливо заради такої релігії, як християнство.

У Ємені перехід з ісламу в християнство є злочином, що карається смертною карою. Для мусульманських родин стати християнином — ганебно. Церква в Ємені, по суті, невидима, вона налічує лише кілька тисяч віруючих.

Що більше Халед слухав, то більше у нього виникало питань.

Він надіслав свої запитання ведучому програми; а через кілька тижнів він молився з одним із ведучих по телефону й увірував в Ісуса Христа.

Тепер Халед був одним із невеликої кількості християн у своїй країні.

Наступного ранку Халед відчув себе новою людиною, але він тримав своє навернення в таємниці — навіть від дружини.

Він знав, що потребує спілкування з іншими віруючими, попри небезпеку. Дізнавшись, що деякі з християн живуть у сусідньому місті, він почав зустрічатися з ними для вивчення Біблії.

Але часті відлучки Халеда непокоїли Саміру: «Що він робив? Чому він такий потайний? Що він приховує?»

Занепокоєна тим, що чоловік знайшов нову дружину, Саміра нарешті вирішила поговорити з ним віч-на-віч.

— Я кохаю тебе, — зі сльозами на очах запевнив її Халед, — але я став християнином.

— Ти невірний? — запитала вона його.

— Ні, — відповів він. — Але я люблю Ісуса.

Потім він розповів їй, як Ісус змінив його життя.

Саміра помітила різницю, але вона не знала, що надихнуло його на ці зміни.

Дізнавшись правду, Саміра також віддала своє життя Христу. Разом чоловік і дружина вирушили в подорож духовного зростання та учнівства, яка привела їх до того, що вони проголосили свою віру через хрещення.

Але рішення Саміри коштувало їй усього.

Якимось чином до організації «Брати-мусульмани» потрапили фотографії хрещення Саміри. Вони розмістили ці фотографії в соціальній мережі, яка розповідала про діяльність євангелістів у Ємені. Через кілька днів DVD-диски з адресою сім'ї та адресою школи Халеда були розповсюджені в їхній громаді. На DVD Халеда називали «великим євангелістом».

Відтоді почалися переслідування.

Халед зазнав насмішок і нападів з боку вчителів у своїй школі. Йому розбивали вікна в машині, проколювали шини. Хтось навіть отруїв його собаку та трьох цуценят. А на Саміру на вулиці напав двадцятидворічний племінник Халеда. Діти подружилися зазнавали емоційного та словесного насильства в школі.

Одного ранку Халед прокинувся від криків свого сина:

— Мама горить на кухні!

Хтось налив бензину в банку з олією Саміри. Він спалахнув, охопивши полум'ям Саміру. Сусід повідомив, що за кілька днів до цього бачив, як хтось заходив до будинку; Халед підозрює, що це був хтось із родичів.

Після того, як стало відомо, що вона християнка, догляд за Самірою в лікарні практично припинився. Медсестри перестали міняти пов'язки на її обширних опіках третього ступеня. Халед був змушений сам шукати й оплачувати ліки для неї. Зрештою, лікар виписав нові ліки, але вони містили сполуку, яка, ймовірно, забрала життя Саміри.

Вона померла у віці тридцяти трьох років.

Перед смертю Саміра прошепотіла Халеду, що прощає тим, хто переслідував їхню родину, зокрема й людину, відповідальну за її опіки.

Халеду було важко зрівнятися з Христовою благодаттю, яку відчувала Саміра, але врешті-решт він теж пробачив тим, хто переслідував його сім'ю і вбив його дружину. Він навіть оприлюднив своє прощення, написавши: «Усі, хто мене переслідував словесно, своїми діями та заохочуючи інших переслідувати мене — будь-яким способом, прямо чи опосередковано, — я прощаю вам».

Жертви його сім'ї допомогли Халеду поглянути на все з точки зору вічності, яка дивиться крізь їхні втрати у славне майбутнє. Бог продовжує використовувати їхній біль для Своїх цілей. Наприклад, його шурина, який колись гнівно сперечався з

Халедом про релігію в інтернеті, нещодавно закінчив дискусію словами: «Нехай Господь Ісус Христос благословить вас». Такі моменти надихають Халеда продовжувати ділитися Євангелієм, незважаючи на його розбите серце.

— Хвала Господу за те, що сталося, — сказав Халед, — тому що тепер мені нічого втрачати.

Рішення Халеда йти вслід за Христом коштувало йому дружини та батьківщини, і йому було відомо, що він і його діти можуть бути наступними. Він не хотів бачити, як його кохана Саміра страждає і помирає за те, що любить Бога. Проте Халед не звинувачує Бога за дії невідомого зловмисника, який убив його дружину. Натомість він довіряє Богові й пропонує вбивці те ж саме прощення, яке отримав сам.

Як і Йов, він не звинувачує Бога в несправедливості. Йов сказав: «Нагим я вийшов з утроби матері моєї, і нагим повернуся. Господь дав, і Господь забрав; нехай буде благословенне ім'я Господнє». При цьому Йов не згрішив і не звинуватив Бога в чомусь поганому.

Щодня Халед відкидає бажання звинувачувати Бога і зводити рахунки з несправедливістю, яка розірвала його життя.

Халед жертвує помстою у своїй плоті й обирає прощення.

Питання для роздумів та обговорення

Жертовність

1. Як би ви визначили поняття «жертва»? Як би ви пояснили новонаверненому християнину жертовний вибір, який роблять біблійні персонажі? Яка історія з цього розділу допоможе вам у поясненні? Як ця розповідь допомагає зрозуміти, на які жертви йдуть християни, щоб повністю слідувати за Христом?
2. Прочитайте Послання до Филип'ян 2:5–11, гімн ранньої церкви. Під час читання зверніть увагу на кожну з жертв, на які пішов Христос, щоб принести людству викуплення:
«Нехай у вас будуть ті ж самі думки, що й у Христі Ісусі» (вірш 5)
 - а) вірш 6
 - б) вірш 7
 - в) вірш 8
- I. Прочитайте 8-й вірш ще раз. Які дві риси Христос продемонстрував біблійним учням, що дають їм

здатність жертвувати? Як ви вважаєте, чому ці якості були важливими для Христа, щоб Він міг жертвувати всім, що робив?

II. Що саме у віршах 9–11 сказано про результат жертви Христа?

г) Поміркуйте про важку жертву, яку приніс Баріс, щоб сміливо жити для Христа. Як Баріс виявляв смирення? Як він жив у послуху Богові? Яку роль смирення відіграє в нашій здатності жертвувати? Як послух Богові проявляється в нашому жертовному виборі?

д) Чи можете ви пригадати щось, чим ви добровільно пожертвували, щоб жити для Христа? Чим ви пожертвували? Чи жертвували ви з радістю? Чому так або чому ні?

1. Подумайте над історією жертвовності Абдівеллі. На кожному кроці свого духовного шляху Абді зазнавав переслідувань, погроз, насильства і, зрештою, смерті. Як, на вашу думку, кожен досвід переслідування готував його до послуху Богові? Чи можете ви навести конкретний приклад із його історії?
2. Деякі з наших християнських братів і сестер, про яких ми читали в цій частині книжки, принесли найвищу жертву за свою віру в Христа.

а) Прочитайте Книгу Об'явлення 12:11. Що означає фраза «...і не полюбили життя свого навіть до смерті!»? Як це описує тих, про кого ми читаємо в цій

частині? Як любов до свого земного життя може перешкодити жертвовному життю?

б) Які твої ставлення і вчинки свідчать про те, що ти любиш Христа більше, ніж власне життя?

Молитва

Просіть Бога про готовність жертвувати заради Христа і вважати це за радість. Моліться за нашу переслідувану християнську сім'ю, яка приносить багато жертв за свою віру від рук ісламських екстремістів, щоб їхні жертви сприяли поширенню Євангелія.

Частина II

МУЖНІСТЬ

Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник — диявол — ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого. Противтєсь йому, тверді в вірі, знавши, що ті самі муки трапляються й вашому братству по світі. А Бог усякої благодаті, що покликав вас до вічної слави Своєї в Христі, нехай Сам удосконалить вас, хто трохи потерпів, хай упевнить, зміцнить, угрунтує.

ПЕРШЕ ПОСЛАННЯ ПЕТРА 5:8–10

Коли ми живемо серед людей, які чинять опір або відкрито вороже ставляться до Євангелія, важко — іноді страшно — залишатися сильними й жити як свідки Христа. Але з найдавніших біблійних часів Бог закликав людей служити Йому, коли вони стикалися зі складними обставинами. Бог знає про загрози та небезпеки, які чигають на нас попереду, і у Нього є послання для тих, хто буде вірно служити Йому. Після смерті Мойсея Ісус Навин зіткнувся з нелегкою боротьбою, очоливши стародавніх ізраїльтян у боротьбі за Обітовану землю. Бог сказав йому: «Чи ж не наказав Я тобі: будь сильний та відважний? Не бійся й не лякайся, бо з тобою Господь, Бог твій у всьому, де ти будеш ходити» (Ісуса Навина 1:9).

Давид, який зіткнувся з багатьма страшними викликами і подолав великі труднощі, поділився Божою підтримкою в Книзі Псалмів 26:14: «Надійся на Господа, будь сильний, і хай буде міцне твоє серце, і надійся на Господа!»

Сміливість рухатися вперед у послуху, незважаючи на очевидні небезпеки, не ґрунтується на людських емоціях чи діях, що викликані припливом адреналіну. Сміливість стояти за Ісуса не походить від оцінки ризиків і стратегічного балансування переваг та втрат. Сміливість полягає в тому, що ми знаємо про ризики й усе одно йдемо вперед. Якщо ми хочемо стояти за Христа, то не можемо дозволити страху паралізувати наші серця і змусити нас не підкорятися.

Людська мужність не допоможе послідовнику Христа, який ділиться Євангелієм у районі, де панують ісламські бойовики. Людської мужності недостатньо, щоб мотивувати пастора і його дружину залишатися на території, контрольованій ісламськими екстремістами, де вони проводять підпільні заняття з вивчення Біблії, щоб допомогти новонаверненим зростати в розумінні й відданості Христу. Стійкість у переслідуваннях за віру ґрунтується на знанні того, що Бог діє в нас і через нас, виконуючи Свою волю. Ця відвага, біблійна мужність, проявляється навіть посеред жорстоких, небезпечних для життя ситуацій. Така відвага плекається нашою вірою в Божу силу й нашу здатність протистояти нездоланним труднощам. Вона черпає впевненість у прикладі та обітниці Христа: «А коли видаватимуть вас, не журіться, як або що говорити: тієї години буде вам дане, що маєте ви говорити... І хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний» (Матвія 10:19, 38).

Така мужність визріває через наше постійне прагнення дивитися на обставини у світлі вічної Божої перспективи і поклатися лише на Бога, щоб отримати від Нього силу вистояти. Така відвага веде до сміливих дій, незважаючи на всі ризики.

Ми живемо у світі, в якому навіть маленькі вчинки, що свідчать про вірність Ісусові Христу — попросити Біблію в іноземного гостя, не відповісти на заклик мусульманина до молитви, поставити запитання знайомому християнину — можуть викликати жахливу відплату. Тому дуже важлива мужність, яка ґрунтується на Божих силі та вірності.

Наступні розповіді показують, як сміливість, натхненна Духом, діє в житті тих, хто носить знак «Я — Н» і з вдячністю довіряє Богові, що Він буде забезпечувати їх щомиті.

9

БОГОСЛОВ'Я БОЛЮ

*Наасір і Хода,
Єгипет*

Над розлогим містом Каїром висів низький серпанок брудного повітря, який ще більше посилювався сигаретним димом і вихлопними газами автомобілів. Посеред метушні та сум'яття гучно сигналять автомобілі. Настирливі торговці полюють на туристів, які приїхали подивитися на стародавні гробниці, багато прикрашені мечеті та піраміди Гізи, що велично підносяться на західній околиці міста.

Але Наасір і Хода не були туристами. Молоде подружжя прямувало до житлового комплексу, вони були вдячні за те, що знайшли місце для проживання — навіть якщо це був напівзруйнований багатоквартирний будинок.

Коли вони проходили повз групу чоловіків, один із них плюнув Ході під ноги. Він пробурмотів щось про те, що вона не покрила голову. Хода зрозуміла його презирство. Більшість мусульманок покривають голову, більшість християнок — ні.

Власниця будинку, літня жінка, привітала тридцятирічну пару та їхнього дев'ятирічного сина, але скептично подивилася на Ходу. А втім, вона розповіла їм про квартиру й пояснила ціну та умови. Потім поставила кілька запитань про їхню історію орендування житла, доходи та інші деталі.

— Ну що? — запитав Наасір. — Ми можемо її взяти?

Жінка виглядала невпевненою, ніби її щось турбувало. Вона швидко глянула на Ходу, а потім відвела погляд.

— Так, — сказала вона з відтінком неохоти. — Квартира ваша, якщо хочете.

— О, дякую, дякую, — сказав Наасір.

— Ми вам дуже вдячні, — додала Хода.

Знайти житло було нелегко. Дванадцять разів домовласники виганяли подружжя зі своїх квартир, коли дізнавалися, що вони християни. Проте Наасір і Хода твердо дотримувалися свого рішення бути чесними, якщо хтось запитував, чи вони — мусульмани. Колись вони ними були, але більше не є.

Однак їхнє полегшення було недовгим. Коли вони вже йшли, з'явився чоловік цієї жінки. Він подивився прямо на Ходу, а потім на свою дружину.

— Ти, звичайно, сказала їм, — промовив він, — що квартира вже пішла комусь іншому, чи не так?

— Я сказала їм, що вони можуть її забрати, — відповіла вона.

— Що? — вигукнув він і повернувся до Ходи. — Де твій хіджаб?

Хода подивилася на Наасіра, а потім відповіла:

— Я... християнка.

— Тоді ти не отримаєш квартиру! — заявив чоловік.

— Я бачила, що вона не покрита, — сказала його дружина, — але нам потрібні гроші. Квартира стоїть порожня вже півроку.

— І ми домовилися, — з надією сказав Наасір.

— У вас нічого немає! — відповів чоловік. — Нічого, крім зневаги до ісламу. Забирайтеся геть. Негайно!

— Це несправедливо, — благав Наасір. — Тільки тому, що ми не згодні...

— Ідіть! — повторив чоловік. — У Каїрі мільйони людей. Тисячі суддів. Жоден із них не стане на ваш бік.

— Ходімо, — сказала Хода, — нам треба йти.

В Єгипті «залізна піч» для послідовників Христа стала ще гарячішою. Радикальне ісламське богослов'я все глибше вкорінялося в суспільстві. Мусульманські екстремісти проникли в урядові відомства. У конституції країни тепер записано, що шариат (ісламське право) має бути основою для всього законодавства. Почастішали напади на коптських православних християн, чий предки прийняли християнство в перші століття після Різдва Христового. Але найбільше страждають християни, навернені з ісламу, серед них Наасір і Хода. Незважаючи на таку дискримінацію, вони мужньо тримаються своєї віри.

Хода прийшла до Христа ще молодою жінкою. Коли її родина дізналася про її навернення, мати зачинила її у спальні. Не на день. Не на тиждень. На два роки!

Їй не дозволялося розмовляти або їсти з братами і сестрами через її статус «невірної». Радіо було її єдиним зв'язком із зовнішнім світом і вірою. Хоча батьки думали, що вона слухає світську музику, насправді вона налаштувувалася на короткохвильові християнські програми з Європи. Слухаючи їх, вона записувала вірші з Біблії на клаптиках паперу, а потім ховала їх під одягом або подушкою, щоби завчити їх напам'ять.

Зрештою, батьки почали відпускати її на короткий час, але й після цього ставилися до неї, як до ув'язненої. Один із двоюрідних братів Ходи був віруючим, хоча мало хто про це знав. Дізнавшись про скрутне становище Ходи, він розповів про долю своєї двоюрідної сестри Наасіру, другові зі свого тісного християнського кола.

Наасір був натхненний вірою Ходи й розчарований її невольністю. Обміркувавши її ситуацію й помолившись про неї, він вирішив її врятувати. Два роки він відкладав гроші, щоб визволити її з в'язниці-спальні. Два роки він молився про свій план. Нарешті настав час утілити його в життя.

З дозволу Ходи Наасір попросив у батьків руки їхньої доньки. Батьки мало що знали про нього, лише те, що він високий,

темноволосий і вродливий. Вони припускали, що він мусульманин, хоча ніколи не питали про це. Вирішивши, що це ідеальний спосіб позбавити доньку статусу «невірної», вони дали згоду на шлюб.

Наасір і Хода покохали одне одного, одружилися й заприсяглися робити все можливе, щоб ділитися своєю вірою в Христа з іншими. Але піч переслідувань палала.

Мусульмани часто переслідували їх і знущалися з них. Мусульманські домовласники виселяли їх. Народження сина стало радісним благословенням, але водночас додало тиску в пошуках стабільної життєвої ситуації. Після переїзду в іншу квартиру в подружжя розвалилися зношені та хиткі меблі. У них не було їжі. Запала прохолодна погода. Вони спали на підлозі. Усе це вони робили з радістю.

— Ми відчували, що Бог готує нас до того, щоб довірити нам служіння, — сказав Наасір.

Незважаючи на невизначеність їхнього життя в Єгипті, вони залишилися вірними своєму покликанню. Наасір навчає інших, як ділитися Божим Словом. Хода допомагає давати притулок жінкам, яких виселили з їхніх домівок після того, як вони довірилися Христу. Зрештою, інші християни допомогли Наасірі і Ході знайти постійне місце проживання.

Крім перманентної загрози бути викритими владою, вони все ще відчують тортю зі своєю мусульманською родиною. Тепер, коли їхній син ходить до школи, вони зіткнулися з новим складним викликом. Щодня він стикається з опором християнському життю і вірі, які він отримує вдома. Він розгублюється, коли чує в школі те, що відрізняється від істин, яких навчають його батьки. У школі його вчать, що християни — невірні, і навіть проклинають Христа. Удома Наасір і Хода намагаються це виправити.

— У нас було багато можливостей виїхати з Єгипту, — каже Хода, — але ми переконані, що повинні бути в Єгипті, щоб служити саме тут.

Незважаючи на серйозну опозицію, Наасір і Хода мужньо втілюють у життя слова із Євангелія від Марка 8:35: «Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Євангелії, той її збереже». Вони постійно пам'ятають, що Слово Боже ніколи не обіцяє фізичної безпеки — лише силу і мудрість від Бога для всього, що трапляється на їхньому шляху.

Ми можемо багато чого навчитися від них.

«У Єгипті наше богослов'я — це богослов'я болю, — пояснює Наасір. — Ми не знаємо богослов'я процвітання, але ми знаємо Ісуса».

Наасір і Хода знають, що надію, задоволення і мир можна знайти тільки в Ісусі Христі. Тому замість того щоб намагатися побудувати життя, вільне від фізичної шкоди, вони відважно довіряють Богові все, що чекає на них попереду, служачи Його свідками в Єгипті. Вони готові виконувати Його волю, а не свою власну. І ми чинимо так само.

10

Від переслідувача до переслідуваного

*Абдулмасі,
Нігерія*

Після підриву церкви Абдулмасі любив повертатися на місце події, щоб насолодитися своєю роботою. Вирахувати кількість загиблих. Насолоджуватися славою вбивці християн. Зрештою, це було основним напрямком діяльності фанатичного угруповання «Джамаа Нусрат-уль-іслам», в якому він брав участь.

Десятки років тому товариші почали називати його «містер Інсектицид». Чому він отримав це прізвисько?

— Я був єдиним, хто вмів організувати вбивство «комах» — вбивство християн, — пояснив він. — Якщо ви шукаєте того, хто міг би позбутися «комах», то дзвоніть мені. Це було моїм життям.

Щоразу, коли мусульмани на півночі Нігерії відчували, що християни втручаються в їхнє життя, вони дзвонили йому. Він спеціалізувався на замінованих автомобілях, плануванні заворушень і проникненні в християнські організації, останнє з яких виявилось його погибеллю — або, з біблійної точки зору, його спасінням.

Абдулмасі не знав іншого життя, окрім абсолютної відданості ісламу. Коли йому було п'ять років, сім'я змусила його пройти

альмаджірі — стародавню ісламську практику, популярну в Західній Африці. Мусульманські сім'ї відправляють своїх маленьких синів до місцевого імама. Хлопчик, який проходить *альмаджірі*, може приєднатися до сорока чи п'ятдесяти інших молодих хлопців, які підпорядковуються імаму. Їхні дні так само суворі, як і дні в'язнів.

Уранці хлопці читають Коран арабською мовою, якої вони не розуміють. Вони читають його годинами й буквально рокками, поки не вивчать напам'ять. Це завдання не відрізняється від того, якби англомовна дитина заучувала Біблію китайською мовою.

Опівдні хлопчики ходять вулицями і просять їжу, якою спочатку діляться з імамом. Після цього вони можуть вивчати Хадис — збірки висловлювань пророка Мухамеда, які, починаючи з дев'ятого століття, записували ісламські вчені. У радикально налаштованих ісламських секторах по всьому світу хадиси є джерелом, із якого молоді хлопці дізнаються про поняття джихаду, раю і вбивства ворогів Аллаха.

Абдулмасі жив на цій дієті протягом десяти років.

— Іслам — це вчення ненависті — ненависті й нічого, крім ненависті, — заявляв він. — Якщо в суспільстві є якесь зло, то його пов'язують із християнами.

Його єдина розрада в цьому житті? — Обіцянка «раю» за вбивство ворогів Аллаха.

У сімнадцять років, відчайдушно бажаючи втекти від життя, яке він ненавидів, Абдулмасі бере участь у своєму першому джихаді проти християн у місті Баучі, Нігерія. Джихадисти не чіпали жінок і дітей, але били і різали чоловіків. Під час цього нападу Абдулмасі помітив знайомого християнина, який виходив зі свого будинку.

— Я почав бити його по ногах, щоб він не зміг утекти, — згадує Абдулмасі. — Він упав, і мої хлопці накинулися на нього, намагаючись убити. Семирічний хлопчик зарізав чоловіка но-

жем. Натиснувши на шию, він порізав чоловіка. Вони назвали цього хлопчика «Головний м'ясник».

Після вбивства Абдулмасі радів.

— Розумієш, коли ти це робиш, коли ти вбиваєш комара, — сказав він, плескаючи в долоні, — ти чогось досяг. Ти посміхаєшся, хоча бачиш кров на своїх руках. Я позбувся ворога Аллаха, та і свого ворога теж.

Минали роки. Вбивства продовжувалися. Одного разу Абдулмасі повернувся до церкви, яку щойно розбомбив, і побачив, що там відбувається щось дивне. Члени церкви, які пережили напад, співали. Це розлютило Абдулмасі. Коли він повернувся до мечеті, то нарікав на те, що побачив.

— Вони радіють... Вони щасливіші. Чому я не можу вигнати цих комарів із церкви? — обурено дивувався він.

У розпачі він вирішив застосувати нову тактику. Він проникне в церкву як самозванець і буде шукати способів убивати християн. Наступного дня він прийшов до церкви і сказав пастору:

— Я мусульманин, але хочу стати християнином.

Пастор і його громада охоче прийняли Абдулмасі.

— Любов, яку виявили до мене, спантеличила мене.

Він почав регулярно відвідувати богослужіння. Він приєднався до групи молодих людей, пішов на заняття з хрещення і прийняв хрещення. Увесь цей час він таємно повертався до мечеті, щоб здійснювати намаз і поститися.

Протягом шести років Абдулмасі жив таким подвійним життям. Одного дня він міг підірвати церкву в іншому кінці міста, а наступного — вести біблійні заняття. Його навіть призначили лідером молоді. Але коли церква запланувала конференцію і запросила відомого пастора, Абдулмасі був розлючений: «Чому не я? Хіба не я лідер молоді? Чому виступити попросили не мене?»

Він був присутній на конференції, хоча всередині нього кипів гнів. Він спеціально молився, щоб доповідач згнъбився і його

попросили взяти слово. Але Бог мав інший план для Абдулмасі. В останній день конференції пастор говорив про 18-й розділ Першої книги Царів, про виклик Іллі пророкам Ваала.

— Як довго ти збираєшся вагатися між двома думками? — прогрімів пастор. — Якщо Бог є Бог, поклоняйся Йому. А якщо Ваал — бог, поклоняйся йому.

Абдулмасі підхопився.

— Кого ти обманюєш? — запитав пастор. — Скільки часу минуло відтоді, коли ти сказав, що прийняв Христа і не був серйозним? Чому ти ведеш цю подвійну гру?

Абдулмасі скривився: «Цей чоловік знає про мене! Хто йому сказав? Незабаром він вигукне моє ім'я!..»

— Просто змиряся, — продовжував пастор. — Просто встань. Дозволь мені помолитися за тебе, і Господь простить тобі все, що ти робив. Забудь, що ти озброєний грабіжник. Забудь, що ти вбивця. Забудь про все це. Встань!

Абдулмасі підвівся. Його подвійне життя добігло кінця. Коли він пішов уперед, щоб сповідувати свою віру в Христа — цього разу по-справжньому — він почав нове життя в Божій благодаті. Він також відкрив себе для відплати джихадистам, із якими раніше товаришував.

— Не підходь до мечеті, — застеріг його пізніше один із хлопців. — Вони вб'ють тебе.

Тим часом старійшини церкви були в захваті, почувши про його відданість, але приголомшені викриттям його подвійного життя. «Що нам робити з цією людиною? — міркували вони. — Вигнати його? Прийняти його?»

Вони молилися три дні. Їхнє рішення? Вони переховуватимуть його, щоб врятувати йому життя.

— Сину мій, — сказав пастор Абдулмасі, — Бог сильно використає тебе.

І Бог використав його. Переховуючись у будинку іншого пастора, Абдулмасі не міг не ділитися своєю вірою з мусульма-

нами. Він завжди шукав можливості познайомити мусульман із Христом — і завжди озирався через плече.

Місяці перетворилися на роки. Роки ставали десятиліттями. Абдулмасі одружився. У них з дружиною народилися діти. Але його джихадистське минуле не було забуте. Він усе ще був міченою людиною. Одного разу, коли мусульмани оточили його будинок, він ледве уникнув смерті, вислизнувши через чорний хід. Три роки по тому мусульмани зіткнулися з його сином студентського віку.

— Ми прийшли не грабувати тебе, — сказав один із них. — Ми прийшли вбити тебе, бо ти син свого батька.

І вони перерізали йому горло.

— Це було дуже важко, — сказав Абдулмасі, — але немає такої жертви, яка була б надто великою заради Бога.

Проявивши велику мужність, Абдулмасі простягнув руку, щоб розповісти про Христа чоловікові, який допоміг спланувати смерть його сина. Чоловік відмовив Абдулмасі, але син цього чоловіка почув про те, що сталося, і прийшов до Абдулмасі додому.

— Будь ласка, — сказав він, — розкажи мені про свого Христа.

Для Бога ніколи не пізно нас викупити. Озираючись на своє життя, в якому він переслідував християн, жив подвійним життям, а потім був ув'язнений, Абдулмасі може лише похитати головою.

«Якщо ви хочете завоювати мусульман, — каже він, — ви повинні любити їх, але не людською любов'ю, а тією любов'ю, яку ви самі пережили через Христа. Зараз люди бачать, що я ділюся своїм справжнім серцем. Якби не Божа благодать, я не був би тим, ким я є».

Перетворення Абдулмасі з переслідувача на переслідуваного відображає крок мужності, який має потужний вплив.

Як писав апостол Павло в Посланні до Галатів 1:23–24: «Тільки чули вони, що той, що колись переслідував їх, благовістить тепер віру, що колись руйнував був її. І славили Бога вони через мене!»

Ніколи не пізно для кожного з нас прибігти в Божі обійми. Моліться за тих, хто переслідує наших братів і сестер у Христі, хто не знав нічого, крім життя в ненависті. Просіть, щоб вони познайомилися з Богом любові й прощення через спокутну працю Христа на хресті. Моліться, щоб вони, як і Абдулмасі, мали відвагу прийняти Христа й залишити вбивства позаду. Знайдіть час для молитви прямо зараз.

Відвага йти далі

*Саджид,
Пакистан*

Минуло кілька годин відтоді, як Саджид, двадцятисемирічний євангеліст, сів у автобус, щоб їхати ділитися Євангелієм в одному з найнебезпечніших районів Пакистану. Поки автобус їхав, він розмовляв із кількома пасажирами, що сиділи поруч із ним. Незважаючи на те, що мусульманські екстремісти в цьому районі переслідували послідовників Христа, як леви, що шукають здобич, Саджид почав говорити про Ісуса.

Що дало йому сміливість говорити так відкрито? Кілька років тому, коли Саджид відвідував біблійну школу, він побачив уві сні великі відчинені двері на в'їзді до одного з великих міст Пакистану. Він вірив, що цей сон був Божим дороговказом для нього у відкритті нових дверей для Євангелія. Протягом десяти років після цього сну Саджид привів до Христа сотні пакистанців.

Бородатий чоловік, що сидів поруч, похитав головою.

— Ви, християни, нічого не знаєте про нашого пророка, то чому ми повинні слухати ваші розповіді про Біблію?

Саджид виважено відповів, не бажаючи бути неввічливим. Але, як сказано в Першому Посланні Петра 3:15, він був готовий захищати причину своєї віри.

— У нашій Біблії, — відповів він, — немає жодної згадки про вашого пророка.

— Про нашого пророка написано у вашій Біблії! — гнівно заперечив чоловік. — Але ви, люди, не приймаєте цього. Ви змінили слова на свої!

Зрозумівши, що продовжувати розмову безглуздо, Саджид закінчив її.

Незабаром після того, як Саджид вийшов із автобуса, близько десятка чоловіків схопили його, зав'язали очі й запхали на задне сидіння автомобіля. Через двадцять п'ять хвилин його привезли на територію, де інші люди почали його допитувати.

— Хто ти? — запитав лідер. — Ти проповідник? Навертаєш мусульман? До якої організації ти належиш?

Саджид від страху замовк.

— Ти німий? — запитав інший. — Ми вб'ємо тебе, якщо ти не відповіси на наші запитання.

— Я кажу вам правду, — відповів Саджид. — Я Божий проповідник.

— Якщо ти хочеш, щоб ми зберегли тобі життя, ти повинен зректися своєї віри й стати мусульманином. Якщо ти не зробиш так, як ми скажемо, ми будемо катувати тебе. За тридцять хвилин твоя пристрасть до християнства розвіється, як пил на вітрі.

— Я готовий до всього, що ви вирішите зі мною зробити, — заявив Саджид. — Я готовий померти за Ісуса. Я не втрачу своєї пристрасті до Нього, що б ви зі мною не зробили.

Викрадачі прив'язали Саджида до дерева, зв'язали йому руки за спиною й змусили стояти босоніж на крижаній брилі. У той час як пакистанська спека палила його, випікаючи решту тіла, його ноги поколювало від болю — так, ніби він стояв на мільйоні шпильок.

Пів години перетворилися на годину. Година перетворилася на дві години. Дві години стали чотирма. Підшви і нижні

боки ніг Саджида набрякли пухирями, забарвленими в зелений колір. Він плакав, але не говорив. Піт лився з його тіла, забруднюючи одяг.

— Поглянь, — насміхався один із численних глядачів. — Яка спека, а у любителя Ісуса обмороження!

Натовп засміявся.

— Може, тепер ти покинеш цю марну біганину за Ісусом і повернешся туди, де твоє місце, — сказав один із мучителів. — Може, тепер ти повернешся до Аллаха.

Саджид похитав головою.

— Тоді ти будеш ходити за Ісусом на протезах! — відповів чоловік. — Коли твої ноги стануть крихкими, ми заморозимо твої п'яти льодом. Коли замерзнуть твої п'яти, ми їх відпиляємо. Ісус повернеться і буде шукати тебе, але тебе не буде, тому що ти будеш людиною без ніг! Ха! Але якщо ти підеш за Аллахом, то будеш не тільки ходити, але й бігати. Хіба це не кращий варіант?

Саджид знову похитав головою.

— Господи, — закричав він після кількох годин крижаних тортур. — Допоможи мені. Допоможи мені, Ісусе!

Пізніше Саджид згадував, що сталося далі.

— Раптом я побачив видіння осяйного ангела, що з'явився переді мною. Ісус був зі мною, як четвертий чоловік, коли Шадрях, Мешах і Авед-Него були у вогняній печі.

Його біль зменшився. Саджид набрався сил. На подив своїх наставників і натовпу, що насміхався з нього, він почав співати пісні прославлення. Потім він знепритомнів.

Саджид прокинувся посеред ночі, лежачи в дренажній канаві вздовж ґрунтової дороги. Його гаманець і книга на івриті, яку він носив із собою, лежали поруч. Перехожий, сучасний добрий самарянин, поселив його в місцевому готелі й заплатив за проживання протягом трьох днів, поки він одужував. Згодом брат Саджида відвіз його на лікування, а потім додому відпочивати.

Мучителі Саджида стверджували, що без ніг Саджид не зможе йти за Ісусом, але сьогодні він усе ще ходить і все ще говорить про свого улюбленого Спасителя.

Ісус ніколи не обіцяв легкого життя на землі тим, хто служить Йому. Але Він обіцяв, що не покине нас. Посилаючи Своїх учнів у світ поширювати Євангеліє, як це робив Саджид, Ісус пообіцяв: «І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!» (Матвія 28:20).

Сама присутність Ісуса з нами посеред наших страждань дає нам відвагу йти далі, коли наші власні сили підводять нас.

Приєднаймося до інших — таких людей, як Саджид, — у всесвітній Божій сім'ї, щоб служити Христу, не зводячи з Нього очей.

Отче, дякую Тобі за приклад мужньої віри Саджида. Коли я стикаюся зі своєю «крижаною брилою» за активний прояв своєї віри, дай мені сили перед обличчям протистояння, використовуючи кожну обставину, щоб проголошувати істину Христа тим, хто спостерігає за мною. В ім'я Христа. Амінь.

12

Стати за кафедру

*Емілі,
Бангладеш*

Емілі стояла, поки директор представляв її решті учнів школи. Йому не потрібно було турбуватися — усі вже знали, хто вона і що вона.

І учні з нетерпінням чекали, коли вона виголосить свою промову.

Занадто знервована, щоб розгледіти море облич, Емілі радше чула, ніж бачила шістсот учнів, серед яких було й чимало її однокласників, які зібралися на шкільні збори. Деякі вже сміялися, як завжди. Або тицяли на неї пальцями, як завжди.

Емілі поклала свою ретельно підготовлену промову на невеличку кафедру, розрівнявши папірці.

«Будь зі мною, Боже», — тихо промовила вона. Потім Емілі підняла очі й почала говорити.

Коли три роки тому дванадцятирічна Емілі прийшла до нової школи, не було жодної надії на плавний перехід. Вона була новенькою, але це була лише частина проблеми.

Більшість її однокласників були мусульманами, а решта — індуїстами. Жителі Бангладеш можуть вірити і поклонятися, як їм заманеться, але лише половина з одного відсотка — християни; послідовники Христа часто стикаються з протидією. Житло,

робота, друзі — усе це в дефіциті для тих, хто проповідує Ісуса Христа, особливо для тих, хто відходить від ісламу.

Емілі була однією з двох учениць-християнок у школі, що миттєво зробило її аутсайдером та мішенню.

Перший ляпас дискримінації вона відчула майже одразу. Вважаючи Емілі індуїсткою, вчителька запитала у новенької четвертокласниці, чи можна їй їсти яловичину.

— Звичайно, — весело відповіла Емілі. — Християнам цілком дозволено їсти яловичину.

Емілі не помітила, що група дівчаток, які стояли поруч, почула її репліку. Емілі була християнкою та ще й у їхній школі? Дівчата вирішили, що треба щось робити.

І тоді все почалося.

Спочатку переслідування були не дуже серйозними. Глузливі коментарі. Зневажливі погляди. Вкрадена пляшка води. Але потім деякі однокласники Емілі почали шукати способи, щоб її вилучити.

Емілі була шокована. Вона почувалася зрадженою. У міру того, як цькування тривало, вона гнівалася на своїх однокласників, а також на вчителів. Вони знали, що з Емілі знущаються, але вирішили заплющити на це очі.

Зрештою, кривдники почали ображати Емілі та висміювати її віру. Як вона могла подумати, що Ісус Христос народився від Діви? Хіба вона не знала, що Євангеліє — це ніщо інше, як міфи і брехня? Як можна вірити в таку нісенітницю?

У певному сенсі нападки на її віру ранили Емілі більше, ніж особисті образи. Уїдливі слова кривдників зачіпали за живе, і часами вона так плакала, що аж засинала від безсилля.

У п'ятому класі Емілі нарешті знайшла подругу — мусульманську дівчинку, яка прийняла Емілі, незважаючи на її християнську віру. Коли дівчатка були разом, хулігани кружляли навколо, але не чіпали Емілі. Коли ж Емілі залишалася сама, зловмисники накидалися на неї.

Одного разу шість дівчат оточили Емілі під час обіду. Одна з них попросила відкусити шматочок курячої ковбаси, яку Емілі принесла з дому. Розгубившись, Емілі простягнула дівчинці їжу.

На очах у Емілі дівчинка відкусила шматочок, повільно пережувала його й виплюнула собі в руку. Миттєво інші дівчата схопили Емілі за руки і ноги, змушуючи її відкрити рот.

Емілі билася, намагаючись вирватися, але дівчинка з пережованою ковбасою запхала її до рота Емілі.

Емілі відчайдушно хотіла відбиватися — що вона і зробила. Але при цьому постраждала.

Коли того дня Анджолі забирала доньку зі школи, вона побачила Емілі в сльозах. Хоча її мати вимагала пояснень, Емілі була настільки вражена цим нападом, що навіть не могла говорити про це протягом кількох годин.

Емілі відчувала себе все більш ізольованою в школі, і це позначилося на її успішності. У дні, коли її подруга була відсутня в школі, Емілі ховалася в комірчині.

Той напад у школі був першим фізичним гонінням, якого Емілі зазнала через свою віру, але це був не перший раз, коли вона стикалася з переслідуваннями.

Коли Емілі було всього кілька місяців, натовп з п'ятдесяти чоловік напав на школу, де її батьки проходили заняття з учнівства. Озброєна бамбуковими палицями і мачете, юрба розбила вікна, вигукуючи образи та погрози на адресу цієї християнської сім'ї.

Не маючи можливості зв'язатися з поліцією і знаючи лише кількох людей у місті, батько Емілі, Барун, і її мати не знали, що робити. Вони почали молитися. Зрештою, стукіт і крики припинилися.

Барун так і не дізнався, що змусило розлючений натовп розійтися, але він вважає їхній відхід почутою молитвою, яка врятувала життя його сім'ї.

Коли Емілі проходила через власні болісні переслідування в школі, її батьки знову молилися про Боже втручання. Але вони також заохочували доньку боротися — не тільки за себе, але й за свою віру.

Коли Емілі навчалася в шостому класі, батьки звернулися до директора школи з проханням:

— Оскільки учні-мусульмани та індуїсти не відвідують школу на свої релігійні свята, чи можна дозволити Емілі не відвідувати школу на християнські свята? — запитали вони.

У Бангладеш, як і в інших переважно мусульманських країнах, учні не ходять до школи по п'ятницях, у мусульманський день відпочинку, але відвідують заняття в неділю. А християнські свята взагалі не святкуються.

Після того, як Барун і Анжолі неодноразово просили відпустити Емілі на Пасхальну неділю, директорка здивувала їх, додавши Великдень до шкільного календаря свят. Вона навіть запросила Емілі виступити з промовою про Великдень на шкільних зборах.

Барун вважав це великою перемогою:

— Так, у нас є перемога. І, можливо, Бог зробить з цього ще більше.

Він мав рацію.

Коли Емілі вперше попросили розповісти про Великдень, її тривога різко зросла. Якщо хулігани переслідували її за те, що вона тихо була християнкою, то що може статися, якщо вона стане перед усією школою і розповідатиме їм про Пасху? Наскільки все погіршиться? Чи не вирішить її єдина подруга-мусульманка, що це вже занадто, і не відвернеться від неї?

Але потім Емілі розглянула свою промову в новому світлі. Насправді це була можливість, спосіб розповісти школі про Ісуса. «Ніхто не знає, що таке Пасха і чому ми її святкуємо, — подумала вона. — Я можу розповісти їм».

Барун допоміг Емілі написати промову, адаптувавши її до шкільної аудиторії, яка в основному була мусульманською і знала Ісуса як пророка, але не більше. Барун та Емілі написали про життя Христа, Його вчення, чудеса і смерть на хресті.

Оскільки їй було дозволено говорити про значення Пасхи, Емілі завершила свою промову словами про воскресіння Ісуса Христа, додавши запрошення прийняти віру в Христа.

Збори відбувалися в неділю на відкритому майданчику перед будівлею школи. Там були присутні шістсот учнів, серед них і однокласників Емілі, а також багато їхніх батьків і п'ятдесят працівників школи. Гучномовці стояли напоготові, щоб транслювати слова Емілі до аудиторії — і далеко за її межами, у жвавому районі, що оточує школу.

Мешканці могли почути її, як і відвідувачі сусідніх магазинів. Неподалік були медичний коледж та лікарня, тож пацієнти та медичний персонал також могли почути принаймні уривки свідчень Емілі.

Батьки Емілі стояли за воротами школи, під манговим деревом, і уважно слухали, як представляли їхню доньку. Вони знали, що вона боїться виступати за кафедру, і знали, чого їй може коштувати скористатися цим шансом відважно стати на захист Ісуса.

Емілі глибоко зітхнула, коли директорка простягнула їй мікрофон. Її руки тремтіли, а втім, вона сміливо почала свою промову.

Закінчивши, Емілі поклала мікрофон на кафедру, збрала свої нотатки й повернулася на своє місце. Вона опанувала себе, готуючись до реакції, яка, як вона була впевнена, неминуче настане.

Але переслідування так і не почалося.

Натомість кілька вчителів-мусульман підійшли до Емілі з запитаннями. Дехто попросив копію її промови. Двоє навіть попросили Біблії, які Барун залюбки надав.

Дівчата, які залякували Емілі, різко припинили цькування. Одна навіть вибачилася і попросила Біблію. Більше року по тому вчителька математики Емілі відвідала різдвяне богослужіння з родиною Емілі, яка подарувала їй Біблію.

Промова Емілі продовжувала відлунювати в житті тих, хто її почув, включно з самою Емілі.

Озираючись назад, вона каже, що переслідування навчили її важливих уроків. Тепер вона розуміє, що Бог завжди з нею і насправді використовує все для Своєї слави. Також вона з'ясувала, що випробування можуть принести нам користь у спосіб, який ми не завжди помічаємо в цей момент.

— Я думаю, що іноді переслідування — це спосіб зростати у вірі, — каже Емілі. — Коли тебе переслідують і ти страждаєш, унаслідок ти приносиш солодші плоди.

Емілі, якій зараз сімнадцять, уже два роки відвідує переважно християнський пансіон в Індії. Після закінчення школи вона планує вступити на програму учнівства перед тим, як вступити до університету. Згодом вона сподівається працювати в служінні на повну ставку, як і її батьки.

— Це було б справжньою пригодою, — каже вона, усміхаючись. — Я люблю пригоди. Мені також подобається, що багато людей пізнають Бога. Це було б безпрограшним варіантом.

На питання, як інші можуть наслідувати її приклад і сміливо ділитися Євангелієм, Емілі відповідає просто та прямо: молитися про це, а потім довіряти Богу, щоб Він сказав необхідні слова.

— Робіть це, — каже вона. — Не бійтеся.

Зверніть увагу на поради Емілі щодо того, як ділитися Євангелієм у складних ситуаціях. Вона не пропонує напружувати хоробрість самостійно. Натомість вона вказує на Бога, Який готовий дати і сміливість, і потрібні слова.

Навіть апостол Павло потребував запевнення, щоб не боятися. Одного разу вночі у видінні Господь сказав йому: «Не бійся, але говори й не мовчи, бо з тобою ось Я...» (Дії 18:9–10).

Адже Бог із тобою... тому нам не треба боятися, коли ми є Його свідками.

Моліться, а потім покладайтеся на Бога — така порада Емілі. А після цього?

Дійте. І не бійтеся.

13

Малоймовірна зміна

*Самріта,
Малайзія*

Удар!

Батьків удар припав Самріті по щоці й відкинув її на землю. А далі ще раз. З її носа почала текти кров.

— Ти нічого не варта для мене, Самріто, — сказав він малайзійським діалектом, заплетеним від алкоголю язиком. — Ти нічого не варта для всіх. Як і твої дванадцять братів і сестер.

Це була середина 1990-х років, і її сім'я розпадалася на частини від кулаків, алкоголю та слів, які різали, як ножі. Її батько пив. Мати зі страху принишкла, відмовляючись втручатися. І хто міг її звинуватити за це? Самріта намагалася зберегти мир, намагалася втримати сім'ю разом.

— Тату, ти не знаєш, що говориш, — вилаялася Самріта після чергового удару батька. — Ти насправді не хочеш цього робити.

— Бідолашна Самріта, — насміхався він, — але я хочу саме цього.

Він розсміявся, кинув у неї стільцем, від якого вона отримала синяк на коліні, а потім, похитуючись, пішов відсипатися після ночі в барі.

У вісімнадцять років Самріта почала зустрічатися з молодим мусульманином на ім'я Уда. Вона розглядала його як можли-

вість вирватися з дому свого батька, і вони одружилися 1999 року. Самріта прийняла іслам, щоб вийти заміж, але все склалося не дуже вдало. Уда почав вживати наркотики і бити її, як і її батько.

— Мені ніби пороблено, — казала вона своїй подрузі Аїші.

— Ти повинна бути більш старанною у своїй відданості ісламу, — відповіла Аїша.

Тож Самріта почала молитися п'ять разів на день, скромно одягатися, читати Коран і навіть запланувала паломництво до Мекки. Але все це не давало їй внутрішнього спокою, якого вона так відчайдушно прагнула.

Аж ось одного дня 2006 року сталася неймовірна переміна. Усе почалося з відвідин її батька.

Побачивши батька, Самріта здригнулася. Вона обережно відчинила двері, страшні спогади про минуле обпікали її душу. Вона не бачила його вже дуже давно.

— Чого ти хочеш? — запитала вона в уривчастому пориві сумнівів.

— Лише сказати тобі одну річ.

— І що ж це? — запитала вона.

Його очі заблищали. Самріта ніколи раніше не бачила такого погляду.

Дещо змінилося.

— Мені дуже шкода, — сказав він.

— Тату?

— Я не гідний бути твоїм батьком.

Самріта важко проковтнула, а потім запитала:

— Що з тобою сталося?

— Я вже не той чоловік, якого ти знала багато років тому, — відповів він. — Я змінився.

Її ідеалізм спонукав її вірити йому, а пам'ять — сумніватися.

— Чому я маю тобі вірити?

Він простягнув маленьку коробочку.

— Це тобі.

Вона відкрила її. В середині було намисто з маленьким дерев'яним хрестиком.

— Самріто, — сказав він, — я залишив свій гнів, своє ego і свою дурість біля підніжжя хреста. Тепер я християнин.

Самріта не знала, що саме це означає. Але коли вона почала щомісяця відвідувати свою сім'ю, то побачила, що її батько справді змінився. Він розповів усім своїм дітям про те, що Христос зробив у його житті, і попросив у них прощення.

Хоча слова батька заінтригували Самріту, його вчинки ще більше переконали її в тому, що, Ким би не був цей Христос, Він має силу.

Колишній забіяка, її батько став лагідним. Колись войовничий, він став добрим. Колись егоїстичний, він став безкорисливим.

Вона почала розпитувати про цього Ісуса і на християнському семінарі 2008 року прийняла Ісуса Христа як свого Господа і Спасителя. Однак вона не сказала про це Уді. Вона знайшла мир, якого так прагнула, і не хотіла його зіпсувати.

Коли Уда одного разу знайшов її Біблію, він накинувся на неї з кулаками. Він прокляв її і вигнав із дому за відмову від ісламу. Самріта схопила їхніх двох дітей, десятирічну Лілі та п'ятирічного Фаїза, і забрала їх із собою. Уда відчув себе зрадженим і вирішив розлучитися з Самрітою; він також повідомив про неї в шаріатську поліцію, яка відповідає за дотримання ісламського права. Вони наказали їй з'явитися в суді перед релігійною владою.

Християни почали постити і молитися, просячи Божої прихильності у справі Самріти. Якби Уда сказав суду, що вона залишила іслам, Самріту могли б засудити до трьох років ув'язнення в обнесеному стіною центрі, евфемістично названому «центром очищення». Там мусульмани намагатимуться повернути її назад в іслам. Якби вона відмовилася їхати до центру, їй би загрожувало ув'язнення.

Під час судового процесу суддя неодноразово запитував Уду, чому він хоче розлучитися. Дивно, але він відмовлявся відповідати, хоча це, ймовірно, означало б для Самріти тюремне ув'язнення. Суддя задовольнив прохання про розлучення, присудивши двох дітей Уді без права відвідування Самрітою. Але до в'язниці вона не піде.

Зараз Самріта відвідує малайзійську церкву, де є шістдесят членів. Вони з батьком зараз близькі як ніколи. Його любов до Ісуса стала *їхньою* любов'ю до Ісуса. Вона пробачила батькові та Уді за те, що вони жорстоко поводитися з нею.

Хоча Уда дозволяє Самріті відвідувати дітей, він попередив її, щоб вона не ділилася з ними своєю вірою. Незважаючи на ризик втратити будь-який контакт із сином і донькою, Самріта все одно продовжує свідчити їм.

— З допомогою Господа я матиму право піклуватися про своїх дітей, — каже вона.

Тимчасом вона живе з упевненістю, що немає нічого неможливого для Божої сили. І ця істина дає їй сміливість довірити своє майбутнє Ісусові.

Самріта побачила, що Христос справді робить усе новим, як обіцяє Друге Послання до Коринтян 5:17: «Тому то, коли хто в Христі, той створіння нове, — стародавнє минуло, ото сталося нове!» Вона згадує чудову істину щоразу, коли одягає дерев'яний натільний хрестик, подарований батьком.

Довірмося ж і ми нашій новій ідентичності у Христі та сміливо проповідуймо Його Євангеліє, чого б це нам не коштувало.

14

Стукіт у двері

*Рамтін Судманд,
Іран*

Рамтін Судманд і його дружина Мітра насолоджувалися спокійним вечором вдома, просто сидячи разом і дивлячись фільм. Як лідери підпільного церковного руху в Тегерані, вони звикли цілими днями навчати, проповідувати та підбадьорювати одновірців.

Але раптово пролунав стукіт у двері.

Коли Рамтін обережно відчинив двері, шістнадцять співробітників спецслужб у цивільному одязі увірвалися в квартиру, в якій Рамтін і Мітра жили з двома дітьми.

Поліціанти одразу ж відібрали у подружжя мобільні телефони, а один із них наказав Мітрі надіти на голову головний убір і довге пальто.

Інші офіцери зачинили вікна й запнули штори, щоб сусіди не бачили та не чули того, що відбувалося далі. Потім поліціанти заходилися обшукувати речі подружжя, перекидаючи книжки з полиць і вивертаючи шафи. Один із офіцерів мовчки знімав обшук на камеру.

Поліція обшукала кімнату, конфіскувавши коробки з Бібліями, християнські книжки, ноутбуки та все інше, що могло бути корисним у розслідуванні.

На шум зі своєї спальні вискочила двадцятирічна Раміта, щоб подивитися, що відбувається. Її одразу ж заштовхали до батьків, а обшук продовжився. Мітра і Раміта плакали, вислуховуючи крики цих чоловіків.

Це був хаос.

Сімнадцятирічний син подружжя, Раян, був шокований тим, що побачив, коли повернувся додому. Мітра намагалася заспокоїти дітей, тоді як двоє офіцерів відвели Рамтіна до спальні для допиту. Сім'я Рамтіна не могла знати, що станеться за зачиненими дверима.

Допит Рамтіна тривав кілька годин. Протягом цього часу офіцери намагалися поговорити з дітьми наодинці, але Мітра не дозволяла. У якийсь момент Раміта присоромила офіцерів за те, що вони руйнують чужі життя.

— Нам теж не подобається ця ситуація, — зізнався один із офіцерів.

Зрештою, Мітру відвели до спальні, щоб вона приєдналася до Рамтіна. Допитувачі запропонували компроміс, який міг би врятувати пару.

— Ми все знаємо, — сказали вони подружжю. — Якщо ви співпрацюватимете з нами, то не потрапите до в'язниці, і ми не будемо обмежувати ваше служіння.

Вони знали, що Рамтін був одним із ключових лідерів іранської церкви, і їм було відомо про участь у служінні і Мітри.

Але, як пояснили офіцери, вихід був.

Уряд був готовий зробити Рамтіна «законним» пастором. Йому виділили б будівлю церкви й забезпечили б прихожан. Церква навіть могла б збиратися відкрито.

Але був один нюанс: церква повинна була виконувати директиви уряду, а прихожани підбиралися б урядом.

Рамтін мав, як папуга, повторювати твердження уряду про те, що в Ірані існує повна релігійна свобода, що люди різного

походження, зокрема й мусульмани, можуть вільно приєднуватися до церкви.

— Є багато пасторів в Ірані й за його межами, які співпрацюють із нами, — сказали вони Рамтіну. — Ви не перший. Це хороша можливість для вас покращити свій спосіб життя.

Це був пряник, яким допитувачі заманювали подружжя, але у них був і великий батіг.

— І якщо ви не будете співпрацювати, вас заарештують.

— То ви просите нас шпигувати? — відповіла Мітра. — Якщо так, то ми не такі люди.

— У вас є дві хвилини, щоб обговорити нашу пропозицію й ухвалити рішення, — сказали поліціанти, посилюючи тиск. — Або Рамтін буде заарештований негайно, або він з'явиться через два дні в нашому офісі, щоб розпочати свою роботу.

Подружжя знало, що Рамтін, імовірно, не переживе в'язниці або тортур; він страждав від діабету й проблем із серцем. Зрештою, Рамтін і Мітра підписали документ, у якому зазначалося, що Рамтін зустрінеться з владою через два дні.

Потім, через п'ять годин після штурму квартири, офіцери пішли о 2:00 ночі, прихопивши з собою все необхідне для швидкого складання обвинувального вироку.

Але Рамтін не мав наміру приймати пропозицію влади.

— Я не можу співпрацювати з армією диявола, — сказав він.

Він погодився на зустріч лише для того, щоб уникнути негайного арешту. Тепер у нього було сорок вісім годин, щоб знайти вихід зі скрутного становища.

А час спливав.

Рамтін знав, що його чекає, якщо він відмовиться служити маріонетковим пастором. Він уже провів більше дев'яти тижнів у в'язниці й сорок днів в одиночній камері за свою християнську роботу.

І хоча Рамтін не боявся в'язниці, він хвилювався за свою сім'ю. Раян ще не закінчив середню школу, а Раміта була сту-

денткою коледжу. Вони потребували його у своєму житті, але їм також потрібно було бачити мужність батька у виборі Христа, хай там що.

Рамтін не мав ілюзій щодо того, наскільки жорстоким може бути іранський режим до християн. Коли йому було шістнадцять, його батька, священника Хоссейна Соудманда, стратили за віровідступництво. Мати Рамтіна, яка була сліпою, залишилася сама піклуватися про нього й трьох його братів та сестер.

Уся християнська діяльність із 1979 року в Ісламській Республіці Іран є незаконною, і закон забороняє мусульманам залишати іслам. Навернених християн ув'язнюють за такими звинуваченнями, як «пропаганда проти режиму» і «дії, спрямовані проти національної безпеки».

Навіть володіння Біблією і розмови про Христа караються.

Проте, незважаючи на нещадні переслідування, біблійні церкви в Ірані продовжують зростати. Фактично вони залишаються одними з тих церков у світі, які найбільш швидко зростають, що викликає занепокоєння урядовців. Тих самих чиновників, які дізналися про християнську діяльність Рамтіна.

Через два дні іранський уряд очікував, що Рамтін візьме на себе роль фіктивного пастора. Але з Божою допомогою, він ніколи не візьметься за цю роботу... і домашні церкви продовжать свою діяльність.

На випадок, якщо когось із християн заарештують і відкриють усю мережу, Рамтін та інші лідери домашніх церков розробили ретельні методи роботи один на один. Знаючи, що його можуть заарештувати або вбити, Рамтін сказав директору іранської богословської семінарії, що хоче навчити інших, щоб вони перейняли його справу.

— Я не знаю, скільки мені залишилося жити і які переслідування можуть трапитися на моєму шляху, — сказав він директору двома роками раніше. — Але якщо це станеться або якщо мене посадять до в'язниці, я хотів би підготувати кількох

людей для Господньої справи. Я хотів би передати їм знання всіх моїх методів і досвіду служіння, щоб вони могли посісти моє місце й продовжити справу Господню, щоб робота домашніх церков не припинялася.

Але тепер Рамтін звернув свою увагу на нагальну проблему: як врятувати себе і свою сім'ю від небезпеки.

Рамтін та Мітра припускали, що співробітники спецслужб встановили в їхньому будинку пристрої для прослуховування, тому вони не обговорювали відкрито, що робитимуть надалі. Натомість вони писали одне одному записки, обмірковуючи різні варіанти.

Рамтін глибоко любив Іран, як і його діти. Він знав, що вони будуть страждати, якщо сім'я поїде, але його діти вірно писали: «Тату, роби так, як Бог веде тебе».

Разом сім'я вирішила, що Рамтін негайно втече з країни, а з часом і вони підуть за ним. Рамтін потайки домовився, щоб його переправили через кордон.

Потім вони з Мітрою блукали Тегераном, тихо розмовляючи. Вони знали, що за ними стежать, і навіть короткі обійми могли б наштовхнути чиновників на думку, що Рамтін тікає. Нарешті пара попрощалася і розійшлася в різні боки, чіпляючись за надію, що Бог возз'єднає їх.

Через кілька місяців ця надія справдилася. Рамтін і його сім'я тепер живуть в іншій країні. Вони в безпеці, але сумніви щодо від'їзду з Ірану іноді не дають Рамтіну спокою.

Протягом тридцяти років він відважно служив, ризикуючи всім, щоб іти за Христом в одній із найнебезпечніших країн світу. Зараз Рамтін живе з іншою відвагою — мужністю вірити в те, що Бог робить усе для добра тих, хто Його любить.

Потрібна сміливість, щоб довіряти Богові, коли важко зрозуміти Його план для твого життя. Коли хвороби не

полишають. Коли страждають люди, яких ти любиш. Коли плани руйнуються, а в твої двері стукає небезпека.

Сміливість Рамтіна народилася з довіри до Божих вірності та любові. Він продовжує вірити в Божі вірність і любов.

Четверо молодих євреїв відмовилися зрадити Бога, схилившись у поклоні перед царем Навуходоносором. Зробивши цей вибір, вони довірилися Богові навіть тоді, коли їх кинули у вогняну піч унаслідок непослуху цареві (Даніїла 3).

Як віра в Божі вірність і любов надихає вас поводитися, коли важко зрозуміти Божий план для вашого життя?

15

Просто роздавати Біблії

*Бутрос,
Сирія*

Бутрос не повернувся додому до 16:00, коли в його селі настала комендантська година. На вулицях було небезпечно перебувати будь-кому, особливо чоловікові, який роздавав Біблії та розповідав сирійцям про Ісуса. Він був легкою здобиччю для мусульманських екстремістів, які засуджували будь-що чи будь-кого, хто виступав проти ісламу чи Мухаммеда.

— Бутросе, — сказав йому за кілька днів до того церковний лідер, — ти повинен припинити це, принаймні зараз. Ми не можемо дозволити собі втратити тебе. Це надто небезпечно.

— Але це те, до чого я покликаний, — відповів він. — Нести Добру новину про Христа спраглим сирійцям.

— Так, але ж є викрадення і тортури, — заперечив церковний лідер. — Екстремісти ріжуть християн на шматки.

Бутрос відмовився припинити розповідати про Ісуса.

Пізно ввечері церковні лідери та інші християни почали думати про найгірше. Люди зібралися, щоб помолитися за свого друга. Мобільний телефон Бутроса не відповідав. Вони не могли знати, що його телефон було вимкнено.

— Перше, що спало на думку, — сказав один із друзів, — це те, що Бутроса, як і інших, розрізали на шматки.

О 21:00 одновірці Бутроса так відчайдушно чекали новин, що навіть зателефонували до міської таємної поліції, щоб дізнатися, чи не заарештували його.

— Чому він був на вулиці? — запитали вони.

— Роздавав Біблії, — відповіли вони.

— Чому він це робив? — запитав поліціант. — Він божевільний?

Після того як таємна поліція заявила, що нічого не знає про місцезнаходження Бутроса, його друзі занепокоїлися ще більше.

— Це був темний момент для нас, — згадує друг, який був серед тих, хто молився.

— Господи, — вигукнув хтось, — він у Твоїх руках! Збережи його в безпеці. Захисти його.

Настав ранок. Бутроса немає. Минув цілий день. Бутроса немає. Минуло два дні. Бутроса немає.

Нарешті вся громада зібралася в церкві, настільки виснажена, що не мала сил навіть поїсти.

Раптовий шум за дверима змусив їх завмерти від страху. Вони відчинилися. Увійшов Бутрос. Громада зі сльозами на очах обійняла його.

Утомлений, неголений і брудний, він розповів їм про те, що його схопила таємна поліція.

— Иди геть звідси, — сказав офіцер, — або ми заберемо тебе, і ти зникнеш.

Бутрос пішов із тієї вулиці, але не з того району. Він просто перейшов на іншу вулицю і почав відвідувати крамницю за крамницею, розповідаючи про Ісуса Христа. Він знав, що для того щоб бути сіллю і світлом для Ісуса, потрібно діяти, а не відступати, коли люди виступають проти його планів.

Поліція пішла за ним, надягла йому на голову чорний мішок і забрала його до тюремної камери, переповненої довгоборо-

дими мусульманськими екстремістами, які мали конфлікт із таємною поліцією.

— За що ти тут? — запитав один із них.

— За те, що ділився любов'ю Христа, — відповів Бутрос, — якою я хотів би поділитися і з вами.

Саме це він і зробив.

Наступного дня начальник таємної поліції сидів навпроти Бутроса й гнівно допитував його.

Бутрос відповідав із любов'ю, а не з гнівом.

— Я просто роздавав Біблії, — сказав він. — Біблія вчить нас молитися за наших лідерів і поважати їх.

На цих словах офіцер заспокоївся. Бутрос подивився йому в очі і сказав:

— Бог є любов. І Він любить вас.

Тієї миті допит закінчився. Офіцер записав номер телефону і простягнув його Бутросу.

— Що це?

— Мій номер мобільного телефону. Дайте мені знати, якщо у вас знову виникнуть проблеми з таємною поліцією.

Бутрос подякував чоловікові, який його звільнив, а потім зупинився біля церкви, щоб прийняти душ. Розповівши свою історію, він попрямував додому до дружини і дитини. Наступного дня він знову вийшов на вулиці, проголошуючи Євангеліє всім, хто його слухав.

Християни, подібні до Бутроса, ризикують усім заради поширення Божого Слова, навіть наражаючи своє життя на небезпеку. Їхні історії мужності надихають нас, коли ми пам'ятаємо, що Ісус сказав: «Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у Мені. Страждання зазнаєте в світі, — але будьте відважні: Я світ переміг!» (Івана 16:33).

Подумайте про людей, яких ви знаєте, котрі чинять опір Євангелію, як це, ймовірно, робив офіцер таємної поліції до того, як зустрівся з Бутросом. Моліться, щоб Бог промовив до їхніх сердець, щоб вони пізнали Його і почали служити Йому. Адже Бог бачить у них (як і в кожному віруючому) потенціал проявити те, що Він бачить у Бутросі: відважну віру, яку ніщо не зупинить.

16

Ціна змін

*Мустафа,
Марокко*

Коли Мустафа почув, що його молодший брат Омар покинув іслам і став християнином, його охопила злість, і він почав діяти.

Мустафа викрав Біблію Омара та іншу християнську літературу. Потім він вибіг на вулицю і спалив усе це, дивлячись, як сторінки Біблії — книги, яку він вважав нечистою, — згорають від полум'я і перетворюються на попіл.

Мустафа любив Омара, але ненависть до християн забороняла йому жити в одному будинку з віровідступником. Тож Мустафа вигнав Омара.

Сподіваючись повернути свого норавливого брата до ісламу, Мустафа продовжував спілкуватися з Омаром і врешті-решт попросив у нього Біблію, думаючи, що зможе вказати йому на численні помилки в ній. Можливо, це показало б Омару, наскільки нерозумним він був, коли відвернувся від істини.

Омар із радістю вручив Мустафі Біблію і ручку. Він запропонував Мустафі відмічати вірші, які здадуться йому проблематичними, і вони обговорять їх.

Мустафа прийняв Біблію... і виклик.

Але що більше Мустафа читав, то більше відчував, що розривається між ісламом і християнством. Тому, коли він нарешті

натрапив на вірш із Євангелія від Матвія 7:7: «Просіть — і буде вам дано; шукайте — і знайдете; стукайте — і відчинять вам», він зважився на радикальний крок.

Він відклав Біблію, щоб порозмовляти з Богом.

— Боже, де Ти? — запитав він. — Якщо Ти Той, Хто керує всім світом навколо нас, Ти можеш сказати мені правду. Що правдиве — Біблія чи Коран?

Через кілька ночей Мустафа мав видіння, у якому він упав у глибоку яму в землі. Не маючи змоги врятуватися, він витріщився з темряви на чоловіка, чиє обличчя було затулене світлом. Чоловік простягнув руку, витягнув Мустафу в безпечне місце й обійняв його.

Коли видіння зникло, Мустафа відчув спокій. Він знову розгорнув Біблію й прочитав вірш із Євангелія від Матвія 7:7. Тільки цього разу він зрозумів, про що говорилося в цьому уривку: «Той, Хто тримав мене за руку й обіймав, був Ісус!»

Через два місяці Мустафа залишив іслам і повірив у Христа. Його дружина-мусульманка Сальма згодом теж стала християнкою. Але в міру того, як Мустафа і його дружина ставали ближчими одне до одного в Ісусі Христі, мати, брати та сестри Мустафи ставали все більш озлобленими щодо нього. Вони відчули, що, відійшовши від сімейної релігії, він покинув їх.

Їхнє рішення іти за Христом було ухвалене саме тоді, коли марокканський уряд посилював обмеження. Християн-іноземців, зокрема й тих, хто найняв Мустафу працювати в їхньому християнському сиротинці, раптово вислали з країни.

Це коштувало Мустафі роботи й означало, що він теж опинився під пильною увагою.

Одного дня Мустафі зателефонували і наказали з'явитися у відділок поліції. Щойно Мустафа прибув, офіцер запитав:

— Яку релігію ви сповідуєте?

— Християнство, — відповів Мустафа.

— За моїми даними, у вашій громаді не проживає жодного християнина, — відповів поліціант.

Якимось чином Сальмі й братові Мустафи вдалося уникнути затримання.

— Я готовий бути заарештованим за те, що я християнин, — заявив Мустафа.

Офіцер відпустив його.

Але через тиждень Мустафа отримав наказ повернутися в СІЗО; цього разу йому сказали привести дружину.

Мустафа, Сальма та Омар тепер офіційно стали проблемою.

Допити тривали цілий день. Іноді Мустафу і Сальму допитували окремо, іноді разом. День тягнувся, і Мустафа бачив, як Бог виконує Свою обіцянку вкласти в їхні вуста правильні слова, щоб вони могли відповідати сміливо, відважно і чесно.

Подружжя пережило те, що обіцяв Христос у Євангелії від Луки 12:12: «Дух бо Святий вас навчить тієї години, що потрібно казати!» Мустафа знав, що його дружина не має великих біблійних знань, але вона мудро відповідала на запитання слідчих.

Наприкінці дня втомлених чоловіка і дружину відпустили додому.

Минуло два тижні до наступного допиту. Цього разу його проводили співробітники марокканської розвідки, які намагалися повернути Мустафу і Сальму до ісламу за допомогою фінансових стимулів.

Коли це не спрацювало, допитувачі почергово били Мустафу і поводитися з ним, як із давно втраченими друзями — усіляко намагаючись вивідати інформацію про роботу, яку він і його побратими-християни виконували в Марокко. Весь цей час Мустафа і Сальма трималися за Слово Боже.

Знову їх відпустили, але цього разу з розумінням того, що будь-якої миті їх могли знову викликати на допит... побити... або ще гірше.

Допити тривали роками. Але, врешті-решт, чиновники попросили лише, щоб Мустафа письмово описав свою християнську віру. Це було по суті сповіддю.

Поліція поширила інформацію про те, що Мустафа і Сальма відвернулися від ісламу. Друзі стали ворогами, а родичі та знайомі перетворилися на супротивників. Ісламісти стежили за парою, шукаючи будь-які ознаки християнської активності, щоб повідомити про них.

І все ж, посеред тиску і переслідувань, Мустафа і Сальма отримали чудовий подарунок. Вони довго молилися про дитину, і нарешті Бог здивував їх сином.

Колишній керівник Мустафи з дитячого будинку отримав дозвіл на відвідування Марокко і заїхав до Мустафи, щоб побачитися з ним. Коли давні друзі пили чай, Мустафа виглянув у вікно й побачив розлючений натовп, що прибував. Місцеві мусульмани бачили, як іноземець увійшов до будинку Мустафи, і запротестували. Деякі навіть повідомили в поліцію, що євангеліст відвідує марокканських християн.

Хоча Мустафа і Сальма відчували себе все більш самотніми у своїй вірі, Божа присутність утішала й підтримувала їх. Вони молилися разом, забезпечуючи одне одного духовним хлібом, який давав надію і життя.

Згодом Мустафа і його сім'я переїхали до великого міста, де він вступив до семінарії. Вони з Сальмою заснували церкву для новонавернених із ісламу християн. Мустафа любить зустрічатися з новими християнами і навчати тих, хто стикається з переслідуваннями — деякі з них колись ненавиділи християнство так само сильно, як і він.

Незважаючи на радість служіння новим віруючим, Мустафі та Сальмі важко було виховувати свого сина в умовах панівної мусульманської культури в Марокко. Їхній син присвятив себе Христу, але його вчителі-мусульмани намагалися вплинути на його мислення.

А втім, подружжя віддане Великому дорученню і закликає християн по всьому світу приєднатися до нього.

— Послання Господа ясне: «Ідіть і навчіть учнів».

Мустафа і Сальма продовжують із усіма, хто їх слухав, відважно ділитися Євангелієм, яке Мустафа колись так старанно намагався спростувати.

Одними з прощальних слів Ісуса до Своїх учнів були: «Тож ідіть, і навчіть всі народи, християчи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!» (Матвія 28:19–20).

Мустафа мужньо пішов туди, куди вів Бог, несучи з собою Євангеліє. Ця подорож передбачала допити в поліції і неприйняття його сім'єю. Але весь цей час Мустафа знав, що Бог був із ним, як і сьогодні.

«Якщо ви тримаєте в руках Святе Письмо і читаєте його як Слово Боже люблячого Господа, воно буде з вами в будь-який час», — каже Мустафа.

Мустафа запрошує нас приєднатися до нього в цій подорожі, щоб ділитися Євангелієм.

Моліться про відвагу — і дякуйте Богові за приклад Мустафи.

Жити нормальним християнським життям

*Християнська молодь,
Індія*

Дівчата були щасливі й схвилювані, коли повернулися до свого села після кількох днів навчання учнівства. Однак цей ентузіазм згас, коли вони дізналися, що їхня відсутність викликала справжній переполох у їхньому переважно мусульманському селі.

Ширилися чутки. Одна з них особливо привернула увагу ісламістів: дівчат вивезли до сусіднього міста, щоб використати в аморальних сексуальних цілях. Якби це було так, то наслідки були б суворими. Дівчат негайно оточили і почали допитувати.

Побоюючись, що дівчат можуть забрати з родини і примусити до шлюбу з ісламськими екстремістами як сексуальних рабинь, християнин і батько на ім'я Алі передав одному з ісламістів мікро-SD-карту.

— Ось у чому річ, — сказав їм Алі. — Ось чому вони пішли.

Коли один з ісламістів переглянув уміст SD-карти, він очікував знайти там порнографію. Натомість він почув Євангеліє.

— Це не так вже й погано, — сказав він іншим ісламістам, які зібралися, щоб допитати дівчат. — Це про Ісу (Ісуса).

У той момент Алі відчув поштовх Духа, Який спонукав його сміливо проголошувати Христа.

— Покайтеся! Вийдіть із темряви, — благав Алі радикалів і старійшин села, які зібралися.

Мусульман раптом осяяло усвідомлення: ішлося про Ісуса з Біблії, а не про пророка Ісу з Корану. Запалали пристрасті.

Відчайдушна спроба Алі врятувати своїх доньок коштуватиме йому дуже дорого. Він або втратить їх через неправдиве звинувачення, або зможе захистити їхню честь, сміливо проголосивши віру своєї сім'ї в Христа.

Християни, які становлять незначну меншість у цьому регіоні, повинні зберігати свою віру в таємниці. Віруючі часто ховають свої Біблії, розуміючи, що їх виявлення сусідами-мусульманами може призвести до насильства. Переслідування в цій громаді передбачають спалення будинків, побиття, виселення людей із їхніх домівок, а християн виганяють із їхніх сімей.

Ісламісти вирішили на тому ж місці навернути дівчат в іслам, чого б це їм не коштувало.

Молодих християнок поспіхом відправили до школи-інтернату на території ісламістів, не давши їм можливості зібрати засоби особистої гігієни або додатковий одяг. Незабаром після прибуття їх загнали в холодну кімнату без вікон — це було їхнє спільне житло, поки в них остаточно не відібрали затишку від присутності одна одної.

Учні та працівники школи глузливо називали дівчат «християнками», але не через їхню віру, а тому, що їх вважали невірними. Та дівчата були готові — під час навчання учнівства вони дізналися, що переслідування, ймовірно, траплятимуться, коли вони слідуватимуть за Христом.

Одного дня дівчат відвели до кімнати, де їх окремо допитували шкільні вчителі, які перебували під сильним впливом радикального ісламу. Прагнучи зловити дівчат на брехні, вчителі

були заскочені зненацька послідовністю відповідей дівчат та їхньою сміливістю.

Під час допиту вчителька запитала одну з дівчат, чи є у неї на тілі татування хреста. Мусульмани в цьому районі вважають, що всі християни носять такий знак, і вчителька хотіла перевірити сама.

У консервативній мусульманській культурі дітей вчать не ставити під сумнів авторитети. Але дівчинка подивилася вчительці в очі і відповіла викликом.

— Ми роздягнемось й дамо вам оглянути себе на предмет татування з хрестиком, — сказала вона, — але якщо у нас його немає, то ви повинні погодитися роздягнутися і показати нам, що у вас також немає хрестика.

Імовірно, шокована сміливою відповіддю дівчинки, вчителька вирішила не шукати татування.

Інша дівчинка страждала на важку хворобу легенів, і її батьки боялися, що вона помре без ліків. Селянин відніс її медичні документи до інтернату й наполіг на тому, щоб усіх дівчат відпустили.

— Інакше, — попередив він, — у вас на руках буде мертва дівчинка, яка приверне негативну увагу до школи.

Через сорок два дні після того, як дівчат відірвали від родин, їх нарешті відправили додому.

Цих дівчат-християнок уникали й заборонили відвідувати свої колишні школи. Вони живуть як вигнанці, але все ще беруть участь у навчанні учнівства — як особисто, так і щотижня по телефону.

Шість тижнів ув'язнення та допитів не зменшили віри дівчат в Ісуса Христа. Навпаки, вона зросла. Вони прославляли Бога за те, що Він забезпечував їх і підтримував протягом усього часу викрадення. Відсутність найнеобхідніших речей, разом із горюванням через те, що їх забрали з родин, лише поглибили стосунки дівчат із Христом.

Старші віруючі дивуються мужності та впевненості цих дівчат, а також їхньому послуху Христу навіть перед обличчям постійного відторгнення.

Тому що вони, як і ці дівчата, знають правду: в деяких частинах світу переслідування послідовників Христа не припиняються. Переслідування можуть то посилюватися, то слабшати, то ставати жорстокішими. Але поки Ісус не повернеться, переслідування не припиняться.

Ці дівчата переживають не важкі часи.

Вони живуть нормальним християнським життям слухняних свідків.

Перше Послання Петра 4:12–14 говорить: «Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробовування, немов би чужому випадку для вас. Але через те, що берете ви участь у Христових стражданнях, то тіштесь, щоб і в з'явленні слави Його раділи ви й звеселялись. Коли ж вас ганьблять за Христове Ім'я, то ви блаженні, бо на вас спочиває Дух слави й Дух Божий».

Ці молоді віруючі були готові: вони знали, що переслідування за їхнє свідчення не є чимось незвичайним; воно нормальне й навіть очікуване. А мужність, яку вони проявили, коли їх переслідували, не була моментом хоробрості, яку вони змусили себе проявити. Це був плід їхньої цілковитої довіри до Того, Чия слава спочиває на них.

Такою є реальність життя мільйонів переслідуваних християн, ваших братів і сестер, які живуть у місцях, де їти за Христом важко та небезпечно.

Моліться за них. І моліться про відвагу, коли Христос спонукає вас жити й говорити на Його користь.

Питання для роздумів та обговорення

Мужність

1. Що саме в сміливих вчинках привертає вашу увагу? Чи викликає у вас інтерес чиясь рішучість? Чи дивує вас очевидне нехтування особистою безпекою? Чи це просто мужні дії самі собою? Чи вас надихає основа людських переконань, яка спонукає проявляти хоробрість перед лицем труднощів?
 - а. Порівняйте і протиставте людську хоробрість із хоробрістю, натхненною Богом. Чи є між ними різниця? У чому вона полягає?
 - б. Подумайте про час, коли ви жили відважно. Що спонукало вас діяти відважно?
2. Емілі була в меншості у своїй школі — однією з двох християнок серед більш ніж шестисот учнів.
 - а. Що надихає вас у мужності Емілі ділитися пасхальною історією й продовжувати ділитися своєю вірою, незважаючи на протистояння? Як (конкрет-

но) приклад сміливого свідчення Емілі надихає вас бути відважнішими у вашому власному свідченні цього тижня?

б. Слово «заохочувати» означає «надихати сміливістю». Як батьки-християни Емілі «надихали її мужністю», коли вона готувалася сміливо свідчити про Христа? Що могло б статися, якби вона не мала їхнього підбадьорення? Хто надихає вас на відважне життя? Як вони надихають вас бути сміливими у своєму свідченні? Чию мужність надихаєте ви? Як ви можете краще надихати інших на відвагу?

3. Боже Слово багато говорить про відвагу і силу перед лицем страху та протистояння. Прочитайте наведені нижче уривки й зверніть увагу на те, які дії ідуть за мужністю, хто або що надихає на відвагу, а також на будь-які перешкоди на шляху до відваги. (Примітка: не кожен уривок безпосередньо дає відповіді на всі три запитання.)

а. Ісуса Навина 1:6–9

б. Псалом 22:4

в. Марка 6:49–50

г. 2 Тимофія 1:7

д. Як те, що ви прочитали в цих віршах, можете практично застосовувати у своєму житті?

4. Прочитайте 1 Петра 5:8–10.

а. Кого Петро називає справжнім супротивником біблійних учнів? Яку мету ставить перед собою цей супротивник?

б. Перечитайте першу частину 10-го вірша. Яким є наслідок злого наміру диявола? Знаючи, що страждання (у цьому світі) є реальною загрозою, як це змушує вас замислитися над духовними битвами, з якими ви стикаєтеся?

в. Хто рятує біблійних учнів від страждань? Перелічіть та обміркуюте чи обговоріть, як кожен із цих пунктів може реалізуватися в житті біблійного учня:

- I. відновлення
- II. підтвердження
- III. зміцнення
- IV. укорінення

г. Читаючи, що «ті самі муки трапляються й вашому братству по світі» (1 Петра 5:9), як ця істина підбадьорює вас, щоб ви сміливіше жили для Христа перед лицем протистояння і страждань?

д. Як історії, які ви прочитали в цій частині, підтверджують, що Бог — це «Бог усякої благодаті» (1 Петра 5:10)? Що Бог просить вас зробити у світлі Його дару витривалості благодаті?

Моліться

Просіть Бога про більшу відвагу, коли ви живете для Нього. Моліться за переслідуваних християн, подібних до тих, про яких ви читали в цій частині, щоб їхня мужність свідчила про істинність Євангелія.

Частина III

РАДІСТЬ

Блаженні ви будете, коли люди зненавидять вас, і коли проженуть вас, і ганьбитимуть, і знеславлять, як зле, ім'я ваше за Людського Сина. Радійте того дня й веселіться, нагорода бо ваша велика на небесах. Бо так само чинили пророкам батьки їхні.

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД ЛУКИ 6:22–23

Радість, напевно, не перша емоція, яку ми асоціюємо з переслідуваними послідовниками Христа. Багатьох із них катують, піддають знущанням і ув'язнюють без суду та слідства. Вони можуть мати друзів і членів сім'ї, яких убили за їхню віру. Інші змушені тікати з рідних домівок, залишаючи все, що мають, і покидаючи спільноти, які вони люблять. Дехто живе в переповнених таборах біженців без надії на краще життя. Проте люди часто помічають радість, коли зустрічають цих віруючих.

Як це можливо? Як люди, які так багато страждають, можуть бути переповнені радістю?

Якщо ми серйозно поставимося до вчення й прикладу Ісуса, а також до спільного досвіду ранніх християн, то присутність радості перед лицем переслідувань не буде такою вже незбагненною. Ісус навчав Своїх послідовників радіти і стрибати від радості, коли їх ненавидять, виключають, зневажають і вважають злом заради Нього. Чому? Тому що вони бу-

дуть благословенні й щедро винагороджені за свої страждання (Луки 6:22–23).

Ісус, Якому не були чужі переслідування і невимовні страждання, показав приклад такої радості у своєму житті: «...замість радости, яка була перед Ним, перетерпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по правиці престолу Божого» (Євреїв 12:2). Його приклад є потужною протиотрутою від зневіри та втоми серця.

Наша людська природа намагається будь-що уникнути страждань, але Послання Якова 1:2–3 нагадує християнам, що страждання мають свою мету: «Майте, брати мої, повну радість, коли впадаєте в усіякі випробовування, знаючи, що досвідчення вашої віри дає терпеливість».

Звичайно, жоден послідовник Христа не любить страждати. Але терпіти переслідування заради Ісуса Христа — це набагато більше, ніж біль і страждання. Ідеться про участь у Божому викупному ділі на землі та про славу вічність, яку ми проведемо з Ним.

Те, чи відчуваємо ми, віруючі, радість посеред утисків, набагато більше залежить від нашої уваги, ніж від ситуацій, із якими ми стикаємося. Якщо наша радість залежить від щасливих життєвих обставин, то ми маємо серйозні проблеми, коли нас переслідують за наше сміливе свідчення. Але Біблія чітко говорить про зосередження на більшій реальності: «Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правиці. Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі» (Колосян 3:1–2).

Усвідомлення того, що наша радість не залежить від обставин, має величезне значення для біблійних учнів. Це повністю змінює наше ставлення. Це сіє насіння радості, яке обов'язково проросте. А Послання до Євреїв 10:32, 34 нагадує нам про нашу вічну нагороду: «...як ви просвітилися й витерпіли запеклу боротьбу страждань... і грабунок свого майна прийняли

з потіхою, відаючи, що маєте в небі для себе майно неминуще та краще».

Така глибока радість від Бога вирізняє християн, які добровільно приймають переслідування за своє свідчення. І ця радість має вплив, іноді змушуючи переслідувачів відкрити її джерело в тих, кого вони гноблять. Тож читайте далі про ваших братів і сестер у Христі, які вважають привілеєм служити Йому з радістю... і надихайтеся робити те саме.

18

Свобода за ґратами

*Йон,
Малайзія*

Легкий вітерець шелестів у пальмах, послаблюючи постійну спеку, яка є такою ж невід'ємною частиною життя в Малайзії, як і холод в Арктиці. У невеликому передмісті Куала-Лумпура, міста з населенням 1,6 мільйона чоловік і шостого за відвідуваністю міста в світі, Йон завершив вивчення Біблії з десятьма іншими етнічними малайськими християнами.

Коли вони прощалися, Йон почувався чудово. Зустріч пройшла добре. Березневі хмари, які часто проливалися відрами дощу, майоріли вдалині. Він із нетерпінням чекав повернення додому, де можна було б увімкнути вентилятор і зануритися в читання Слова Божого.

Навіть побачивши позашляховик, що мчав на нього, Йон не злякався. Він знав, що робити. Відтоді, як шість років тому цей чоловік прийняв християнство, він звик до переслідувань із боку поліції. Кожні три місяці Йона змушували з'являтися у відділок. Там його закликали читати ісламські молитви, повернутися до ісламської віри та своєї етнічної спадщини. Кожні три місяці він ввічливо відмовлявся.

У Малайзії проживають три основні етнічні групи: малайці, китайці та місцеві племена. Крім того, малайський уряд прагне підтримувати особливу, самобутню малайську культуру, яка

вимагає, щоб усі етнічні малайці були мусульманами. Існує дві системи законів, що впорядковують життя людей. Цивільні закони регулюють життя всіх громадян. Ісламські закони, що стосуються питань релігії, сім'ї, власності та спадкування, застосовуються лише до мусульман.

Для малайців перехід у християнство є незаконним, а євангелізація мусульман карається штрафом, ув'язненням або і тим, і іншим. Коли Йона заарештували 2011 року, серед 28-мільйонного населення Малайзії було не більше однієї тисячі малайських християн.

Сміливість Йона йти за Ісусом Христом зробила його зрадником в очах більшості малайців. Проте поліція завжди поведлася з ним за однією і тією ж схемою. Він навіть точно знав, де начальник поліції щодня вішатиме капелюха.

Коли позашляховик гучно загальмував, Йон відчув у собі трохи більше сміливості перед лицем небезпеки, ніж зазвичай. Проте він вирішив, що це був звичайний тримісячний візит. Через кілька секунд троє чоловіків схопили його, зав'язали очі й кинули в машину. Потім вони наздоганяли інших членів групи з вивчення Біблії.

— Ні, ні, ні! Не забирайте їх, — вигукував Йон серед наговпу. — Візьміть тільки мене. Робіть зі мною, що хочете, але не чіпайте їх.

Зловмисник схопив Йона за обличчя, великим пальцем з одного боку і пальцями з іншого, стиснувши його в лещата.

— Наше терпіння до тебе, гнилий *кафір*³, вичерпалося. Прийшов час тобі реабілітуватися — повернутися до того, що ти ніколи не мав залишати — до віри в Аллаха!

³ *Кафір* — це арабський зневажливий термін, що використовується мусульманами для позначення немусульман. Він походить від кореня слова, що означає покривати щось. Тому для мусульман *кафір* — це той, хто бачить істину ісламу, але приховує її, тому вважається ворогом ісламу.

Іслам для корінних малайців — це більше, ніж релігія; це їхня національна ідентичність. Мусульмани, які намагаються залишити іслам, можуть зазнати багатьох труднощів, зокрема й ув'язнення в реабілітаційних таборах. Тож коли поліціант вжив слово «реабілітація», Йон здогадався, що на нього чекає.

Чотири години по тому він вийшов із позашляховика й опинився в обнесеному стіною таборі в джунглях на півночі Малайзії, неподалік від кордону з Таїландом. Колючий дріт на п'ятнадцятифутових стінах гарантував, що звідси ніхто не вийде сам.

Йон чув про такі місця. Їх називали ісламськими центрами очищення і представляли як «добровільні центри-ретрити» для мусульман, які мали труднощі зі своєю вірою. Але Йон не був добровільним гостем. Його зв'язали по руках і ногах та помістили в маленьку кімнату з трьома іншими чоловіками; пізніше він дізнався, що вони також були новонаверненими християнами. Потім почалося «очищення» Йона.

Кілька разів на день його допитували довгобороді ісламські вчені. Вони хотіли, щоб він співав із ними. Він відмовлявся.

— Усе, що я чув, — сказав він, — це як люди молилися за мене.

Його кривдники облили його голову ісламською «святою водою», щоб «очистити» Його. Коли це не спрацювало, вони використали сім відер води. Йон відмовився відректися від Ісуса.

— Ти повинен знову прийняти іслам, — заявив один вчений.

— Не прийму, — відповів Йон. — Навіть якщо ви відрубаєте мені голову прямо зараз, нехай. У мене є мій Бог.

Розлючені непокорю Йона, працівники «реабілітації» побили його. Коли він лежав на землі, вони били його ногами в живіт і спину.

«Але я не відчував ні болю, ні приниження, — згадував він. — Я вірив, що Господь прийшов, я чув ангелів і молитви моїх друзів-християн. Коли ці люди наступили на мене і почали

бити ногами, тоді я буквально пережив ці молитви, саме тоді я відчув присутність Бога».

Після того, як нові побої і стусани не допомогли, лідери перейшли до нового методу «лікування» Йона. Вони змусили його сидіти голим на льоду, поки чоловіки вигукували до нього вірші з Корану.

— Ми вб'ємо тебе, якщо ти не виголосиш мусульманську молитву, намаз, — сказав один із них.

Йон не відповів.

Вони били його товстою бамбуковою палицею.

— Скажи це! — наказав інший.

Йон усе ще не відповідав.

Він був занурений у видіння, як б'ють самого Ісуса: «Я побачив, як капає кров Ісуса, а потім почув ніжний голос Святого Духа, який казав мені не відрікатися від Ісуса, хай там що».

Йон був настільки сповнений Духом, що якоїсь миті під час побиття він навіть почав сміятися — не для того, щоб висміяти своїх мучителів, а для того, щоб висловити свою радість за честь страждати за свого Спасителя. «Я був не проти, коли мене били, — згадував він. — Ісуса теж били».

Після трьох днів тортур релігійна поліція відпустила Йона під опіку місцевої влади. Члени його церкви внесли за нього заставу, і він знову радів своїй свободі у Христі.

Радість Йона посеред страждань може здатися нам немовірною. Але така реакція не викликає подиву, якщо ми розуміємо силу віри і довіри до Христа. «Не бійся того, що маєш страждати! — читаємо ми в Книзі Об'явлення 2:10. — Ось диявол вкидатиме декого з вас до в'язниць, щоб вас випробувати. І будете мати біду десять день. Будь вірний до смерті, і Я тобі дам вінець життя!»

Вірою Йон скористався повнотою Божої сили, і його радість посеред страждань неможливо було стримати. Він переміг не тому, що вправно вів суперечки. Не тому, що був фізично сильнішим за більшість людей. Чи тому, що був хитрішим. Він переміг, бо його віра в Бога ніколи не похитнулася, бо він ніколи не припиняв молитися, бо інші віруючі молилися за нього.

Отче, дякую Тобі за мого брата Йона і його свідчення радості посеред страждань. Я прошу про таку ж перспективу для кожного члена моєї переслідуваної християнської сім'ї сьогодні — щоб їхня радість була повною у Христі й була очевидною для тих, хто проти них. Дай їм сили сьогодні. Амінь.

19

Випробуваний вогнем

*Соломон,
Нігерія*

На Соломона та його батька Іному напали не войовничі повстанці «Боко Харам», які насувалися з півночі, і не жорстокі ісламські бойовики фулані, які ненавидять християн. Ні, їхніми нападниками були сусіди.

Чоловіки-мусульмани, яких батько і син знали та бачили щодня, раптом почали стріляти в них. Як риби в бочці, Соломон та Інома кидалися праворуч і ліворуч, шукаючи хоч якесь укриття. Кулі рикошетили навколо них. Чоловіки з мачете приєдналися до атаки. У батька і сина не було жодного шансу.

Ніж мачете застряг між головою та плечем Іноми. Ліва частина його тулуба відвалилася. Він помер миттєво.

Через кілька секунд Соломон, шокований, похитуючись, зупинився і витріщився на вбивцю свого батька.

— Ми не зарубаємо тебе, якщо ти повернешся до ісламу, — заявив молодий чоловік із закривавленим мачете в руці.

— Я не повернуся, — відповів Соломон.

— Ти ж християнин. Куди ти йдеш? Це кінець шляху. У тебе залишився тільки один вибір: прийняти іслам.

— Ні, — повторив Соломон.

І тут він відчув, як рідина хлюпнула йому на спину. Випари бензину мало не задушили його.

— А тепер ти покинеш цього Ісуса заради Аллаха? — запитав убивця.

— Ні!

Удар по потилиці збив Соломона на землю. Інший нападник завів мотоцикл і заїхав ним на спину Соломона, зійшов і поклав його — із працюючим двигуном — зверху на молодого чоловіка. Потім нападники підпалили його просочену бензином сорочку. Пристиснутий до землі вагою мотоцикла, Соломон не міг врятуватися від полум'я. Через деякий час, із затуманеним розумом і зболеним тілом, Соломон туманно пам'ятав, як його посадили в повнопривідний автомобіль для болісної поїздки вибоїстою дорогою в лікарню.

Соломон вижив, але на його спині — навіть після численних пересадок шкіри — залишилися шрами від нападу. Лікарі кажуть, що його біль ніколи повністю не мине.

Навіть після всього, що йому довелося пережити, Соломон не нарікає на своє каліцтво, на труднощі, які воно створює в його роботі столяра, або на те, що його наречена втекла після нападу. Він не відчуває гіркоти чи зневіри.

— Я не поверну назад, — упевнено каже він. — Спасіння, яке я маю в Христі, не було безкоштовним, але за нього було заплачено високу ціну. Сам Христос постраждав, щоб спасти мене, тому я відчуваю, що готовий страждати в переслідуваннях за спасіння, яке я маю в Христі.

Якби Соломон знову побачив своїх нападників, а це цілком можливо, він повторив би слова Ісуса з хреста: «Отче, прости їм». Він хоче, щоб його нападники знали, що Бог, Якого вони зневажають, помер і за їхні гріхи.

Через переслідування і страждання Соломон здобув віру, яка дорожча за золото. «З огляду на те, що зі мною стало-

ся, — сказав він, — те, що я вижив, — це диво. Я знаю, що моє життя в Божих руках, тому те, що зі мною сталося, зміцнило мої стосунки з Ним».

Саме таку віру перед лицем переслідувань описав Петро, учень Ісуса, у Першому Посланні Петра 1:6–7: «Тіштесь з того, засмучені трохи тепер, якщо треба, всілякими випробовуваннями, щоб досвідчення вашої віри було дорогоцінніше за золото, яке гине, хоч і огнем випробовується, на похвалу, і честь, і славу при з'явленні Ісуса Христа».

Чи радіти такому випробуванню? Так!

Ісус вважав радістю залишатися вірним хресту і померти за гріхи всього людства. По всьому світу вогонь ненависті охоплює наших переслідуваних братів і сестер, подібно до Соломона. Проте вони твердо стоять у своїй вірі — незважаючи на ціну — і переживають глибокі довіру та радість, яку знають лише ті, хто залишається вірним Богові.

20

Наважуючись говорити правду

*Муса,
Північна Африка*

Питання повисло в повітрі, і серце Муси стиснулося.

Був холодний лютневий день на будівельному майданчику. Колега і близький друг запідозрив, що Муса не бажає ставати на коліна в молитві у встановлені години, як усі інші.

— Чому ти не робиш перерву, коли настає час молитви, *намазу*, як усі ми? Це твоє право, і ти можеш трохи відпочити.

Для багатьох це питання може здатися несуттєвим. Але це була Північна Африка, де іслам править важкою рукою. Неучасть у релігійних практиках може викликати презирство. Зневага до віри може спричинити жахливі страждання.

«Ось ця мить», — зрозумів Муса. Це був момент рішення: чи стане він на захист Христа, буде фальшивим чи справжнім. Усім серцем або взагалі ніяк. Після довгої паузи він промовив:

— Молитва, — почав він, — це особиста розмова з Богом, і вона має відбуватися постійно, у моєму серці, а не в певний час, використовуючи одні й ті ж фрази та пози.

Очі його друга звузилися.

— Ти ж не серйозно це говориш, чи не так? — запитав він, а потім збентежено засміявся: — Ти жартуєш із мене, чи не так, мій друже?

Муса похитав головою. Він не хотів образити свого друга, але й брехати не волів.

— Я цілком серйозно. Я — послідовник Христа.

Його друг озирнувся, щоб переконатися, що ніхто цього не чує. Заперечення змінилося здивуванням, а потім гнівом.

— Ти втратив здоровий глузд, Мусо! — вигукнув він. — Ти став *кафіром!*

— Я такий, яким Бог хоче бачити мене, — упевнено відповів Муса. — Він хоче того ж і для тебе. Він створив тебе й прагне мати особисті стосунки з...

— Замовкни, Мусо! Я пишаюся тим, що я — мусульманин. Ти не заслуговуєш на мою дружбу!

— Але я сподіваюся зберегти нашу дружбу, — відповів Муса.

— Ти для мене мертвий. Я сподіваюся, що ти покаєшся і повернешся на істинний шлях Аллаха та його пророка Мухамеда.

Потім він розвернувся і пішов.

Через кілька днів начальник будівельного майданчика викликав Мусу в офіс і запитав:

— Це правда? Ти тепер християнин?

— Так, — відповів Муса, розуміючи, що друг зрадив його.

— Тоді тебе звільнено за прозелітизм...

— Але я не намагався нікого навернути.

— Забирайся геть, — наказав начальник. — Без пенсії. Без вихідної допомоги. Без зарплати за останній місяць. Іди геть, зраднику!

Дорогою додому Муса замислився над тим, наскільки легшим — хоча й не кращим — було б його життя, якби він не ухвалив рішення йти за Христом.

Муса почав ставити під сумнів мусульманську релігію, у якій він був вихований, коли йому було близько двадцяти років.

Йому стало неприємно, що ісламський погляд на справедливість дозволяє кривдити і навіть убивати людей в ім'я Аллаха. Проте минуло майже десять років, перш ніж його сумніви привели його до віри в Христа.

У віці тридцяти п'яти років, одружений і з трьома дітьми, Муса зробив те, чого ніхто в його родині ніколи не робив: довірився Христу як своєму Господу і Спасителю. З цього моменту він зрозумів, що став людиною в розшуку. І хоча Муса ніколи не сумнівався у своєму рішенні стати послідовником Христа, він завжди озирався через плече.

Він навіть боявся розповісти своїй дружині Фаррі про свою віру, бо вона могла піти і забрати дітей. Тому він молився, щоб вона теж побачила чудо Ісуса і прийняла Його. Муса почав приносити додому християнську літературу з бібліотеки, що була майже за милю звідси, і дивитися християнські телепередачі.

Коли він нарешті розповів Фаррі про свою віру в Ісуса, вона злякано відсахнулася.

— Що, якщо наші родичі дізнаються? — вигукнула вона. — Що тоді?

Однак незабаром, побачивши позитивні зміни у своєму чоловікові, вона запросила Ісуса у своє життя. Два роки подружжя нікому не розповідало про свою нову віру.

Потім Мусу звільнили з роботи на будівництві, і тепер він турбувався про те, як забезпечити свою сім'ю. Невдовзі після того, як він повернувся додому, пролунав телефонний дзвінок. Чоловік запропонував Мусі іншу роботу на будівництві, що здавалося дивом.

— Ти не міг би зустрітися зі мною після обіду?

— Я подумав, що це відповідь на мої молитви, — пізніше зізнається Муса. Однак він занепокоївся, коли зрозумів, що місце зустрічі — покинута будівля, а не будівельний майданчик.

Він потрапив у засідку, а не на пропозицію роботи. Двоє чоловіків намагалися змусити його пройти на задній двір, але

Муса відмовився зійти з головної дороги. Чоловіки допитували його про те, чому він відвернувся від Аллаха. Потім вони замінили свої слова кулаками — у живіт, обличчя та ребра. Муса почав сумніватися, чи вийде він звідти живим.

Раптом підїхала машина й гучно загальмувала. Нападники припинили побиття. Чоловік у машині відчинив дверця та й крикнув:

— Сідай! Ми тобі допоможемо.

Дивовижно, але новина про віру Муси і його поранення вже облетіла всю невелику християнську громаду, яка згуртувалася, щоб допомогти йому.

— Він *кафір!* — кричали його мучителі, коли машина відїжджала. — Він християнин і євангеліст!

Через кілька днів ті ж самі двоє нападників з'явилися в сусідньому кварталі Муси і поширили новину про те, що він відрікся від Аллаха. Сусіди теж відвернулися від нього.

— Якщо ти не підеш до мечеті й публічно не зречешся свого Ісуса, — заявив один із них, — ми викинемо тебе з дому. Тобі тут не раді, якщо ти не від Аллаха.

І знову на допомогу Мусі прийшли християни.

— Ходімо з нами, — сказали вони йому. — У нас є безпечне місце для тебе і твоєї родини.

Сім'я завантажила свої речі в кузов пікапа і залишила свій дім.

— Я відчув себе благословенним, коли це сталося зі мною, — сказав Муса.

На перехресті між правдою і брехнею він наважився вибрати Ісуса. Він порахував ціну і поставив під загрозу все, коли відповів:

— Так, я — послідовник Христа.

Рішення іти за Христом змінює нас і відкриває нас для переживання радості Господа. Саме тому апостол Павло

міг відчувати радість і свободу навіть тоді, коли його переслідування посилювалися. «Зрештою, хай ніхто не турбує мене, бо ношу я Ісусові рани на тілі своїм!...» (Галатів 6:17).

Щодня наші переслідувані брати і сестри у вірі носять на собі знаки Господа Ісуса. Вони вважають за радість залишатися вірними Йому, попри ціну. Подібно до Муси, вони сильні у своїх переконаннях і вірні Божому Слову. «Коли настали переслідування, — каже Муса, — моя віра пройшла випробування, і я навчився набагато більше довіряти Господу».

Такою є сила радості.

Як історія Муси надихає вас жити життям, сповненим радості у Христі, яка приходиться через послух Йому?

21

Обираючи радість замість гіркоти

*Гульназ,
Пакистан*

Гульназ, молода заміжня християнка, працювала в телефонному центрі, коли одного разу до неї зайшов чоловік-мусульманин, щоб зателефонувати. Але потім він відмовився йти звідти. Коли чоловік почав домагатися Гульназ, вона дала йому ляпаса, і він пообіцяв, що змусить її заплатити за «неповагу».

На жаль, молоді християнки в Пакистані часто п'ють із дуже гіркої чаші страждань. Деякі чоловіки насолоджуються владою над цими жінками заради власного ганебного задоволення. Вони ставляться до них не більше ніж до власності, яку можна використати і викинути.

Гульназ зазнала такого насильства. Її потенційний нападник повернувся й облив її кислотою, сильно обпiкши обличчя, груди та руки. Але її історія віри і радості не залишиться нерозказаною. Один медик-християнин допоміг вилікувати її рани, зокрема зробив операцію, яка дозволила їй краще користуватися важко пошкодженою рукою.

У міру того, як вона повільно зцілювалася від ран, Гульназ переживала оновлення та зростання й у духовному житті. Замість того щоб зациклюватися на нападі й жахливих шрамах,

які залишилися після нього, Гульназ і її чоловік звернули свої погляди на Бога. Вони не дозволили обставинам, що склалися, обтяжити їх гіркотою. З її трагедії постала перемога натхненної Богом любові та радості над ненавистю.

Гульназ та її чоловік живуть у занедбаному районі з відкритою каналізацією на вулицях і сміттям, яке розкидано повсюдно. Дивлячись на потреби навколо, Гульназ почала свідчити молодим дівчатам. Вона навіть організувала для них невеликий гурток із вивчення Біблії.

Коли християни запропонували Гульназ та її чоловікові будинок у набагато кращому районі, подружжя натомість віддало ключі пакистанському євангелісту, який був змушений жити на втіках після того, як радикальні мусульмани зробили його служіння своєю мішенню. Подружжя знало, що в цьому будинку буде набагато комфортніше, ніж там, де вони жили, або ж вони могли б продати його за гроші, яких потребували. Але вони вирішили, що будинок потрібен євангелісту більше, ніж їм.

Їхня щедрість і радість після пережитого болю надихають тих, хто стикається навіть із найменшими переслідуваннями.

У таких ситуаціях, як у Гульназ, легко дозволити обставинам або людям, які намагаються контролювати нас, диктувати нам, як треба жити. Але якщо ми — послідовники Христа, то наше схвалення походить тільки від Нього. Послання до Римлян 10:11 нагадує нам: «Кожен, хто вірує в Нього, не буде засоромлений». Ісус любить нас беззастережно, і, зосередившись на Ньому, а не на своїх обставинах, ми можемо пройти через переслідування з радістю і надією.

Однак жоден із нас не може бути впевненим у власних силах. Павло писав: «Нарешті, мої брати, зміцняйтеся Господом та могутністю сили Його! Зодягніться в повну Божу зброю, щоб могли ви стати проти хитрощів дияволь-

ських. Бо ми не маємо боротьби проти крови та тіла, але проти початків, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби» (Ефесян 6:10–12).

«Моліться за мене», — це перше прохання, яке отримують працівники на передовій від наших переслідуваних братів і сестер у всесвітньому Тілі Христовому. Тож молимося, щоб вони не тільки були твердимі у своїй вірі, але й насолоджувалися радістю Ісусової любові до них. Продовжуймо молитися за їхній фізичний і духовний захист у битвах, які вони ведуть. І молимося, щоб радість їхніх стосунків із Христом мала вплив на тих, хто їх переслідує і принижує.

22

Неочікувана втеча

*Фарид,
Афганістан*

О 5:00 жменька бородатих чоловіків — їхні голови були закутані в білі або бежеві тюрбани — сиділа в квартирі колом, ніби зібравшись біля багаття. Що збирало їх разом рано-вранці? Не тепло вогнища, а світло Божого Слова.

На підлозі в центрі кола, наче маточина колеса, лежали намальовані від руки ілюстрації до біблійних історій. Поруч стояли бірюзовий глечик із водою і миска для омивання ніг.

Це було вивчення Біблії.

Фарид, лідер групи, пошепки промовив:

— Ми дякуємо Тобі, Боже, за Твою готовність зустрітися з нами сьогодні вранці. Ми дякуємо Тобі за Твою присутність тут, серед нас.

За вікнами квартири з першими променями сонця прокинувся суворий і шкарубкий афганський ландшафт. Будівлі міста зливалися з крутими, високими горами, що здіймалися за ними, — усі пофарбовані в піщані відтінки коричневого. Важко було сказати, де закінчується людський простір і починається природа.

Фарид саме почав читати Книгу Дії апостолів, коли почувся гуркіт у двері. Перш ніж хтось встиг відреагувати, увірвалися зловмисники в темному одязі, розмахуючи гвинтівками і но-

жами. Фаріда повалили на підлогу. Його руки були зв'язані за спиною, а ніж знаходився в декількох сантиметрах від шиї. Ніхто з шістьох чоловіків не чинив опору.

Утім серед паніки й розгубленості запанувала ясність у молитві. «Боже, — молився Фарид, — якщо настав час мені померти, я прощаю цим людям, які хочуть мене вбити».

Фарид вважав за честь віддати своє життя для Божої слави. Якщо він помре, то не хотів, щоб на його руках була кров зловмисників.

— Я хотів, щоб Бог простив їм і щоб вони прийшли до Христа через мою смерть, — сказав він.

Він заплющив очі, чекаючи на кінець. Коли нічого не сталося, він відчув, що Бог хоче, щоб він устав і вийшов із кімнати. І він підвівся. Його руки більше не були зв'язані. Ремені просто впали на підлогу. Він підійшов до дверей, які охороняли двоє озброєних чоловіків.

— Сидіти, собако, — скомандував один. — Живим ти звідси не вийдеш.

Другий направив на Фаріда автомат АК-47 і натиснув на спусковий гачок.

Клац. Нічого. Гвинтівку заклинило.

Клац. Ще раз.

Відсутність пострілу з гвинтівки відвернула увагу обох охоронців, і Фарид утік. Збігаючи сходами, одночасно по три-чотири сходинки, він почув постріли. Він бачив, як за ним кулі пробивають стіну, але йому вдалося втекти неушкодженим.

Ще більш дивовижним є те, що жоден із п'яти його товаришів не був поранений. Лише лідер терористичної групи був поранений, коли в нього випадково вистрілили. Прибувши на місце, до рук поліції потрапила жакхлива знахідка: у сумці знайшли прапор «Аль-Каїди», два мачете й відеокамеру.

За даними влади, терористи планували зняти відсікання голови всім шістьом чоловікам і транслювати це в прямому ефірі.

Очевидно, нападники знали, що Фарид навертав афганських мусульман до Христа. Відеозапис мав попередити місіонерів, євангелістів і колишніх мусульман, що їх вб'ють, якщо вони не припинять свою євангелізацію і учнівство.

— Це мусульманська країна, і чоловіки, які воюють за іслам, висуюють подібні погрози вже протягом двадцяти п'яти років, — пояснив Фарид.

Християни в Афганістані добре знають, що ісламісти не люблять, коли немусульмани приходять проповідувати. У Корані написано, що якщо хтось відкидає іслам, його треба вбити.

Те, чого хотіли досягти терористи того ранку, не сталося. Єдиною жертвою став один із них.

Послідовники Христа отримали ще одну причину радіти дивовижній силі свого суверенного Бога.

Недарма апостол Павло радів своїм стражданням і писав про своє бажання «пізнати Його й силу Його [Ісуса] воскресення, та участь у муках Його, уподоблюючись Його смерті» (Філіп'ян 3:10).

Сила воскресіння дає всім послідовникам Христа привід для великої радості. Ця сила діє в житті кожного християнина, який ходить із Ним у послуху, знаючи, що він ризикує бути переслідуваним і страждати як Його свідок. Який дар знати і вірити, що наш Бог безмежний і що Він контролює все, що відбувається з нами!

23

Уперед, завжди вперед

*Ішаку Манава,
Нігерія*

Ішаку Манава їхав на мотоциклі вузькою ґрунтовою дорогою до далекого села Нговоше, щоб поділитися Євангелієм. Раптом він побачив членів «Боко Харам», бойовничого ісламського угруповання, які палили будинки і стріляли в повітря з гвинтівок. Перед Ішаку стояло два варіанти: він міг або розвернутися, сподіваючись уникнути зустрічі, або не звертати з дороги. Але якщо він ризикне їхати вперед і його впізнають...

Ішаку перемкнув передачу і промчав повз оскаженілих терористів. Незважаючи на те, що куля або мачете могли збити його з мотоцикла і покласти край його життю, він усе одно їхав далі.

Бойовики поглядали на Ішаку, коли він проїжджав повз них, але нічого не робили.

Північно-східна Нігерія здавна була небезпечним місцем для християн. За часів панування терору угруповання «Боко Харам», значні райони цієї території перебували під контролем ісламістів. Два найбільших міста, Мубі та Йола, колись фактично перебували під владою «Боко Харам», поки нігерійські урядові війська не звільнили їх.

Проте насильство триває. «Боко Харам» намагається повернути собі владу, а ісламські бойовики безсоромно нападають на християнські села. За дванадцять місяців було вбито близько двохсот осіб і ще двісті тисяч стали вимушеними переселенцями.

Саме через ці жахливі цифри Ішаку служить у цій місцевості. Він прагне нести Євангеліє туди, де його найбільше потребують.

Ішаку та його сім'я — дружина й семеро дітей — живуть у Мубі, але щотижня Ішаку заводить свій мотоцикл, щоб відвідати навколишні села. Він знає, що його життя в небезпеці.

За роки його служіння пастором «Боко Харам» вбила понад п'ятдесят людей, зокрема тридцять сім із однієї громади. Ішаку оплакує їхню втрату, але його скорботу пом'якшує усвідомлення того, що вони були людьми сильної віри.

— Є й інші, чия смерть турбує мене, — каже він, — тому що вони не були настільки сильними, як мали би бути.

Ці втрати спонукають його продовжувати навчати і зміцнювати віру своєї пастви, готуючи їх до будь-яких переслідувань, із якими вони можуть зіткнутися через те, що знають Христа.

І він рухається вперед, завжди вперед.

Ішаку всміхнувся, згадавши, як навіть деякі колишні радикали з «Боко Харам» увірували в Ісуса Христа. Одна сімнадцятирічна дівчина, яка колись напала на християн, стала послідовницею Христа. Щоб захистити і навчати її, Ішаку організував для неї переїзд до однієї жінки-християнки в іншу частину Нігерії.

А потім з'явився Шуайбу. Він ревно переслідував християн до того дня, коли почув, як вуличні проповідники закликають свою громаду віруючих молитися за тих, хто їх вбиває. Почувши, як християни зі співчуттям говорять про своїх нападників, Шуайбу зупинився на своєму шляху й визнав свою віру в Ісуса Христа.

Ішаку пристосував своє служіння до мінливої ситуації в Нігерії. Коли сотні тисяч нігерійців були змушені покинути свої домівки через дії «Боко Харам», він заснував церкву у великому таборі біженців по той бік кордону в Камеруні. Цей чоловік забезпечив їжею та житлом місцевих фермерів, які зазнали нападу бойовиків і були змушені покинути свої села. Він робить усе можливе, щоб задовольнити фізичні потреби віруючих і заохочує їх продовжувати йти за Христом.

Він дбає про те, щоб у них було місце для зібрання і поклоніння — чи то в будівлі, чи в наметі, чи під деревом, чи навіть просто неба.

Рухаючи свою паству вперед, завжди вперед.

Служіння Ішаку вимагає, щоб він часто був далеко від дому. Його дружина чудово розуміє, що може настати час, коли служіння її чоловіка коштуватиме йому життя, але вона заохочує його продовжувати служити. Вона стискає його руку і каже, що якщо він дізнається про людей, які потребують почути Слово Боже, то має піти і поділитися ним.

Вона добре знає свого чоловіка: Ішаку не задовольниться тим, щоб сидіти в безпеці на узбіччі. Він покликаний іти до страждених віруючих, які потребують підтримки та навчання, яке він може запропонувати.

Діти Ісаку часто моляться за нього, а його старша дочка час від часу супроводжує його в служіннях. Усіх їх навчили, що слідування за Христом часто передбачає страждання і жертви.

Але також і радість.

Особливо, коли віра і служіння рухаються вперед — завжди вперед.

Ішаку був би здивований, якби дізнався, що багато віруючих надихаються його відданим прагненням нести Євангеліє вперед. Для нього в цьому немає нічого особливого — це

просто частина слідування за Ісусом і виконання того, до чого Бог закликає кожного віруючого.

Послання до Євреїв 12:1–2 підкріплює відданість Ішаку: «Тож і ми, мавши навколо себе велику таку хмару свідків, скиньмо всякий тягар та гріх, що обплутує нас, та й біжім з терпеливістю до боротьби, яка перед нами, дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радості, яка була перед Ним, перетерпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по правиці престолу Божого».

Вірне служіння — саме тут християни знаходять мир і самореалізацію.

*Це те місце, де вони ходять найтісніше з Христом.
І де вони здобувають радість.*

24

Більше не на узбіччі

*Ахом і Хассані,
Єгипет*

Старих чоловіків, які зазвичай щовечора збиралися в кафе на розі, щоб покурити кальян і пограти в настільні ігри, не було. Замість них сотні єгипетських християн мирно прогулювалися вулицями коптського району Мокаттам.

Після січневої революції 2011 року, унаслідок якої було вбито понад вісімсот осіб і більше шести тисяч отримали поранення, Єгипет був охоплений соціальними, політичними і культурними потрясіннями. Здавалося, що скрізь люди відстоювали свої переконання або ж намагалися змусити замовкнути тих, які мали інші переконання.

Демонстрація в Мокаттамі ознаменувала кінець сорокаденного трауру після періоду міжконфесійних зіткнень, у яких загинуло двадцять сім осіб, більшість із яких були християнами. Учасники маршу сміливо назвали себе послідовниками Христа в цій переважно мусульманській країні.

Перебуваючи в єдності, вони робили потужну заяву світові, хай яку ціну доведеться сплатити.

Християнська громада в Єгипті неодноразово зазнавала нападів з початку революції — як із боку єгипетських військових, так і з боку мусульманських екстремістів. Двоє двоюрідних братів, що жили в Мокаттамі, були важко поранені під час нападу 8 березня 2011 року.

Двадцятидворічний Ахом вважав себе християнином, але знав, що його духовному життю чогось бракувало — воно було більше схоже на «проходження через рутину», ніж на серйозне посвячення. Але одна неспокійна ніч усе змінила.

Нападники почали кидати каміння, цеглу та бите скло з шестиповерхового житлового будинку. Почалися сутички. Раптом чоловік зробив три постріли в обличчя й один у живіт Ахома. Його двоюрідний брат Хассані також був поранений, коли нападник порізав йому обличчя мачете.

Обидва чоловіки вижили, що дехто вважає дивом. Але двоюрідні брати визнали ще більше диво, коли одужали в лікарні. Жорстокий напад і жахливі рани, яких вони зазнали, спонукали їх повністю присвятити своє життя Ісусові Христу.

Розтрошену щелепу Ахома довелося стабілізувати і закріпити гвинтами; його живіт був у шрамах від кулі й розрізів, які зробили лікарі, щоб її вилучити. Але рани на тілі спричинили оновлення його духу.

— Напад допоміг мені стати ближчим до Бога, — сказав він. — Я був далеко від Господа. Я робив погані речі, жив у гріху. Поки зцілювався, я постійно просив Господа змінити мене, зробити моє серце більш досконалим.

Біль, якого він зазнав, не був позбавлений сенсу; це був біль, сповнений радості від близьких стосунків з Ісусом.

— Переслідування є частиною нашої віри, — сказав Ахом. Посилаючись на життя Ісуса, він пояснив: — Його переслідували, і Він сказав нам, що ми теж будемо страждати у цьому світі. Але Ісус подбав про те, щоб ми знали, що Він переміг світ, тому ми дотримуємося тієї ж моделі. Ми повинні радіти з того, що Біблія говорить нам. Якщо в нашому житті трапляються переслідування, то це для нас привілей. Це означає, що ми йдемо правильним шляхом. Раніше ми не могли цього бачити, але тепер я здатен бачити випробування, які Господь допустив нам. Це зміцнює нашу віру.

Схожу трансформацію пережив і Хассані. Його поранення потребували місяців болісної реконструктивної операції на обличчі, але ще більш значущою була трансформація його серця.

— До нападу у мене не було часу, щоб побути з Господом і помолитися, — згадує він. — У моєму житті не було Бога. Я не знав Його як Доброго Пастиря. Але після нападу виникло нове бачення. Моє серце відкрилося для усвідомлення благодаті Господа. Тепер я бачу в Ньому Доброго Пастиря, адже це чудо, що я живий!

Він з радістю дякує Богові за молитви і медичну допомогу, яку християни надали йому в скрутну хвилину.

— Усе так, як написано в Біблії, — продовжує Хассані. — Я ніколи не зможу забути благословення, яке Бог послав мені. Завдяки Йому я живий. Він проявив до мене милосердя.

Більше не граючи в «безпеку», більше не відчуваючи порожнечі від половинчастої відданості Ісусові, Хассані та Ахом вирішують довіритися Христу й стояти за Нього в країні, де Його послання не вітається. Вони йдуть із упевненістю в істині, яку записано в Другому Посланні Тимофія 1:7: «Бо не дав нам Бог духа страху, але сили, і любови, і здорового розуму».

Озброєний силою Божої любові і наповнений радістю пізнання Ісуса, Хассані говорив за них обох, коли сказав: «Ми молимося за тих переслідувачів, які вбивають нас, щоб вони пізнали істину. Мені шкода їх і тих, хто далеко від Господа. Вони справді страждають».

Приєднуйтеся до Хассані в молитві за його переслідувачів. І моліться за тих, хто протистойть вашому свідченню про Христа.

25

2,6 мільйона ...і один

*Брагім,
Нігер*

Брагім ледве помітив, як повз його тюремну камеру пройшла група незнайомих. Виснажлива спека (майже 50 градусів) забирала сили й викрадала цікавість.

Протягом трьох років він задихався в цій тюремній камері, сидячи під жорстоким сонцем пустелі Сахара. Нещадна спека вбила деяких в'язнів, а інших довела майже до божевілля. Брагім ще тримався, але чи надовго?

Потім він зрозумів, що відвідувачі прийшли не для того, щоб витріщатися чи читати лекції про іслам, а для того щоб встановити стельові вентилятори й вимити брудні ванні кімнати. Вікна, які вони встановили, тепер не дають пронизливому вітру обпалювати його камеру.

Вони навіть принесли телевізор для ув'язнених.

Ці люди не працювали на в'язницю чи уряд. Вони прийшли допомогти Брагімові та іншим ув'язненим не з обов'язку, а тому, що любили Ісуса Христа.

Брагім помітив їхні дії. Ще до того, як вони відкрили рота, щоб проповідувати, він подумав: «Ця турбота про людей, які перебувають у відчаї і в жахливих умовах, навертає моє серце до християнства».

Кілька відвідувачів поверталися щонеділі, щоб читати Біблію і ділитися Євангелієм з ув'язненими. Брагім скоїв злочин,

але цим людям, здавалося, було байдуже. Їхнє послання про благодать і прощення було тим, що ув'язнений відчайдушно потребував почути. Брагім також знав, що вони практикують те, чого навчають. «Я бачу, що ця група людей боїться Бога», — подумав він. Це дало йому необхідне підтвердження того, що вони на правильному шляху, і врешті-решт він повірив в Ісуса Христа.

Брагім вивчав Біблію, яку йому подарували, і дивився фільм «*Ісус*», який йому надали його нові друзі-християни.

А коли його звільнили, він зустрівся з пастором, щоб поглибити своє розуміння Божого Слова. Він прагнув обговорити свою нову віру з родиною, коли повернеться додому.

Оселившись, Брагім відчув, що Бог кличе його нести Євангеліє іншим туарегам — народності, що живе в його регіоні Нігеру, а також у кількох інших країнах, зокрема в Алжирі, Буркіна-Фасо, Лівії та Малі. Але він не хотів, щоб лише деякі з його племені туарегів довірилися Христу — він хотів, щоб усі вони пішли за Ісусом.

Усі 2,6 мільйона.

— Мета полягає в тому, щоб донести Євангеліє до кожного, а не лише до кількох, — сказав Брагім.

Його завдання ускладнював напівкочовий спосіб життя туарегів, які сезонно кочують зі своєю худобою. Хоча іноді вони проводять час на спеціально відведених сільськогосподарських угіддях, більшу частину року вони кочують по Сахарі.

Поле місіонерської діяльності Брагіма було буквально рухомою мішенню.

Проте радість, яку він знайшов у Христі, щедро підживлювала його бажання ділитися нею. Він молитовно поставив собі за мету виконати свою місію протягом семи років, чого б це не коштувало.

Брагім почав зі своєї сім'ї. Спочатку він привів до Христа свою дружину і сімох дорослих дітей, потім поділився Доброю

новиною з іншими родичами, більшість із яких відразу ж вирішили йти за Ісусом.

Його наступний крок був стратегічним. Брагім зустрівся з регіональним лідером свого племені, щоб обговорити свій план свідчення туарегам. Старійшина слухав і задумливо кивав головою.

— Я не християнин, але я не проти християн, — сказав вождь Брагіму. — Хто хоче стати християнином у цих понад сотню селищ, той вільний це зробити.

Це все, що Брагіму потрібно було почути.

За допомогою пастора, який навчав його, Брагім зібрав сотні людей у своєму клані. Потім він став і заспокоїв натовп, а сам почав ділитися Євангелієм.

Радість, яку він відчував, яскраво сяяла.

— Істина, яку я відкрив, стосується Ісуса, — сказав він натовпу. — Він — шлях. Він — світло. Хто не йде за Ним, той не може зустріти Бога. А тепер, хто хотів би довіритися Христу? Будь ласка, піднесіть руку.

Понад чотириста рук піднялося вгору.

Пастор ретельно записав ім'я кожного ново наверненого.

— Я хочу, щоб це було публічно, щоб люди в селі знали, що ви християни, — сказав він їм.

Брагім пообіцяв ново наверненим, що повернеться, щоб розповісти їм більше про Ісуса Христа і Біблію.

Незабаром двоє членів сім'ї Брагіма приєдналися до його служіння — його дорослий син Варарні та двоюрідний брат Усаден, який служить вождем свого села. Як і Брагім, вони обоє дуже хотіли ділитися Євангелієм з туарегами.

Їхній підхід до евангелізації простий. Відвідуючи якесь село, вони шукають «людину миру», людину з добрим серцем, якій довіряє її громада і яка відкрита для слухання Євангелія. Коли ця людина присвячує себе Ісусові Христу, вона, своєю чергою, ділиться Євангелієм зі своїм народом. Потім один або двоє

евангелістів, які привели Брагіма до Господа, відвідують її, щоб прочитати історії з Біблії та відповісти на запитання.

Відтоді, як трое евангелістів розпочали своє служіння, щоразу після їхньої проповіді до віри навертаються від ста до тисячі людей. Серед туарегів існує сильний родинний і племінний зв'язок. Коли жителі села бачать, що їхній вождь щось приймає й вибирає, вони також відкриті до цього. Тому евангелісти зосереджуються на наверненні племінних вождів, використовуючи їхній вплив.

Хоча велика кількість нових віруючих не може не тішити, Брагім і його команда також серйозно ставляться до учнівства. Вони хочуть, щоб усі новонавернені були навчені, як учні Ісуса, щоб їхня нова віра зростала — і вони були готові ділитися нею. Підтримка інших віруючих є дуже важливою.

Брагім заснував дев'ятнадцять церков, а Усаден — шість. Варарні та його дружина заснували вісім церков. Віруючі туареги, які мають духовні доми, процвітають.

Чи є радість у цій подорожі, коли ми ділимося Христом? Безумовно, хоча є й виклики.

Брагім сміявся, коли описував необхідні приготування, щоб новонавернений міг публічно визнати свою віру. Щоб охрестити когось у Сахарі, він повинен вирити яму, вистелити її брезентом, який завжди носить із собою, а потім знайти достатньо води, щоб наповнити її.

Місцеві ісламські лідери були розлючені, коли почули, що натовпи людей у багатьох селах приходять до Христа. Одного разу група чоловіків з'явилася в будинку Брагіма, щоб попередити його: якщо він не припинить своє служіння, вони вб'ють його і його сім'ю.

Брагім не злякався.

— Я знаю, що якщо ви доторкнетесь до мене, то оголосите війну небесам, — відповів він.

Вони пішли, не промовивши ні слова.

Варарні також зіткнувся з переслідуваннями. Він ледь не втратив життя, коли два вожді фулані й два вожді туарегів заявили представникові місцевої влади, що Варарні та його дружина змушують людей відмовлятися від ісламу.

Такі звинувачення не рідкість, і зазвичай вони нічого не варті, оскільки конституція Нігеру гарантує свободу віросповідання. Але цього разу вожді вирішили взяти справу в свої руки.

Варарні з другом розмовляли на вулиці, коли четверо мусульман мовчки оточили їх. У кожного з них було мачете, а в одного — пістолет.

— Що ви тут робите? — запитав друг Варарні.

— Ми прийшли за ним, — відповів один із мусульман, указуючи на Варарні.

«Це день, коли вони покінчать із моїм життям, — подумав Варарні, — але я такий щасливий, навіть якщо вони вб'ють мене під час виконання цієї роботи». Хоча в той момент Варарні був готовий померти за Христа, він також хотів продовжувати служити Йому.

Поки його друг сперечався з убивцями, Варарні швидко за телефонував другу, який служив в армії.

За кілька хвилин джип, у якому був його друг і ще троє солдатів, гучно загальмував поруч із групою чоловіків.

— Тут четверо бандитів, які хочуть напасти на нас! — сказав їм Варарні.

Чотирьох нападників швидко заштовхали в машину й відвезли.

Переслідування, з якими стикаються Брагім і його команда, не є несподіванкою, але це не зменшує їхньої радості від служіння Христу. Переслідування — це частина їхнього життя.

— І це частина життя багатьох моїх учнів, — зазначив Варарні. — Вони очікують цього.

Коли Брагім розмірковує про те, що сталося серед племен туарегів і фулані, а також про те, як він пишається відданою роботою своєї команди, він не може не радіти.

— Я такий щасливий, що навіть не знаю, як можна бути ще щасливішим, — каже він. — З якою проблемою я б не зіткнувся в минулому чи зараз, коли я розмірковую про те, що відбувається, я забуваю про все. Я просто радію в Господі.

Але він на цьому не зупиняється. Серед цих 2,6 мільйона ще багато тих, хто не чув про Ісуса.

І Брагім дуже радий розповісти їм про Нього.

Брагім не божевільний. Він знає, що охопити 2,6 мільйона людей усього за кілька років — це велична мета. Але йому також відомо, що це Божя воля, щоб усі люди — кожна людина на планеті — почули Євангеліє. Насправді, Бог «що хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди» (1 Тимофія 2:4).

Усі люди!

Навіть якщо Брагім ще не досягнув своєї мети, він точно перебуває в центрі Божої волі, роблячи саме те, про що Бог його просить.

І немає більш радісного місця, ніж співпраця з Божими цілями.

Якщо ви хочете більше радості у своєму житті, почніть із цього. Запитайте Бога, що Він робить у вашому куточку світу, і візьміть на себе зобов'язання бути частиною цього.

Можливо, вам доведеться викопати кілька ям у пустелі, але саме там ви знайдете радість.

Питання для роздумів та обговорення

Радість

1. Е. В. Тозер писав: «...народ Божий повинен бути найщасливішим народом у всьому світі! Люди повинні постійно приходити до нас і запитувати про джерело нашої радості й захоплення...»⁴.

а. Чому Тозер вважав, що Божий народ повинен бути найщасливішим, найрадіснішим народом у всьому світі? Що є джерелом радості для християн? Як ви вважаєте, чому?

б. Чи відрізняється радість від щастя? Чим саме?

в. Хто найрадісніша людина з тих, кого ви знаєте? Що ви помічаєте в її поведінці та вчинках, що наводить вас на думку, що вона радісна?

2. Прочитайте Євангеліє від Луки 6:22–23. Радість, напевно, не перше слово, яке ми асоціюємо з переслі-

⁴ Tozer, A. W. *Who Put Jesus on the Cross?* (Camp Hill, PA: Wingspread Publishers, 2009), p. 134.

дуваними послідовниками Ісуса. Їх можуть катувати, ображати, кидати у в'язницю. У них можуть бути друзі та члени сім'ї, яких убили за віру. Вони можуть вимушено покинути свої домівки, залишивши все, що мали. І все ж таки радість — це часто те, що люди помічають найбільше, коли зустрічаються з такими віруючими.

- а. Чому ті, хто страждає, переповнені радістю?
 - б. Як Йон із Малайзії продемонстрував свою радість у Христі?
 - в. Що зробив Муса з Північної Африки, щоб показати, що його радість не ґрунтується на обставинах його страждання, а походить від його стосунків з Христом?
 - г. Коли на ваше життя тиснуть важкі обставини, як би близькі вам люди описали вашу реакцію? Як історії таких людей, як Йон і Муса, можуть надихнути вас вибрати радість?
3. Хоча Гульназ зазнала болю і шрамів від опіків кислотою, коли на неї жорстоко напав мусульманин, радість і надія її та її чоловіка зростали, коли вони звертали свої погляди на Бога.
- а. Прочитайте Євангеліє від Івана 15:11. Для християн справжня радість знаходиться далеко за межами безпеки, легкості та комфорту цього світу. Вона перебуває далеко за межами того, як люди ставляться до нас у цьому житті. Наша радість, сповнена надії, має своїм джерелом щось більш потужне, ніж будь-що інше в цьому світі.

б. Що означає «щоб радість Моя була в вас»? Як вас підбадьорює усвідомлення того, що джерелом радості для біблійного учня є Христос? Якими способами Христос демонстрував радість під час Свого земного життя?

в. Про що Христос говорив із вами, що викликало у вас переповнену радість? Як життя, сповнене радості, дає вам можливість долати негативні обставини або опір? Як життя, сповнене радості, дає вам можливість плідно жити для Христа?

4. Заснування дев'ятнадцяти церков і навчання сотень новонавернених християн — радісна частина служіння Брагіма в Нігері. Легко зрозуміти радість, яку він відчуває, коли вірно проповідує Євангеліє всупереч силам духовної темряви. Але він також радів, коли сотні розлючених мусульман погрожували йому і його сім'ї через їхню віру.

а. Прочитайте Послання Якова 1:2.

б. Що означає, що Яків заохочує ранню церкву (і нас) «вважати все це за радість»? Подумайте про послідовників Христа в історіях, які ви щойно прочитали. Як вони показують, що вважали переслідування, погрози і протидію радістю?

в. А чи ви вважали б радістю складний час у своєму житті, який би це мало вигляд?

I. Як радісне ставлення відобразилося б на інших?

II. Як би звучали радісні слова?

III. Якими б були радісні дії?

IV. Яке зобов'язання ти готовий взяти на себе, щоб цього тижня бути більш радісним у своїх ставленні, словах і вчинках, щоб продемонструвати свою віру в Христа?

Молитва

Просіть Бога дати нашим переслідуваним братам і сестрам, подібним до Брагіма, радість, повну в Христі Ісусі, Господі нашому. Моліться про свою власну міру радості, щоб продемонструвати занепалому світові свою віру в Христа.

Частина IV

ВИТРИВАЛІСТЬ

І за Ім'я Мое будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений!

ЄВАНГЕЛІЄ ВІД МАРКА 13:13

Від початку до кінця Біблія сповнена обітниць для тих, хто вірно прагне пізнати живого Бога і служити Йому. Ми часто шукаємо в цих обітницях підбадьорення, коли стикаємося з життєвими труднощами, а особливо коли зустрічаємо виклики у своєму ходінні з Богом. Але погляньте на обітницю Христа в Євангелії від Івана 15:20: «Пригадайте те слово, яке Я вам сказав: «Раб не більший за пана свого». Як Мене переслідували, — то й вас переслідувати будуть; як слово Мое зберігали, — берегти будуть і ваше». І в Євангелії від Марка 13:13: «І за Ім'я Мое будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений!»

Які обіцянки! Беззаперечний факт переслідувань — це не те заохочення, яке більшість із нас сподівається знайти в Божому Слові. Але якщо переслідування є реальністю для всіх, хто живе в послуху Христу, то ми, безумовно, потребуємо підбадьорення. Нам потрібно навчитися витримувати їх до кінця. Бути витривалим послідовником Христа означає стояти твердо і протистояти будь-якій опозиції, що піднімається проти нас. На думку спадає образ людини, яка нахиляється і стоїть

проти сильного вітру або ставить ноги і відштовхується від потужної течії річки.

Переслідувані християни швидко розуміють, що неможливо вистояти власними силами. Ісус знав, що так буде. Під час останньої пасхальної трапези, яку він розділив зі Своїми учнями, Він говорив про те, як необхідно, щоб вони залишалися в життєдайних стосунках з Ним. Він сказав прямо: «Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позостанеться на виноградині, так і ви, як у Мені перебувати не будете. Я — Виноградина, ви — галуззя! ...без Мене нічого чинити не можете ви» (Євангеліє від Івана 15:4–5).

Подумайте над останньою фразою ще раз: «Без Мене *нічого* чинити не можете ви» (*курсив* — наголос). Абсолютно нічого.

Бажаючи бути послідовниками Христа, які твердо стоять у служінні Йому, ми теж повинні перебувати в Ньому. Потрібно вкоренитися в Слові Божому, яке формуватиме наш характер. Ми повинні триматися за свої стосунки з Ним, ставати ближчими до Нього, більше пізнавати, Ким Він є, і відкривати для себе, що означає ходити з Ним у вірі. День за днем, коли наша близькість із Богом зростає, Його сила дає нам насагу слухатися і вірно терпіти, хай там що.

Давид мав серце, яке щиро прагнуло стосунків з Богом. У Книзі Псалмів 39:1–2 він писав про силу, яку ці стосунки дають перед лицем болю та негараздів: «Непохитно надіюсь на Господа, і Він прихилився до мене, і благання моє Він почув. Витяг мене Він із згубної ями, із багна болотистого, і поставив на скелі ноги мої, і зміцнив мої стопи».

Йосип провів багато років у рабстві та ув'язненні. Незважаючи на страждання, яких він зазнав від людей, що жорстоко поводитися з ним, брехали про нього і забули про нього, Бог був із ним (Буття 39:2). Замість того щоб усунути Йосипа від страждань, Бог дав йому силу стояти твердо, навчив довіряти Йому й слухатися Його в усьому. Пізніше Йосип відіграв важ-

ливу роль, коли Бог розкривав Свої плани і цілі у створенні стародавнього народу Ізраїля.

Щодня в країнах, де панують ісламські екстремісти, послідовники Христа залишаються твердими у своєму прагненні довіряти Богові й слухняно виконувати Його мету для свого життя. Вони платять високу особисту ціну за стійкість у вірі. Вони терплять люту ворожість, брутальну жорстокість і немислимим звірства, але залишаються вірними Богові. Читаючи їхні історії, зверніть увагу на те, як сила їхніх стосунків з Господом і Спасителем дає їм наснагу бігти «з терпеливістю до боротьби», що перед ними стоїть (Євреїв 12:1).

26

Служіння у вигнанні

*Пастори Армандо, Мататеу та Карлос,
Мозамбік*

Коли вигуки «Аллаху Акбар!» («Аллах великий!») пронизували весняну ніч, пастор Армандо і його сім'я втекли з дому. Селяни кинулися в різні боки, відчайдушно намагаючись знайти безпечне місце. Багато хто ховався в кущах, оскільки ісламські повстанці підпалювали будинки й убивали всіх, хто потрапляв їм на очі.

У цьому хаосі пастор Армандо втратив слід своїх чотирирічного і семирічного дітей.

Через кілька днів, коли він нарешті зміг повернутися на їхні пошуки, від колишніх будинків і церков залишилися лише обвуглені руїни й обезголовлені тіла багатьох жителів села, зокрема і його дітей.

— Ісус сказав: «Паси овець моїх», — крізь сльози промовив пастор Армандо. — Але мої вівці розбіглися, і я не знаю, як їх знайти.

Йому досі невідомо, що сталося з його дітьми. Іншого дня тієї ж весни ісламісти зібрали всіх у селі пастора Мататеу, а потім поставили кожному по одному запитанню:

— Якої ви релігії?

Тих, хто відповідав «християнин», ставили на коліна й відрубували голови. Пасторів катували, а потім убили, як і їхніх дружин та дітей.

Загалом під час нападу було вбито сімдесят мешканців села. Ті, хто вижив, розповідають, що після різанини повстанці підняли ісламський прапор і оголосили про встановлення шариату, тобто ісламського права.

Пастор Мататеу і його сім'я, які втекли в чагарник, переховувалися там більше місяця, поки їх не врятували співчутливі друзі.

А пастор Карлос ніколи не забуде вигляду спалених автомобілів з обгорілими тілами тих, хто намагався виїхати в безпечне місце під час особливо жакливого нападу ісламістів на його село.

Були вбиті не тільки християни, але й номінальні мусульмани, які не могли прочитати конкретні ісламські *аяти*, вірші з Корану. Засідка залишила гори тіл на закривавлених вулицях села.

— Ми відчували себе курчатами, що потрапили в лігво лева, — нарікав пастор Карлос.

У Кабо-Дельгадо, найпівнічнішій провінції Мозамбіку, що межує з Танзанією, мусульмани приходять до віри в Христа, а християни переїжджають у цей регіон у пошуках роботи. Повстанці, які присягають на вірність самопроголошеній Ісламській державі (ІДІЛ) в Африці, послали свої рейди з припливом віруючих.

Ці ісламські радикали, відомі під назвою «Ахлю ас-Сунна валь-Джамаа» («Прихильники пророчої традиції»), є залишками екстремістського угруповання з Танзанії. Вони почали нападати на християнські села в цьому регіоні, захоплюючи цілі міста.

ЗМІ часто пов'язують напади з бажанням терористів контролювати нафтові та газові родовища. Але є й інший, більш темний мотив — створення ісламського халіфату (Ісламської держави) на півночі Мозамбіку.

Постійні напади призвели до того, що близько 800 000 християн і номінальних мусульман були змушені покинути свої домівки і тепер живуть у таборах для внутрішньо переміщених осіб. А після знущань із боку тих, хто належить до радикальних форм ісламу, багато мусульман стали більш сприйнятливими до Божого послання любові й благодаті, втіленого в Ісусі Христі.

Армандо, Мататеу, Карлос і тисячі інших християн продовжують ділитися своєю вірою. Навіть незважаючи на жахіття, свідками яких вони стали, і втрати, яких вони зазнали, пастори продовжують служити іншим у таборах для вимушених переселенців, проповідуючи, навчаючи і роздаючи їжу голодним.

Вони не здаються, бо мають непохитну віру в Бога. Попри нескінченні ряди наметів і море страждань, які їх оточують, ці троє чоловіків вірять, що Бог усе контролює і не залишив їх.

— Причина, через яку я продовжую йти і служити, полягає в тому, що я довіряю Богу, — сказав пастор Армандо. — Я більше ні в що не вірю. Я довіряю тільки Йому. Покликання мого життя — служити, тож якщо я зараз покину все посеред усього цього, хто залишиться служити цим людям? Тому, звичайно, я буду продовжувати це робити.

Вони не здаються, бо мають віру в єдиного істинного Бога.

Коли пастора Мататеу запитали про його готовність продовжувати своє служіння, незважаючи на пережиті страждання, він сміливо відповів: «Що може розлучити мене з Богом? Смерть — ні! Війна — ні! Тому, звичайно, я продовжуватиму служити своєму Богові». Коли ісламісти витісняють християн із їхньої країни, то послідовники Христа стають вимушеними переселенцями, проте їх неможливо витіснити від Божої любові.

Його слова перегукуються зі словами апостола Павла в Посланні до Римлян 8:35, 37–39: «Хто нас розлучить від

любви Христової? Чи недоля, чи утиск, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи небезпека, чи меч? Але в цьому всьому ми перемагаємо Тим, Хто нас полюбив. Бо я пересвідчився, що ні смерть, ні життя, ні Анголи, ні влади, ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, ні вишина, ні глибина, ані інше яке створіння не зможе відлучити нас від любови Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!»

Стикаючись із випробуваннями, ми можемо бути витривалими в послуху, як пастор Мататеу, тому що можемо мати таку ж непохитну впевненість, як і він: ніщо не може розлучити нас від любові Христа. Моліться, щоб ви, як Армандо, Мататеу й Карлос, могли сміливо слухатися Бога та служити Йому кожен день, чого б це не коштувало, через Його велику любов до вас.

27

Хлопчик, який не відступив

*Хусейн,
Туреччина*

У школі в Туреччині дев'ятирічний Хусейн схвильовано намацував застібку на своєму ланцюжку. Застібнувши його на шиї, він поправив підвіску з хрестиком. Він гідно повідомив учителям і однокласникам про свою нову християнську віру.

Почуття не було взаємним.

Хусейн не знав, що 96 відсотків турків — мусульмани. Хоча багато хто не сповідує свою віру, більшість вважає, що всі турки повинні бути мусульманами. Він не знав, що віра в іншу релігію є культурно неприйнятною. І він не знав, що, незважаючи на заяви уряду про релігійну толерантність, християни не є бажаними гостями в багатьох частинах його країни.

Того ранку Хусейн, будучи наївним, одягнув на себе хрестик, не знаючи, що це накликає на нього небезпеку. Він знав лише те, що його батько, колишній ісламський вчений, любив Ісуса, як і він сам. Його віра була для нього такою ж реальною, як і хрест, який він щойно почепив собі на шию.

— Я відчував себе таким бадьорим, слухаючи гімни і співи в церкві, — сказав він, описуючи свій перший прихід на бого-

служіння. — Я відчув, що повинен дізнатися про це більше. Я був такий радісний і подумав, що, можливо, це мій останній похід до церкви. Тому мене, коли я розгорнув збірник гімнів, пробила думка, що треба вирвати сторінки і зберегти їх. Я не взяв їх, але сильно хотів.

Через рік після цього випадку Хусейн носив свій хрестик до школи, частково тому, що вважав, що це може бути гарним способом поговорити з іншими учнями про свою віру.

— Ідеться не про матеріальну річ, а про його значення, — пояснив хлопчик. — Це дуже красива річ. Я хотів, щоб люди запитували мене про нього, щоб я міг розповісти їм про Христа.

Але він не був готовий до їхньої реакції. Деякі учні плювали на хрест. Інші лаялися на нього.

— Смердючий *кафір*! — вигукували вони.

Діти погрожували йому, адже він прийняв жакливу «релігію Заходу».

Одна з його сестер розповіла батькам про хрест:

— Хусейн розповідає всім, що ми християни!

Хакім, його батько, насупився.

— *Ніколи* не кажи людям, що ти став християнином, — попередив він. — Ти ж не хочеш, щоб у нас були неприємності. Ти не повинен більше носити це до школи!

Пізніше Хакім і його дружина усвідомили, що були неправі, змушуючи сина приховувати свою віру. Подружжя зрозуміло, що вони заглушають *свою* віру, а сміливість Хусейна, наївну та ідеалістичну, слід святкувати, а не засуджувати.

— Ми намагалися запобігти конфліктам з іншими, але дійшли до усвідомлення того, що проблема була в нас самих, — каже Хакім. — Ми вирішили бути схожими на Хусейна, більш відкритими щодо нашого християнства.

Хоча батьки тепер підтримували бажання Хусейна розповідати іншим про свою віру, однокласники продовжували знущатися з нього. Він погрожував піти до директора, якщо знущання не

припиняться. Один хлопчик схопив його за руку, сильно стиснув її і пригрозив:

— Я пристрелю тебе, якщо ти про це розповіси.

Після того, як Хусейн розповів про цей випадок, Хакім пішов до батька того хлопчика.

— Я думав, що батько буде стурбований діями свого сина, — сказав Хакім. — Але замість цього він назвав мене *кафіром*, погрожував і сказав, що сам застрелить мене, якщо я продовжуватиму діяти проти його сина.

Тож переслідування тривали. Банда хлопців накинулася на Хусейна, розбишаки кидали в нього камінням і били палицями. Він кричав від болю, коли однокласник тягав його по землі за сорочку. Напад припинився лише тоді, коли Хакім приїхав забрати сина.

Опозиція до віри Хусейна стала ще сильнішою. Коли Хакім запитав сина, чи його все ще б'ють, хлопчик кивнув.

— Хто? — запитав батько.

— Мій учитель релігії, — відповів Хусейн.

Його вчитель релігії був імамом, ісламським лідером, який проводив богослужіння в сусідній мечеті. Кожен учень на його уроці повинен був написати й прочитати *шахаду*⁵: «Немає Бога крім Аллаха, і Мухаммад його пророк».

Хусейн відмовився. У відповідь учитель кілька разів ударив його дерев'яною палицею. Хлопчик продовжував терпіти побої щоразу, коли відмовлявся від *шахади*.

— У моєму серці цього немає, — сказав Хусейн. — Для мене це просто слова, які не мають жодного значення.

Після трьох тижнів таких побоїв у Хусейна стався судовий напад. Потім ще один. І ще один. Коли Хакім пішов до школи, щоб поговорити з учителем, він побачив чоловіка, який стояв над Хусейном, тримаючи палицю.

⁵ Шахада — ісламське сповідання віри: «Немає Бога крім Аллаха, і Мухаммад його пророк».

Учитель витріщився на Хакіма.

— Ви знаєте, — крижаним тоном заявив він, — що ваш син ходить до школи з хрестиком? Ви християни?

— Так, так! — відповів Хакім.

— Це проти ісламу! — заявив учитель.

— Чому ви караете мого сина за те, що він не прочитав мусульманську молитву? — запитав Хакім. — Хіба можна бити дитину?

— Так, — відповів учитель, — директор і батьки дозволили.

Хакім і його дружина перевели сина до іншої школи, а потім ще до однієї, поки не знайшли ту, де Хусейна менше цькували.

«Я ніколи не повернуся до ісламу, навіть якщо переслідування триватимуть, — сказав Хусейн. — Христос сказав, що ми постраждаємо за Нього. Страждати за Христа — це нормально, і ми повинні бути щасливі, терплячи за Нього. Господь зі мною».

Ще в юному віці Хусейн знав, що його мета — догоджати, не людям, а Богові. «Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьми Мене визнає, того визнає й Син Людський перед Анголами Божими. Хто ж Мене відцурається перед людьми, того відцураються перед Анголами Божими» (Луки 12:8–9).

Не забуваймо про наших братів і сестер — навіть про таких дітей, як Хусейн, — яких переслідують за те, що вони твердо стоять у своїй вірі, але не здаються. Чи будемо ми з ними в їхніх стражданнях? Чи будемо ми наполегливо молитися разом із ними і підтримувати їх? Як історія Хусейна надихає вас на витривалість?

28

Теперішня праця

*Джон,
Нігерія*

У селі Масех у нігерійському штаті Плато, де сільськогосподарські угіддя і сади відокремлюють оселі з солом'яними дахами одну від одної, пастор Джон Алі Доро прокинувся і почав готуватися до свого дня. Його насичений спосіб життя вимагав від нього носити кілька різних капелюхів. Він — лідер невеликої, але посвяченої групи християн. Він — чоловік коханої жінки і батько сімох дітей і дідусь цілої пригорщі хлопчиків і дівчаток.

Життя було хорошим, але жоден пастор у Нігерії не бере на себе таку роль без ризику. Християни становлять меншість серед переважно мусульманського народу фулані — етнічної групи, яка розводить велику рогату худобу в цьому регіоні. Войовничі мусульмани-фулані стають усе більш жорстокими у своїх нападах на християн. Джон добре знав, що радикальні ісламські групи вже вбили десятки пасторів.

Ранковий спокій раптово порушили постріли, за якими почувлися жахливі крики.

— Фулані йдуть! — закричав хтось.

Пастор Джон пірнув у найближчу канаву, щоб сховатися від озброєних бойовиків. Здалеку він побачив, як бойовики фулані націлилися на його церкву. Це була найбільша будівля в селі, і люди сховалися в ній у пошуках порятунку. Незабаром із вікон

вирвалося полум'я. Безпорадний пастор Джон в агонії дивився і слухав, як десятки його братів і сестер у Христі — деякі з них були членами його власної сім'ї — волали, згораючи в полум'ї.

— Аллаху Акбар! Аллаху Акбар! — кричали бойовики-фулані.

Потім пастор Джон почув, як один із них сказав:

— Подивимося, чи зможе їхній Бог врятувати їх тепер!

Після того, як нігерійський спецназ нарешті відігнав нападників, запах обгорілої людської плоті став прелюдією до невимовного болю-одкровення всередині. Сорок чотири людини лежали мертвими, зокрема й дружина пастора Джона, четверо з його семи дітей і двоє онуків.

Але на цьому вбивства не закінчилися.

Наступного дня, під час масового похорону загиблих, озброєні люди повернулися. Вони відкрили вогонь по скорботних. Серед убитих були сенатор і лідер Палати зборів штату Плато. Джон дізнався, що близько десяти інших сіл зазнали подібних нападів напередодні, унаслідок яких загинуло близько двохсот людей.

Що спільного в цих нападах? Мішенями були християни. Удома пастор Джон безуспішно намагався збагнути сенс цього безглуздя. Це було неможливо. Гіркота затягувала його, а його інстинкт вимагав помсти. Натомість він ухвалив рішення.

— Я просто поклався на Бога, — сказав він. — Я молився, щоб Бог допоміг нападникам зрозуміти, що це — зло, щоб вони зупинилися. Я також просив Бога допомогти мені використати своє життя для поширення Євангелія, адже я знав, що міг померти.

Замість того щоб бажати зла екстремістам, він пробачив людям, які вбили його сім'ю і друзів. Він сподівається, що вони отримають спасіння через Ісуса Христа. І хоча прощення дарує зцілення, воно не стирає скорботи й горя.

— Це боляче, — сказав пастор Джон. — Коли вони зробили *все це* і я втратив свою сім'ю, це було нестерпно боляче. Але

нічого не можна вдіяти, щоб змінити цю ситуацію, окрім як принести її до Бога.

Для того щоб отримати втіху й витримати горе, він звернувся до Книги Йова, біблійної розповіді про чоловіка, на якого обрушилися хвиля за хвилею трагічні події.

— Йов утратив усе: багатство, дітей. Усе, крім своєї дружини, — сказав Джон. — Але він не відвернувся від Бога. Ця історія допомогла мені не тільки впоратися з ситуацією, але навіть залишитися тим, ким я є.

Пастор Джон настільки перейнявся історією Йова, що після нападу виголосив кілька проповідей на цю тему.

— Дружина Йова сказала йому проклясти Бога і померти, — сказав він, — але той відповів, що у певні дні ми приймаємо добро від Господа, а коли приходять труднощі, як можна відмовитися їх приймати? Ці думки підбадьорюють мене й надають мені сили.

Озброєний непохитністю Божого Слова, пастор Джон молиться за членів церкви, які втратили близьких під час теракту. Він продовжує довіряти Богові й служити Йому.

— Я прошу, щоб Бог допоміг мені в моєму житті як християнину і як пастору, — сказав він, — щоб я добре робив те, до чого Бог покликав мене, і міг виконати те призначення, яке Бог має для мого життя.

Негаразди в житті неминучі, але вони не обов'язково означають поразку. Слово Боже ніколи не обіцяє послідовникам Христа комфортного й безпечного життя. Воно запевняє, що, попри неминучі життєві бурі, Бог більший за ці бурі. «Страждання зазнаєте в світі, — але будьте відважні: Я світ переміг!» (Івана 16:33).

Бог використовує довготерпіння, щоб випробовувати нас, загартовувати і формувати з нас людей, якими Він

хоче нас бачити. Чи легкий цей процес? Ні. Подібно до того, як пісок на пляжі з'являється під час припливів і відпливів, так і наш характер формується під впливом болю і труднощів, які ми пережили заради Христа.

Коли на вашому шляху стаються неприємності — а вони трапляються, як добре знає пастор Джон, — не тікайте від них і не мстіться у відповідь. Довіртеся Богові й довготерпіть із вірою: так ви зможете виконати мету, яку Бог має для вашого життя.

Усе почалося з футбольного матчу

*Хасан і пастор Хакім,
Алжир*

Одного вечора 1983 року група алжирських місцевих жителів спостерігала за тим, як туристи ставили намети в провінції Тізі-Узу.

— Це було вітряне місце, і вони поставили намети неправильно, — згадував Хасан, який був там із десятком друзів. — Вітер перекинув усе: намети та їхні речі. Ми посміялися з них, а потім запропонували допомогу.

Один із мандрівників подякував їм за допомогу, а потім, у дружньому дусі, звернувся з незвичайним запрошенням:

— Чи не могли б ви зробити нам приємність і зіграти завтра товариський футбольний матч?

Хасан поспілкувався з друзями, а потім відповів:

— Ми б із задоволенням, але наш найкращий гравець лежить у ліжку з лихоманкою. Без нього ми, напевно, не зможемо добре зіграти.

Один із відвідувачів, здійнявши брови, запитав:

— Цей ваш друг — чи можна нам його побачити? Ми б хотіли помолитися за його зцілення.

У відповідь і Хасан, і його друзі насупили брови. Молитва? Зцілення? Бог зацікавлений в одній людині? Алжирцям це здалося дивним, але вони були заінтриговані пропозицією.

Тож тієї ночі туристи молилися над юнаком. Уранці він більше не почувався хворим і зіграв матч. Здивовані алжирці почали розпитувати про це очевидне зцілення.

— Хто цей «Отець», до Якого ви молилися і Який зцілює? — запитав Хасан.

Туристи не були місіонерами. Вони були просто віруючими людьми, які любили Господа і прагнули поділитися Його славою. Вони розповіли про благодать, спасіння і силу, які дарує віра в Христа. Група туристів попросилася і продовжила свою подорож, але та місцина в Алжирі, а зрештою і вся країна, вже не була тією самою.

Алжир — це африканська країна, розташована на відстані Середземного моря від Іспанії. Свого часу вона була батьківщиною святого Августина Блаженного, одного з найвпливовіших християнських богословів в історії церкви. Але донедавна про живе християнство на цих землях майже не чули. До того футбольного матчу в Алжирі не було жодної християнської книгарні, жодної діючої місцевої церкви й практично не було доступу до Біблії. Поодинокими залишками християнського впливу були занедбані церкви, що залишилися після французької колонізації, яка закінчилася 1962 року. Нечисленні люди, які відвідували церкву, були, як правило, католиками іноземного походження, яким закон дозволяв сповідувати свою релігію, але забороняв ділитися нею з мусульманським населенням країни.

Але після того, як туристи поїхали, почало відбуватися щось «чудесне».

— Я відчув, що історії, які вони розповідали, були не просто вигадками, а справжніми, — згадує Хасан. — Мені захотілося покинути все і піти за Ісусом.

Хасан та інші алжирці почали звертатися до Бога Біблії. Вважається, що «футбольне диво» стало початком відродження в країні, де колись християни були рідкістю.

— Ми не можемо порахувати, скільки людей прийшло до Христа завдяки цьому, — сказав Хасан. — Ми не знаємо, як саме це сталося, а знаємо лише те, що люди прийшли до віри і прийшли до Бога.

За короткий час християнство розквітло і стало найпершою за темпами зростання релігією в Алжирі. Під тиском жорстких ісламських держав алжирський уряд вирішив стримати зростання християнства й виступити проти послідовників Ісуса. Хасана та його друзів раз за разом заарештовували. Але їх та інших віруючих це не зупинило. Вони залишалися вірними, і християнство продовжувало поширюватися.

Минали роки, а християнство залишалось «проблемою» для радикальних мусульман. Тож 2006 року алжирський парламент посилив обмеження для неісламських організацій. Ухвалення Постанови 06–03 обмежило християнські богослужіння будівлями, які були зареєстровані владою. Закон також обмежив поширення неісламської літератури й встановив кримінальне покарання для тих, хто «підбурює, примушує або використовує засоби спокушання з метою навернення мусульманина в іншу релігію», або створює літературу чи відео, які покликані «похитнути віру мусульман». Порушникам загрожує п'ять років ув'язнення і штраф у розмірі 13 000 доларів.

Відповідно до цієї постанови алжирська влада закрила двадцять шість церков — будівель і домашніх церков — у лютому 2008 року, мотивуючи це тим, що вони не були зареєстровані. Відтоді жодна нова церква не отримала дозволу від уряду.

Але Бог творить чудеса. Як сказав один алжирський пастор: «Коли Бог каже, що Він продовжить свою роботу, Він це зробить. У нас багато проблем, але щоразу ми бачимо Божу руку посеред біди».

Незадовго до того, як обмеження Постанови 06–03 вступили в силу, місцева влада надала пастору дозвіл на будівництво нової церкви на півночі Алжиру. Пастор Хакім був у захваті, коли отримав цю новину. До 2009 року понад 300 людей приходили до цієї церкви на богослужіння — досить рідкісне явище в країні, де 96 відсотків населення є мусульманами.

Але мусульманські екстремісти помстилися християнам жорстоко й рішуче. У грудні 2009 року понад двадцять мусульман заблокували вхід до церкви і не пустили людей на різдвяне богослужіння. Через два дні протестувальники увірвалися в будівлю і викрали мікрофони та колонки.

Наступного місяця мусульмани вдерлися на богослужіння, де залякували прихожан і погрожували вбити пастора Хакіма. Через тиждень демонстранти штурмували будівлю церкви і варварськи понівечили її до прибуття поліції. Пізніше протестувальники повернулися й спалили будівлю дотла, залишивши після себе обвуглене місиво з Біблій, пісенників і хреста.

Християнську громаду це не зупинило. Вони відбудували церкву. І знову мусульманські екстремісти сплюндрували її. Та послідовники Ісуса не здавалися. Не маючи змоги проводити хрещення в будівлі церкви, вони хрестили віруючих у дитячих басейнах і ваннах у будинках членів церкви. Бай-дуже з якими перешкодами стикаються алжирські християни, вони залишаються відданими Ісусові будь-яким можливим способом.

Писання нагадує нам, що біблійним учням слід очікувати труднощів. Прийняти це, однак, не означає визнати поразку. Як сказано в Книзі Дії 14:21–22: «І, як звістили Євангелію тому містові, і учнів багато придбали, вони

[Павло та Варнава] повернулися в Лістру, та в Іконію, та в Антіохію, душі учнів зміцнюючи, просячи перебувати в вірі, та навчаючи, що через великі утиски треба нам входити у Боже Царство».

Але в цьому уривку Лука, автор Книги Дії, вживає слово «утиски», що означає нещастя, біду, страждання, переслідування. Навіть Павло і Варнава знали, що такі скорботи мають вічну нагороду: входження в Царство Боже.

Нехай ця реальність зміцнює вас, коли ви продовжуєте свідчити про Христа, де б ви не жили.

30

Вороги у власному домі

*Муссалам,
Узбекистан*

Муссалам, учителька російської літератури, шоковано підняла голову, коли двері її класу розчинилися. Увірвалися її син, донька та двоє співробітників доньки.

Вони схопили Муссалам за руки і силоміць винесли її з класу на очах у тридцяти переляканих дітей.

Серце Муссалам шалено калатало. Враховуючи все, що вона пережила від рук своїх дорослих дітей, її драматичне викрадення з класу не було несподіванкою.

Знущання почалися двадцять років тому, коли одна з дочок Муссалам увірувала в Ісуса Христа. Муссалам слухала, як її дочка розповідала Євангеліє, і незабаром вона та її чоловік залишили іслам і стали послідовниками Христа. Так само вчинив і Антон, один із її синів.

Четверо інших дітей Муссалам залишилися мусульманами. Її старша дочка, Інеса, вороже ставилася до матері через таке рішення. Особливо вона ображалася на Муссалам, коли та роздавала Біблії сусідам.

Незабаром після несподіваної смерті однієї з дочок Муссалам, її горювання перервав стукіт у двері. Інеса звинуватила

свою матір у вбивстві сестри, і поліція почала розслідування. Хоча з Муссалам було знято всі звинувачення, Інеса продовжувала нападати на матір.

Протистояння Інеси сміливому свідченню своєї матері тривало. Хоча Інеса мала власний будинок, а також ресторан, вона вирішила претендувати на батьківський дім. Після того як Інеса оголосила, що вона разом із двома своїми братами-мусульманами переїжджає до них, Муссалам заблокувала небажаних мешканців.

— Це буде нездорова суміш, — сказала вона їм, думаючи, що на цьому все вирішиться.

Але це не допомогло.

Двоє братів і сестра, мусульмани, подали на батьків до суду, стверджуючи, що ця літня пара планує використовувати будинок як церкву. Невістки Муссалам навіть неправдиво свідчили, що вона змушувала їх читати Біблію і ходити до церкви.

Зрештою, мусульманські брати і сестра так сильно сварилися, що не було можливості продовжувати судовий процес.

Тоді Інеса змінила тактику. Вона поширила чутки про те, що її мати психічно нестабільна і її потрібно помістити в лікарню. Вона навіть побила Муссалам, залишивши синці на її обличчі та тілі. Поліція, якій стало відомо про напади, не вельми й хотіла втручатися. Але Антон був особливо занепокоєний, коли один із його братів надіслав йому відеозапис, на якому Інеса б'є Муссалам у дворі власного будинку.

Спробувавши зателефонувати Муссалам і не отримавши відповіді, Антон поїхав до міста своїх батьків зі свого дому в Росії, щоб з'ясувати ситуацію на місці.

Приїхавши до батьківської хати, Антон стукав у металеві ворота, поки його брат не відчинив маленьку решітку, щоб подивитися, хто там.

— Антон тут! — крикнув він у бік будинку. — Що мені робити?

Почувши, як інший брат щось пробурмотів з будинку, він повернувся до Антона.

— До побачення. Іди геть.

— А де мама? — наполягав Антон.

— Вона в Ташкенті з нашою сестрою, — відповів той. — Вона хвора.

Він закрив решітку і пішов.

Антону стало не по собі: «Тут відбувається щось дуже неправильно. Чому брат не пускає мене в дім? Я мушу знайти маму».

Наступного ранку Антон пішов до поліції. Один із офіцерів розкрив план Інеси запроторити їхню матір до психіатричної лікарні.

Антон не міг повірити, що його брати і сестра зайдуть аж так далеко, але сів у машину і поїхав до лікарні. Він був спустошений і розлючений, коли побачив ім'я своєї матері в списку пацієнтів.

Потім він поїхав до школи, де вчителювала його мати. Там він дізнався, що її забрали до лікарні прямо з класу.

— Це було фактично викрадення, — сказав Антон.

Інеса підкупила поліцію, щоб та заплющила очі на події з її матір'ю. Потрапивши до лікарні, Муссалам отримувала препарати, які затумили її свідомість і зробили неможливим навіть ходити.

Тим часом мусульманські брати Інеси замкнули батька вдома, не дозволяючи йому ні з ким контактувати.

Антон наполіг на тому, щоб начальник поліції попросив лікарів відпустити його матір; незабаром Антону дозволили забрати її додому.

Після кількох тижнів медикаментозної «терапії» Муссалам уже не була колишньою жінкою. Вона страждала фізично і психічно, її пам'ять була плутаною — хоча вона могла чітко пригадати, як з нею поводитися, коли вона була пацієнткою.

— Лікарі тримали мене і робили мені уколи, — розповідала вона.

А коли Муссалам попросила про допомогу, лікарі та медсестри сказали їй:

— Тобі треба було залишатися в ісламі.

Муссалам знадобилося три роки, щоб повністю відновитися після перебування в лікарні. Зараз вона знову може працювати і викладає на півставки. Вона брала б більше уроків, але узбецьке законодавство обмежує кількість годин, коли людина її віку може працювати.

Крім того, вона відновила здатність і ясність висловлювати свою думку.

Під час судової справи, що виникла через її примусове перебування в психіатричній лікарні, суддя-мусульманин намагався спровокувати її, запитавши, чому вона ніколи не здійснювала ісламське паломництво до Мекки.

— Тому що це створена людиною інституція, яка не санкціонована Богом, — сміливо відповіла Муссалам на відкритому судовому засіданні.

Антон і його сестра-християнка тепер часто навідують і піклуються про своїх батьків, які віддано відвідують одну з небагатьох церков в Узбекистані, що отримала офіційну реєстрацію 2017 року.

Мусульманські сусіди Муссалам радо зустріли її, коли вона повернулася до свого дому. Життя з люблячою християнською парою по сусідству виявилось набагато кращим, ніж спілкування з їхніми дітьми-мусульманами, що постійно сваряться.

Муссалам могла у будь-який момент покласти край переслідуванням, яких вона зазнавала. Усе, що їй потрібно було зробити, — це відректися від Христа.

Припинилися б побої та злісний наклеп. Вона б уникла кошмару перебування в психіатричній лікарні.

Але Муссалам продовжувала іти за Христом, незважаючи на опір своїх дітей-мусульман. Вона була наполегливою тоді — і залишається наполегливою зараз, ілюструючи слова апостола Павла до Тимофія: «Але ти будь пильний у всьому, терпи лихо, виконуй працю благовісника, сповняй свою службу» (2 Тимофія 4:5).

Так само, яку б протидію ви не відчували за свої віру і свідчення, терпіть і шукайте шляхи для виконання служіння, до якого вас покликав Бог.

Використання другого шансу

*Хусейн,
Іран*

Він був наркоманом. Лідер банди фальшивомонетників. Знайоме обличчя для повій. І коли Хусейн дивився вниз із даху однієї з сотень тегеранських багатоповерхівок, він розмірковував про те, як він міг раніше думати, що така діяльність зробить його щасливим.

Але це не так. Тепер, у свої двадцять років, Хусейн вирішив, що його життя вже не можна врятувати.

Далекі гори Ельбурс, вкриті свіжою сніговою ковдрою, сміливо здіймалися до вісімнадцяти тисяч футів. На відміну від них, Хусейн відчував себе зовсім маленьким, незначним і непоміченим — безглуздою плямою серед майже 10-мільйонного населення столиці Ірану.

«Настав час, — подумав він, — покінчити з цим життям».

Але як здійснити його план? — Він боявся стрибати, тому вирішив купити трохи екстазі, щоб зняти напругу. Щойно він вийшов із будівлі на вулицю, як задзвонив його мобільний телефон.

— Я знайшов дещо новеньке, — сказав старий армійський приятель і колега-наркоман. — Зустрінемося за чашкою чаю.

«Якраз вчасно, — подумав Хусейн. — Новий наркотик, щоб загартувати нерви для остаточного занурення».

— Розкажи, що ти знайшов, — звернувся Хусейн до свого друга, обхопивши холодними руками чашку з чаєм. — Аж цікаво.

— Це не *річ*, — виправив його друг. — Не наркотики. Набагато краще. Це — Ісус!

Хусейн мало не виплюнув свій чай. Він озирнувся, щоб переконатися, що ніхто не почув.

— *Що?*

— Я знайшов Ісуса, — схвильованим шепотом сказав йому друг. — Я віднайшов мир. Більше жодних наркотиків. Більше жодних повій. Більше не треба знущатися з людей, щоб заробити грошей.

Хусейн був приголомшений. Але коли його друг поділився своєю історією, з Хусейном щось сталося: він припинив думати про смерть. Він припинив думати про самогубство і почав думати про життя.

Пізніше друг надіслав Хусейнові Біблію, а потім познайомив його з групою християн, які збиралися в місцевому парку.

— Я теж думала про самогубство, поки не знайшла Христа, — сказала одна з жінок, яка почула історію Хусейна. — Ти хочеш віддати весь біль свого життя Ісусові?

Він не міг придумати жодної причини, чому б йому цього не зробити: «Бог, Який хоче мати зі мною особисті стосунки? Бог, Який говорить про любов до інших? Бог, Який прощає гріхи — Який буде любити мене, навіть якщо я припускаю помилки або пропущу молитву?»

Так Хусейн прийняв Ісуса як свого Спасителя і Господа.

— Я все ще не розумів, що зі мною відбувається, — згадував він, — але відчував, що щось змінилося. Я знав, що моє життя зміниться. Христос просто сказав, що хоче, щоб я був Його сином! Це мене збентежило. Це кардинально відрізнялося від ісламу. Відразу ж я відчув легкість і став безпричинно щасливий.

Він упивався своєю набутою вірою. Потім почалися випробування, спочатку водою, а потім владою.

Хусейн був на пляжі, на березі Каспійського моря, на церковному ретриті. Він ніколи не вчився плавати, але, підбурюваний своїми новими друзями, хлюпався у хвилях по груди. Раптом він зробив крок і не зміг торкнутися дна. Запанікувавши, він борсався, марно намагаючись втриматися на плаву. Тоді він почав гарячково молитися.

«Господи, дай мені ще один шанс!..» За кілька місяців до цього Хусейн відчував, що Бог кличе його до служіння, але у нього була хороша робота, будинок і свобода, тому він відмовився. Тепер він відчайдушно прагнув жити, мати можливість віддати все, що мав, заради Ісуса. «Ще один шанс! Я ніколи не служив Тобі. Я буду служити, якщо Ти врятуєш мене. Просто дай мені ще один шанс».

Кілька рятувальників витягли його в безпечне місце. Час покаже, чи була його відданість справі справжнім переконанням, чи лише гарячим бажанням жити.

— Ти ледь не помер, — сказав Хусейну церковний лідер, дізнавшись про його рішення віддати своє життя Ісусові. — Ти зараз на хвилі емоції. Ти знаєш, як важко служити в Ірані?

— Мені байдуже, — відповів Хусейн зі щирим переконанням у голосі. — Я маю це зробити. Ісус дав мені ще один шанс, і я маю це зробити. Якщо мені доведеться пожертвувати всім, що я маю, я зроблю це.

Він звільнився з роботи, виплатив борги і продав машину. Потім він пішов на постійне служіння з жінкою-лідеркою, яка служила жінкам. Як євангеліст, Хусейн мав виграшне поєднання: його історія вражала, а його палкість та проповідь — переконували.

— Господня милість була зі мною, — сказав він. — Я відчував, що Бог помазав мене свідчити.

Десятки людей прийшли до сповідання віри в Христа через його служіння — але він заплатить за ці душі високу ціну.

У курдському регіоні Ірану Хусейн приєднався до групи, яка розповсюджувала Біблії по всій країні. Одного дня, одразу після того як прибули п'ятсот Нових Завітів, вісім співробітників іранської таємної поліції увірвалися до будинку Хусейна. Вони не пред'явили жодних ордерів на обшук, а просто розгромили його квартиру в пошуках християнської літератури.

Поліціанти наділи на Хусейна наручники, а також на трьох жінок-лідерок і відвезли їх у фургоні. Із зав'язаними очима і в кайданках Хусейна та інших пересадили в іншу машину.

— Це тільки початок, — самовдоволено сказав один із викрадачів. — Це лише «вітальний парад».

Хусейн молився — не за себе, а за те, щоб маленьку домашню церкву не зруйнували. Щоб не конфіскували Біблії. Щоб їхнє служіння все ще знаходило способи продовжувати заявляти про Ісуса.

У в'язниці Хусейна помістили в одиночну камеру, в кімнату розміром із велику ванну кімнату. Там не було ні ліжка, ні туалету, ні мийки, лише два прожектори, один із яких був увімкнений цілодобово, щоб затьмарити йому розум.

«Чи жінки в безпеці? — хвилювався він. — Чи назвали вони імена церковних лідерів, яким тепер загрожує небезпека? Як я можу їх попередити? Чи знайшла поліція Біблії?»

— Помолімося разом.

Ці слова пролунали нізвідки — серед мертвої тиші в кімнаті, де він був єдиною людиною, і він нічого не говорив.

Хусейн вірить, що це були слова Ісуса:

— Я відчув, що Ісус відклав усе — увесь світ — і підійшов, щоб прошепотіти це мені на вухо. Він сказав: «Тобі не потрібно нічого говорити, тому що Я скажу тобі, що говорити. Чого ти боїшся? У кінці ти помреш, так? То чому б тобі просто не

служити? Хіба ти не віриш, що коли заплющиш очі в цьому світі, то розплющиш їх для Мене? А коли розплющиш очі, то опинишся в Моїх обіймах?»

Наступного дня Хусейна почали допитувати. Щоразу, коли відповіді євангеліста вважалися незадовільними, слідчі били його ногами в живіт. Через три дні Хусейна доставили до суду за звинуваченням у віровідступництві, за яке в Ірані передбачено смертну кару.

— Чому ви сперечаєтеся з імамами і бентежите своїми розповідями мусульман у мечетях? — запитав суддя. — Чому ви хочете знищити іслам?

Хусейна відвезли назад до головної в'язниці. Він дуже сумував за одиночною камерою, де міг молитися Богу, не відволікаючись.

— Тільки Бог може допомогти тобі тут, — сказав йому охоронець.

— Так, — відповів Хусейн, — Він справді мені допомагає.

Хусейна перевели в камеру смертників, де 250 ув'язнених підпорядковувалися ватажкам банд, а не охоронцям. Хусейн посилено молився. Тієї ночі ватажки банди сказали Хусейну зустрітися з ними опівночі у ванній кімнаті. Однак замість того, щоб завдати йому шкоди, вони попросили його про допомогу. Чи мав він інформацію про своїх друзів з в'язниці в Америці?

«Це якась помилка? Вони прийняли мене за когось іншого?» У Хусейна не було друзів у в'язниці в Америці, але ватажки банди вважали інакше й надали йому першокласне лікування. Йому дали верхні нари й окремих душ. Йому давали свіжі овочі.

Через два дні, коли охоронці запропонували перевести його до «безпечнішої» частини в'язниці, Хусейн приголомшив їх, відмовившись. Через вісім днів його сім'я принесла як заставу документ на будинок, і його звільнили. Під час слухання

справи Хусейна суддя вказав на деякі помилки в його апеляції і особисто виправив їх.

— Ось, — сказав він, простягаючи Хусейну папірець. — Це номер мого мобільного телефону. Я особисто контролюватиму вашу справу. А щоб вам було зручніше, я не вимагатиму від вас чотиригодинної поїздки до суду.

І знову Хусейн був вражений тим, як Бог втрутився в його справу.

Поліція так і не знайшла п'ятисот Біблій, про збереження яких молився Хусейн, хоча вони стояли в коробках *посеред його вітальні!*..

Він міг лише похитати головою і прославити Бога.

— Це було схоже на те, коли Павло сидів у в'язниці й землетрус відчинив двері, — сказав він. — Подивіться, скільки дверей відчинив для мене Бог! Ось чому я хочу продовжувати служити, бо знаю, що Бог зі мною.

Як Хусейн бачить своє майбутнє? Боже світло проникало в найтемніші куточки життя, коли він думав, що все закінчилося. З вдячним серцем він вирішив продовжувати служити Богові з «єдиним шансом», який він попросив Ісуса дати йому. «Вони або вб'ють мене, або відбудуться інші чудесні події, подібні до цієї, — сказав він. — Хіба це погані варіанти?»

Слова Хусейна відображають те, що писав Павло, перебуваючи у в'язниці: «Бо для мене життя — то Христос, а смерть — то надбання. А коли життя в тілі — то для мене плід діла, то не знаю, що вибрати. Тягнуть мене одне й друге, хоч я маю бажання померти та бути з Христом, бо це значно ліпше. А щоб полишатися в тілі, то це потрібніш ради вас» (Филип'ян 1:21–24).

Хоча Павло не боявся смерті, оскільки це означало бути з Христом, він знав, що життя означає осмислене служіння.

Через Христа Бог дав нам дивовижний привілей — із Ним приносити «плід діла», як писав Павло. Як Господь кличе вас бути частиною Його плідної праці у вашій помісній церкві, у вашому районі, на вашому робочому місці, у вашій громаді, у світі? Зупиніться прямо зараз і запитайте Його, де має бути ваш наступний крок служіння.

Пробудження

*Бассам,
Аравійський півострів*

Бассам сидів у довгому коридорі перед кабінетом начальника поліції, чекаючи на важку розмову. У громаді, де жив Бассам, не було нічого незвичайного в тому, що християн викликали захищати себе; він часто бачив, як це траплялося.

Незвичайним було те, як був одягнений Бассам. На ньому була поліційна форма.

Більшість людей у його країні переважно дбали про дотримання зовнішньої традиції, ніж про глибоку віру в іслам, але наявність відкритого християнина серед поліціантів могла стати проблемою для влади.

Вісім років тому Бассам ухвалив рішення залишити іслам і довіритися Ісусові Христу. Він поклонявся Богові в невеликій християнській громаді, коли це було можливо. Але чи ділився він своєю вірою з іншими?

Жодного разу.

Якось Бассам прийшов до євангеліста, який привів його до віри.

— Я духовно спав усі ці роки, — сказав він своєму другові й наставнику, — і більше не можу тримати свою віру в Христа в собі. Я відчуваю сильне бажання розповісти всім про єдиного істинного Бога Ісуса.

І тоді почалися страждання Бассама.

Його дружина одразу ж відцуралася від нього, сказавши своїй родині, що вона вийшла заміж за нечистого чоловіка. І вона подбала про те, щоб товариші Бассама по службі знали, що вони працюють із невірним.

Командир Бассама під час їхньої зустрічі спочатку обрав примирливу позицію.

— Ми чули, що вас обдурили щодо фальшивої релігії, — сказав він. — Ви повинні повернутися до ісламу.

— Ні, Ісус — істинний Бог, — із повагою відповів Бассам, — і я піду за Ним.

Розчарований, командир сказав Бассаму, що той може вірити у що завгодно, але повинен тримати рот на замку. На роботі не можна ділитися його вірою.

Дружина Бассама не була задоволена таким рішенням. Вона та її сім'я натиснули на департамент поліції, щоб той притягнув Бассама до дисциплінарної відповідальності за сповідання його віри, що його начальство з радістю і зробило.

Незабаром Бассама почали призначати на кілька змін поспіль і викликати на збори, де він зазнавав знущань і погроз.

Удома теж не було спокою. Коли Бассам поділився своєю вірою з членами сім'ї, дружина вигнала його з квартири й обмежила його спілкування з доньками. Дружина була обережна й не розлучалася з ним, адже це позбавило б її зарплати та державних виплат чоловіка.

Зяті Бассама часто били його, через що він неодноразово потрапляв до лікарні зі зламаними ребрами, пошкодженим коліном, синцями та кровотечами.

Проте Бассам продовжував розповідати іншим про Ісуса, навіть коли його дружина подала скаргу до суду, звинувачуючи його в богохульстві проти ісламу, Мухамеда і Корану. Коли Бассам поставав перед суддями, він просто говорив їм правду: він вірить в Ісуса.

— Це нормально, — відповідали вони. — Мусульмани теж вірять, що Ісус — пророк.

— Ні, — відповів Бассам. — Я вірю в Ісуса, Який є Богом, що став людиною.

Це визнання коштувало Бассаму ночей у в'язниці за «віровідступництво».

З часом Бассам навчився бути правдивим, але мудрим, коли свідчив у суді, довіряючи натхненню Святого Духа.

Активна віра Бассама небезпечна. Його родичі можуть убити його як віровідступника й отримати максимальне покарання — лише два роки ув'язнення, якщо взагалі потраплять до в'язниці.

Але Бассам відмовляється мовчати. Він продовжував ділитися Христом зі своїм батьком навіть після того, як батько відрікся від нього. А коли батько потрапив до лікарні, Бассам пояснював Євангеліє його родичам-чоловікам, які приходили на відвідини до лікарні. Саме після того, як він отримав ще одне побиття за свою сміливість, одна з сестер Бассама надіслала йому послання з проханням дати Біблію. Відтоді вона та один з їхніх братів таємно прийшли до віри. Одна з дочок Бассама теж повірила в Христа.

Одного разу, коли Бассам для додаткового заробітку збирав бляшанки на узбіччі дороги, біля нього несподівано загальмувала машина. Один із братів його дружини вискочив і побив його, вибивши зуб та закривавивши голову, перш ніж перехожі встигли втрутитися. Його зять був заарештований, але Бассам відмовився висувати звинувачення.

— Я люблю тебе, — сказав йому Бассам. — Мій Господь велить мені пробачити.

Ця відповідь спонукала ще одну сестру зацікавитися Христом.

Бассам продовжує розповідати про Ісуса й роздавати Біблії людям на вулиці, знаючи, що кожен день може стати його останнім на землі.

Активна віра, яка наполегливо проповідує Христа, має свою ціну.

Віддаючи себе повністю Христу, Бассам зіткнувся зі своїми керівниками, сім'єю та друзями. Вони не розуміли його наполегливості ризикувати всім, щоб вірно виконати своє покликання.

Якщо це здається вам знайомим, на те є причина. Ісус також не дозволяв конфліктам чи побоям зупинити Його. Він залишався на Своему шляху, який привів Його до хреста, порожнього гробу й повернення на небо.

Наполегливе свідчення може дорого коштувати, але ми повинні дякувати Господеві за свідчення Бассама та інших, подібних до нього, як писав апостол Павло до церкви в Солуні: «Ми завжди повинні подяку складати за вас... Так що ми самі хвалимось вами по Божих Церквах за ваші страждання та віру в усіх переслідуваннях ваших та в утисках, що їх переносите ви» (2 Солунян 1:3–4).

33

Рух уперед в умовах опору

*Валід,
Ірак та Ліван*

Валід котить свій інвалідний візок до машини і за допомогою товариша сідає на водійське сидіння. Так, було б легше залишитися вдома. Простіше було б просто сидіти й дивитися телевізор. Було б легше не ризикувати. Зрештою, саме ризик коштував йому ноги.

— Але, — запитує Валід, — як би це послужило Богові?

Людські життя потрібно рятувати для вічності. Він має роздавати Біблії. Йому потрібно налагоджувати нові зв'язки з невірними. Тож він повертає ключ і, завдяки ручному управлінню, продовжує своє служіння на Близькому Сході.

— Ми всі несемо свої хрести, — пояснює він. — Я щасливий нести цей хрест для Господа.

Валід виріс у Мосулі, Ірак. Приймаючи християнство в юності, він переїхав до Лівану, щоб служити в тамтешній церкві.

За іронією долі, церковні лідери вважали, що для нього найкраще повернутися в Мосул і засновувати церкви. Для місіонера відправка в Мосул була подібна до відправки солдата на фронт. Але Валід прийняв цей виклик.

Пустельне середовище північного Іраку вважається колискою цивілізації. Історичні постаті Старого Завіту — Авраам, Даниїл, Естер та Йона — були там за різних життєвих обставин. Християни живуть там уже більше двох тисяч років. Але з 2003 року понад мільйон християн покинули Ірак.

Масова еміграція і небезпеки, що її спричинили, не зупинили Валіда. Він знайшов квартиру в Мосулі, зв'язався з громадою віруючих і почав ділитися Євангелієм із мусульманами.

З кожною наступною розмовою Валід робив успіхи. Він ділився Словом тихо, майже як шпигун, який має інформацію для передавання, але повинен робити це непомітно.

Хаос в Іраку зробив мусульман більш відкритими до Христа. Сотні тисяч іракців загинули. Зіткнувшись із імовірністю смерті, вони прагнуть миру, радості та впевненості — надії, яку вони не знаходять в ісламі. Багато хто шукає відповіді на питання про Бога у Біблії.

Домашня церква Валіда швидко зростала. Жменька людей перетворилася на десяток, потім на два десятки. За п'ять місяців його громада зросла до шістдесяти осіб. У такому місці, як Мосул, трагічна, а іноді й смертельна іронія полягає в тому, що більш «успішною» є церква, то більша ймовірність того, що її членів будуть переслідувати. Валід, безумовно, усвідомлював, що може статися, але його це не відлякувало.

— Що сталося, Валіде? — запитала його мати, сидючи на сусідньому сидінні біля нього. — Ти щось побачив у дзеркалі, чи не так? За нами стежать?

Валід знову глянув у дзеркало заднього виду, а потім на матір.

— Усе гаразд, — запевнив він її.

— Матір не обдуриш, — відповіла вона. — Можливо, він нас із кимось переплутав.

Машина, що їхала позаду них, раптом різко прискорила-ся. Валід теж натиснув на газ, але машина, що переслідувала їх, була надто швидкою. За лічені секунди вона зупинила-

ся поруч. Зустрічний транспорт з'їхав із дороги, розкидаючи бруд і каміння.

Валід запанікував, намагаючись захистити матір й уникнути зіткнення з іншою машиною, не зіштовхнувшись зі зустрічними автомобілями.

Пффф! Пффф! Пффф!

Він відчув жало кулі в спині, але зумів вивести машину на узбіччя. Коли машина нападника помчала геть, Валіду здалося, що він втрачає свідомість.

— Мамо, з тобою все гаразд? — спромігся запитати він. — Тебе не зачепило?

Він не почув відповіді.

Через кілька днів, у лікарні, його затуманений зір прояснився. Він побачив обличчя матері. Вона сиділа біля його ліжка, а лікар пояснював, що сталося.

— Одна куля пройшла крізь вас обох, — сказав він. — Валіде, мені дуже шкода. Вона зачепила твій спинний мозок. Мабуть, ти більше ніколи не зможеш ходити.

Від цієї новини сперло подих.

— Але твоїй мамі, — сказав лікар, — пощастило. Її зачепило лише в руку.

Коли приходили відвідувачі, Валід ніколи не розповідав про себе. Він говорив про те, який він щасливий, що його мати не отримала серйозніших поранень. Він ділився тим, як переживає за інших євангелістів в Іраку.

— Вони несуть більший і важчий хрест, ніж більшість християн, — сказав він. — І незважаючи на складну ситуацію, спасіння душ в Іраку відбувається у великій кількості. Моліться, щоб Господь втрутився безпосередньо, щоб зміцнити, підбадьорити і наділити нас силою виконувати Його роботу, щоб ми могли нести істину в Іраку.

Потім він схопився за колеса свого крісла, ніби нічого не сталося, і почав котитися вперед для Божої слави.

Валід є для нас чудовим прикладом із Першого Послання до Солунян 3:7–8: «...через те ми потішились, браття, за вас, у всякому горі та в нашій нужді, ради вашої віри. Бо тепер ми живемо, якщо в Господі ви стоїте!»

Попри перешкоди на своєму шляху, Валід не здається. Він знає, що служить Богові, Який підтримає Своїх дітей у будь-яких випробуваннях. Валід нагадує нам, що стійкість не має нічого спільного з нашими фізичними можливостями, а лише з нашою рішучістю міцно триматися Божих обітниць, хай які обставини.

За які обставини або фізичні обмеження ви чіпляєтеся, стверджуючи, що вони заважають вам бути свідком Христа? Запишіть їх і віддайте Господу. Проголосіть, що Бог — добрий, і пообіцяйте жити своєю вірою щодня, твердо стоячи в Господі.

34

Більше не в тіні

*Ібрагім,
Ємен*

Ібрагім загорнув свій Новий Завіт і ретельно сховав його на задньому дворі, перекладаючи ручні інструменти, щоб ніхто його не побачив.

І знову його не застали за читанням... але коли ж його таки виявлять?

П'ять років тому Ібрагім отримав Біблію від покупця, який завітав до його маленької крамнички. Чоловік запитав Ібрагіма, побожного мусульманина, чи читав він Біблію.

— Звичайно, ні, — відповів Ібрагім, закам'янівши. — Вона сповнена помилок і перекручень.

Але чоловік усе одно простягнув Ібрагімові книгу.

— Прочитай і переконайся сам.

Ібрагім погодився, але все одно вирішив занотувати кожен проблемний вірш, який знайде в ній.

Майже рік Ібрагім вивчав Новий Завіт, зустрічаючись із покупцем, який переконував його продовжувати вивчати Писання й просити Бога відкрити йому істинний шлях.

Глибокий мир заповнив Ібрагіма, а потім на нього напав страх.

У Ємені християни, які навернулися з ісламу, можуть бути засуджені до смертної кари.

Мусульмани вважають ганебним, коли члени сім'ї стають християнами, а екстремістські угруповання, такі як «Аль-Каїда», жорстко реагують на це.

Протягом чотирьох років Ібрагім ховав свою Біблію, прокрадаючись на задній двір, щоб читати і молитися. Він був християнином, але таким, що ховався в тіні.

Одного дня він отримав просвітлення: його страх безглуздий.

«Якщо я вірю в Ісуса і Він подарував мені вічність, то чого мені боятися? — подумав він. — Якщо вони прийдуть вбити мене, я буду готовий сказати: «Ласкаво прошу!»». Страх Ібрагіма зник, і на зміну йому прийшла сміливість. Були люди, яким він повинен був розповісти про свою віру, починаючи з його дружини Фатіми.

Фатіма була розлучена. Її чоловік залишив іслам. Він був *кафіром* — невірним. Її дім і сім'я були зруйновані; їхня громада неодмінно відвернеться від них, коли про це дізнаються. Але для Фатіми йшлося більше про зраду родинного коріння, ніж просто про відхід від ісламу. Її дідусь зберіг рукописний генеалогічний запис, який простежував родовід до Бану Хашима, клану пророка Мухамеда. Вона хотіла розлучення, але Ібрагім відмовився, бо це суперечило його християнським переконанням.

Тож Ібрагім і Фатіма уклали перемир'я: вони розділили свій будинок на окремі житлові приміщення, а Ібрагім погодився не молитися перед спільними трапезами. Одного разу їхній молодший син невинно повторив молитву батька, коли відвідував батьків Фатіми, що мало не спричинило у Фатіми напад паніки. Але обидві сторони сімей пари все одно дізналися правду — й обидві сім'ї відреклися від подружжя Ібрагіма й Фатіми. Батьки Ібрагіма навіть сказали сусідам, що їхній син загинув у нещасному випадку, соромлячись визнати, що у них є невірний син.

Ібрагім відчув покликання заснувати церкву, і кілька християн запропонували йому започаткувати церкву в сусідньому місті, де багато мусульман наворачталися до Христа. Ібрагім часто

їздив туди, щоб навчати новонавернених з ісламу християн. Усе складалося якнайкраще, поки ісламські екстремісти не розмістили ім'я Ібрагіма та його особисту інформацію, включно з адресою його магазину, в інтернеті. Вони назвали Ібрагіма «лідером єменської церкви», фактично намалювавши мішень на його спині. Вони також стверджували, що він змушував людей топтати Коран, чого Ібрагім ніколи не робив.

Тепер він зрозумів, що питання не в тому, чи буде на нього напад, а в тому, коли і де.

Ібрагім вирішив покинути Ємен, що також означало залишити дружину й двох синів, свій магазин і церкву, яку він заснував. Інші єменські християни взяли на себе керівництво церквою. Фатіма переживала суперечливі почуття щодо переїзду Ібрагіма. «Я позбулася проблеми», — думала вона.

Переселившись до сусідньої країни, Ібрагім зосередився на двох речах: знайти роботу й молитися, щоб Фатіма та їхні сини пізнали Ісуса Христа. Він влаштувався на роботу до одного торговця-мусульманина й ділився Євангелієм із єменськими іммігрантами, яких зустрічав на ринку.

Незабаром він привів до Христа трьох таких самих емігрантів, і вони утворили домашню церкву. Тепер за сім'ю Ібрагіма молилися четверо віруючих.

Ще в Ємені Фатіма брала уроки англійської мови в американки, яка запропонувала їй читати Біблію, щоб дізнатися більше про релігію свого чоловіка. Читаючи, Фатіма не могла не порівнювати Коран і Біблію. Вона відчула, що її приваблює Ісус Христос і Його вчення про любов, прощення і милосердя.

Фатіма думала про те, щоб стати християнкою, але боялася, що її сім'я вб'є її. «Я відчуваю, що відриваюся від своєї сім'ї і зраджую її», — нажахано думала вона.

І ось однієї ночі, майже через рік після того, як Ібрагім покинув Ємен, Фатімі наснився чоловік у білому, який сказав їй, щоб вона не боялася. Вона прокинулася, тремтячи, і

зрозуміла, що цей сон, напевно, був посланий Богом. Вона впала на коліна й довірилася Христу як своєму Спасителю. Телефонуючи Ібрагімові, щоб повідомити йому цю новину, вона почула радісні й голосні вигуки «Алілуя!». Наполегливі молитви її чоловіка були почуті.

Через два місяці Фатіма з хлопчиками приєдналися до Ібрагіма.

Але бути християнами в їхньому новому домі було не багато легше, ніж у Ємені. Ібрагім і Фатіма намагалися виховати своїх синів християнами в країні, де іслам є державною релігією. На їхнього сина-підлітка Юсефа чинився особливий тиск, щоб він прийняв іслам, але він тримався твердо. Він теж став християнином.

На сімнадцятий день народження Юсеф відповів на телефонний дзвінок із невідомого номера.

— Сьогодні твій день народження, — сказав йому голос у трубі. — Ми не хочемо, щоб ти святкував із невірними.

Юсеф подумав, що це жарт, і вирішив, що хтось із його друзів розіграє його. Юсеф розсміявся, попрощався з матір'ю і попрямував до школи.

Близько полудня Фатіма отримала голосове повідомлення з мобільного телефону Юсефа.

— Ми вбили твого сина, ми вб'ємо і тебе, — сказав чоловік.

Ібрагім і Фатіма прибігли до школи, але Юсефа там не було. У нестямі вони кинулися до поліції, яка нічим не змогла їм зарадити.

Ібрагім молився відчайдушно і безперервно. «Я довіряю Тобі, — сказав він Богові, — але мені нестерпно важко це витримати». Навіть коли Ібрагім заохочував свою дружину бути спокійною, його власне серце відчувало, що ось-ось вирветься з грудей.

Для Фатіми години, що минали, були тортурами, і сильні сумніви заповнили її розум.

— Принаймні поверніть мені тіло мого сина, щоб ми могли поховати його... — тихо благала вона.

«Невже Аллах карає мене за те, що я покинула іслам?» — ридуючи, Фатіма впала на коліна, щоб попросити Бога про допомогу. Молячись, вона відчула, як її накрила хвиля вмиротворення. Що б не сталося, ця жінка знала, що зіткнулася з цим жахом не на самоті. Вона відчувала, що Бог контролює ситуацію.

О 18:00 у Фатіми задзвонив телефон. Це був Юсеф, він дзвонив із Ємену. Син пояснив, що його викрали екстремісти. Вони вивезли його до Ємену, побили і сказали, що якщо він не прийме іслам, то його сім'ю вб'ють.

Потім дзвінок раптово перервався.

Юсеф протримався три дні, наляканий, перш ніж нарешті погодився зробити те, що вимагали його викрадачі. Після цього Юсефа відпустили, але за умови, що друга Юсефа, заарештованого за участь у викраденні, також відпустять на волю.

Побоюючись подальших нападів ісламістів, Ібрагім, Фатіма та їхній молодший син Омар утекли до Африки. Юсеф приєднався до них через кілька тижнів.

Спочатку сім'ї Ібрагіма було важко в новій країні. Вони нікого не знали і не розмовляли місцевою мовою. Вони не мали грошей і не могли знайти роботу. Юсеф звинувачував батька в тому, що він зазнав страждань від рук екстремістів. Гірка образа розривала Ібрагіма.

Відірвана від віруючих, які підтримували їх у минулому, сім'я Ібрагіма створила власну церкву, виділивши четвер для спільної трапези, читання Біблії та поклоніння. Вони вірили, що Бог усе ще має для них мету... але яку?

Ібрагім подав заяву на отримання статусу біженця; під час цього процесу він часто зустрічався з іншими еменськими біженцями. Він розповідав їм свою історію, ділився Євангелієм, і

незабаром сімейна церква Ібрагіма стала домашньою церквою, яка служила еменським і суданським біженцям.

Зрештою, Ібрагім перетворив одну кімнату в своєму будинку на склад продуктів харчування, які він збирає і щотижня роздає сім'ям біженців. Це служіння також оплачує навчання кількох дітей біженців і роздає їм Біблії та карти пам'яті, завантажені цифровими Бібліями. Він навіть забезпечив еменську юнацьку футбольну команду формою та інвентарем.

Не всі цінують його зусилля, але Ібрагім продовжує служити іншим. Він чує перешіптування: чи не допомагає він відвернути мусульман від ісламу?

Ібрагім ігнорує звинувачення. Він продовжує служити.

За час свого служіння Ібрагім охрестив більше десятка еменців і сподівається охрестити ще більше. Його команда служіння засновує церкви, які Ібрагім відвідує, коли це можливо. Також чоловік проповідує серед еменських біженців в інших країнах.

Юсеф приєднався до служіння свого батька, служачи еменським біженцям і допомагаючи засновувати церкви. Зараз Юсефу двадцять років, він здобув науковий ступінь із біблійних досліджень і вивчає соціальні мережі та відео, щоб краще ділитися Євангелієм і просувати церковні заходи. Ібрагім вдячний, що живе в час жнив серед еменських біженців. З початку громадянської війни в Ємені люди стали більш відкритими до Євангелія. Вони спрагли до надії — того, що пропонує Ісус Христос із надлишком.

Ібрагім удячний Богові за те, що Він дав йому можливість продовжувати служіння. Якою б не була небезпека, він сповнений рішучості не зупинитися на досягнутому.

Він із нетерпінням чекає того дня, коли зможе повернутися до Ємену.

Наполегливість Ібрагіма полягала не лише в пошуку Писання чи пізніше в пошуках свого сина. Він був наполегли-

вим у молитві — а це хороше місце для біблійних учнів, щоб бути наполегливими.

Молитви Ібрагіма — та наші молитви — підживлюють нашу віру в Бога. Наполеглива молитва закріплює в нашому розумі та серці покладання на Бога. І коли ми бачимо, як Бог вірно відповідає нам, це нагадує, що Він і люблячий, і могутній.

Цього тижня продовжуйте молитися за Ібрагіма, його служіння та інших подібних до нього, які з великим ризиком досягають мусульман для Христа. Як і апостол Павло, «пильуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих, і за мене, щоб дане було мені слово відкрити уста свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Євангелії» (Ефесян 6:18–19).

Попросіть Бога дати їм Свої ласку і силу, щоб вони сміливо говорили про Ісуса Христа. Потім запитайте у Господа, до чого Він закликає вас, щоб ви наполегливо йшли до Христа.

Питання для роздумів та обговорення

Витривалість

1. Який образ, історія чи думка відразу спадають вам на думку, коли ви чуєте слово «витримувати» або «витривалість»? І чому?
 - а. Словник *Merriam-Webster* визначає витривалість як «постійні зусилля, спрямовані на те, щоб зробити або досягти чогось, незважаючи на труднощі, невдачі або протидію»⁶. Яке з цих слів найкраще описує те, що ви наполегливо долали — труднощі, невдачі або протидію? Поясніть.
 - б. Читаючи в цій частині історії про переслідуваних членів нашої християнської родини, згадайте, що вони витримували? Чого вони намагалися досягти? Яка історія виділяється по-особливому? Чому?
2. Прочитайте уривок із Послання до Римлян 5:1–5. Для біблійних учнів витривалість (довготерпіння) не є самоціллю. Як проголошується в 5-му розділі Послання до

⁶ Merriam-Webster.com Dictionary, s. v. “perseverance,” доступ до 16 березня 2023 р., merriam-webster.com/dictionary/perseverance.

Римлян, людина не долає страждання лише для того, щоб заявити про перемогу. Витривалість випробовує, загартовує нас і формує таких людей, якими Бог хоче бачити нас.

- а. Яким є наслідок витривалості біблійних страждань згідно з цим уривком?
 - б. Як витривалість може формувати характер?
 - в. Як характер може породжувати надію?
 - г. Яким є результат надії?
 - д. Муссалам не дозволила обставинам переслідування сповнити її гіркотою. Уявіть собі, що ваша сім'я відвертається від вас через відданість Христу. Свідчення Муссалам — це свідчення надії, яку можна знайти тільки в Христі, оскільки вона терпіла страждання заради Євангелія. Як свідчення Муссалам надихає вас не дозволяти гіркоті обтяжувати вас у служінні Господу?
3. Переслідувані християни швидко розуміють, що неможливо вистояти власними силами. У міру того, як зростає наша близькість із Богом, Його сила дає нам міць слухатися і вірно все долати, незважаючи на ціну, яку ми платимо.
 - а. Хусейн із Ірану, дивлячись смерті в обличчя і думаючи про самогубство, набув стосунки з Ісусом Христом завдяки свідченню друга. Життя Хусейна змінилося настільки, що він став євангелістом і лідером домашньої церкви. Хоча не кожен християнин має таку ж драматичну історію навернення, як Хусейн, кожен біблійний учень має дивовижну історію переходу від духовної смерті до вічного життя.
 - б. Яка ваша власна історія переходу від духовної смерті до вічного життя через віру в Христа? Пообіцяйте

цього тижня поділитися своєю історією хоча б із однією людиною.

4. Прочитайте уривок із Послання до Колосян 3:1–3.

а. Що автор Послання до Колосян має на увазі під словами «коли ви воскресли з Христом»?

б. Що означає для біблійних учнів «думати про те, що вгорі, а не про те, що на землі»? Поділіться прикладами.

в. Чому ми іноді настільки зосереджуємося на земних турботах, що нехтуємо вічними думками і справами? Яким чином більший ракурс на вічність може дати вам нову лінзу, через яку ви зможете бачити будь-яку ситуацію?

г. Яким чином ваш погляд на життя з точки зору вічності може спонукати вас до витривалості?

Молитва

Просіть у Бога здатності бути витривалими у важких обставинах, але не як самоціль, а щоб ви стали біблійним учнем, яким Бог хоче бачити вас — активним у своїй вірі. Моліться за християн, які зазнають переслідувань із боку ісламських екстремістів, щоб вони були стійкими, щоб Божі цілі викуплення людей здійснилися у ворожих Євангелію регіонах і в обмежених для проповіді Слова Божого націях.

Частина V

ПРОЩЕННЯ

Терпіть один одного, і прощайте собі, коли б мав хто на кого оскарження. Як і Христос вам простив, робіть так і ви!

Послання до Колосян 3:13

Історії християн, яких ненавидять і жорстоко переслідують за їхню віру, можуть приголомшити, якщо врахувати страждання, біль і горе, які вони переживають. Але ще більш переконливими є історії про те, як вони прощають тим, хто їх переслідує.

Прощають? Дарують щире прощення людям, які їх ненавидять і кривдять? Так!

Серед історій цього розділу — батько, який пробачив мусульманському натовпу, що вигнав його і його сім'ю з дому, мати, яка пробачила чоловікам, що вбили її ненароджену дитину під час нападу на її село, і жінка, яка пробачила терористам, що підірвали її церкву і спалили 85 відсотків її тіла.

Коли нам дарують таке глибоке і щире прощення, це нас дивує. Це заскочує нас зненацька, тому що прощення тих, хто переслідує нас, — це явно надприродний акт. Прощення за звірства і вбивства, скоєні проти наших близьких, є ненормальною людською реакцією — такою, яку ми не можемо здійснити власними силами.

Проте Ісус наказує Своїм послідовникам робити те, що неможливо навіть уявити. Ми повинні благословляти людей, які

нас кривдять. Ми повинні любити наших ворогів. Потрібно прощати з любов'ю і співчуттям, які Ісус висловив, помираючи на хресті й молячись: «Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!...» (Луки 23:34).

Як це можливо? Шлях до прощення нелегкий, і прощення не стирає болючих наслідків зла. Чи наділені наші переслідувані брати і сестри у Христі надлюдськими силами, які спонукають їх прощати тим, хто увічне зло проти них? Ні. Чи вони раціоналізують те, що з ними сталося, щоб легше було заперечувати й уникати свого болю? Ні. Чи є вони якимось чином застраховані від гріховності людського серця, яке штовхає нас до гніву, гиркоти, помсти і відплати? Ні.

Вони намагаються прощати так само, як і ми. Єдина різниця в тому, що вони з вірою ухвалюють рішення покоритися Богові. «Оскільки Бог у Своему Слові говорить нам прощати, — кажуть вони, — ми повинні прощати».

Прощення — це слухняна відповідь Богові, Який милостиво прощає і в Ісусі дав нам приклад для наслідування. Не існує магічної формули, яка б викликала щире бажання прощати. Ніщо інше, як сила довірливих стосунків з Богом — знання того, Ким Він є — не може зростити прощення в зраненому серці.

Коли наші переслідувані брати і сестри у Христі кажуть Богові «так» через послух, вивчення Біблії, молитву і бажання бути зрілими у своїх стосунках із Ним, Бог творить чудо в їхніх серцях і розумі. Вони бачать своїх кривдників Божими очима. Вони вчать прощати! Коли стається глибока травма, може знадобитися багато часу, щоб відбулася така трансформація. Але Бог терплячий, добрий і вірний, щоб звершити Свою благословенну справу в серцях усіх, хто шукає, довіряє і слухається Його.

35

В очікуванні кулі

*Абду Оганесян,
Сирія*

Абду прокинувся від крику.

Це був його власний крик.

Абду лежав на брудній бетонній підлозі тісної камери, його лікті було зведено за спиною, а руки і ноги міцно зв'язано. Йому було важко дихати. Його руки і ноги немов горіли.

«Я помираю, — думав він. — І це може статися не досить скоро».

Коли громадянська війна в Сирії розірвала його країну на частини, Абду Оганесян і його батько вирішили перечекаати конфлікт у своєму маленькому селі. Вони відправили матір, сестру і молодших братів Абду в безпечне місце у великому місті, непідконтрольне ІДІЛ, але Абду і його батько були сповнені рішучості зберегти свою майстерню відкритою. Вони також хотіли захистити землю, яка належала їхній родині майже сто років.

Коли в їхньому районі спалахували сутички між протиборчими угрупованнями Вільної сирійської армії, Фронту ан-Нусра, Ісламського фронту та самопроголошеної Ісламської держави (ІДІЛ), Абду і його батько ховалися та намагалися не потрапити під перехресний вогонь. Вони планували тримати магазин відчиненим, доки не закінчаться бойові дії.

Але одного дня їхні плани було зруйновано.

Члени Ісламського фронту — бойовики з Іраку і Туреччини — оточили Абду та його співробітника-мусульманина на вулиці перед магазином.

Ісламісти дозволили працівникові-мусульманину піти, а Абду надягли на голову чорний мішок, приставили пістолет до скроні й заштовхали у свій автомобіль.

Через кілька хвилин їзди повстанці зв'язали йому руки та ноги й кинули в камеру. Потім вони вкололи Абду заспокійливе, доки він не втратив свідомість.

Коли він отямився, то задихався від болю і перебував у присутності своїх викрадачів.

— З якого ти племені? — запитав вождь.

Але перш ніж Абду зміг відповісти, за нього відповів інший член ополчення.

— Він ні з якого племені, — насмішкувато сказав він. — Він *насара* — християнин.

Розлючений ватажок гнівно сплюнув.

— Ти повинен був убити його негайно!

У прагненні позбавити свою країну від усього, крім ісламу, ісламісти, такі як Ісламський фронт та ІДІЛ, націлювалися на всіх, хто ідентифікує себе з іншою релігією. Немає значення, наскільки активним чи пасивним може бути немусульманин.

Викрадачі катували Абду кілька днів. Вони проклинали його і його батьків, били палицею по ногах, змушували стояти обличчям до стіни, били ногами, називаючи його «свинею насара».

Вони погрожували зарізати Абду, допитували його, проводячи гострими ножами по його ногах, руках і шиї.

— Хто ще у твоєму селі є християнином? У кого з цих сімей є гроші?

Побивши Абду до напівсмерті, його прикували ланцюгами і затягли назад у камеру, яку його мучителі наповнили скорпіонами і мишами.

На шостий день ув'язнення Абду повстанці змусили його зателефонувати родині, б'ючи його до крику. Вони вимагали викуп у розмірі, еквівалентному 270 000 доларів США, від його сім'ї, яка не мала можливості заплатити такі великі гроші.

Сім'я Абду належала до традиційної християнської церкви, але ніколи не відвідувала богослужіння. Лише після переїзду до великого міста його сестра прийшла до церкви, де почула Євангеліє й увірувала в Христа.

Коли ісламісти зателефонували з вимогою викупу, вона процитувала частину 22-го псалма і сказала Абду, щоб він не втрачав надії, тому що вона разом із церквою будуть молитися за нього.

Хоча Абду ще не ухвалив рішення довіритися Христові, він постійно молився:

— Господи, забери мене звідси, і я стану Твоїм слугою.

На десятий день перебування Абду в полоні охоронець повідомив йому новину.

— Це кінець, — сказав він Абду. — Тебе стратять.

Один із ісламістів зняв із Абду пов'язку на очах, і він уперше побачив обличчя своїх викрадачів. Їхні голови та шиї були обмотані хустками. Не виявляючи до Абду жодного милосердя, вони поволокли його у вантажівку й зачинили дверцята. Коли вони приїхали до найближчого струмка, йому знову зав'язали очі й наказали вийти з вантажівки.

— На коліна! — кричали йому ісламісти.

Коліна Абду опустилися на пісок, коли викрадачі зібралися позаду нього.

— Будь ласка, — тихо благав він Господа. — Будь ласка, нехай вони вб'ють мене кулями, а не ножами.

— Рахуй до п'ятдесяти! — наказали йому викрадачі.

Він затамував подих, чекаючи на ніж чи кулю, які покладуть край його стражданням. Він почав рахувати, щоб приборкати паніку.

— Один... два... три... чотири... — лічив він уголос, очікуючи, що будь-якої секунди почує звук пострілів.

Але коли він дорахував до десяти, то з подивом почув, як запрацював двигун вантажівки.

— Одинадцять... дванадцять... тринадцять... — продовжував він.

Абду рахував і далі, коли почув, як вантажівка віддаляється, і на п'ятдесятій цифрі обережно зняв пов'язку.

Його викрадачі зникли.

Абду був розбитий і стікав кров'ю, але він був вільний! Незабаром він повернувся до свого батька.

Протягом місяця ІДІЛ нарешті вирвала контроль над регіоном в інших ісламістських угруповань і почала стирати всі сліди християнства — і християн. Співчутливі мусульманські сусіди закликали Абду і його батька виїхати, поки ще був час.

— Щойно закінчиться Рамадан⁷, — сказали вони їм, — почнуться вбивства.

Тож двоє чоловіків покинули свою крамницю і пішли геть зі своєї родинної землі. Вони вирушили у восьмигодинну подорож через пустелю, яка виснажувала їхні тіла і нерви.

⁷ Рамадан — дев'ятий місяць ісламського календаря, заснованого на місячному циклі, який відзначають мусульмани всього світу. Рамадан — це піст. Від світанку до заходу сонця мусульмани утримуються від їжі, пиття та інших задовольень, вважаючи, що це виявляє їхню покірність Аллаху й слугує спокутою за гріхи. На заході сонця мусульмани переривають піст трапезою, яка називається *іфтар*. Рамадан триває тридцять днів. Мусульмани вірять, що саме під час Рамадану їхньому пророкові Мухамеду було відкрито Коран.

Коли вони прибули на блокпост ІДІЛ, Абду віддав своє посвідчення особи, знаючи, що його християнське ім'я неодмінно стане причиною його смерті. Але охоронці просто відправили його з батьком далі, не ставлячи жодних запитань.

І коли вони нарешті наблизилися до сирійського урядового блокпосту, солдати були приголомшені, побачивши двох християн, які вийшли з території ІДІЛ. Вони відправили Абду і його батька у відносну безпеку на територію Сирії, непідконтрольну ІДІЛ.

Після того, як Абду і його батько возз'єдналися з рештою сім'ї, вони зібрали речі й переїхали до сусідньої країни, де Абду вирішив покласти всю свою надію на Христа.

Для Абду ця віра передбачала прощення.

Читаючи Біблію, Абду не міг не відчувати, що любов Христа спонукає його поширювати любов на тих, хто його катував.

— Бог може судити їх, — вирішив він. — А я буду любити їх.

Абду і його сім'я не можуть повернутися до свого будинку. Хоча ІДІЛ було вигнано з району, вони побудували мечеть на землі Абду. Місцеві мусульмани ніколи не дозволили б зруйнувати мечеть.

Отже, Абду почав усе спочатку. Його земне майно зникло, але він здобув щось більш цінне, що ніколи не можна забрати: вічне життя і серце, яке відчуває Христову свободу прощати.

Яким чином? Як Абду може пробачити людям, які його обкрадали, плювали на нього і катували?

Він не може — принаймні не сам. Його шлях до прощення почався з вивчення Божого Слова. «Я читав Біблію, — сказав він, — читав про Божу любов і подумав: Бог любить усіх нас». Абду тримається за Христа, дозволяючи про-

щенню, яке він отримав від Христа, вихлюпуватися з його життя на інших.

Прощення завжди містить у собі відбитки Божих пальців. Але цей шлях до прощення починається з того, що ми проводимо час у Святому Письмі й занурюємося в любов Христа до нас, як це відображено в Першому Посланні Івана 4:19: «Ми любимо, бо Він перший полюбив нас».

Якщо вам важко прощати, читайте Боже Слово й попросіть Бога про допомогу. Потім дійте відповідно до того, що ви дізналися.

36

Прощення впритул

*Хабіла Адаму,
Нігерія*

Спекотної та вологої ночі на півночі Нігерії село, де Хабіла Адаму та його сім'я спали у своєму будинку з бетонних блоків, огорнула тиша. Рівно об 23:00 хтось постукав у двері.

— Виходь! — крикнув чоловік. — І нехай виходить уся твоя сім'я!

Хабіла накинув одяг і зібрав свою дружину Вівіан та їхнього маленького сина. Коли він відчинив двері, його зустріли зловмисники в халатах і масках. Його страх поглибився. Один із них розмахував автоматом АК-47.

— Ми тут для того, щоб виконати волю Аллаха, — категорично заявив ватажок, вихопивши зброю.

Занадто приголомшений, щоб говорити, Хабіла знав, що його слова не були настільки важливими, як молитва, яку він мовчки промовив: «Отче, нехай буде воля Твоя».

Чоловік запитав Хабілу, як його звати, де він працює, чи є він поліціантом або військовим. Потім він поставив найважливіше запитання:

— Ви християнин чи мусульманин?

Хабіла не вагався.

— Я — християнин.

Вівіан зрозуміла, що ці люди були членами «Боко Харам», джихадистського угруповання, відповідального за смерть близько десяти тисяч нігерійських громадян лише 2014 року.

— Ми пропонуємо вам краще життя, — заявив один із них, — якщо ви тільки виголосите *шахаду*.

Чоловік насміхався:

— Ану, скажи це: «Немає Бога крім Аллаха, і Мухаммад його пророк». Скажи це. Приєднуйся до нас. Стань мусульманином і приєднуйся до «Боко Харам».

Хабіла подивився на дружину і сина.

— Я християнин — і завжди буду християнином, навіть до самої смерті.

Один із чоловіків звернувся до Вівіан.

— Якщо твій чоловік не буде співпрацювати, ти побачиш, як він помре.

Вівіан заплакала.

— Другий шанс, пане Адаму. Виголосить *шахаду*.

Хабіла мовчав.

— Твій чоловік, — сказав джихадист, — упертий. Чому ти не можеш переконати його відректися від Христа і жити правильним життям?

Він підняв дуло гвинтівки до голови Хабіли.

— Не хвилюйся, — сказав Хабіла своїй дружині. — Смерть християнина — це великий здобуток, а не втрата.

— Принеси мені всі гроші, які маєш, — наказав чоловік Вівіан. — Негайно!

Вона обшукала кімнати їхнього маленького будинку, хапаючи все цінне, що могло б переконати цих чоловіків піти. Зловмисника це не задовольнило. Він підніс ствол до рота Хабіли.

— Оскільки ти відмовляєшся стати мусульманином, — сказав він, — ось твоя нагорода.

Бах! Куля пройшла крізь рот Хабіли. Він упав на підлогу і лежав нерухомо, стікаючи кров'ю. Жажнувшись, Вівіан закричала. Їхній маленький хлопчик розплакався.

— Замовкни, жінко! — крикнув нападник. — Якщо ти спробуєш покликати на допомогу, ми знайдемо тебе і вб'ємо тебе та твою дитину.

Один із чоловіків ударив Хабілу ногою по нозі, щоб переконатися, що він мертвий.

Запевнившись, що вони догодили Аллахові, з криками «Аллаху Акбар!» ісламісти пішли геть.

Вівіан нахилилася до коханого чоловіка.

— Я... все ще... живий, — прошепотів Хабіла, напружуючись. — Будь ласка... поклич на допомогу...

Вівіан прожогом побігла до сусіднього будинку й викликала поліцію. Вони не приїхали. Урешті-решт, о 6:00 ранку Вівіан та її сусіди відвезли Хабілу до лікарні.

— Лише з Божої ласки він вижив, — сказав їм лікар.

Медики призначили Хабілі операцію з пересадки кісткової тканини, щоб відновити вилицю. Однак перш ніж лікарі почали операцію, вони були приголомшені, побачивши, що кістка його щоки явно зрослася! У пересадці не було потреби.

Коли Хабіла одужав і повернувся додому, він охоче почав ділитися своєю історією. Майже щоразу, коли він її розповідає, слухачі ставлять очевидне запитання:

— Як ви ставитеся до людей, які зробили це з вами?

Замість того щоб говорити про них, Хабіла проголошує прощення.

— Ми всі засуджені злочинці, — каже він. — Ісус помер за нас. Він любить нас. Тому ми повинні показати цю любов людям, які нас ненавидять.

І саме тому Хабіла молиться однією і тією ж молитвою щодня з тієї ночі, коли в нього стріляли. Повторюючи слова Ісуса, сказані Ним на хресті, Хабіла благає: «Боже, прости їм. Боже,

прости їм». Він щиро молиться, щоб люди, які прийшли тієї ночі, знайшли такий самий мир у Христі, який має він.

— Я люблю їх, — каже він. — Якщо у мене буде можливість побачитися з ними, я обійму їх і буду молитися за них.

— Але як ти можеш це зробити — пробачити людям, які ледь не вбили тебе, які ледь не позбавили твою сім'ю чоловіка і батька? — іноді запитують його.

— Христос є любов, — відповідає він. — Бог, Якому я служу, є любов. І Він наказує нам любити одне одного. І ця заповідь передбачає наших ворогів.

Дозвольте словам Хабіли на мить зануритися в вашу душу: «Боже, прости їм. Боже, прости їм».

Через кілька віршів після того, як Ісус навчив Своїх учнів любити ворогів, Він сказав їм: «Прощайте, то простять і вам» (Луки 6:37). Перефразувавши, Христос цим самим говорив: «Не прощайте, і вам не буде прощено».

Як Господь промовляє до вас через історію Хабіли та слова Христа про вашу готовність прощати іншим? Який крок послуху вам потрібно зробити?

37

Ми лишимо вас у спокої

*Джаміль,
Центральна Азія*

Як Джаміль робив це майже щовечора протягом трьох років, він нахилився над мийкою і змив кров зі свого обличчя. Він вважав, що це невелика ціна за те, що його ненавиділи через проповідь Ісуса і любов до Нього. Але незабаром він дійшов до межі.

Джаміль виріс у поміркованій мусульманській родині в Центральній Азії, у регіоні на південь від Росії, на північ від Ірану та Афганістану. На певному етапі його брат почав сповідувати настільки радикальні переконання, що потрапив через це до в'язниці. Для Джаміля ця подія стала поштовхом до глибоких душевних пошуків.

Згодом він зустрів християн, які поділилися з ним Євангелієм. Він зрозумів, що Ісус був усім тим, чим не був Аллах. Єдиний істинний Бог. Обіцяний. Спаситель.

Джаміль прийняв Христа з радістю. Він почав ділитися своєю вірою, наче присмертний, який знайшов воду в пустелі й хоче напоїти нею всіх спраглих. А люди, яких він зустрічав, були спраглими Євангелія. Він привів до Ісуса Христа свого брата, колишнього ісламського екстреміста. Потім він привів

до Христа трьох інших братів і сестер. Він заснував чотири домашні церкви.

Після одруження і народження сина Джаміль прийняв позицію стати місіонером в іншій частині Центральної Азії. Він переїхав із сім'єю в село, яке повністю складалося з мусульман. Коли про цього християнина, цього *кафіра*, дізналися, почалися нічні побиття. Щоразу Джаміль відмовлявся мститися. Натомість він ділився з нападниками віршами зі Святого Письма. Але однієї ночі побиття було занадто нестерпним. Самотній чоловік прийшов, щоб напасти на нього. Поки Джаміль терпів удари, до кімнати зайшов його шестирічний син. Нападник вдарив дитину кулаком у живіт. Хлопчик упав на підлогу, корчачись від болю.

Інстинктивно Джаміль кинувся захищати сина. Дух «підставити іншу щоку» поступився місцем адреналіновій жадобі помсти. Коли нападник кинувся навтьоки, Джаміль знайшов ніж і помчав за ним у ніч.

Коли Джаміль увірвався до будинку, де жив чоловік, у вітальні сидів його літній батько.

— Де твій син? — запитав Джаміль, задихаючись, із очима, як у божевільного. — Я його вб'ю!

— Джамілю, це на тебе не схоже, — відповів літній чоловік. — Чому ти хочеш вбити мого сина?

— Я сам можу витримати побої, — відповів він. — Але я не можу терпіти побої мого сина, а ваш син щойно це зробив.

Миттєво зупинений батьком, який так само, як і він, любив свого сина і не хотів бачити, як йому завдають болю, Джаміль продовжив свій шлях через село. Куди б він не йшов, він вивергав погрози помсти всім, хто його слухав, і тим, хто не слухав.

— Будь-кого, хто зачепить мого сина, — обіцяв він, — я вб'ю!

Повернувшись додому тієї ночі, Джаміль не міг заснути. Його турбував не лише напад на сина. Він відчував провину за те, що опустився так низько, як і його нападник, що поклявся

відновити справедливість за допомогою насильства. Він знав, що повинен зробити.

Ще до сходу сонця він пішов до будинку чоловіка, який напав на його маленького сина. Хоча син і його батько боялися помсти, Джаміль прийшов не для того, щоб помститися.

— Вибачте за мою погрозу, — смиренно сказав він. — Я не хочу тебе вбивати. Я нікого не хочу вбивати. Будь ласка, пробач мені.

Незважаючи на його прохання про прощення, нічні побиття продовжувалися. Однієї ночі лідери місцевої ісламістської групи збиралися виїхати на полювання. Вони увірвалися до будинку Джаміля, щоб побити його, а потім звернулися до його дружини.

— Ти, — зажадав один із чоловіків, — приготуй нам їжу.

Чоловіки сіли за столом, немов провокуючи її на відмову. Дружина Джаміля подивилася на чоловіка, не знаючи, як відповісти.

— Будь ласка, — сказав він, — приготуй для них.

І вона приготувала їжу для чоловіків, які сиділи за її столом — тих самих чоловіків, які регулярно били її чоловіка. Поки чоловіки чекали, Джаміль сказав:

— Неважливо, наскільки ви були жорстокі до мене чи до когось іншого. Бог простить вам і прийме до Свого Царства, якщо ви покаєтесь і повірите в Христа. — Він зробив паузу. — Нехай Бог благословить ваше полювання.

Чоловіки подивилися на нього, а потім один на одного, не вірячи своїм вухам.

— Ми прийшли сюди, щоб їсти вашу їжу і бити вас, — заявив вождь, — але тепер ми не можемо цього зробити. — Він подивився на інших і продовжив: — Ми лишимо вас у спокої.

Через кілька днів лідер запросив Джаміля до себе додому.

— Будь ласка, — сказав він, — розкажи моїй родині те, що ти розповів нам тієї ночі.

Це був перший раз, коли один із його мучителів попросив розповісти про Христа — але не останній.

Боже послання любові й прощення доступне всім людям, як стверджується в Євангелії від Івана 3:16: «Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне». Смілива Божа любов може досягти наших ворогів. Вона досить сильна, щоб розтопити навіть найчерствіше серце. Його прощення перетворює найхолодніше серце.

Ми не можемо власними силами перешкодити злим намірам тих, хто нас оточує. Але Святий Дух усередині нас може обеззброїти навіть найзліших людей, якщо ми вірно демонструємо Божі любов і прощення. Саме прощення і смілива любов дали Джамілю можливість поділитися Божою любов'ю з цими ненависними людьми. Батькові, безумовно, нелегко пробачити тому, хто навмисно завдає шкоди його дитині. Жінці нелегко готувати вечерю для чоловіків, які били її чоловіка і сина. І нелегко благословляти тих, хто нас ненавидить. Але це і є шлях прощення.

Старанно молимося за наших переслідуваних братів і сестер, які страждають у боротьбі зі злом. Молимося, щоб ті, хто воює проти віруючих, побачили Божі любов і прощення в дії та зрозуміли, що Він пропонує інший шлях. Моліться, щоб вони звільнилися від рабства ненависті і зла.

38

Знайти благодать у шрамах

*Фенні,
Індонезія*

Неділя, 13 травня 2018

6:30

Уранці двоє юнаків, віком 16 та 18 років, заводять двигун мотоцикла і мчать до своєї мети — католицької церкви Святої Марії Непорочної в Сурабаї. Молода мати з двома синами та племінницею заходить у церковну браму, помічає цих байкерів і готується до найгіршого. Всього за п'ять метрів від неї ці підлітки підривають свій рюкзак із вибухівкою, збиваючи її з ніг на бруківку у дворі, що робить її тимчасово сліпою і глухою.

Поволі отямившись, жінка піднімає голову і бачить мертво тіло охоронця. Вона дивиться на свої закривавлені руки, а потім її охоплює паніка.

«Діти!.. — гарячково думає вона. — Боже мій, де мої діти?»

Серед криків, диму й хаосу вона чує, як в агонії кричить її син, але не бачить його. Хитаючись, вона піднімається на ноги і, спотикаючись, іде на його крики.

Вона знаходить його на землі поруч зі своєю племінницею, яка також перебуває у стані афекту. Вона кличе іншого сина,

але не чує відповіді. Тоді вона помічає його бездиханне, скручене тіло за кілька метрів від себе. Мати намагається підняти синів, але її щиколотка підгинається, і вона падає на чорну бруківку. Осколки перерізали сухожилля, і, хоча вона ще не відчуває їх, вона задихається через зламані ребра.

Жінка благає про допомогу, але парафіяни проходять повз неї. Один чоловік зупиняється, кличе іншого охоронця, і вони вдвох несуть її синів до машини. Коли її хлопчиків везуть до лікарні, молода мати падає біля церковної брами і молиться, поки машина їде геть.

Незабаром один парафіянин підхоплює її під руку і допомагає сісти в машину, щоб вона могла дістатися до лікарні.

7:15

За чотири кілометри на захід від церкви Святої Марії з чорного мінівена «Тойота», що зупинився навпроти індонезійської християнської церкви, виходять жінка та дві її доньки, дев'яти та дванадцяти років. Жінки вдягнені в коричневі *нікаби* — чадри, які носять деякі мусульманки, відкриваючи лише очі.

Вони повільно і спокійно прямують до протестантської церкви, а мікроавтобус повертається назад у транспортний потік.

Відчувши щось недобре, церковний охоронець підходить до трійці, маючи намір перешкодити їм увійти до будівлі церкви.

Жінка з великою сумкою через одне плече прискорює крок до церкви. Перш ніж охоронець встигає її схопити, вона підриває бомби, які несе, вбиваючи себе і двох своїх доньок.

Вибух недостатньо потужний, щоб убити ще когось. Навіть охоронець, який перебував у кількох сантиметрах від неї, виживає після вибуху.

Через деякий час той самий чорний мінівен під'їжджає до іншої церкви, розташованої за два кілометри на північний захід.

Він повзе по центру вулиці, а потім різко повертає ліворуч, цілячись прямо в будівлю церкви.

7:53

Фенні Суряваті стоїть внизу сходів біля головного входу до центральної п'ятидесятницької церкви Сурабаї, коли чорний мінівен таранить ворота церкви, збиваючи двох паркувальників.

П'ять бомб, закладених в автомобілі, вибухають, утворюючи величезну вогняну кулю, внаслідок чого запалюються бензобаки в п'яти автомобілях і тридцяти мотоциклах, припаркованих поруч.

Полум'я охоплює фасад церковної будівлі й миттєво огортає Фенні, яка їхала забирати свою доньку Кларису з недільної школи.

— Допоможіть!!! — кричить Фенні, коли жар пожежі стає нестерпним.

Члени церкви кидаються до самісінького пекла, щоб полити її тліючу шкіру водою, даруючи полегшення, яке, як знає Фенні, триватиме недовго.

Коли полум'я охопило вхід до церкви, пастор, який якраз проводив богослужіння для тисячі трьохсот прихожан, чує вибух. Напевно, це електричне займання, думає він, але нічого не може розгледіти через чорний дим, що затягує церковну залу. Пастор терміново наказує людям виходити через задні двері.

Коли поліція повідомляє пастору, що на церкву напали і є поранені, він швидко організовує транспорт, щоб пораненим не довелося чекати на швидку допомогу.

Фенні лежить в евакуаційному пункті, де вона нарешті возз'єднується зі своїм чоловіком, свекрухою та Кларисою. Коли Фенні бачить поранення своєї доньки — опіки на лобі, животі та руках, а також осколкове поранення в роті — вона починає гірко плакати.

Один із членів церкви допомагає Фенні та Кларисі сісти на задне сидіння свого автомобіля і мчить до лікарні. Водій не впевнений, що Фенні доживе до того часу, коли їй надadуть допомогу.

По дорозі до лікарні відчуття Фенні так само тьмяніють, як і її фізичний стан. Вона більше не відчуває жару, але відчуває запах власної згорілої плоті. Усе, про що вона може думати, — це про Кларису. «Чому її тіло так постраждало?» — збентежено запитує вона.

Дві хвилини по тому

Ноші Фенні вносять крізь розсувні двері лікарні до й без того вже хаотичного відділення невідкладної допомоги.

Лікарі поміщають її у ванну з теплою водою, щоб зупинити печіння, а потім зашивають відкриті рани над очима й на верхній губі. Її везуть в операційну, щоб видалити осколки, які застрягли в різних частинах тіла. Один із них пронизав її лівий бік, ледь не зачепивши легені.

Хоча вона ще не знає про це, травма від вибуху скрутила її тіло, а полум'я сплавило її пальці на руках до купи. Одяг, що вплавився в її тіло, потрібно зняти, зішкребти уламки з обгорілої плоті. Вона отримала опіки понад 85 відсотків тіла. Її обличчя і голова розпухли, і вона втратила слух.

* * *

Смерті в цих трьох церквах були не єдиними, вчиненими ісламськими радикалами того дня. О 21:00 троє членів мусульманської сім'ї загинули, коли в їхній квартирі передчасно здетонувала бомба. Наступного ранку бомба вибухнула в штаб-квартирі поліції Сурабаї, поранивши чотирьох офіцерів і

вбивши чотирьох терористів-смертників із родини з п'яти осіб. Живою залишилася восьмирічна дівчинка.

Загалом, у результаті нападів загинуло двадцять вісім осіб (зокрема тринадцять терористів-смертників) і ще п'ятдесят сім отримали поранення.

Серед загиблих були два сини молодої жінки з католицької церкви Святої Марії Непорочної. Молода мама та її племінниця були серед поранених, причому племінниця отримала перелом правого зап'ястя, а також перерізани нерви трьох пальців на правій руці.

Влада повідомляє, що самопроголошена «Ісламська держава» (ІДІЛ) замовила ці напади як помсту за ув'язнення радикального ісламістського лідера, якого переслідували за його роль у попередніх нападах.

Одужання Фенні було болісним і повільним. Вона пережила тридцять пересадок шкіри, хірургічні операції і променеву терапію, щоб знищити злоякісні клітини, які утворилися в її тілі, яке поволі одужувало.

Окрім фізичного лікування, вона зіткнулася з емоційними та духовними проблемами.

Вона переживала депресію, тому що не могла робити звичайні речі, такі як вмиватися, прибирати в будинку або навіть тримати ложку. «Чому так сталося? — запитувала вона Бога. — Коли закінчатся мої страждання?»

У межах урядової програми, покликаної допомогти жертвам подолати травму і допомогти колишнім терористам побачити наслідки таких насильницьких дій, Фенні зустрічалася з колишніми радикалами, які розкаялися у своїх діях.

— Я не бажала помсти, тому що вони сказали, що пройшли індоктринацію й висловили жаль із приводу того, що зробили, — розповіла вона про цю зустріч. — Я ніколи не відчувала гіркоти до них. А якби й відчувала, то яка з того користь?

Фенні перейшла від питання «Чому я?» до питання «Чому я все ще жива?».

Відповідь вона знайшла в Христі.

Відчуваючи, що люди дивляться на її шрами, вона тихо запитує Бога: «Як я можу бути використана в цій ситуації?». Коли люди запитують про її опіки, вона охоче розповідає їм про Христа. Вона хоче, щоб Він використав її історію та біль для поширення Свого Царства.

Після багатьох років важкої, болісної праці вона знову здатна виконувати практичні, щоденні завдання. Вона сповнена рішучості служити Богові, знову навчитися їздити на мотоциклі, шукати роботу й ділитися своєю історією.

— Я була віруючою раніше, — сказала вона, — але після вибуху відчула, що більше не можу служити ні своїй сім'ї, ні Богові. А втім, я почала набагато більше розуміти Божу благодать. Навіть коли я нічого не могла зробити, благодать усе одно була там. Це вже була не я, а Він.

Шрами не можуть приховати її світлу усмішку.

— Тепер я набагато більше розумію благодать.

Ті, хто пережив такі жорстокі напади, досі борються фізично, психічно і духовно. І саме ця остання боротьба ставить прощення на перше місце.

Фенні більше ніколи не зможе жити тим життям, яким вона жила до нападу. Гратися з донькою у квача, вільно пересуватися впродовж дня — усе це залишилося в минулому.

Хоча Фенні щодня пригадуються її втрати, вона тримає цю свою рану молитовно відкритими руками, просячи Бога зробити в ній Свою роботу. І вона просить, щоб Його благодать текла через неї до інших, відображаючи слова з Послання до Євреїв 12:15: «Дивіться, щоб хто не

зостався без Божої благодаті, щоб «не виріс який гіркий корінь і не наробив непокою», і щоб багато-хто не опоганились тим».

Бог ушанує вірне бажання Фенні прийняти Його благодать на шляху до прощення... і Він ушанує ваше бажання.

Кому вам потрібно пробачити? І чи готові ви це зробити?

Подорож прощення

*Поліна Айяд,
місто Газа*

Якщо говорити про небезпечні професії, то директор книгарні не потрапив би до списку професій із високим рівнем ризику. Звичайно, бути лісорубом, глибоководним рибалкою або мийником вікон на хмарочосі було б небезпечно. Але директор книгарні? Ні. Якщо тільки це не християнська книгарня в місці, де дехто вважає християнську віру загрозою.

Рамі Айяд керував такою книгарнею від Палестинського біблійного товариства в місті Газа, півмільйонному міському центрі з мусульманським населенням у секторі Газа. Магазин обслуговував близько трьох із половиною тисяч палестинських християн, що мешкали в Газі, більшість із яких належали до греко-православної, римсько-католицької чи баптистської конфесій. На території ХАМАСу люди іноді платять високу ціну за належність до таких груп. Саме це робило роботу Рамі небезпечною і могло коштувати йому життя.

Одного вечора в жовтні 2007 року до книгарні зайшли троє чоловіків. «Це фундаменталісти з довгими бородами», — сказав Рамі в телефонному дзвінку своїй родині, перш ніж вони його викрали. Рано-вранці наступного дня його тіло було знайдено біля книгарні — пошрамоване кульовими отворами і ножовими пораненнями.

* * *

Рамі і Поліна були активними членами своєї церкви протягом багатьох років. Рамі працював у банку, щоб забезпечити свою сім'ю. Бог поклав у їхні серця служити Йому, але в той час вони не знали, яке саме служіння Бог хоче, щоб вони виконували.

За два роки до смерті Рамі відчув, що Бог покликав його залишити роботу в банку й очолити служіння Палестинського біблійного товариства в Газі під назвою «Книгарня для вчителів». Оскільки це служіння розташовувалося в будівлі церкви, яка часто отримувала погрози і двічі піддавалася бомбардуванням, зміна кар'єри Рамі турбувала Поліну.

— Мені некомфортно, бо я дуже боюся, — сказала вона Рамі, знаючи, що він змирився з цим рішенням. На той час у подружжя було двоє маленьких дітей.

Рамі помолився про це своє служіння, а потім сказав дружині:

— Я повинен підкоритися тому, що Бог поклав мені на серце.

Первинна тривога Поліни зменшилася після того, як Рамі приступив до своєї нової роботи в книжковому магазині, і вони вдвох почали реалізовувати такі програми, як дитяче вивчення Біблії. Для Поліни це стало нормальним життям, і страх вщух.

Однак кілька разів Рамі погрожували. Одна така подія сталася за кілька тижнів до його вбивства. До крамниці зайшов місцевий шейх і сказав Рамі, що він повинен прийняти іслам.

— Я не можу змусити тебе стати християнином, — відповів Рамі, — а ти не можеш змусити мене стати мусульманином.

— Я знаю, як змусити тебе стати мусульманином, — пригрозив шейх.

Коли Рамі розповів дружині про це словесне протистояння всього за два дні до викрадення, його ставлення відображало лише спокій і прийняття небезпеки, з якою він зіткнувся.

— Що вони можуть зробити? — впевнено сказав він. — Єдине, що вони можуть зробити, — це вбити мене, і тоді я буду вбитий за Христа.

Але Поліна намагалася зрозуміти, як він може бути таким спокійним, таким щасливим. Він говорив так, ніби був готовий померти за свою віру, ніби Бог готував його — і Рамі був готовий.

Приблизно в той самий час кілька чоловіків, яких Рамі впізнав, одного разу пішли за ним додому й погрозово дивилися на нього. Але оскільки місцева влада мало що зробила з попередніми погрозами на адресу книгарні, Рамі і Поліна вирішили, що більше нічого не можуть зробити, щоб забезпечити свою безпеку.

6 жовтня 2007 року, близько 16:30, Рамі закрити книжковий магазин і попрямував додому. Незабаром після цього він зателефонував сестрі з невідомого номера, і вона почула, як він говорив до когось: «Що ви від мене хочете? Я вас не знаю!»

Коли Рамі не повернувся додому в очікуваний час, Поліна почала хвилюватися і зателефонувала керівництву Палестинського біблійного товариства. Але вони теж нічого не чули від нього. Тоді, близько 18:00, Рамі зателефонував Поліні. «Я їду в довгу поїздку, і мене не буде деякий час», — сказав він. Наступного ранку подзвонив брат Рамі й повідомив, що хтось знайшов тіло Рамі.

Поліна, яка була на четвертому місяці вагітності їхньою третьою дитиною, була спустошена. Молячись і роздумуючи, чому так сталося, вона згадала Послання до Римлян 8:28: «І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре». Але вона не була готова прийняти заспокійливі слова Святого Письма. «Що доброго може статися, якщо вбили мого чоловіка?»

Стосунки Поліни з Господом переживали кризу протягом декількох місяців після вбивства Рамі. Вона гнівалася на Бога.

«Чому Ти дозволив убити Рамі? — запитувала вона. — Чому Ти дозволив нам одружитися?»

Наступні п'ять років Поліна боролася з депресією, намагаючись пережити горе. «Боже, Ти зробив мене вдовою, чому мої діти залишилися без батька?» — запитувала вона знову і знову. Хоча ці роки були важкими, вона знала, що Ісус Христос усе ще з нею. Поліна прокидалася і шукала в Нього сили. Защилюючись на своїй ситуації, вона впадала в депресію; але коли вона зверталася до Бога, Він піднімав її.

Працюючи над своїм горем, Поліна все більше злилася на людей, які вбили її чоловіка. Живучи в переважно мусульманському районі, вона чула ісламський заклик до молитви, *азан*, п'ять разів на день — і кожен закличний спів із мінаретів слугував потенційною провокацією.

Поліна засмучувалася, коли друзі-християни переконували її пробачити вбивцям Рамі. «Легко сказати «прости», коли ваші життя не зруйновані», — думала вона.

Християни також заохочували її молитися за те, щоб убивці Рамі пізнали Христа і потрапили на небо. Поліна відмовилася. Вона вважала, *що для них неприйнятно повірити в Христа і потрапити на небеса.*

Зрештою, гнів Поліни переріс у лють, особливо в річницю вбивства Рамі. Але врешті-решт щоразу більший гнів виснажив її. Вона почала молитися особливою молитвою. «Знаю, що я Твоя дочка і повинна прощати, але не можу. Допоможи мені, дай мені змогу прощати по-справжньому». Поліна регулярно повторювала цю молитву протягом року.

Через п'ять років після смерті Рамі Поліна з дітьми відідала конференцію про прощення. У якийсь момент пастор попросив присутніх заплющити очі й уявити собі людину, якій потрібно пробачити. Поліна одразу ж уявила собі людину, яка вбила її чоловіка. Вона знала, що Бог хоче, щоб вона їй пробачила.

В останній день конференції пастор запитав, чи хтось бажає, щоб за нього помолилися, і це допомогло б пробачити іншим.

Поліна відгукнулася.

— Я хочу пробачити! — вигукнула вона до Бога, коли інші християни зібралися навколо неї. У цю мить вона пережила, як Святий Дух торкнувся її душі. Коли Поліна розплющила очі, вона відчула себе новою людиною. Вона говорила Богові: «Ти гніваєшся на мене, бо я не прощаю». І чула, як Він відповів: «Оскільки ти Моя дочка, ти маєш прощати».

Після конференції Поліна почала вивчати, що говорить Біблія про прощення. Вона зрозуміла, що не прощати — це гріх. Раніше вона вважала, що має право не прощати.

Але її прощення мало пройти випробування.

Коли влада заарештувала чоловіка, якого вважали вбивцею Рамі, гнів Поліни знову розгорівся, і вона негайно відреагувала: «Я хочу, щоб він помер найгіршою смертю і потрапив у пекло!» Вона так важко працювала над тим, щоб подолати свої почуття до вбивці чоловіка, але цього разу їй це не вдавалося: «Я думаю, що можу втратити своє прощення щодо нього».

Окрім вбивства Рамі, цього чоловіка підозрювали у вбивстві лідера ХАМАСу та кількох палестинських поліціантів. Поліні здавалося, що сатана навіює їй злі думки про людину, яка вбила Рамі... людину, яка зробила її вдовою.

Але Бог нагадав Поліні про її свідчення: що Рамі помер через віру в Христа й що вона вже простила вбивці свого чоловіка. Незабаром після каяття у своїх недобрих думках Поліна оприлюднила своє прощення. Вона написала в соцмережі, що поновила своє прощення цьому чоловікові й молилася про благословення в його житті.

Публічний прояв милосердя Поліни обурих багатьох людей, зокрема й членів її сім'ї, які хотіли помститися. Намагаючись розповісти дітям про тиск, із яким вона зіткнулася, і про те, що ХАМАС планує стратити вбивцю, вона запитала свого

старшого сина Джорджа, що він думає про людину, яка вбила його батька.

Поліну шокувала його відповідь.

— Я прощаю йому і молюся, щоб він потрапив на небо та зустрівся з моїм татом, — сказав їй Джордж.

Напередодні страти того чоловіка християни з родини Рамі закликали Поліну більше не говорити про прощення. Але так само, як її чоловік наполягав на цьому багато років тому, вона вважала, що повинна слухатися Бога.

У день страти Поліна опублікувала ще одне повідомлення. Описавши страждання, які вона пережила після смерті Рамі, вона пояснила, що Бог спонукав її пробачити його вбивці. «Правосуддя в руках Божих», — підкреслила вона.

Поліна була шокована, коли дізналася, як Господь використав її пост в інтернеті, щоб змінити серця людей. Люди, які були проти неї, тепер були з нею... зокрема й сім'я Рамі. Прочитавши її повідомлення, вони сказали, що теж прощають.

Для Поліни процес досягнення повного прощення не стався за одну ніч.

— Прощення — це рішення, — сказала вона. — Це те, що я пережила. Ви не можете пробачити власними силами, але коли у вас є ця воля, справжня воля, чесна воля пробачити, і ви ставите її перед Богом, то Він допоможе вам пробачити. Я думала, що вже пробачила, але Бог готував мене до того моменту, коли я зможу насолодитися справжнім прощенням.

Втрачати близьку людину завжди боляче; цей біль є свідченням того, якою цінною для нас була ця людина. Але гіркота в серці отруює здатність біблійного учня жити життям, що прославляє Христа. Коли Поліна змогла по-справжньому пробачити вбивцям свого чоловіка,

вона звільнилася від гіркоти, що відкрило їй життя для нових можливостей.

Каталізатором для Поліни стало не тільки те, що вона пробачила вбивцям Рамі, але й те, що у своїй душі вона була впевнена, що давно пробачила їм. Дозволивши Богові змити цю гіркоту, вона стала вільною почати повноцінне життя для Його слави.

Як і у випадку з Поліною, іноді це прощення випробується. Крім гіркоти, наслідки непростення є реальними. Христос сказав: «Бо як людям ви простите прогріхи їхні, то простить і вам ваш Небесний Отець. А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам прогріхів ваших» (Матвія 6:14–15). Слова Христа зрозумілі, прості й водночас складні. Якщо ми хочемо отримати прощення від свого Небесного Отця за наші власні гріхи, то повинні прощати тим, хто нас образив.

Саме зараз запитай Господа, чи є у твоєму серці непростення до людей, які тебе образили, а потім попроси Його допомогти тобі пробачити їм через Його силу. Як Поліна вигукнула серед своїх братів і сестер у Христі, так і Він прагне почути твій вигук: «Я хочу прощати!»

40

Віч-на-віч із нападником

*Аміна,
Нігерія*

У північному нігерійському селі Кейтару темрява віддзеркалювала зло, що причаїлося в ранковій тиші. Того квітневого ранку, коли Аміна Якубу лежала в ліжку у своєму будинку з глиняними стінами, її розбудив легкий поштовх у животі. «О, це вкотре дитина штовхається». Аміна була на шостому місяці вагітності третьою дитиною. Жінка знову заснула. Її чоловік поїхав на полювання.

Та-та-та-та-та-та-та-та-та.

Аміна підскочила: «Кулеметна черга?» Вона покликала подругу, яка жила в сусідній кімнаті: «Забери дітей! Фулані!»

Роком раніше група воявничих ісламських фулані вбила понад п'ятсот чоловіків, жінок і дітей у сусідньому селі. Аміна ніколи не думала, що таке може статися там, де вона живе. Але про всяк випадок вона створила для дітей таємну схованку. Вони з подругою накинули на себе одяг і зібрали напівсонну малечу. Вона швидко поплескала себе по животу. «Усе гаразд, дитинко. Усе...»

Шум ззовні будинку посилив її страх.

— На задньому дворі, — прошепотіла вона подрузі. — Через паркан. Я піду першою. Передай мені дітей.

«Боже, допоможи нам», — тихо молилася вона, намагаючись перекинути своє вагітне тіло через паркан. На півдорозі її нога вибухнула болем від кулі. Вона впала на землю, ледь не зачепивши дитину. Її подруга потягла Аміну з дітьми на руках назад до будинку, залишаючи кривавий слід. Вона замкнула двері і зачинила дітей у схованку.

Через кілька секунд двері вилетіли назовні. Один із бойовиків фулані підняв над головою мачете. Аміна підняла руку, щоб заблокувати удар, але він встромив лезо в її голову, шию та руки. Вона впала на підлогу, залишившись помирати в калюжі крові. Не знайшовши більше нікого в будинку, він пішов, щоб допомогти підпалити село.

Через кілька годин Аміна прокинулася в лікарні, куди її доставив екіпаж нігерійської армії. Її дитина народилася мертвою. Лікарям знадобилося багато часу, щоб зашити всі її рани. Ще більше часу знадобилося на те, щоб вона перестала ридати.

Разом із чоловіком Аміна оплакувала втрату дитини.

— Тим, хто вчинив це з тобою, — запитав її чоловік, — якщо армія приведе їх до тебе і ти побачиш їх, що ти скажеш, щоб їм зробили?

Аміна зробила паузу. Навіть говорити було важко.

— Зробити з ними... те, що вони... зробили зі мною.

Він відвів погляд, потім знову подивився їй в очі.

— Ти не пробачиш їм?

— Я... ніколи... не пробачу їм, — прошепотіла вона.

У лікарні минули тижні. Тижні роздумів. Тижні молитов.

Тижні на роздуми про Божу волю, а не про свою.

Тоді її чоловік знову поставив запитання.

— Якщо я побачу тих, хто напав на мене, якщо їх заарештують і приведуть до мене, то я пробачу їм, — відповіла вона. — Усі ці страждання, які я переживаю... ще до того, як це сталося, я знаю, що Господь вже знав і написав, що в такий-то час я опинюся в цих стражданнях. Тому я їм пробачу.

Через чотири місяці Аміну виписали з лікарні. Ще через чотири місяці після цього вона була в будинку своєї матері, коли прийшов чоловік, щоб доставити дрова. Їхні погляди зустрілися. Це був чоловік, який напав на неї. Вона знала це. Він знав це.

Серце Аміні ледь не розірвалося, коли на неї накотилися всі болючі спогади того дня.

Чоловік дивився куди завгодно, тільки не на неї. Він поклав дрова, отримав гроші від її матері і пішов.

Пізніше дядько докоряв їй за те, що вона мовчала. Він не бажав, щоб Аміна сказала тому чоловікові, що пробачила йому. Дядько хотів, щоб вона попередила його, аби він побив того боягуза до крові.

— Я не маю жодних поганих намірів проти них, — сказала вона. — Ми молимося за те, щоб вони зрозуміли, що чинять зло, щоб вони спаслися, коли помруть або коли прийде наш Господь Ісус. Бо якщо вони помруть у гріхах, то не побачать Бога.

Прощення не було легким для Аміни, яка покладається на Божу справедливість. Вона тримається слів апостола Павла: «Не мститься самі, улюблені, але дайте місце гніву Божому, бо написано: «Мені помста належить, Я відплачу», говорить Господь». (Римлян 12:19).

«Я благаю Бога, щоб Він дав мені мужнє серце, щоб Він дав мені терпіння, щоб я не зрадила Його імені, — сказала вона. — Я повинна триматися Бога, незважаючи на страждання і переслідування. Щодня я прошу Його, щоб у всіх цих стражданнях Він дав мені мужність, щоб ніщо не спокусило мене відвернутися від Нього».

Аміна, як і багато інших переслідуваних християн, нагадує нам, що ми теж можемо прощати людям, які вчинили проти нас кривду. Її молитви за спасіння тих, хто чинить

зло, — це молитви, які повинні бути на наших вустах. Її молитва про відвагу прощати, щоб ми не зраджували Божого імені — це молитва, яка повинна бути в нашому серці. Але іноді важко знайти слова для молитви. Псалмоспівець сказав: «...бо ще слова нема на моїм язиці, а вже, Господи, знаєш те все!» (Псалом 138:4).

Відкрийте своє серце і свої думки Господу, щоб Він міг вести вас вічною дорогою — дорогою прощення.

Прощати ворогів — це добре

*Дія,
Сомалі*

Теплий вітер здіймав пил у сомалійське небо, створюючи коричневу імлу — як і більшість днів. Рибальські човни погойдувалися в Індійському океані. Мусульманські жінки, закутані в барвистий одяг, швидко йшли на базар, їхні чадри закривали все, окрім округлості облич.

У культурі, яка вважає, що деякі речі потрібно приховувати, Дія був тихим бунтарем. Він повірив у Христа, як і його дружина Анісо та їхній шестирічний син Амір. Протягом майже двох десятиліть цей мусульманин, який став християнином, ішов проти традиційного мислення. Він відмовився ховати свою Біблію сомалійською мовою.

Його рішення не було мотивоване гордістю. Він любив цю книгу з багатьох причин і не відчував потреби ховати її як щось ганебне. Крім того, це була одна з небагатьох його речей, яка вціліла під час пожежі 1991 року, спричиненої початком громадянської війни. Ще важливіше було те, що це було Боже Слово.

Деякі з обгорілих сторінок книги все ще можна було прочитати, і Дія читав їх щодня. Його улюбленою історією була історія про Авраама, який збирався принести в жертву свого сина,

коли ангел приніс барана, щоб урятувати життя Ісаака. Йому також подобалася обітниця в Новому Завіті про те, що Ісус став подібним до того барана — жертвою за всі гріхи людства.

«Читаючи Біблію, я заспокоююся, знаючи, що Христос завжди зі мною», — розмірковував Дія. Саме так почувався й Амір, дивлячись, як його батько читає Біблію, а потім відкладає її вбік. Поділяючи любов батька до Божого Слова, Амір взяв Біблію з великим, жирним хрестом, вигравіруваним на обкладинці, і сів на розбитому бордюрі надворі. Він простягнув ноги в грязюку і розгорнув книгу, як і його батько. Коли почалася ранкова метушня, він уважно спостерігав за перехожими, сподіваючись упізнати когось зі своїх маленьких друзів.

Раптом біля Аміра зупинився автомобіль, здійнявши хмару пилу. З нього вибігли двоє солдатів, члени Союзу ісламських судів, бойовничого племінного альянсу, який контролював більшу частину південного Сомалі. Їхній девіз — *шахада*: «Немає Бога крім Аллаха, і Мухаммад його пророк».

— Маленький хлопчику, — запитав один з них, — звідки в тебе ця книга, яку ти тримаєш у руках?

— Це татова, — з гордістю відповів він.

— А де тато?

— Усередині, — відповів Амір, кивнувши в бік будинку.

Солдати постукали в двері. Коли Дія відчинив двері, один із солдатів вдарив його прикладом гвинтівки по голові.

— Тату! — закричав Амір.

Дія впав на землю, непритомний. Амір побіг до нього, ридаючи від горя. Анісо схилилася над чоловіком, однією рукою обійнявши сина в заспокійливих обіймах.

— Чому ви це зробили? — запитала вона радикалів із палаючими від гніву очима. Вона пригорнула сина до грудей.

Бах!

Куля вбила Аміра миттєво, пройшовши через голову і потрапивши в живіт його матері. Пізніше вона померла в лікарні.

Дія одужав й уникнув арешту за зберігання Біблії, але тільки тому, що за нього заступився вождь племені. Через кілька місяців він сказав, що смерть дружини і сина зробила його сильнішим і що він пробачив людині, яка вбила його сім'ю.

— Любити і прощати ворогів — це добре, — сказав Дія. — Я знаю, що моя дружина і син з Ісусом Христом. Усе, що сталося, сталося з Божої ласки. І я став ближче до Ісуса, ніж раніше. Мені не так погано, як деяким іншим. Є інші люди, які пройшли через гірше поводження, ніж я. Такі речі трапляються, і так ми живемо.

Проте йому дуже важко одному піклуватися про двох синів, що залишилися. Він сумує за грайливим хлопчиком, якого втратив через свою християнську віру. Але Дія також прагне зростати у вірі та любити Бога, як Авраам, коли він був готовий віддати все для Бога — навіть свого сина.

Життя в місці, де переслідування настільки інтенсивні, як у Сомалі, є надзвичайно складним. Дія та його одновітці радо приймають молитви та підтримку всесвітнього Тіла Христа, щоб допомогти їм нести цей тягар. Ісус знає, з яким болем і викликами стикаються Його послідовники, коли відмовляються від усього заради Нього. Саме тих, хто вірно віддає все, Ісус називає «достойний Мене» (Матвія 10:37).

Отче, сьогодні я сумую разом із моєю переслідуваною християнською родиною через їхню втрату. Я прошу розради для Дії та інших, хто втратив близьких через своє вірне свідчення. Я приєднуюся до Дії і прошу, щоб ті, хто вбив його близьких, покаялися, навернулися до Христа і працювали для просування вічних цілей Христа. Амінь.

Страх — це хвороба

*Дередже Текле,
Ефіопія*

Дередже стоїть перед учнями у класі місіонерської школи. Зацікавлені обличчя дивляться вгору, поки Дередже збирається з думками й обходить кафедру, щоб стати ближче до учнів.

Дередже не потребує конспектів для цієї розмови. Він прийшов не для того, щоб ділитися інформацією, а щоб розповісти свою історію.

— Коли я був учнем цієї школи, — каже він, — у моєму регіоні жило небагато християн. Коли ми наближалися до мусульман, вони затуляли носа, бо вважали нас смердючими. Вони нас ненавиділи. Я почав думати, що мусульмани мають поганий дух.

— Але, перебуваючи тут, я дізнався, що таке іслам і чого не вистачає мусульманам, — веде нитку оповіді Дередже. — Бог дав мені в серце тягар за мусульман. Я почав проявляти до них любов, якої раніше не відчував, а потім побачив, що вони стали більш відкритими до мене — і до слухання про Ісуса Христа.

Дередже робить довгу паузу, перш ніж продовжити.

— Я закінчив школу під час Рамадану, і через своє переживання за мусульман я приєднався до них, коли вони постили тридцять днів. Але поки вони постили просто так, я постив, щоб побачити, як вони пізнають Христа.

І, слава Богу, незабаром я зміг поділитися Євангелієм із чоловіком із Саудівської Аравії, який віддав себе Христу. У той час, у 2016 році, багато людей почали довіряти Ісусові Христу. І саме це призвело до нападів розлючених мусульман наступного року.

Студенти, всі молоді хлопці, нахиляються вперед, ловлячи кожне слово Дередже.

— Церква, де я служив, була зруйнована в жовтні 2017 року, — згадує Дередже. — Я зібрав віруючих і поділився з ними 22-м Псалмом. Ми всі знали, що на наше село нападуть, і, як тільки я закінчив говорити, почався напад. Ми чули, як б'ють людей, відчували запах диму від охоплених полум'ям будинків. Я біг додому так швидко, як тільки міг, щоб захистити свою сім'ю.

Дередже описує, як мусульмани, що прийшли до віри в Христа, розлютили ісламістів, які почали напади з побиттям, сексуальним насильством і вбивствами християн, намагаючись витіснити віруючих із регіону. Під час заворушень було зруйновано понад дві тисячі будинків, а десяток церков, серед яких і церква Дередже, зрівняно з землею.

Натовп розлючених мусульманських екстремістів під'їхав до дверей церкви Дередже і почав кричати, щоб він вийшов і зустрівся з ними лицем до лица.

— Я схопив дружину та дітей і вислизнув через задній двір нашого будинку, — розповідає він. — Ми побігли, а потім здалеку спостерігали, як ісламісти знищували все, що нам належало.

— Ми йшли п'ять днів, — розповідає Дередже зачудованим студентам. — П'ять днів ішли, кожну ніч ночували в джунглях. З нами були діти дев'яти і п'яти років, а також дев'ятимісячна дитина, яка так захворіла, що ми боялися, що вона помре. Коли ми нарешті дісталися безпечного місця, мене на три дні поклали в лікарню, щоб я міг одужати.

— Деякий час ми були бездомними, — веде далі Дередже, — поки Бог не привів мою сім'ю до цього місіонерсько-

го шкільного комплексу. Відтоді, як я почав виконувати тут свою нову роль, п'ятеро людей із мусульманського середовища вірували в Христа. У мене є друзі-мусульмани, які хочуть, щоб я навчав їх. Я двічі повертався на місце нападів — і готовий повернутися туди, щоб служити, якщо Бог покличе мене до цього.

Студенти уважно спостерігають за Дередже, і багато хто з них, мабуть, дивується, як він може мати співчутливе і любляче серце до людей, які зробили таке з ним і його сім'єю. Де він знаходить у собі мужність?

— Я навчився довіряти Господу, — каже їм Дередже. — Просто довіряти Господу і не боятися. Страх — це хвороба. Боячись, людина не може пройти навіть одного кроку. Той, Хто з тобою, сильніший за страх.

— І я дізнався дещо про те, як ділитися Євангелієм із мусульманами, — підсумовує Дередже. — Ми повинні мати бажання, але саме Господь торкається їхніх сердець.

Цієї миті студенти починають розуміти.

Бог торкається сердець через Дередже не тільки тому, що він талановитий оратор, який ділиться словами життя. Вони тягнуться до нього, бо він настільки відданий Христу, що пробачив тим, хто завдав болю його родині.

А така любов настільки ж непереможна, як і безстрашна.

Студенти, які слухали Дередже, отримали незабутній урок: сила прощення... Не тому, що він читав про це лекції, не тому, що ділився Святим Письмом, не тому, що закликав їх до цього.

Він жив прощенням на прикладі слів Христа: «Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує» (Матвія 5:44).

Дередже уособлював те, якими Ісус просить нас усіх стати: сповненими благодаті і прощення, особливо до тих, хто нас ображає. І що може бути більшим проявом прощення стосовно своїх ворогів, ніж ділитися з ними їжею!

За кого ви будете сьогодні молитися і кому простите? Чи веде вас Святий Дух до того, щоб поділитися з ними Євангелієм?

43

Надзвичайне прощення

Сюзанна Геске та Семсе Айдін,
Туреччина

— Доброго ранку.

— Доброго ранку, мій друже.

На шостому поверсі офісної будівлі в турецькому місті Малатя з півмільйонним населенням Тільман Геске і Некаті Айдін привіталися один із одним. Незабаром до них приєднався Унгер Юксель, третій партнер у їхньому бізнесі *Zirve Christian Publishing*.

Геске, громадянин Німеччини, жив у Туреччині більше десяти років. Він працював над проектом перекладу Біблії. Айдін, колишній мусульманин, переїхав зі своєю сім'єю до Малатії з іншого регіону Туреччини, щоб заснувати церкву. Юксель був турецьким християнином, який навернувся з ісламу. Чоловіки знали, що деякі турецькі націоналісти вважають їх ворогами, які працюють над підривом політичних і релігійних інститутів країни.

Вони розпочали свій робочий день. Пізніше того ж ранку вони запросили до свого офісу п'ятьох молодих людей, віком від дев'ятнадцяти до двадцяти одного року, щоб поговорити про віру. Про зустріч було домовлено заздалегідь, але молодики

мали намір поговорити зовсім не про це. Незабаром після початку зустрічі вони зв'язали Геске, Айдіна і Юкселя, катували їх і перерізали їм горло.

Поліція прибула занадто пізно, щоб втрутитися. Проте всіх п'ятох нападників врешті-решт затримали.

Вбивства були досить шокуючими; але що приголомшило турецький народ, так це те, як відреагували дружини двох убитих чоловіків. Вони негайно пробачили вбивцям своїх чоловіків.

Невдовзі після того, як Сюзанна Геске вимила кров свого чоловіка з підлоги офісу, вона сказала журналісту:

— Боже, прости їм, бо вони не відають, що творять. Я прощаю тим, хто це зробив.

Пізніше вона пояснила свою відповідь:

— У моєму серці не було ні секунди гніву чи чогось іншого — нічого. Насправді, «не знали, що робили» — це те, що прийшло мені в голову. Оскільки Господь мені так багато простив, і я їм простила. Невіруючі завжди кажуть: «Як це працює? Як ти це робиш? Я цього не роблю — це приходить безпосередньо від Господа».

З часом доньки Сюзанни наслідували мамину реакцію. Спочатку її старша донька зі зрозумілих причин була розлючена, звинувачувала турків і хотіла повернутися до Німеччини. Однак через кілька місяців вона запитала матір, чи можна відвідати вбивць у в'язниці. Вона хотіла помолитися з ними, подарувати їм Біблію і розповісти про Ісуса.

Молодша дочка Сюзанни, якій тоді було вісім років, мала схожі думки.

— Можливо, вони стануть віруючими, — сказала вона. — І тоді після смерті, потрапивши на небеса, вони зможуть сказати татові, Некаті та Унгеру, що їм дуже шкода за вчинене.

Семсе, вдова Некаті, також швидко пробачила.

— Я не працювала над тим, щоб спробувати пробачити їм, — сказала вона. — Бог просто зробив мені подарунок.

Ця жінка зазначила, що прощення не означає, що вона не відчуває болю через втрату чоловіка.

— Я дуже страждаю, — сказала вона. — Я буду страждати до самої смерті. Але я не шкодую, що переїхала сюди. Це було найкраще, що могло статися з Некаті. Він зробив диво, він зробив чудову річ. Він написав дуже гарний сценарій свого життя.

Через дев'ять років після вбивств п'яťох молодих людей, які того дня прийшли до видавництва, визнали винними в умисному вбивстві. Кожен із них отримав по три терміни довічного ув'язнення. Але Семсе нагадує, що ця історія не про земне правосуддя.

— Ця історія — не драма, — каже вона. — Ця історія не про смерть. Це історія про перемогу, здобуток, підбадьорення.

Вона чула про людей, які пізнали Ісуса через смерть свого чоловіка.

— Я знаю, що Бог показав свою любов до Туреччини не тільки на хресті, але й через кров Некаті, — продовжила Семсе. — І як я можу сказати: «За що? За що Ти даєш мені ці страждання або цей хрест?». Я просто прошу Бога допомогти мені нести Його хрест і вести людей, які допоможуть мені нести Його хрест разом зі мною.

Воістину наша надія лежить в Ісусі Христі, Який прощає і відчиняє для нас небесні двері. Радіймо прощенню, яке ми бачимо на прикладі Семсе, Сюзанни та її дочок, і тому, який вплив на вічність вони створили. Підтримаймо їх нашими молитвами про втішення, силу і підбадьорення, у той час як вони несуть хрест Христа перед обличчям переслідувань.

Питання для роздумів та обговорення

Прощення

1. У наших стосунках з іншими, друзями чи ворогами, найважчим актом послуху Богові часто є прощення. Як ви думаєте, чому це так? Що робить виявлення прощення таким важким?
 - а. Чи чули ви фразу «пробачу, але не забуду»? Чи описує цей спосіб мислення справжнє прощення? Чому так, а чому ні?
 - б. Як би ви описали прощення, яке Бог запропонував вам? Воно було умовним чи безумовним? Частковим чи повним? Чи відображало Боже прощення настрій «пробачу, але не забуду»? Поясніть це.
 - в. Чий історії з цього розділу надихнули вас на переоцінку власного ставлення і вчинків прощення? Чому?
2. Один із найпереконливіших прикладів прощення — розп'яття Ісуса Христа. Прочитайте уривок із Євангелія від Луки 23:32–34.

а. Чи показав Христос Своїми словами тип прощення «пробачу, але не забуду»? Чому так, або чому ні?

б. Як ви вважаєте, що мав на увазі Ісус, коли сказав: «Бо не знають, що чинять»? Як це впливає на наше власне прощення, коли нас кривдять інші?

в. Після того, як ісламісти зруйнували дім Дередже, він утік, залишивши все, що мав, на знищення. Господь привів Дередже до місіонерської школи, де він почав заново служити мусульманам.

I. Як Дередже міг мати співчутливе і любляче серце до мусульман після того, як ісламські екстремісти спричинили повне руйнування і розлад його життя?

II. Прочитайте вірш із Послання до Колосян 3:13. Як Дередже практикував прощення, яке він сам отримав від Христа?

III. Як приклад прощення Дередже надихає вас прощати тим, хто вас образив або скривдив?

3. Прощати інших часто буває нелегко, особливо коли стався жахливий вчинок.

а. Що ви дізналися з історії Фенні про її здатність прощати тим, чії смертоносні бомби залишили їй такі шрами?

б. Що зі сказаного Фенні допомагає вам зрозуміти її здатність прощати так, як прощав Христос? Відкидати гіркоту?

в. Як би ви вчинили на місці Фенні, зустрівшись вічна-віч з колишніми терористами?

4. Повторіть молитву «Отче наш» з Євангелія від Матвія 6:9–15. (Якщо ви зібралися сім'єю, класом або групою, повторіть її в унісон).
- а. На мить зосередьтеся на словах із Євангелія від Матвія 6:14–15. Повторіть їх ще раз.
- I. Залежно від перекладу, який ви читаете, ті, хто переступає закон, грішать проти нас або ображає нас, є тими, кому ми повинні прощати. Наведіть приклади з власного життя, коли інші грішили проти вас. Як ви реагували на це?
- II. Яка умова прощення нашого Небесного Отця в другій половині 14-го вірша?
- III. Про які наслідки нездатності прощати іншим ідеться у 15-му вірші?
- IV. Чи вірите ви в те, що це правда? Чому так або чому ні?
- V. Як змінився ваш власний погляд на необхідність прощення для біблійних учнів після роздумів над цими віршами?
- VI. Яким буде ваш наступний крок, щоб жити за цими віршами і по-справжньому прощати тим, хто щодня грішить проти вас?

Помоліться

Пообіцяйте Богові, що будете прагнути прощення. Подякуйте Йому за приклад прощення в житті тих, про кого ви читали в цій частині.

Частина VI

ВІРНІСТЬ

Отож, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагачуйтесь завжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі!

Перше Послання до Коринтян 15:58

Кожен, хто вірно іде слідом за Христом, заплатить ціну за те, що слухається Його і тримається істини Божого Слова. Немає значення, чи живемо ми в суспільстві, контрольованому ісламськими екстремістами, які хочуть убити всіх християн, чи в суспільстві, де ми маємо право сповідувати свою віру, але стаємо соціальними вигнанцями, якщо це робимо. Ісус знав, що так буде. Він знав, що лукавий буде спокушати нас сумніватися в Бозі, боятися обставин, вибирати легкий шлях замість важкого — і, зрештою, відректися від Христа і відмовитися від нашого ходження з Ним.

Бути вірним послідовником Ісуса Христа нелегко, коли:

- розповідь про Ісуса своїм рідним, друзям і сусідам може коштувати нам життя,
- поклоніння разом з іншими віруючими може стати причиною масового вбивства з боку ісламських бойовиків,

- дотримання віри в Ісуса і відмова присягати на вірність будь-якому іншому імені — означає бути побитим, підданим тортурам, ув'язненим або страченим,
- відстоювання істинності того, що Бог говорить у Своему Слові, призводить до презирства, ненависті та виключення з наших спільнот, тому що це не прийнято в нашій культурі.

Проте Бог закликає всіх, хто вирішив іти за Ним, бути вірними, незважаючи на тих, хто проти нас. Як це можливо? Ми вірні, коли зосереджуємося, довіряємо і покладаємося на Бога, Який обіцяє бути з нами і винагородити нас на віки вічні. Ми також вірні, коли підтримуємо і заохочуємо одне одного бути вірними *разом* — як одне Тіло Христове.

Як послідовники Ісуса, ми маємо великий привілей іти услід за Богом і служити Йому; не тільки як окремі люди, але як сім'я, як тіло віруючих. Ми відіграємо важливу роль у тому, щоб заохочувати одне одного в тому, що є правильним, і нагадувати одне одному про Божу вірність. Як сказано в Посланні до Євреїв 10:23–25а: «Тримаймо непохитне визнання надії, вірний бо Той, Хто обіцяв. І уважаймо один за одним для заохоти до любови й до добрих учинків. Не кидаймо збору свого... але заохочуймося».

Те, що сталося з послідовниками Христа, коли апостол Павло був у кайданах, сьогодні відбувається в усьому світі. «Те, що сталося зі мною, — писав він, — справді послужило просуванню Євангелія». Завдяки вірності Павла перед лицем страху, «багато братів у Господі через кайдани мої посмілилися та ще більше відважилися Слово Боже звіщати безстрашно» (Филип'ян 1:12, 14).

Наша вірність Богові впливає на інших віруючих. Повнота віри одного надихає інших бути вірними Богові — зосередити

ти свої серця і розум на Ісусі, зустріти спокуси, витримати переслідування і ризикнути всім, щоб іти слідом за Ним. Чи будемо ми стояти разом із чоловіками, жінками та дітьми, які неухильно тримаються за надію, що Бог дасть їм силу залишатися вірними, незважаючи на заповідане їм зло? І чи дозволимо ми їхньому прикладу надихнути нас жити як вірні свідки Христа?

44

Сто відсотків заради Ісуса

*Алі та Ревека,
Ірак*

Був березень, пора року, коли нестерпна мосульська спека ще не встигла допекти іракський ландшафт. У ранковій прохолоді будинок усе ще потопає у темряві. Алі, невисокий чоловік, що наближався до п'ятдесяти років, дивився на свою сплячу дружину Ревеку.

Вони разом виховували трьох дітей: Міріам, дев'ятнадцяти років, Габіра, сімнадцяти років, та Аміру, дев'яти років. Життя було нелегким, але це було гарне життя. Бог забезпечував їх, попри війну десять років тому, попри переслідування, яких вони зазнали за віру в Ісуса, і попри їхній низький дохід. Попри все це, Алі та Ревека пройшли через випробування і стали надзвичайно близькими.

Вони жили комфортним, але скромним життям у будинку батьків Алі. Але домашній мир залишався недосяжним, бо його батьки-мусульмани були розгнівані тим, що він відвернувся від ісламу і став послідовником Ісуса Христа. І вони були особливо злі, тому що його сім'я вирішила наслідувати його приклад віри.

Як і щоранку, Алі прикріпив над ліжком написану від руки записку. Це був вірш зі Святого Письма, з якого його дружина

починала свій день: «Коли зерно пшеничне, як у землю впаде, не помре, то одне зостається; як умре ж, плід рясний принесе» (Івана 12:24).

Він зайшов на кухню і, за своєю звичкою, взяв у руки щоденник, який тримав біля тостера. Алі подивився вгору, ніби в роздумах, а потім почав писати: «Я настільки сповнений Святого Духа, який живе в моєму серці, що моє маленьке тіло не може вмістити міру любові, яку Він дав мені».

Пізніше його сім'я приєдналася до нього в молитві.

— Небесний Отче, — сказав він, схиливши голову за маленьким столиком, — ми молимося, щоб сьогодні, коли я виїду на риболовлю людей, урожай був щедрим. Ми молимося, щоб у цьому місці, яке відвернулося від Доброї Звістки, Ти через мене здійснив велике діло. Замість того щоб дивитися на Мекку, нехай люди вперше зустрінуться з Тобою і приймуть Тебе у своє життя. Ми молимося, щоб в Ірак прийшло відродження. Ми молимося, щоб в Ірак прийшла благодать. Ми молимося, щоб в Ірак прийшла любов. Амінь.

За попередні три місяці Алі привів до Христа сімох мусульман. Його сім'я також відіграла важливу роль у духовному розвитку цих чоловіків. Алі знав, що недостатньо просто спостерігати за тим, як людина непомітно молиться, щоб попросити у Бога прощення, визнати Його Господом і Спасителем та попросити Христа увійти в її серце.

— Він привів першого наведеного додому, — розповідає Ревека, — виніс миску з водою й омив йому ноги з благоговіння і смирення перед Христом, а також як нагадування про те, що Він був слугою для всіх.

Щодня виходити на вулицю, щоб проповідувати Ісуса в місті, де люди, як правило, ненавидять Христа, не було для Алі нудною рутинною. Це була його життєва енергія.

— Ми повинні ходити всюди і розповідати людям про Ісуса, — сказав Алі Ревеці. — Я повинен здобувати по одній людині для Христа в день, 365 днів на рік.

Іноді він виїжджав на місце з краєвидом на Мосул і, високо піднявши руки, палко молився за заблукані душі, що жили внизу. Алі та його сім'я знали про небезпеку такої відданості його справі.

За кілька днів до цього він нагадав Ревеці про цю небезпеку, коли ділився з нею віршем із Книги Дії 21:13: «А Павло відповів: «Що робите ви, плачучи та серце мені розриваючи? Бо за Ім'я Господа Ісуса я готовий не тільки зв'язаним бути, а й померти в Єрусалимі!»»

Коли Мосул ожив і темрява поступилася місцем світлу, Алі поцілував свою дружину в чоло. Вона попрощалася з ним. Це був останній раз, коли вона бачила його живим.

Пізніше того ж дня, коли Алі розмовляв із чоловіком на розі вулиці, біля нього зупинилася машина. Двоє чоловіків схопили його, заштовхали всередину і поїхали геть. Викрадачі катували його три дні і три ночі, а потім вистрілили в Алі дев'ять разів.

Його вбивці так і не представилися. Ніхто не вимагав викупу, і нікого не затримали, що не є чимось незвичайним у таких ситуаціях. Поліція Мосула не схильна шукати вбивць людини, яка проповідувала Ісуса. Очевидно, що вони просто хотіли перешкодити йому поширювати Євангеліє.

Одягнувши традиційне чорне вбрання вдови в жалобі, Ребека сказала:

— Я ніколи не думала, що буду жити без свого чоловіка. Він був моїм найкращим другом.

Сорок днів по тому, коли сім'я Алі та церковна громада зібралися, щоб відсвяткувати його життя, всі погодилися, що Алі ніколи не припинив би ділитися Євангелієм. За роки своєї євангелізації він посіяв незліченну кількість насіння. Він привів до Ісуса багатьох новонавернених; ці новонавернені, своєю чергою, приводили до Ісуса інших. Ефект пульсації продовжувався і продовжувався. Алі був вірним учнем Ісуса, який навчав учнів так, як Ісус заповідав у Євангелії від Матвія 28:19: «Тож ідіть і навчіть всі народи».

— Іноді Бог дозволяє нам пережити важкі часи, коли ми втрачаємо близьку людину, — сказала на поминанні дочка Алі Міріам. — У ці часи Він учить нас, як зростати у вірі.

Відлуння від смерті Алі не забарилося. Убиті горем батьки звинуватили Ревеку в смерті сина.

— Твоя підтримка його проповіді цього Ісуса стала причиною викрадення і вбивства нашого сина, — сказали вони їй. Вони вигнали Ревеку та її дітей із дому.

Майже без засобів до існування, сім'я з чотирьох осіб оселилася в однокімнатній квартирі в селі за межами Мосула. Переїзд розлучив їх із їхньою церковною громадою, але християни, котрі допомагали родині, були здивовані їхнім відчуттям миру, прийняття і стабільності. Габір працював після школи, щоб допомогти родині. Міріам навчалася в державному університеті.

Але виклики для Ребеки не закінчилися.

Після вторгнення ІДІЛ в Мосул — всього через два роки після того, як її чоловік загинув мученицькою смертю — Реваці та її трьом дітям довелося тікати з дому. Вони сіли у свій маленький автомобіль і поїхали в безпечне місце в Ербілі, Курдистан. Однак у сім'ї не було часу на планування чи пакування речей, і їм не було куди йти, коли вони прибули до Ербіля. Вони пішли за групою біженців з Мосула до євангельських церков, але дізналися, що вони вже переповнені переселенцями. Ревека зв'язалася з працівником на передовій, який також був близьким другом її сім'ї. Він влаштував її на нічліг в офісі християнського служіння в місті. Ревека та її троє дітей втратили набагато більше, ніж дім; її старша донька не змогла скласти випускний іспит в університеті, а це означало, що вона не отримає диплома про завершення навчання в виші.

Ревека продовжує жити, незважаючи на втрати. Часом її охоплювало горювання через втрату чоловіка. Одного разу сльози наповнили її очі, коли вона говорила про Алі. Однак, коли

вона розповіла про його палку любов до Господа, на її обличчі з'явилася усмішка.

— Тепер я стала сильнішою у своїй вірі, — сказала вона. — Іноді жінки хочуть триматися за своїх чоловіків. Але любити по-справжньому означає відпустити їх і дозволити їм робити те, що потрібно Богові. Я ні про що не шкодую. Алі помер на сто відсотків заради Ісуса. Єдине, що він залишив нам, — це своє серце.

Замість того щоб жити для себе і земних речей, Алі вірно слухався Бога. Він усвідомлював, що життя і смерть мають набагато більшу мету. Твердо стоячи за Христа на землі, він ніколи не втрачав з поля зору небо і вічність.

Ревека сприймає його смерть як щось більше, ніж просто особисту втрату для неї та їхніх дітей. Його смерть послужила просуванню Божого Царства.

Моліться за Ревеку та її сім'ю — і за багато таких сімей, які вірно служать Христу після того, як їхні близькі помирають, служачи Йому. Моліться, щоб вони відчували втіху в Божих обіймах серед свого горя, як обіцяє Христос у Євангелії від Матвія 5:4: «Блаженні ті, що плачуть, бо вони втішаться». І моліться, щоб вони, як і Алі, стали насінням, посадженим для Божої слави, яке принесе багато духовних плодів, служачи вірними Божими свідками.

45

Пропущене таксі

*Балуан, Шокан і Темір,
Центральна Азія*

Троє друзів стоять пліч-о-пліч на жвавій міській вулиці, переповненій транспортом. Вони сканують клубок автомобілів, візків та автобусів у пошуках таксі. Нарешті вдалині з'являється одне з них. Коли воно під'їжджає ближче, намагаючись зайняти місце, чоловіки переглядаються, і кожен із них чекає, поки інший гукне таксі.

Коли повз проїжджає порожнє таксі, а водій шукає пасажирів, чоловіки вибухають сміхом. Вони збагнули, що ніхто з них насправді не знає, як викликати таксі; міські таксі не є частиною їхнього сільського життя.

Ця остання пригода — просто ще одна історія, що скріплює їхню дружбу, а вони і так мають багато спільного.

Чотири роки тому ці чоловіки навіть не знали один одного. Тепер вони не просто друзі.

Ці чоловіки стали сім'єю, яку пов'язують непорушні узи християнської віри, братерства та учнівства. А час, проведений у місті, лише зміцнив їхнє глибоке спілкування один із одним.

Будучи підлітком, Балуан не міг собі уявити, що потоваришує з християнами. Учень *медресе*, ісламської релігійної школи, Балуан ненавидів послідовників Христа. Коли його сестри стали християнками, він пронісся по будинку і сказав їм, що вони потраплять у пекло за зраду ісламу.

Більшість людей у Центральній Азії сповідують іслам, але для багатьох це просто питання культури і звички. Балуан був не таким. Він був глибоко відданий своїй вірі, закликаючи інших мусульман до молитви п'ять разів на день із мінарету мечеті. Його сестри були соромом для своїх батьків — і для нього самого.

Але було те, чого він не міг заперечувати: поведінка сестер змінилася і мала свій вплив.

Балуан був збентежений двома різними точками зору, які він чув — одну в мечеті, а іншу від своїх сестер та їхніх чоловіків.

«Що з них є правдою? — запитував він у своєму власному пошуку істини. — За ким мені іти — за Ісусом чи за Мухамедом?»

Балуан, одружений чоловік двадцяти років, знав, що настав час зробити вибір... але як?

Однієї ночі він уляк на підлозі, плачучи. «Боже, — ридав він, — скажи мені, який шлях істинний: християнство чи іслам?»

Прокинувшись наступного ранку, Балуан отримав відповідь: «Це Ісус, — вирішив він, — Він мій Господь і Спаситель».

Не гаючи часу, Балуан пішов прямо до друга.

— Іслам — це неправда, — сказав він, — Ісус — Месія, і Він істинний.

У відповідь не було жодних ножів, не було жодних погроз смерті, не було жодного стукоту у двері молотком. Але друзі Балуана відвернулися. Перестали надходити запрошення на громадські заходи, такі як весілля і похорони.

Проте Балуан і його дружина, яка також стала християнкою, повністю поділяли Євангеліє, і врешті-решт утворилася невелика церква, пастором якої став Балуан. Він згадував про Ісуса в кожній розмові, зокрема з підрядником на ім'я Шокан, якого він найняв для будівництва кухні.

Шокан не міг збагнути, чому його клієнт хоче молитися в ім'я Бога Отця. «Мій власний батько — погана людина, — думав Шокан. — Навіщо називати Бога «Батьком»?» А в іслам-

ському розумінні Шокана Бог — це той, хто карає тебе за провини — і крапка. Жодних запитань! Любов не була частиною цього пакета.

Тож коли Шокан запитав Балуана, чому він так молиться, підрядник був здивований лагідною відповіддю Балуана, яку той процитував з Інджилу, або Нового Завіту.

Дводенна робота на кухні затягнулася на два місяці через їхні тривалі розмови про життя та релігію.

А через кілька тижнів Шокан визнав свою віру в Ісуса Христа. Того дня, повертаючись додому, Шокан зустрів натовп людей, що виходили з мечеті, розташованої неподалік від його будинку. Охоплений ревністю до Бога, він встав і голосно проголосив Євангеліє.

— Я прийшов сюди, щоб розповісти вам про Ісуса, — сказав він натовпу мусульман. — Ісус, Син Божий, помер за ваші гріхи, а потім воскрес, тож відвідуючи мечеть, ви не зможете спастися.

Через кілька днів з'явилася таємна поліція. Skorиставшись нагодою, Шокан поділився звісткою про Христа і з ними.

— Ви повинні припинити ділитися Євангелієм, — сказали вони Шокану.

— Я не можу, — відповів Шокан.

— Ти можеш говорити про Ісуса, але тільки у себе вдома, — сказали вони, нарешті поступившись його наполегливості.

Шокан знав, що має бути креативним.

Оскільки його будинок був єдиним у селі з електрикою, Шокан купив антену, щоб його телевізор міг показувати матчі національної збірної з футболу. Знаючи, як сильно його земляки люблять футбол, він запрошував сусідів дивитися матчі у себе вдома — але тільки за умови, що вони приходили за кілька годин до початку матчів.

Шокан миттєво отримав аудиторію для виступів з євангельськими проповідями. Він проповідував, а потім, коли починався

матч, лягав спати, попросивши гостей вимкнути телевізор, коли він закінчиться.

Віра Шокана в Христа перетворила його на нову людину. Він перестав бити дружину, кинув палити і пити. Щовечора він діставав Біблію і читав уголос своєму восьмирічному синові, а дружина слухала.

Зрештою, його дружина також увірувала в Христа, як і молодший брат Шокана.

Балуан помітив пристрасть свого друга до євангелізації і запропонував Шокану переїхати до сусіднього села, щоб заснувати домашню церкву. Шокан прийняв цей виклик, але спочатку поставився на нього прохолодно.

Коли сусіди зібрали купу сміття перед його будинком, Шокан із дружиною спокійно прибирали його. А коли сусіди врешті-решт запитали, чому вони настільки відрізняються від них, Шокан розповів їм про Ісуса.

Зараз він очолює домашню церкву з восьми віруючих, ще четверо близькі до того, щоб відкрито говорити про свою віру.

Балуан продовжував розповідати про Ісуса у своєму селі та на роботі. Він так часто згадував про Христа, що його колеги-мусульмани почали називати його «Папою». Вони попередили іншого колегу, Теміра, що Балуан зрадив іслам і його слід уникати.

Але Темір шукав істину і почав ставити Балуану запитання про Бога. Потім він поставив ті ж запитання мусульманському релігійному лідеру, щоб порівняти відповіді.

Темір навіть дістав примірник Корану своєю рідною мовою і поклав його та Біблію поруч на столі. Два роки він вивчав ці книги, а потім вирішив — він піде за Ісусом Христом.

Коли через кілька тижнів один із колег Теміра запитав його, чи став він християнином, той заперечив це.

— У мене не вистачає сміливості, — нарікав він на себе.

Але коли вдруге про це заговорили на роботі, він був уже готовий.

— Я іду за Ісусом, — сказав він їм.

Новина розлетілася швидко.

Власник компанії, який був другом його батька, попередив Теміра, що він може втратити роботу, якщо наполягатиме на тому, що є християнином.

Одного дня батько Теміра, його дядьки та кілька ісламських священнослужителів зіткнулися з ним на вулиці. Вони оточили його і голосно звинувачували.

Відчуваючи себе спокійно, Темір врешті-решт підвищив голос.

— Будь ласка, тихіше! — благав він їх.

— Новий Завіт вчить мене любити своїх ворогів, — сказав він розлюченим чоловікам. — Ви всі мої родичі, мої дядьки і мій батько. Навіть якщо ви не приймаєте мене, я приймаю вас.

Знаючи, що віра Теміра в Христа ганьбить його родину, батько вигнав із дому Теміра і його дружину, яка також була християнкою. Але Темір і його дружина не були самотніми. За них молилися і їх підтримували брати та сестри у Христі.

Такі брати, як Шокан і Балуан.

Брати, які нарешті махнули рукою до таксі, щоб розпочати довгу дорогу назад до своїх сільських домівок у Центральній Азії. Вони проводять свою поїздку так, як завжди, коли збираються разом: сміються, діляться історіями, прославляють Бога, Який звів їх разом... і діляться Євангелієм із усіма, хто готовий слухати.

Вірні друзі — це скарб, яким багаті Темір, Шокан і Балуан. Ці чоловіки можуть поклатися один на одного, так само як вони разом покладаються на Христа. Багато віруючих, які живуть у районах переслідувань, буквально зобов'язані своїм життям один одному. Вірність Христу проявляється у їхній вірності один одному: починаючи з того, як вони діляться їжею і дахом над головою, і закін-

чуючи тим, як доглядають один за одним після нападів. Моліться за Балуана, Шокана, Теміра та незліченну кількість інших християн, щоб вони мали глибокі, змістовні стосунки з членами Тіла Христового.

Можливо, у вас є історії про вірність інших віруючих стосовно вас. Якщо це можливо, зверніться до них і подякуйте їм. Нехай люди дізнаються, що Бог використав їхню вірність, щоб підбадьорити вас.

Запитайте, чи знають вони, як викликати таксі. Це буде чудовий спосіб поділитися з ними історією Божої вірності.

46

Сон

*Духра,
Єгипет*

Духра лежала в ліжку із заплющеними очима, прислухаючись до гуркоту та розмов за вікном.

Каїр прокидався до ще одного задушливого дня. А Духра прокидалася на черговий шкільний день — і глибокий смуток.

Їй хотілося втримати сон, який вона бачила під час сну. Там була біла будівля, майже як мечеть. Але замість мінарету на вершині височів хрест, що здіймався в яскраво-блакитне небо.

Він була прекрасним... але тепер його не стало.

Духра зітхнула, розплющила очі й зробила крок у новий день.

Досі її життя було непростим. Коли народилася її старша сестра, батько назвав дівчинку «Досить», бо не хотів більше мати дочок. З нього було досить! Потім з'явилася Духра, і батько вирішив покинути своїх дружину і дітей.

Мати Духри звинувачувала її у своєму невдалому шлюбі та фінансовому тиску, пов'язаному з необхідністю прогодувати сім'ю. Тому, знайшовши роботу за кордоном, вона залишила Духру, яка ще навчалася в початковій школі, під опікою бабусі.

Бабуся, побожна мусульманка, змушувала Духру покривати голову й регулярно молитися.

Ці молитви давалися Духрі легко. «Мені потрібні мама і тато», — постійно нагадувала вона Аллаху.

А потім прийшов цей сон.

Хоча Духра ніколи не бачила білої будівлі, подібної до тієї, що їй наснилася, вона знала про хрести. Її однокласники, християни-копти, мали хрести, витатуйовані на зап'ястях і руках, як нагадування про їхню православну віру і християнську спадщину.

Минали дні, і Духра часто прокручувала в голові цей сон. Побачивши будівлю, вона заспокоїлася і почала малювати хрест на одному зап'ясті — хрест, який врешті-решт побачила її бабуся.

— Як ти можеш зрадити свою віру? — запитала її бабуся. — Хіба ти не знаєш, що християни можуть завдати тобі болю? Що вони роблять жахливі речі?

Бабуся відтерла руку Духри дочиста, а потім повела її до мечеті, щоб отримати виправне «лікування». Імами ставилися до неї суворо і, на жах Духри, чинили сексуальне насильство.

Одного разу Духра, повертаючись зі школи додому, помилково звернула не туди. Озирнувшись, щоб зорієнтуватися, вона побачила її: біла будівля — точнісінько така, як у її сні, — стояла в кінці кварталу. Вона мала такий самий блискучий фасад, такі самі блискучі двері, такий самий хрест, що тягнувся в небо.

Духра знала, що не можна розповідати бабусі про те, що сталося, але їй ігнорувати це вона не могла. Вона почала таємно відвідувати церкву біля бабусинового будинку.

Коли Духрі виповнилося тринадцять років, її бабуся померла, що змусило її матір повернутися до Єгипту, щоб піклуватися про свою «проблемну дитину». Її мати і так була ображена на Духру, а коли дізналася, що Духра була пов'язана з церквою, її гнів і знущання посилювалися.

Духру навіть виштовхували з дому вночі, змушуючи спати в грязюці на сусідній автобусній станції. Але, незважаючи на покарання, її все одно тягнуло до Христа і Його Церкви.

У п'ятнадцять років сім'я Духри переїхала, і вона дізналася, що їхній новий сусід — християнин. Він познайомив її із копт-

ським священником, який дав Духрі Біблію і почав навчати її християнської віри.

Що більше Духра дізнавалася, то краще розуміла, як Бог простягав до неї руку допомоги весь цей час. Вона повірила в Христа і відчула те, чого давно прагнула: любов. Але навіть коли мир заповонив її душу, жорстоке поводження вдома продовжувалося.

Мати Духри була її так часто, що врешті-решт найняла поліціантів, які не були на службі, щоб ті били її, коли вона була надто втомленою, щоб продовжувати це. Вона потягла Духру до Управління національної безпеки для ще більшого «виправлення».

Духра була постійно в синцях і подряпинах, а одного разу її зламали обидві ноги. Навіть зараз, через п'ятнадцять років після припинення катувань, Духра відчуває біль у ногах. Через те, що вона ніколи не отримувала медичної допомоги, кістки зрослися незграбно, і біль буде супроводжувати її до кінця життя.

Мати Духри нарешті знайшла спосіб позбутися доньки, коли тій виповнився двадцять один рік. Вона влаштувала шлюб між Духрою і суворим мусульманином, який пообіцяв привести Духру до ісламу — чого б це не коштувало.

Побачивши хрест, витатуйований на плечі своєї нової дружини, він вилив їй на спину кислоту, щоб спалити цей образливий для нього символ. Від пекучого болю Духра впала на коліна, коли кислота утворила пухирі, а потім роз'їла її шкіру.

Подібно до пораненого в'язня, Духра була ізольована від люблячої підтримки своєї церковної сім'ї, підтримки, якої вона ніколи не потребувала так сильно, як зараз.

Коли у Духри та її чоловіка народився син, вона дала хлопчикові християнське ім'я. У відповідь чоловік побив її і розлучився з нею, а потім вигнав на вулицю... без сина.

Тепер Духра прокидається з новою мрією: побачити і потримати на руках свою дитину. Коли вона подала позов до суду,

суд постановив, що оскільки вона християнка, то не має батьківських прав. Християни, які навернулися з ісламу, не мають жодного правового захисту й поваги в суспільстві.

Коли роботодавці дізнаються про її християнську віру, її звільняють або ображають. Один роботодавець затримував її заробітну плату протягом трьох років, а тепер відмовляється платити їй, знаючи, що вона не має жодних засобів правового захисту.

Але Духра не самотня. Її церковна сім'я підтримує її, надає житло та емоційну підтримку. Вона також отримує фінансову допомогу для оплати численних медичних рахунків — наслідків побоїв, яких вона зазнала за те, що залишилася вірною Христу.

— Я ніколи не відчувала, що таке сім'я, — пояснює вона. — Я відчувала це тільки в церкві. Місце, де я отримую радість, — тільки в церкві.

І незважаючи на біль, Духра також знаходить радість у вибликах, із якими їй доводиться стикатися.

— Бог справді зі мною, — каже вона. — Я думаю, що всі ці страждання і боротьба... зміцнили мене та переконали, що я на правильному шляху.

Шрами на спині Духри нагадують про спробу її колишнього чоловіка стерти її віру в Христа. Мир у її серці — мир навіть посеред розбитого серця — нагадує про те, що йому це не вдалося.

Втрата дитини — із будь-якої причини — раниць так глибоко, що біль не піддається опису. І цей біль Духри відчуває щодня, тому що вона вирішила залишитися вірною Христу.

Шрами на її спині болять. Пульсація в ногах ледь не доводить її до крику. Але втрата сина — це агонія, і вона звертається до Бога за розрадою та розумінням.

Подібно до Давида, псалмоспівця, серце Духри волає: «Не ховай же від мене обличчя Свого, у гніві Свого раба не відкинь! Ти був мені поміч, — не кидай мене, і не лишай мене, Боже спасіння мого, бо мій батько та мати моя мене кинули, — та Господь прийме мене! Дорогу Свою покажи мені, Господи, і провадь мене стежкою рівною, ради моїх ворогів!» (Псалом 26:9–11). Божя любов підтримувала і направляла Духру і буде підтримувати і направляти вас, коли ціна вашої вірності буде високою.

Адже ви теж не самотні. Ні зараз, ні коли-небудь.

47

Боротьба проти Бога

*Шахназ та Ебі,
Іран*

У своїй квартирі високо над північним іранським містом Ебі гнівно стискав і розтискав кулаки. Як могла моя дочка так вчинити зі мною?

— Шахназ, — сказав він, звертаючись до неї, — ти просто проходиш через певний період. Це як твоє захоплення тим ісламським пророком чи американським музикантом.

— Тату, це неправда, — відповіла вона. — Я — християнка. Я — послідовниця Ісуса, палка послідовниця Ісуса!

Його серце закалатало швидше: «Я повинен зберігати спокій». Він намагався переконати себе, що це лише миттєве захоплення. Зрештою, молодь така вразлива, а дві третини населення Ірану — молодше тридцяти років. Що захопить їх далі?

— Дочко моя, — сказав він обережно, — я впевнений, що ти скоро залишиш це швидкоплинне захоплення позаду, як і інші твої захоплення Заходом.

— Ні, — сказала вона, — це інше. Це не від розуму. Це від серця.

Ебі злегка прикусив нижню губу.

— Я не прошу цього, Шахназ. Я *вимагаю* цього. Я твій батько! Ти не осоромиш ні мене, ні нашу сім'ю, ні Аллаха, повіривши у міф, який ми зневажаємо. Ти залишиш цього Ісуса позаду!

— Тату, ти мене слухаєш? — відповіла вона. — Вперше в житті я щаслива!

Він стиснув кулаки і не відпустив їх: «Як вона посміла відступити від віри, в якій я її виростив! Як вона посміла ризикнути принизити мене!»

Він нічого не сказав і нічого не зробив. Але протягом двох років Ебі злився все більше і більше, коли дізнався, що його дочка спілкується з групою молодих людей, які вивчають Біблію, і ще більше розгнівався, коли дізнався, що вона розповідає своїм друзям про цього Ісуса.

Тоді вони з дружиною придумали план. Вони боротимуться з одержимістю Шахназ цим Ісусом, спокушаючи її любов'ю. До того, як її втягнули в цю змову проти Аллаха, вона була закохана в молодого мусульманина, що жив по сусідству. Батьки заборонили їй виходити за нього заміж, хоча вона відчайдушно хотіла, щоб він став її чоловіком. Можливо, вчорашня проблема стане сьогоднішнім рішенням, припустили її батьки.

Вони запросили молодого чоловіка та його батьків до себе додому, щоб обговорити можливий шлюб. Коли Шахназ дізналася, що вони збрехали про її новий інтерес до цього чоловіка, вона розплакалася і розлютилася. Вона більше не кохала цього чоловіка і не хотіла виходити за нього заміж. Вона також не хотіла соромити його чи його батьків.

Тому вона попросила поговорити з батьком наодинці.

— Вибач, тату, — сказала вона йому, — але тепер я християнка. Я не можу вийти заміж за мусульманина. Моє життя змінилося. У мене є мета — служити Богові. І вам, тату, теж було б добре служити Йому. Він відрізняється від Аллаха. Він...

— Досить! — Ебі різко сплюнув.

Зрозумівши, що Шахназ відкинула їхнього сина, сусіди в розпачі пішли з ним геть. Тепер батьки Шахназ були збентежені.

— Як ти посміла нас так присоромити! — вигукнув її батько після того, як гості пішли.

Коли дружина швидко пішла до іншої кімнати, Ебі розстебнув ремінь, висмикнув його зі штанів і почав шмагати ним доньку по спині.

Удар. Вона впала на підлогу.

— Ти розумієш, що я можу вбити тебе прямо зараз, і це законно? — лютував він. — Ти мусульманка, яка стала християнкою! Ти відступниця! Моя репутація буде зруйнована через тебе!

Шахназ принишкла, коли він вдарив її знову, і знову, і знову.

— Я битиму тебе доти, доки ти не станеш на коліна, не зречешся християнства і не повернешся до ісламу, — кричав він.

Піт блищав на обличчі Ебі, він важко дихав.

— Господи, — вигукнула Шахназ, — я не хочу зрікатися своєї віри. Ісусе, допоможи мені!

Коли батько підняв ремінь, щоб знову вдарити її, сталося щось дивне. Ніби керований якоюсь невидимою силою, він широко розвів руку вбік і почав бити себе по обличчю.

Удар! Удар! Удар!

— Тату?

— Я... погана... людина, — тихо промовив він, і в його голосі вже не було гніву. — Я такий брудний. Я такий дурний. Я борюся з Богом.

Шахназ здивовано спостерігала за дивовижним явищем.

Її батько впав на підлогу.

— Будь ласка, прости мене, Боже, — молився він, і сльози текли по його обличчю.

Мати Шахназ вбігла до кімнати, коли почула падіння його тіла.

— Що ти зробила? Убила його? — закричала вона.

— Мамо, — відповіла Шахназ, — я не знаю, що сталося.

Її мати почала набирати номер екстреної допомоги на своєму мобільному телефоні.

Очі Ебі раптово розплющилися, і він з великим зусиллям підвівся на ноги.

— Мені не потрібна швидка, — сказав він. — Тепер я знаю, що мені насправді потрібно.

Він зробив крок до Шахназ, яка інстинктивно відступила назад. Але він розкрив свої руки — і пригорнув дочку в обійми. Їїго дружина здивовано витріщилася. Шахназ відчула несподівану впевненість, що вона в безпеці.

— Будь ласка, пробач мені, — сказав її батько. — Тепер я зрозумів, проти Кого боровся.

Потім Ебі розповів їй про видіння.

— Б'ючи тебе, я побачив Ісуса, Який обняв тебе лівою рукою. Правою рукою Він зробив мені знак, щоб я припинив побиття. Він сказав мені: «Припини бити її. Вона належить Мені». Замахнувшись ременем, я зрозумів, що б'ю Ісуса.

Через кілька тижнів — після багатьох розмов з Шахназ та іншими віруючими про Ісуса, Якого його дочка не хотіла зрікатися — Ебі смирився і довірився Ісусові Христу. Тепер, дивлячись зі своєї квартири на місто, Ебі відчув Божий мир — мир, якого він ніколи раніше не переживав і який досі не міг до кінця зрозуміти.

Він поглянув на годинник. Час було збиратися. Незабаром мали прибути гості на церковне зібрання, яке вони з дружиною запропонували провести в своєму домі.

Христос обіцяв Своїм учням силу Святого Духа «в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі» (Дії 1:8). І Шахназ відчула силу Святого Духа, щоб бути свідком Христа у власному домі — покладаючись на силу Святого Духа, навіть коли її бив влас-

ний батько. Плід її вірності Христу привів до спасіння Ебі. Слава Богу!

Сьогодні піднеси у молитві до Бога таких християн, як Шахназ, яких переслідують члени їхніх сімей. Моліться, щоб вони твердо стояли в Господі, відчуючи Його силу бути Його свідками. Моліться, щоб, подібно до Ебі, члени їхніх сімей, які протистоять їхній вірі, були навернені до Христа через їхнє вірне свідчення.

48

Втратити сім'ю, знайти Христа

*Александро,
Філіппіни*

Александро подивився в дзеркало, що висіло в його бамбуковій хатині. Йому сподобалося те, що він побачив. Єдиний син у суворій мусульманській родині, він усміхнувся, подумавши про те, як вшанував свого батька, приєднавшись до ісламських повстанців. Тепер він став холоднокровним убивцею, терористом заради Аллаха. Він убивав навіть християн. «Мої вбивства, — думав він, — доводять, що я гідний спадкоємець».

Він не знав, що одного дня з соромом подивиться в те саме дзеркало.

— Я не боявся вбити когось на славу Аллаха, — згадував він. — Мені було легше вбити людину, ніж курку.

Навіть у вбивць є совість, і в душі Александро нарешті прокинулося почуття провини перед Христом. Хоча він залишився відданим своїй мусульманській вірі і сім'ї, він покинув угруповання бойовиків, щоб присвятитися світській роботі. Александро сподівався знайти задоволення в комфорті та насолоді.

Ісус знову торкнувся його серця. Християнин, якого він зустрів під час подорожі по острову Мінданао — одному з 7000 філіппінських островів — запросив його до церкви. Александро

спочатку відмовився, але запрошення продовжували надходити, і він врешті-решт погодився. У церкві Бог зруйнував дзеркальне відображення Алехандро, яке він мав про себе. Він побачив, ким був насправді: холоднокровним убивцею, який шукає сатисфакції через насильство, владу та знущання. Це було так, ніби Бог говорив: «Подивись на себе, як Я бачу тебе; як на грішника, так, але як на грішника, спасеного Моєю благодаттю».

Уперше з дитинства Алехандро розплакався.

— Я був суворим військовим, ісламським вбивцею, — сказав він. — Я ніколи не плавав.

Того дня він вирішив залишити іслам і піти за Ісусом.

Коли Алехандро розповів батькові про своє навернення, чоловік вибухнув гнівом і замахнувся мачете перед обличчям сина.

— Прокляття на тобі! — кипів він. — Я вб'ю тебе!

Алехандро втік з родинного дому й відтоді не бачив своїх батьків. Іноді він розмовляє зі своїми братами та сестрами, і вони завжди говорять йому одне й те саме: їхні батьки все ще відчують злість, образу й зраду.

Але Алехандро не збирався жертвувати своєю новою любов'ю до Ісуса Христа заради примирення з батьками. Він отримав нове життя і вічну перспективу своєї мети в житті. Він звільнився з роботи і вступив до біблійної школи.

Через чотири роки, коли Алехандро закінчив навчання, керівники деномінації, які найняли його на роботу, відправили його у віддалену, напівзруйновану церковну будівлю. Колись там молилися 130 сімей — до того часу, поки безперервні напади мусульманських екстремістів не вигнали їх звідти.

Сказати, що він зіткнувся з величезними труднощами, щоб бути вірним, було б применшенням. Ситуація в регіоні покращилася не одразу. Його життя було в небезпеці кожного дня. Вночі він одягав беруші, щоб заглушити звуки пострілів і вибухів гранат, коли повстанці, як і він колись, нападали на сусідні села.

Коли Алехандро подорожував сусідніми селами, щоб поділитися Доброю Новиною про Ісуса, він ішов пішки або їхав верхи на водяному буйволі. Це була смиренна зміна порівняно з його терористичними місіями, коли він очолював набіги на вантажівці або мотоциклі. Попри всі ці випробування, Алехандро був вірним. Церковне тіло почало потроху зростати.

Відвідуючи християнську конференцію, Алехандро познайомився з іншими переслідуваними пасторами. Це спілкування оновило й освіжило його. Він навіть пережив радість від того, що привів мусульманина до Христа. Під час останнього вечора конференції Алехандро довго розмовляв із учасником, який оплакував втрату родичів — пастора, його дружини і дітей, які були вбиті мусульманськими бойовиками кілька місяців тому.

Тільки Бог міг привести на конференцію колишнього мусульманського вбивцю християн, щоб той утішав і помолився за віруючих, які страждають від рук ісламських екстремістів.

Алехандро, який присвятив своє життя поширенню Євангелія, щодня переживає виклик, який апостол Павло кинув послідовникам Христа в Колосах: «Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. Бож ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом» (Колосян 3:2–3). Старий Алехандро помер, а його нове життя — у Христі.

Моліться за нього і за всіх, хто йде услід за Христом, щоб бути вірними новому баченню себе, яке може дати тільки Бог. Тільки Бог може перетворити життя, побудоване на ненависті, на життя, побудоване на вічному фундаменті Ісуса Христа і Його любові.

Сім'я на місії

*Заміра та Атамурат,
Узбекистан*

Різкий стукіт у двері міг означати лише одне — поліція.

Це був не перший обшук у їхній квартирі. Уряд підозрював Заміру та її чоловіка Атамурата через їхню християнську віру та роботу.

Розмахуючи ордером на обшук, поліціант і його колеги проігнорували узбецький звичай знімати взуття при вході в будинок. Сховавшись у кутку вітальні, Заміра та її троє синів спостерігали за тим, як непрохані гості вивертали шухляди, шафи та обшукували шафи в пошуках християнських матеріалів.

Заміру бентежили й непокоїли обшуки, особливо коли її чоловік був у від'їзді. Стрес позначався на її здоров'ї, викликаючи депресію і втрату ваги.

Один міліціонер розглядав сімейну фотографію, що висіла на стіні, портрет, зроблений до того, як почалися обшуки і погрози. Потім він оглянув Заміру з ніг до голови.

— Ти бліда і худа, — насмішкувато сказав він. — Ти, напевно, хвора.

Зробивши безлад у квартирі, чоловіки приготувалися йти — але лише після того, як поліціант зробив їм попередження.

— Усе, що вам потрібно робити, це бути як усі, — сказав він. — Ніхто не прийде і не потурбує вас таким чином.

Будучи християнами, Заміра і Атамурат усвідомлювали, що відрізняються від інших узбеків, більшість із яких є мусульманами і вважають біблійних християн маргінальною сектою.

І Заміра знала, що міліціонер не просив, а наказував їм припинити сповідувати християнство, чого вони з чоловіком не мали наміру дотримуватися.

* * *

Заміра стала християнкою через свідчення своєї матері, яка почула про Христа, коли працювала в Росії. Будучи підлітком, Заміра молилася, щоб знайти чоловіка-християнина, але де вона могла знайти такого чоловіка в Узбекистані? Вона не знала інших християн у своєму місті.

На другому курсі університету Заміра познайомилася з однокурсником-мусульманином на ім'я Атамурат. Коли вона разом зі своїми однокурсниками збирала бавовну — те, що є обов'язковим у більшості навчальних закладів Узбекистану, — вона мріяла про нього. Атамурат був саме тим, кого вона шукала, за винятком однієї суттєвої проблеми: він не знав Ісуса.

Одного дня, коли Заміра працювала на бавовняному полі, вона підняла голову й побачила Атамурата, що наближався верхи на коні. Він усміхнувся, нахилився і зтягнув її на коня.

Тепер, коли його увага була прикута до неї, Заміра скористалася нагодою, щоб розповісти йому Євангеліє, поки вони їхали верхи. Але Атамурат був налаштований скептично. Він сумнівався більше двох років, поки Заміра молилася за нього й продовжувала розповідати про Ісуса Христа.

Коли Атамурат нарешті повірив у Христа, Заміра вийшла за нього заміж наступного тижня.

Після закінчення університету подружжя провело рік у біблійній школі, а потім повернулося до рідного міста. Почавши з Євангелія від Матвія, Атамурат почав перекладати Біблію з

російської на їхню рідну каракалпацьку мову. Заміра й Атамурат почали ділитися Євангелієм зі своїми друзями та родиною. Переклад Біблії викликав у них інтерес до навчання, який вони не могли тримати в собі. І деякі друзі та родичі довірилися Христу.

З часом Атамурат і Заміра утворили невелику домашню церкву, яка зросла до тридцяти членів. Чотири роки вони, здавалося, залишалися непоміченими владою. Але коли в цьому районі посилювалися переслідування християн, їхні спільні зустрічі мали наслідки.

Поліція проводила рейди на християнські зібрання, конфіскуючи мобільні телефони та ноутбуки, а потім відвозила християн у відділення поліції на багатогодинні допити. Церковних лідерів оштрафували. А Заміра і Атамурат знали, що за ними стежать.

Посилення стеження спонукало Атамурата та інших лідерів змінити тактику. Вони щотижня змінювали місце своїх зустрічей, передаючи інформацію про наступне місце зустрічі з вуст в уста.

Одного недільного ранку домашня церква не мала де зібратися. «Господи, де ти хочеш сьогодні зустріти Свою наречену?» — молився Атамурат. Його молитва була почута, коли зателефонувала одна з членів церкви.

— У мене був день народження три дні тому, — сказала вона, використовуючи їхню кодову мову. — Будь ласка, приїжджайте.

Того дня вісімнадцять членів церкви зібралися в її будинку. Але щойно почалося поклоніння, до них увірвалася поліція. Обшукавши будинок і знайшовши роздрукований на принтері біблійний урок, поліціанти заарештували всіх і відвезли в управління поліції.

Поки християни чекали своєї черги на допит, вони продовжували співати пісню про те, як Ісус перемагає, що було дуже доречно в їхніх обставинах. Вони навіть встигли зробити пожертвування.

«Ось місце, яке Ти приготував для нашого поклоніння!» — сказав Атамурат Господу, згадуючи свою попередню молитву.

Атамурата, Заміру й християн домашньої церкви звільнили. Але вони не знали, що це був початок десятирічного періоду переслідувань для подружжя.

Обшуки в будинках Атамурата і Заміри почастишали. Вони щосили намагалися підтримати членів церкви, які стикалися з таким же соціальним і сімейним тиском. До стресу подружжя додалося ще й виховання трьох синів, які були свідками переслідувань і переживали їх разом із батьками.

Одного разу переслідування досягло апогею. Поліція вдерлася до домашньої церкви і заарештувала всі чотири сім'ї, які були там присутні, включно з Атамуратом і Замірою. Прохання про молитву, знайдені на стінах квартири, були достатнім доказом для влади, щоб оштрафувати всіх. Насправді вони оштрафували їх на суму, що в сорок разів перевищує звичайний штраф за нелегальні зібрання, і чоловіків засудили до п'ятнадцяти днів ув'язнення.

Начальник в'язниці зустрів Атамурата і трьох нових ув'язнених суворою лекцією. «Ви зрадили свою віру», — сказав він їм.

Чоловіків відвели до камер. Атамурата помістили в маленьку камеру з одним із членів забороненої ісламістської групи, який ніколи не зустрічав узбецьких християн.

Атамурат скористався нагодою і поділився з ним історіями про Ісуса. Його співкамерник-мусульманин, підводячись і ходячи по кімнаті, цікавився і ставив численні запитання.

— Що таке чиста їжа, а що нечиста? — запитав він Атамурата.

— Не те, що входить до рота, оскверняє людину, а те, що виходить з рота; це оскверняє людину, — відповів Атамурат, посилячись на слова Христа з 15-го розділу Євангелія від Матвія.

Коли двоє співкамерників отримали свій щоденний обід, Атамурат подякував Богові за їжу і руки, які її приготували. На третій день його співкамерник-мусульманин зголосився по-

молитися, повторюючи те, що чув від Атамурата, і закінчуючи молитву словами «в ім'я Ісуса».

Євангеліє набирало обертів.

Щовечора приходив мусульманський учитель, щоб проповідувати іслам чотирьом християнам. Вирішивши, що один із них найвірогідніше зречеться своєї християнської віри, начальник в'язниці наказав тюремним охоронцям бити його доти, доки все його тіло вкрилося синцями.

Тричі наглядач викликав Атамурата до тюремної канцелярії. І щоразу Атамурат молився, щоб Бог дав йому правильні слова. Під час одного з візитів наглядач запитав, чи впевнений пастор, що потрапить до раю.

— Так, я впевнений на сто відсотків, — переконливо відповів Атамурат.

Очі наглядача звузилися.

— Я відвідую мечеть вже двадцять років, — сказав він, — і знаю кожного великого духовного лідера в цьому районі. Жоден з них не може сказати, що він упевнений на сто відсотків. Як ви можете так казати?

— Тому що Мухамед ніколи не давав обіцянок, — відповів Атамурат, а потім пояснив, що тільки Ісус дав обіцянку, що кожен, хто повірить в нього, буде з ним у раю.

В останній день ув'язнення Атамурата наглядач востаннє покликав його до кабінету. На столі лежали три Біблії: одна російською, одна узбецькою і одна місцевою каракалпацькою мовою. Наглядач указав на Біблії.

— Ви четверо кажете, що Ісус — це Син Божий, — сказав наглядач, — але в Біблії цього немає.

— Є, — відповів Атамурат і показав йому 1-й розділ Першого Послання Івана.

Наглядач зітхнув.

— Ось чому ми не даємо вам церковну реєстрацію. Якщо ми це зробимо, багато людей захочуть приєднатися до вас.

Незабаром після звільнення Атамурата з в'язниці він, Заміра і їхні сини поїхали в сусідню країну, щоб відпочити. Заміра і діти оговталися від травми, отриманої під час короткого ув'язнення, а Атамурат отримав ясність щодо того, чи зробив він щось погане. Поки він сидів у в'язниці — і деякий час після звільнення, він запитував себе, що він повинен був зробити по-іншому, щоб запобігти арешту й ув'язненню. Але Божа відповідь була однозначною: він не зробив нічого поганого. Насправді, Бог подбав про те, щоб він опинився в потрібному місці в потрібний час.

Атамурат був вірним — і це було саме те, чого хотів Бог.

Атамурат був одним із останніх християн в Узбекистані, ув'язнених за віру. Хоча обмеження щодо християн значно зменшилися, багато новонавернених з ісламу все ще стикаються з переслідуваннями з боку членів сім'ї, суспільства і навіть уряду.

Церква Атамурата врешті-решт отримала офіційну реєстрацію і незабаром після цього отримала несподіваний подарунок. Група іноземних християн, яким було відмовлено в реєстрації роками раніше, подарувала Атамурату свою будівлю церкви, яка довгий час стояла пустою. У ній є лави, звукова система й усе необхідне для громади, яка зростає.

— Це як Обіцяна земля, — сказав Атамурат. Там поклоняється не тільки його громада, але й дві інші проводять там свої богослужіння.

Атамурат і Заміра все ще діляться стійким, вірним свідченням. Крім роботи в церкві, Атамурат очолює спортивне служіння, молячись із гравцями перед кожним матчем в ім'я Ісуса. А Заміра відкрила у себе вдома студію макіяжу, використовуючи можливість ніжно ділитися своєю вірою з жінками.

Навіть їхні троє синів додають Євангеліє в кожную взаємодію з іншими людьми.

Християнське служіння все ще іноді буває небезпечним, але це не зупиняє цю сім'ю. Вони бачать плоди, які приносить їхня

праця. Вони бачать плід, який приносить вірне прямування за Христом — він росте навколо них.

І він розквітає в них самих.

Моліться за Атамурата і Заміру та подібних до них — їхня віра утримує їх у місці, де шанування Христа має свою ціну. Моліться, щоб Бог підняв вірних чоловіків і жінок через плоди їхнього служіння (2 Тимофія 2:2).

Але також дякуйте Богові за них. Їхнє життя розповідає історію про те, що вірність може створити, а також про задоволення від виконання Божих обітниць, яке приходить, коли йдеш по цій вузькій стежці послуху.

Послух іде пліч-о-пліч із вірністю. Це те, якою є повнота віри, втілена в повсякденному житті.

Тож моліться за них. І моліться, щоб ваша вірність також надихала й інших.

50

Непереборна сила любові

*Ехсан,
Ірак*

У північному місті Ербіль сухий і пильний вітер лише посилював їдкий сморід горілого сміття та дим від промислових підприємств, розташованих неподалік. Запах їжі на відкритому повітрі сповіщав про новий день, що розгортався в цьому місці збору біженців від війни та насильства. Маса людей шукала затінку на церковних подвір'ях, у напівзбудованих чи покинутих будівлях. На вулиці люди робили підпірки з пластику, картону — будь-чого, аби сховатися від палючого сонця.

Менше години їзди відділяють більш відоме місто Мосул від Ербіля. Мосул — консервативне місто з арабською більшістю і сильним ісламістським колоритом. Ербіль — помірковане курдське місто, яке приймає біженців з усього регіону: арабських іракців, персів, курдських іранців і сирійців.

У цій обстановці Ажар тихо помолився, перш ніж обережно заговорити про Ісуса зі своїм другом-мусульманином Ехсаном. Він і раніше говорив із Ехсаном про Ісуса, але його друг чинив опір Євангелію.

— Як Бог, як ти кажеш, може бути повністю людиною і повністю Богом? — запитав Ехсан.

Ажар спробував пояснити цю концепцію, але його відповідь не задовольнила Ехсана, який порушив інші питання.

— Християни вбивали мусульман в ім'я релігії під час хрестових походів, а християни, яких я знаю, — лицеміри. Вони проповідують життя в чистоті, а самі живуть у нечистоті.

Ажар добре знав біблійне застереження про лицемірів і про те, як Ісус викривав лицемірство фарисеїв та інших, чії вчинки не відповідали їхнім словам.

— Біблія, на якій ґрунтується наша віра, засуджує ту безчесну поведінку, про яку ти говориш, — відповів Ажар. — Не кожен, хто називає себе християнином, є справжнім віруючим.

Ехсан непереконливо знизав плечима, і їхня розмова перекинулась на іншу тему.

Ажар продовжував молитися за свого друга, в той час як новий рівень безчестя охопив регіон, як чума. Джихадисти з Ісламської держави захопили Мосул, намагаючись встановити суто ісламську політико-релігійну державу. Християнам, які жили в Мосулі, джихадисти поставили ультиматум: прийняти іслам, заплатити високий податок, який практично ніхто не міг сплатити, покинути місто або бути вбитими.

Багато послідовників Христа втекли до сусіднього іракського Курдистану, де християнські працівники вже були заклопотані допомогою сирійським біженцям та іракцям, які були переміщені під час попередніх конфліктів. Інші втекли до Ербіля. Серед хаосу і відчаю Ажар та інші віруючі робили те, до чого їх покликав Бог: служили іншим. Вони невтомно працювали, щоб задовольнити потреби біженців у цьому регіоні. У рамках цієї роботи вони наповнювали пластикові пакети їжею, одягом, предметами гігієни та Бібліями, а потім роздавали їх нужденним людям.

Протягом двох місяців Ехсан, який працював в офісі, спостерігав за цим здалеку.

— Ехсане, — запитав Ажар одного дня, — чи не хотів би ти допомогти?

Ехсан завагався, а потім погодився простягнути руку до допомоги. Команда волонтерів працювала дев'ять годин, навіть не зупиняючись на обід. Коли вони закінчили, Ажар запросив Ехсана приєднатися до нього на вечерю. На середині трапези Ажар помітив, що в поведінці Ехсана щось змінилося. Це стало зрозуміло, коли Ехсан запитав:

— Яка у тебе любов? Яка причина цієї любові?

Здивований запитанням, Ажар не одразу відповів, думаючи, що у його друга можуть виникнути подальші запитання.

— Чому ти кладеш Біблію в ці сумки? — продовжував Ехсан. — І як ти можеш любити людей, яких навіть не знаєш?

Зрозумівши, що участь Ехсана в роботі з біженцями поглибила його цікавість, Ажар відповів:

— Сьогодні ти побачив, що існує Бог, який наділив нас силою важко працювати цілий день. Це Він дає нам цю любов.

Ехсан продовжував розпитувати про джерело цієї любові. Потім він поставив ще одне запитання, якого Ажар не очікував: чи можна йому мати Біблію?

— Я пропоную тобі почати читати з Євангелія від Матвія, — сказав Ажар, простягаючи Біблію своєму другові. — Якщо ти спотикнешся об щось незрозуміле в тексті, молися і проси в Ісуса відповіді. А вранці зателефонуй мені й розкажи про те, що ти прочитав.

Наступного ранку Ажар постійно дивився на годинник, очікуючи дзвінка від Ехсана. Але дзвінка не було. Занепокоєний, Ажар нарешті зателефонував йому.

— Друже мій, — повільно і впевнено промовив Ехсан, — я не спав цілу ніч. Ісус об'явився мені. Я хочу зробити останній крок — охреститися. Я хочу брати участь у служінні, як і ти.

Коли вони знову зустрілися, Ажар обійняв свого нового брата в Христі і розповів йому все, що знав про християнську віру.

— Немає ніяких половинчастих зобов'язань, — підкреслив Ажар. — Християнське життя — це життя жертви.

Ехсан, здавалося, зрозумів. Він почав відвідувати маленьку домашню церкву в Ербілі і прийняв хрещення. Він продовжував допомагати збирати речі для біженців. Він молився з тими людьми, хто їх приймав.

Через кілька місяців до Ажара звернувся колега Ехсана, який знав, що він — друг Ехсана.

— Що сталося з Ехсаном? — запитав він. — Він надзвичайно змінився, він став таким спокійним.

— Я скажу тобі причину, — відповів Ажар, знаючи, що Ехсан хотів би, щоб ми поділилися правдою. — Він тепер знає Ісуса.

Ажар запросив цього колегу на щотижневу зустріч прославлення. Чоловік прийшов і, коли зустріч закінчилася, запитав:

— Можна мені Біблію?

Іноді потреба, що лежить в основі запитань людей про віру і Біблію, полягає не в тому, щоб знайти відповіді й розібратися з богослов'ям. Вона полягає в тому, щоб побачити щирю любов Христа, продемонстровану в таких місцях, де ця любов дуже потрібна. Коли біблійні учні серйозно ставляться до євангельського послання і живуть за Божою любов'ю у своїх стосунках, тоді люди, які потребують Його, не можуть не помітити цього. Ісус сказав, що Його любов змінить світ: «По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою» (Івана 13:35).

Саме наші вчинки, а не лише слова змушують людей, які не знають Христа, ставити запитання і відповідати на них. Ехсан багато разів чув Євангеліє, але саме вчинки, які демонстрували любов Ісуса, спонукали його до віри. Любов у дії потужно притягує людей до джерела цієї любові: до Бога через Його Слово.

Нехай Божа любов настільки наповнить наші серця, що це буде видно в тому, як ми служимо і піклуємося про інших.

Шукаємо і знаходимо в Бангладеші

*Пінту Хоссейн,
Бангладеш*

Пінту Хоссейн стояв перед маленькою цегляною церквою. Певною мірою він відчував себе Йосипом, чоловіком, про якого він читав на біблійному курсі, людиною, яку вигнали свої ж брати. Кинутий у колодязь. Самотній. Залишений. Безнадійний. Проте Пінту був оточений натовпами людей — як нагадування про те, що Бангладеш є найбільш густонаселеною і найбіднішою країною в світі.

Пінту відчув, як калатає його серце: «Усі ці люди ходять туди-сюди, подумав він. Куди вони йдуть? Чому я йду за ними?» Потім його думки перемкнулися на ще більш нагальні питання: «Чи варто мені заходити до цієї церкви? А як же всі ті питання, над якими я бився з самого дитинства?»

У країні, де майже дев'ять із десяти людей сповідують іслам, Пінту виріс з переконанням, що іслам є єдиною істинною релігією. Він був переконаний, що іслам — це єдина істинна релігія. Він молився п'ять разів на день. Під час Рамадану

він постив тридцять днів. Він заохочував інших молитися з ним у мечеті. «Чому, — запитував він, — я не відчуваю задоволення? Чому я не задоволений своєю вірою? Чому всі мої молитви і піст не запевнили мене в тому, що я маю рацію, ідучи за натовпом?»

У старших класах школи Пінту захопився ідеєю дізнаватися щось нове від людей, які не належать до його культури. Він почав писати листи, сподіваючись, що одержувачі напишуть йому у відповідь. Дехто відповідав. Листування з ними перетворилося на серйозне хобі.

— Пінту, — сказав один із друзів, — ось сюди ти маєш написати.

Сама назва — Заочний курс вивчення Біблії — спантеличила Пінту: «Що це за Біблія? Що це за курс? Чи не є це матеріалом тієї християнської релігії, релігії ідолопоклонників, які поклоняються трьом різним богам замість Аллаха?»

Але пропозиція, мусив визнати, заінтригувала його. Якщо він закінчить біблійний курс, то отримає безкоштовну Біблію бенгальською мовою. «Шановний пане, — почав він, — будь ласка, запишіть мене на ваш курс. Я хотів би пройти його».

Протягом навчання розповіді з біблійного курсу лише поглибили його занепокоєння щодо ісламу. Тут був християнський Бог, Який стверджував, що створив усіх людей, любить усіх людей і прощає їм, навіть коли вони грішать. Пінту закінчив курс за дев'ять місяців і, як і було обіцяно, отримав Біблію. Члени сім'ї розсердилися, коли помітили, що саме він читає. Так само, як брати Йосипа відмовилися від нього, так і брати та сестри Пінту відвернулися від нього. Вони вважали, що він зраджує іслам.

Проте Пінту не полишали глибинні питання про життя і Бога. Він пішов до місцевого імама і запитав:

— Чи може Мухамед справді врятувати мене?

Імам насупив брови.

— Що? Ти сумніваєшся в нашому пророкові?

Пінту вирішив, що шукатиме відповіді в Корані. Але він не знайшов жодної.

Урешті-решт, прагнучи правди і відчуваючи цікавість, він зупинився перед цією маленькою церквою — спокійною точкою у світі, що кипить рухом. Він відчинив двері й увійшов, але швидко пошкодував про це. Чоловік попереду, який, здавалося, щойно розпочав свою промову, раптово замовк. Кілька десятків людей у кімнаті занепокоїлися.

Чоловік почав говорити знову, з самого початку, але одразу ж знову замовк. Тепер люди почали перешіптуватися.

Втретє чоловік почав говорити, і втретє замовк.

«Він божевільний!» — подумав Пінту, роздратовано відступаючи назад до дверей. Щойно він відчинив їх, коли чоловік заговорив знову, і його слова потрапили прямо в серце Пінту.

— Прошу вибачення, — звернувся чоловік до невеликої громади, — але кожного разу, коли починаю проповідь, я відчуваю, що Бог хоче, щоб я говорив на іншу тему. Про когось зі Старого Завіту. Про Йосипа — чоловіка, якого вигнали його брати.

Пінту відпустив дверну ручку. Він повільно обернувся: «Йосип?»

Він повернувся на своє місце, прикипівши очима до промовця.

Поки цей чоловік розповідав про Йосипа та зраду його братів, Пінту слухав зі щоразу більшим здивуванням. Цей чоловік розповідає мою історію! Щойно зустріч закінчилася, Пінту підбіг до цього проповідника.

— Ви мене знаєте?

Пастор відповів, що ні.

— Тоді звідки ви знаєте історію мого життя? — запитав Пінту.

Щось клацнуло в голові проповідника.

— Тепер я розумію, чому Бог не дозволив мені виголосити підготовлену проповідь, — відповів він. — Сьогодні було особливе служіння, і я готувався виголосити хорошу проповідь.

Але я почув шепіт у своїх вухах: «Не проповідуй цю проповідь. Натомість проповідуй із життя Йосипа».

Тричі голос лунав до нього, коли він починав свою підготовлену проповідь. Урешті-решт він послухався цього голосу.

— Тепер я розумію, що це через тебе, — сказав він, усміхаючись до Пінту. — Бог привів тебе сюди, щоб дати тобі нове життя через Ісуса.

Пінту і пастор розмовляли ще дві години, обговорюючи питання, які так довго бентежили юнака. Поволі він почав розуміти правду про Ісуса. Він схилив голову і молився про спасіння.

Коли батьки дізналися про його рішення, вони вигнали його з дому. Але Пінту залишився вірним Ісусові. Він палко молився про можливість поділитися Євангелієм із ними та братами і сестрами, які покинули його. Один за одним вони прийшли до Христа.

Сам того не знаючи, Пінту пережив цю обітницю Ісуса: «Просіть і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам» (Матвія 7:7). Він був вірним у тому, щоб продовжувати «стукати» і «шукати» духовну надію. Він шукав Бога. Він закінчив курс навчання. Він прийшов до цієї церкви. Незважаючи на свою невпевненість, він зробив ці кроки віри — і Бог змінив його життя назавжди.

Тепер Пінту простягає руку допомоги мусульманам, які почуваяться самотніми, покинутими, безнадійними, які шукають чогось більшого в житті — так само, як і він колись.

Це великий привілей для послідовників Христа — ходити з тими, хто прагне пізнати Бога. Будьмо вірними, щоб продовжувати шукати Його і слухатися Його «шепоту» у своїх вухах.

«А ЯКЩО СЬОГОДНІ ДЕНЬ, КОЛИ МЕНЕ ВБ'ЮТЬ»

*Ібрагім,
Кенія*

Ібрагім подивився на чистий аркуш паперу і взяв ручку.

«Якщо зі мною щось трапиться, — писав він, — значить мій вождь і мій клан знищили мене».

Ібрагім склав листа і поклав його в конверт. Потім він пристебнув до пояса старий службовий револьвер, поправив халат і зачинив за собою двері.

Він прямував до свого хрещення. І, можливо, на мученицьку смерть. Будучи молодим, Ібрагім ніколи не міг уявити, що стане християнином.

Він народився в племені огаден — могутньому сомалійському клані, який проживав у Сомалі, Кенії та Ефіопії. Як і всіх чоловіків клану, його виховували не лише як доброго мусульманина, але й як мусульманського лідера.

Тому він вступив до *медресе*, ісламської релігійної школи, з метою стати імамом. Після двох років навчання Ібрагім ревню

ходив від дверей до дверей, переконуючи інших прийняти іслам, коли його плани раптово зруйнувалися.

Друга світова війна затягувалася, і британці потребували більше бійців. Вони вирішили мобілізувати молодих чоловіків зі своїх колоній — однією з таких колоній була рідна для Ібрагіма Кенія. Хоча спочатку підрозділи були розділені за релігійною ознакою, реалії війни призвели до того, що полки врешті-решт об'єдналися. Уперше Ібрагім опинився з немусульманами, навіть їв із ними з одних тарілок — немислимо для більшості побожних мусульман.

Зрештою, він прийняв їх як друзів і братів по зброї. Це був перший раз, коли Ібрагім прийняв ідею, що немусульманин може бути доброю людиною.

Коли війна закінчилася, Ібрагім був одним із п'ятдесяти етнічних сомалійців, прийнятих на програму підготовки поліціантів у Момбасі, Кенія. Після закінчення навчання він із радістю вступив до лав поліції.

Того дня, коли він уперше почув Євангеліє, Ібрагім був у формі і спостерігав за великим натовпом людей, які слухали християнського місіонера. Його командир побоювався, що ця подія може спровокувати напад, тому Ібрагім стояв і спостерігав за натовпом, пильнуючи за будь-якими раптовими рухами.

Коли місіонер розгорнув Біблію і почав читати з 14-го розділу Книги Вихід, Ібрагім був здивований, почувши знайому історію про втечу ізраїльтян з Єгипту.

Спочатку Ібрагім подумав, що місіонер читає з Корану, який також розповідає про цю подію.

«Чому християнин читає з мусульманської священної книги? — дивувався Ібрагім. — Він мусульманин чи християнин?»

Цікавість Ібрагіма щодо проповіді та її джерела привела його до церкви неподалік від поліцейного наметового містечка, де він ночував щоночі. Він домовився про зустріч з пастором церкви.

— Чому ваш місіонер говорив з Корану? — запитав Ібрагім пастора. Той відповів, що так, деякі події описані і в Корані, і в Біблії.

Ібрагім запитав, які версії були написані раніше. Він вирішив, що найдавніша версія буде найточнішою, оскільки вона була написана ближче до часу події. На свій подив, Ібрагім дізнався, що біблійна розповідь про Вихід була написана першою і приписувалася Мойсею — реальному очевидцю події.

Пастор дав Ібрагіму Біблію, а той, як і у свої молоді роки, спраглий до навчання, заглибився в неї. Він виявив, що в той час як Коран говорить про Ісуса (Ісу), Біблія малює повнішу картину, використовуючи розповіді, написані людьми, які насправді ходили і розмовляли з Ним і були безпосередніми свідками Його чудес.

Ібрагім відчув, як руйнується його дитяча віра і змінюється його життя — і не тільки в одній сфері.

Він залишив службу в поліції і влаштувався на роботу бухгалтером у Найробі, Кенія. Ібрагім більше не відчував себе зв'язаним Кораном, але ще й не був готовий прийняти Ісуса як Сина Божого. Зробити це означало б відвернутися від своєї сім'ї, клану та культури.

Він відчував, що пливе за течією, але незабаром зрозумів, що він не самотній.

Бухгалтер, який працював разом з Ібрагімом, також був помічником пастора. Помітивши, що Ібрагім досліджує Боже Слово, він запропонував своєму колезі зустрітися для вивчення Біблії. Ібрагім засипав пастора запитаннями, а його колега терпляче відповідав на кожне з них.

Урешті-решт Ібрагім прийняв запрошення свого друга відвідувати церкву. Згодом він увірував в Ісуса Христа і прийняв хрещення — уперше.

Дружина Ібрагіма, Хабіба, плакала щоразу, коли він входив до кімнати. Друзі переконували її покинути його; на деякий

час вона прислухалася до їхніх порад і повернулася до будинку свого батька.

Лідери в клані Ібрагіма були не менш засмучені.

— Ніхто в нашому клані раніше так не робив! — протестували вони, нагадуючи Ібрагімові, що ніхто в їхньому племені ніколи не відмовлявся від ісламу. Вождь клану навіть запропонував хабар: 400 корів, 200 верблюдів, велику ділянку землі і свою дочку заміж — але тільки якщо Ібрагім відречеться від Христа.

Ібрагім відмовився.

— Я ніколи не бачив віри, яку можна купити, — сказав він їм.

Старійшини клану посилили тиск і цього разу пригрозили йому фізичною розправою.

— Якщо я почую, що ти все ще християнин, — сказав йому вождь огаден, — тебе приб'ють як муху.

Але Ібрагім не зрушив з місця.

— Тоді вбийте мене сьогодні, — кинув він їм виклик.

А щоб усі знали, що він відкинув іслам і став повністю відданим послідовником Христа, Ібрагім наполіг на тому, щоб знову охреститися — цього разу привселюдно. Він попросив членів свого клану стати свідками цієї події і особисто запросив двадцять мусульманських шейхів.

Того ж дня він написав свого листа й змастив рушницю. На щастя, ні те, ні інше не знадобилося. Віра в Христа не означає, що він не здатен грішити, й Ібрагім визнає, що іноді деякі з його колишніх рис проявлялися. Коли Бог відчинив двері для Ібрагіма відвідувати біблійну школу, він попросив Хабібу зібрати речі і переїхати з ним. Хоча зараз він не пишається цим, — він погрожував вбити її, якщо вона відмовиться. Вона погодилася поїхати.

Під час навчання в біблійній школі Ібрагім відчув, чого коштує ділитися Євангелієм серед сомалійців-мусульман. Разом із однокласниками він прикріпив гучномовці до даху машини і проповідував у сомалійських кварталах.

Їх часто зустрічали градом каміння, яке кидали розлючені мусульмани; іноді їх витягували з машини і били. Часто лунали погрози вбивством, і не раз кулі розривали борти машини. Багато сомалійських мусульман, з якими намагався зв'язатися Ібрагім, були обурені.

— Якщо цей чоловік справді сомалієць, то він відступник, — говорили вони. — А віровідступники заслуговують на смерть.

Розлючений натовп навіть розгромив машину Ібрагіма. Незважаючи на протидію і погрози смерті, він не задовольнявся тим, що ділився Євангелієм лише з сомалійцями в Кенії. Він хотів перетнути кордон і розповісти про Христа більшій кількості сомалійців.

Оскільки члени клану Ібрагіма жили і в Кенії, і в Сомалі, йому було легко перетнути кордон. Він запакував п'ятдесят Нових Завітів у білі бляшанки з-під молока, прив'язав їх до верблюда і вирушив у семиденну подорож до Сомалі.

Коли він прибув, віруючі обережно розібрали Біблії і роздали по одній сторінці. У Сомалі за зберігання Біблії можна було отримати смертний вирок. Чотири рази на рік Ібрагім перевозив Біблії в Сомалі контрабандою, молячись на кожному контрольно-пропускному пункті, щоб нікому не спало на думку відкрити бляшанки.

Одного разу його заарештували і протримали під вартою чотири дні, перш ніж відпустили додому.

Протягом десятиліть, поки Ібрагім сумлінно ділився з усіма Божою благодаттю, в нього двічі стріляли, його закидали камінням і заарештовували. Але ці переслідування бліднуть порівняно з тим, що зробив його клан, намагаючись змусити його замовкнути: вони забрали його дружину і дітей.

Хабіба не хотіла їхати, але не могла протистояти родичам, які хотіли покарати її «невірного» чоловіка. Протягом трьох років вона з дітьми жила як «гостя» в посольстві Саудівської Аравії в Найробі. Їм не дозволяли виїжджати, а Ібрагіма не пускали всередину. Хоча їх розділяли лише кілька метрів, вони жили ніби на різних планетах.

Загалом, Ібрагім був насильно розлучений зі своєю дружиною протягом одинадцяти років після того, як дізнався про Христа. Хабіба жила з родичами, коли померла. Її поховали ще до того, як Ібрагіму повідомили, що його дружина, якій було понад шістдесят років, відійшла у вічність.

Його розрадою є час, проведений у Божому Слові та разом із Христовим Тілом.

Одним із уривків, який підтримує Ібрагіма, є 5-й Псалом, у якому йдеться про Божу турботу про своїх дітей і про покарання тих, хто знущається з них. Євангеліє від Матвія, 25-й розділ, також голосно промовляє до Ібрагіма — воно нагадує йому про необхідність вірно йти своїм шляхом.

Хоча з віком Ібрагім зігнувся, він усе ще має пристрась ділитися Євангелієм — особливо з етнічними сомалійцями. Північна Кенія усіяна живими пам'ятками його праці: за час свого служіння він заснував двадцять три церкви.

Тиск і переслідування перешкоджали, але ніколи не зупиняли служіння Ібрагіма. Від проповіді через гучномовці до контрабанди Біблій і передаванні того, чого він навчився в біблійних школах та семінаріях, — він вірний у служінні та поширенні Божого Слова.

Церковна деномінація Ібрагіма визначає обов'язковий вік виходу на пенсію для служителів, який він вже давно переступив. Але поки Бог дає йому сили, Ібрагім не має наміру відходити від служіння і поширення Євангелія.

— Я не можу відійти від Божої справи, — каже він.

Він залишається таким же готовим проповідувати і ділитися, як і раніше. І він, як і раніше, готовий ризикувати всім заради того, щоб бачити, як сомалійці отримують спасіння через віру в Христа.

Один з улюблених уривків Ібрагіма — 25-й розділ Євангелія від Матвія, де Христос розповідає притчу про та-

ланти. Господар сказав доброму слугі: «Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, — увійди до радощів пана свого!» (вірші 21, 23).

Бог довірив біблійним учням бути вірними у виконанні Великого Доручення. Кожна з якостей, які ми бачили в житті переслідуваних християн, що стикаються з ісламським екстремізмом, необхідна для просування Христа в нашому світі.

А як ви надихаєтеся жертвувати, жити відважно, приймати радість, бути витривалими, прощати, як Христос, і бути вірними, щоб бути частиною виконання Великого Доручення?

Питання для роздумів та обговорення

Вірність

1. Як би ви визначили поняття «вірність»? Коли ви думаєте про когось, хто є вірним вам, які визначальні риси, що сприяють вірності, є у нього?
2. Прочитайте Послання до Євреїв 10:23.
 - а. Яке недавнє свідчення ви можете пригадати, коли Бог виявив Свою вірність вам? Знайдіть хвилинку і поділіться цим з іншими членами вашої сім'ї, класу або групи. (Варіант: керівник групи може роздати карточки і попросити присутніх анонімно написати своє коротке свідчення.)
 - б. Що спадає вам на думку, коли ви розважаєте про власну здатність міцно триматися за сповідання своєї надії, не вагаючись? Яку ситуацію ви можете пригадати, коли ви проявили свою вірність Богові? Знайдіть хвилинку, щоб поділитися з іншими членами своєї сім'ї, класу або групи. (Варіант: керівник групи може зачитати анонімні картки, зібрані вище.)

3. Заміра й Атамурат стикалися з постійним стеженням, переслідуваннями, поліційними рейдами, штрафами, попередженнями, арештами й допитами. Постійні переслідування вплинули на їхнє здоров'я і можливість служити так, як вони хотіли.

а. Що ви дізналися про Божу вірність їм?

б. Що ви дізналися про їхню вірність Богові?

в. Заміра молилася: «Я вирішила бути вірною, але не знаю, скільки ще зможу витримати». Ви згодні чи не згодні з твердженням, що вірність для біблійного учня — це вибір? Чому так або чому ні?

г. Навіть у в'язниці Атамурат був вірним, щоб сміливо ділитися Христом із мусульманами. Чи був це вибір? Що він міг зробити замість цього? Чому він вирішив бути сміливим у своїй вірі? Як Бог був вірний Атамурату, коли той перебував у в'язниці?

д. Як ця історія надихає вас на власний вибір жити як вірний біблійний учень? Помоліться за свою здатність обирати вірність — незалежно від ситуації, в якій ви опинилися, — і моліться за тих, хто працює на передовій служіння, як Атамурат і Заміра.

4. Як ви вважаєте, звідки береться наша сила обирати вірність? Поясніть.

а. Прочитайте уривок із Послання до Ефесян 3:14–19.

б. Коли Павло (автор Послання до Ефесян) молиться за своїх одновірців, про що він молиться в наступних віршах, щоб вони отримали, мали і знали?

вірш 16

вірш 17

вірш 18

вірш 19

в. Як речі, перелічені вами у віршах 16–19, сприятимуть зміцненню вірності? Що з того, що ви перерахували, допоможе вам досягти вищого рівня вірності Богу? І чому?

г. Як «зміцнення Його Духом» допомагає біблійним учням бути вірними?

д. Як ви гадаєте, що мав на увазі Павло, коли мовився: «Щоб були ви наповнені всякою повнотою Божою» (вірш 19)?

Моліться

Знайдіть час, щоб написати молитву або — якщо ви в сім'ї, класі чи групі — помолитися реченнями, які виражають вдячність Богові за Його вірність і містять слова зобов'язання, що виражають ваше бажання обрати вірність Богові. Також, закінчуючи молитву, помоліться за нашу переслідувану християнську сім'ю, щоб вони залишалися вірними перед лицем переслідувань із боку ісламських екстремістів.

ПОСВЯТА

Історії, які викликали відгук

Ці історії привели нас до таких місць, як Єгипет, Іран, Нігерія, Ірак та Пакистан. Ми побачили біблійні теми жертвності, мужності, радості, наполегливості, прощення та вірності. Досвід Самріти, Муси, Аміні, Фенні, Наді, Дереджі, Валіда, Алехандро, Емілі та Ібрагіма є актуальним і реальним, і він надихнув нас.

Ми читали про сльози цих переслідуваних членів родини і, можливо, навіть плакали разом з ними. Ми бачили їхню радість і відчували надію, яку може дати тільки вічна перспектива після того спустошення, з яким вони зіткнулися. Їхні історії змушують нас запитати себе: «Що означає для мене бути «Н» там, де я живу?».

Нам потрібен їхній приклад вірності перед лицем переслідувань. Їхні жертви є потужним свідченням про нашого люблячого Бога, Чия благодать простягається, щоб спасти кожного грішника, і дає силу тим, хто йде за Ісусом, жити у вірному служінні Йому.

Зразок радості, яку вони виявляють, витривало й мужньо служачи Ісусові, надихає нас та дає сили робити те ж саме. Бог перебуває з переслідуваними в особливий, близький спосіб. Підіймаючи їх у молитві, Бог дає нам привілей бути Його руками, ногами і голосом поруч із ними, незалежно від того, де ми живемо.

Яка ваша відповідь? Чи ви «Н»?

Можливо, вам цікаво, як би ви відреагували, якби зіткнулися з прямим переслідуванням. Можливо, ви сумніваєтеся, чи добре ви представляєте Христа. Ми хочемо заповнити вас, що у вас є все необхідне для правильної відповіді. Якщо у вас є Христос, у вас є все необхідне.

У Євангелії від Луки 21:12–15 Ісус навчав Своїх учнів готуватися до переслідувань. Він сказав: «Але перед усім тим накладуть на вас руки свої, і переслідувати будуть, і видаватимуть вас у синагоги й в'язниці, і поведуть вас до царів та правителів — через Ім'я Моє. Але це стане вам на свідоцтво. Отож, покладіть у серця свої — наперед не гадати, що будете відповідати, бо дам Я вам мову та мудрість, що не зможуть противитись чи суперечити їй всі противники ваші».

Як біблійні учні, ми можемо бути впевнені в такому: з чим би ми не зустрічалися, де б ми не опинилися, з яким би ворогом не зіткнулися, Він буде керувати нами — навіть словами, які виходять із наших вуст. Обіцянка ясна. Бог буде з вами, і оскільки ви покладаєтесь на Нього, Він буде вести вас.

Однак нам потрібно ухвалити рішення сьогодні й щодня зростати у своїх стосунках з Господом, проводячи час у Його Слові та молитві. Нам також потрібно регулярно спілкуватися з групою віруючих і свідомо ділитися нашою вірою із неспасеними людьми. Особисте учнівство, яке ви здійснюєте щодня, допоможе вам підготуватися до того, щоб зустрічати протистояння вашій вірі, коли ви будете свідчити про Христа.

Тепер, коли ви познайомилися з братами і сестрами в найважчих і найнебезпечніших місцях світу, які ідуть слідом за Христом, Бог спонукатиме вас молитися за них і служити їм. Наша єдність як членів — одне одному — у всесвітньому Тілі Христовому вимагає перебувати в спілкуванні з переслідуваними християнами. Коли ми будемо молитися за них, вони будуть зміцнюватися. Ми, своєю чергою, будемо черпати силу з їхніх перемог і вчитися на їхніх прикладах.

Ми будемо зосереджувати свої погляди на нашій вічній надії на Христа, знаючи, що Він із нами і ми є частиною Його вічного Царства.

Наш Бог вірний. Він буде з нами, і Його Велике Доручення буде виконано!

МОЛИТВА ПОСВЯТИ

Я — Н

Отче Небесний!

Мене надихають переслідувані християни, мої брати та сестри, і я прошу, щоб Ти надихнув мене на активні дії, щоб я міг зростати у:

- **ЖЕРТОВНОСТІ.** Я порахую ціну учнівства і з готовністю заплачу цю ціну, бо Ти того вартий.
- **МУЖНОСТІ.** Мене не буде паралізувати страх, бо Ти даєш мені силу, коли я ризикую, щоб свідчити про Тебе.
- **РАДОСТІ.** Я буду радіти посеред моєї боротьби і страждань у цьому світі, бо маю вічну надію на Тебе.
- **ВИТРИВАЛОСТІ.** Я буду стояти твердо, протистояючи будь-якій опозиції. Твоєю силою я все витримаю і переможу.
- **ПРОЩЕННІ.** Я дозволю Тобі діяти в моєму серці, коли буду слухняний Тобі, люблячи моїх ворогів і прощаючи іншим, як Ти прости мені.
- **ВІРНОСТІ.** Я не дозволю негараздам змусити мене бути невірним Твоєму Слову або неслухняним Твоїм цілям.

Господи, допоможи мені пам'ятати про моїх братів і сестер у Христі, щоб я ніколи не покидав їх страждати мовчки і не дозволяв їм служити на самоті. Нехай їхні свідчення надихають мене йти за Тобою. Я — Н.

Ім'я _____

Дата _____

Території, де християни стикаються
з ісламськими екстремістами
Виберіть групи та гарячі точки

1. Кенія та Сомалі
«Аш-Шабаб»	6. Філіппіни Ісламський
визвольний фронт
моро, «Абу Сайяф»	10. Мозамбік
ІДІЛ
2. Нігерія, Нігер,
Камерун та Чад
Ісламська держава
Західної Африки,
«Боко Харам»	7. Афганістан
і Пакистан
Талібан, Ісламська
державна (провінція
Харасан)	11. Демократична
Республіка Конго
(ДРК) та Уганда
Альянс
демократичних
сил, філія ІДІЛ
3. Ірак і Сирія
Ісламська
державна (ІДІЛ)	8. Судан
Ісламістські
урядові лідери та
узруповання	12. Малі та Буркіна-Фасо
«Джамаа Нусрат-
уль-іслам», ІДІЛ
4. Єгипет
«Брати-мусульмани»	9. Алжир, Туніс і Лівія
«Аль-Каїда»,
«Ансар аль-Шарія»	13. Ефіопія
ІДІЛ,
«Аш-Шабаб»
5. Ємен
«Аль-Каїда»		

Щоб дізнатися більше,
відвідайте vom-ua.org.

Зміст

Про «Голос мучеників»	9
<i>Вступ</i>	11
<i>ІСТОРІЯ, ЩО СТОІТЬ ЗА ІНШИМИ ІСТОРІЯМИ</i>	
<i>Частина I</i>	16
<i>ЖЕРТОВНІСТЬ</i>	
1. День, коли ІДІЛ прибув до Мосула	18
2. Ще один день	25
3. Надія згори	29
4. Як піднятися над сімейним побиттям	32
5. Його давній друг Лука	36
6. Перемога над смертю	41
7. «Дурень» заради Христа	46
8. Нічого втратити	51
Питання для роздумів та обговорення	56
<i>Частина II</i>	59
<i>МУЖНІСТЬ</i>	
9. Богослов'я болю	62
10. Від переслідувача до переслідуваного	67
11. Відвага йти далі	73
12. Стати за кафедру	77

13. Малоїмовірна зміна	84
14. Стукіт у двері.	88
15. Просто роздавати Біблії.	94
16. Ціна змін	98
17. Жити нормальним християнським життям	103
Питання для роздумів та обговорення	107
<i>Частина III.</i>	110
<i>РАДІСТЬ</i>	
18. Свобода за ґратами	113
19. Випробуваний вогнем	118
20. Наважуючись говорити правду.	121
21. Обираючи радість замість гіркоти.	126
22. Неочікувана втеча.	129
23. Уперед, завжди вперед	132
24. Більше не на узбіччі	136
25. 2,6 мільйона ...і один.	139
Питання для роздумів та обговорення	145
<i>Частина IV.</i>	149
<i>ВИТРИВАЛИСТЬ</i>	
26. Служіння у вигнанні.	152
27. Хлопчик, який не відступив.	156
28. Теперішня праця.	160
29. Усе почалося з футбольного матчу	164
30. Вороги у власному домі.	169
31. Використання другого шансу	174
32. Пробудження	181
33. Рух уперед в умовах опору	185
34. Більше не в тіні	189
Питання для роздумів та обговорення	196

<i>Частина V</i>	199
<i>ПРОЩЕННЯ</i>	
35. В очікуванні кулі	201
36. Прощення впритул	207
37. Ми лишимо вас у спокої	211
38. Знайти благодать у шрамах	215
39. Подорож прощення	222
40. Віч-на-віч із нападником	229
41. Прощати ворогів — це добре	233
42. Страх — це хвороба	236
43. Надзвичайне прощення	240
Питання для роздумів та обговорення	243
<i>Частина VI.</i>	246
<i>ВІРНІСТЬ</i>	
44. Сто відсотків заради Ісуса	249
45. Пропущене таксі	254
46. Сон	260
47. Боротьба проти Бога	265
48. Втратити сім'ю, знайти Христа	270
49. Сім'я на місії	273
50. Непереборна сила любові	280
51. Шукаємо і знаходимо в Бангладеші	284
52. «А якщо сьогодні день, коли мене вб'ють».	288
Питання для роздумів та обговорення	295
<i>Посвята</i>	298
<i>Молитва посвяти Я — Н</i>	300